

Den Europæiske Unions Tidende

C 132

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

54. årgang

3. maj 2011

Informationsnummer

Indhold

Side

I Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser

BESLUTNINGER OG RESOLUTIONER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

470. plenarmøde den 15. og 16. marts 2011

2011/C 132/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs resolution om situationen i de sydlige Middelhavslande	1
---------------	---	---

UDTALELSER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

470. plenarmøde den 15. og 16. marts 2011

2011/C 132/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forbrugere og muligheder på tværs af grænserne i det indre marked (sonderende udtalelse på anmodning af det ungarske rådsformandskab)	3
2011/C 132/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Den Europæiske Socialfonds fremtid efter 2013 (sonderende udtalelse)	8
2011/C 132/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om hvilken naboskabspolitik for at sikre EU's energiforsyning? (sonderende udtalelse på anmodning af det ungarske rådsformandskab)	15

DA

Pris:
7 EUR

(Fortsættes på omslagets anden side)

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2011/C 132/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om innovative arbejdspladser som kilde til produktivitet og kvalitetsbeskæftigelse (initiativudtalelse)	22

III Forberedende retsakter

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

470. plenarmøde den 15. og 16. marts 2011

2011/C 132/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om årlig vækstundersøgelse: En hurtigere samlet EU-løsning på krisen — KOM(2011) 11 <i>endelig</i>	26
2011/C 132/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Europa 2020-flagskibsinitiativ — Innovation i EU — KOM(2010) 546 <i>endelig</i>	39
2011/C 132/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: På vej mod en akt for det indre marked — For en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne — 50 forslag med henblik på at blive bedre til at arbejde, iværksætte og handle sammen — KOM(2010) 608 <i>endelig</i>	47
2011/C 132/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/25/EF for så vidt angår anvendelsen af emissionstrin på smalsporede traktorer — KOM(2011) 1 <i>endelig</i> — 2011/0002 (COD)	53
2011/C 132/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Unge på vej — Et initiativ om udnyttelse af unges mulighed for at fremme en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst i Den Europæiske Union — KOM(2010) 477 <i>endelig</i>	55
2011/C 132/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020: Morgendagens udfordringer: fødevarer, naturressourcer og landområder — KOM(2010) 672 <i>endelig</i>	63
2011/C 132/12	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. .../... om ændring af forordning (EF) nr. 648/2004, hvad angår anvendelsen af fosfater og andre fosforholdige stoffer i husholdningsvaskemidler — KOM(2010) 597 <i>endelig</i> — 2010/0298 (COD)	71

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

BESLUTNINGER OG RESOLUTIONER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

470. PLENARMØDE DEN 15. OG 16. MARTS 2011

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs resolution om situationen i de sydlige Middelhavslande

(2011/C 132/01)

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin plenarforsamling den 15.-16. marts 2011 (mødet den 15. marts 2011) følgende resolution med 149 stemmer for, 11 imod og 10 hverken for eller imod.

1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) udtrykker sin solidaritet med befolkningerne i de sydlige Middelhavslande, som kæmper fredeligt for deres grundlæggende frihedsrettigheder, og støtter deres ønske om at etablere stabile demokratier i deres lande.

2. EØSU kræver en indstilling af al vold mod civile, og at befolkningernes ønske om demokrati samt deres ret til ytringsfrihed og fredelig demonstration respekteres fuldt ud.

3. EØSU opfordrer til en fredelig og demokratisk overgang uden forsinkelser, der fører til en retsstat, et stabilt demokrati baseret på frie og retfærdige valg, fuld foreningsfrihed og overholdelse af menneskerettighederne.

4. På dette afgørende tidspunkt i historien spiller Middelhavslandenes såvel ældre som nyere sammenslutninger af arbejdsgivere, arbejdstagere og andre civilsamfundsrepræsentanter på navnlig det socioøkonomiske, civile, professionelle og kulturelle område, som har et klart demokratisk sigte, en central rolle i udskiftningen af de politiske regimer, og de er kaldet til at spille en central rolle i deres landes fremtid. For at opnå fuldt demokratiske systemer vil det være afgørende at etablere en konstruktiv og frugtbar dialog mellem disse organisationer og de politiske myndigheder, som styrer overgangen. Lige så vigtigt

bliver civilsamfundets bidrag til en styrkelse af naboskabsforbindelserne, herunder den direkte kontakt mellem befolkningerne.

5. EØSU bifalder den seneste opfordring fra EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender til at fremme sådanne demokratiske processer og bebudelsen af en plan for humanitær bistand til regionen. EØSU forlanger EU's uforbeholdne forpligtelse over for civilsamfundet i det sydlige Middelhavsområde, som er tilkendegivet i denne opfordring. EU's udenrigstjeneste har oplyst, at EU allerede har taget de første skridt for at leve op til denne politiske forpligtelse. EØSU er for sit vedkommende parat til at støtte denne politiske forpligtelse gennem kapacitetsopbygning, støtte til konsensuskabelse og hjælp til civilsamfundet i de forskellige sydlige Middelhavslande med at etablere en struktureret og repræsentativ dialog. EØSU bifalder beslutningen om at udvikle denne nye tilgang: de civile opstande i de sydlige Middelhavslande peger klart på svaghederne ved den udenrigspolitik, EU hidtil har ført over for disse lande.

6. Med dette for øje stiller EØSU sig til rådighed for sine såvel gamle som nye kontakter, herunder sammenslutninger af arbejdsgivere, arbejdstagere og andre civilsamfundsorganisationer, som har forbindelser til søsterorganisationer i det europæiske civilsamfund, og for repræsentanterne for den ikke-statslige platform for Euro-Middelhavsområdet. EØSU opfordrer til en fælles indsats i regionen til støtte for en fredelig overgang til demokrati.

7. EØSU opfordrer til at inddrage alle demokratiske kræfter i overgangsprocessen. Inddragelse af demokratiske og uafhængige sammenslutninger af arbejdsgivere, arbejdstagere og andre civilsamfundsorganisationer vil være afgørende i overgangsfasen.

8. EØSU opfordrer EU til at revidere Middelhavsunionens opgave og træffe ambitiøse foranstaltninger til at yde politisk, institutionel, økonomisk, social, teknisk og humanitær bistand til de Middelhavslande, som allerede er i færd med at gå over til demokrati. EØSU beklager manglen på koordination mellem EU-institutionerne og medlemsstaterne i forbindelse med disse spørgsmål. Udvalget opfordrer derfor indtrængende EU-institutionerne og medlemslandene til at koordinere deres tiltag i regionen og foretage en gennemgribende revision af deres indfaldsvinkel til Middelhavsområdet. I den nye strategi skal støtte til civilsamfundet være et nøgleelement for at sikre, at EU's støtte til landene i regionen giver maksimalt udbytte. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget er begge rede til at deltage i sådanne tiltag.

9. EØSU og Regionsudvalget er blevet enige om at koordinere deres fremtidige tiltag med hensyn til de demokratiske overgangsprocesser i de sydlige Middelhavslande. EØSU og Regionsudvalget opfordrer EU's institutioner og organer til at vedtage en fælles handlingsplan, der gør rede for, hvordan de hver især kan bidrage til at udarbejde en overordnet EU-politik i regionen.

10. EØSU bifalder konklusionerne fra Det Europæiske Råds ekstraordinære møde den 11. marts, som udtrykker støtte til en demokratisk, økonomisk og social udvikling af Middelhavslandene.

11. EØSU opfordrer Den Europæiske Union og dens medlemsstater til at arbejde effektivt og hurtigt hen imod en koordineret intervention fra det internationale samfunds side i Libyen med det sigte at garantere befolkningens sikkerhed, yde humanitær bistand og træffe alle de nødvendige foranstaltninger for at støtte overgangen til demokrati.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

470. PLENARMØDE DEN 15. OG 16. MARTS 2011

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forbrugere og muligheder på tværs af grænserne i det indre marked*(sonderende udtalelse på anmodning af det ungarske rådsformandskab)*

(2011/C 132/02)

Ordfører: **Jorge PEGADO LIZ**

I et brev af 15. november 2010 anmodede Péter Györkös på vegne af det ungarske formandskab Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at udarbejde en sonderende udtalelse om:

Forbrugere og muligheder på tværs af grænserne i det indre marked.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 4. marts 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 175 stemmer for, 2 imod og 8 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger til det ungarske formandskab

1.1 EØSU takker det ungarske formandskab for at have fået mulighed for at afgive en udtalelse om de centrale spørgsmål om udviklingen af forbrugernes muligheder i forbindelse med det indre marked og således bidrage til EU-formandskabets arbejde i løbet af første halvår 2011.

1.2 EØSU mener, det er nødvendigt at genoptage drøftelserne på baggrund af en ny tilgang til forbrugerpolitikken frem til 2030, og håber på, at det ungarske formandskab, de andre institutioner og arbejdsmarkedets parter vil tage udfordringen op.

1.3 Udvalget glæder sig over, at Rådet den 24. januar 2011 vedtog en fælles tilgang til forbrugerretten, men er bekymret over den seneste udvikling i Europa-Parlamentet og opfordrer derfor indtrængende det ungarske formandskab til at fortsætte ad samme kurs, som Rådet er slået ind på, og således sikre, at slutresultatet kan genvinde forbrugernes tillid.

1.4 Med hensyn til revisionen af direktivet om urimelig handelspraksis opfordrer EØSU det ungarske formandskab til at gøre sig flere tanker om problemet med fuldstændig harmonisering allerede ved drøftelsernes begyndelse og efter gennemførelse af en konsekvensanalyse samt at tage højde for den generelle forringelse af forbrugerbeskyttelsesniveauet i de medlemsstater, der har gennemført harmoniseringen.

1.5 For så vidt angår et retsinstrument for gruppesøgsmål i EU opfordrer EØSU det ungarske formandskab til at udvise det nødvendige politiske mod, så det omgående kan vedtages, navnlig fordi mange undersøgelser allerede har bevist et sådant projekts relevans og gennemførlighed.

1.6 For så vidt angår revisionen af direktivet om »pakkerejser« og lovgivningen om flypassagerers rettigheder anbefaler EØSU det ungarske formandskab at behandle dem under et og at definere rettigheder, forpligtelser og ansvar i tilfælde af konflikter eller mangelfulde eller fejlagtige ydelser.

1.7 I forbindelse med det indre marked for finansielle tjenesteydelser anbefaler EØSU det ungarske formandskab at gå videre med sagerne om et minimumsniveau for banktjenester for alle europæiske borgere, et elektronisk betalingssystem, der skal være pålideligt og ens i alle medlemsstater, en stram definition af bankernes ansvar i forbindelse med kreditgivning, et ensartet forsikringsniveau i hele EU, en liste over forskellige former for urimelige vilkår og illoyal handelspraksis specielt inden for finansielle tjenesteydelser, sammenlignelige bankgebyrer, indskudsgarantiordninger og pligt til i højere grad at tilbyde rådgivning om komplekse finansielle produkter. Styrket finanstilsyn er et minimum set i lyset af den finanskrisen, vi stadig befinder os i.

1.8 I forbindelse med den digitale dagsorden vil det ungarske formandskab være nødt til at træffe nogle presserende beslutninger med hensyn til en præcis definition af forbrugernes grundlæggende rettigheder i den digitale verden, revision af rammedirektivet om databeskyttelse og ophavsretlig beskyttelse i det digitale rum.

1.9 Med hensyn til gennemførelsen af de nye bestemmelser i traktaten og chartret om grundlæggende rettigheder vedrørende forsyningspligtigheder opfordrer EØSU det ungarske formandskab til aktivt at fortsætte ad den vej, som Rådets konklusioner af 6.-7. december 2010 åbnede op for, så forsyningspligtighederne ikke glemmes i gennemførelsen af strategien for 2020.

1.10 Det ungarske formandskab har her navnlig valgt at koncentrere sig om nærhandel på tværs af grænserne eller mellem naboer, hvor der til dags dato ikke findes nogen undersøgelse, der gør det muligt at evaluere konsekvenserne for medlemsstaterne. Det første, EØSU anbefaler det ungarske formandskab at foretage sig, er at anmode Kommissionen om en præcis statistisk analyse af disse handler og dernæst bestille de nødvendige undersøgelser for at afgøre, hvorvidt denne form for handel er så speciel, at den kan begrunde en juridisk tilgang på europæisk plan, og endelig at vurdere forbrugernes behov i denne form for handel (information, kontrakternes sprog, sammenlignelige priser i tilfælde hvor der anvendes en anden valuta end euroen, vekselkurs, provisioner og bankgebyrer osv.) samt undersøge, hvordan man på så effektiv vis som muligt kan opnå dette på lokalt plan.

2. Indledning

2.1 EØSU glæder sig over, at det ungarske formandskab har anmodet udvalget om en sonderende udtalelse om en af dets hyppigst forekommende mærkesager i løbet af de seneste tyve år. I sin initiativudtalelse om »Forbrugerbeskyttelse i det indre marked: muligheder og hindringer« af 7. november 1995 ⁽¹⁾ foretog EØSU en sammenfatning af samtlige de udtalelser, som tidligere havde behandlet emnet, samtidig med at man redegjorde for denne problemstilling og de største betænkeligheder i forbindelse med de hindringer og problemer,

forbrugerne støder på i deres forsøg på at få det fulde udbytte af det indre marked. Desværre er de fleste spørgsmål, der nævnes i udtalelsen, stadig aktuelle.

2.2 Gennemførelsen af det indre marked – et af Europas største strategiprojekter, der blev søsat af Jacques Delors, som også gav det en præcis slutdato – er stadig under gennemførelse, selvom der nu er gået mere end 30 år. Den seneste publikation: »På vej mod en akt for det indre marked« illustrerer denne kendsgerning. Udvalget har altid været fortalende for et indre marked som »instrument« til fordel for borgeren/forbrugeren. Desuden mangler man stadig at vedtage en klar, fuldstændig og sammenhængende europæisk forbrugerpolitik.

2.3 Det ungarske formandskabs anmodning, som EØSU er bæret over, har dermed sin fulde berettigelse og giver udvalget mulighed for at bidrage til det planlagte arbejde i forbindelse med Kommissionens program for det første halvår af 2011 i forlængelse af de opgaver, der er blevet udført af de senere formandskaber, blandt andet det belgiske.

2.4 Denne sonderende udtalelse vil samtidig give EØSU mulighed for at ære mindet om det ungarske medlem Istvan Garai. Han var leder af en anerkendt ungarsk forbrugerorganisation og en stor fortæller for forbrugernes interesser og rettigheder, og så var han ordfører for en række vigtige udtalelser på området. Desværre døde han i 2008, mens han stadig var fuldt aktiv.

3. En vigtig målsætning

3.1 Et formandskabs varighed er for kort til at udarbejde gennemsigtige og samarbejdsbaserede retningslinjer for en hvilken som helst politik, foretage en forudgående evaluering af dens virkning og sikre dens demokratiske vedtagelse af EU-institutionerne, medlemsstaternes gennemførelse af den samt den efterfølgende evaluering.

3.2 De femårige strategiprogrammer (der desuden ofte er underlagt udelukkende konjunkturbestemte begrundelser) er også utilstrækkelige, med mindre de indgår i en mere visionær politik. Strategien 2007/2013, der blev vedtaget den 13. juli 2007, og som er i fuld gang med at blive gennemført, er et godt eksempel på det, EØSU allerede har kritiseret.

3.3 Europa 2020-strategien bør have som hovedmålsætning at fremme og beskytte forbrugerne, men det lader ikke til at være tilfældet.

3.4 Det eneste forslag til en sådan politisk tilgang går tilbage til 1985 med Jacques Delors' såkaldte »nye impulser«, som blev genoptaget og videreudviklet af Emma Bonino, der var kommissær fra 1995-1999. Desværre nåede man på grund af manglende politisk vilje ikke de forventede målsætninger – lige bortset fra enkelte markante undtagelser.

⁽¹⁾ EFT C 39 af 12.2.1996, s. 55.

3.5 Den store udfordring, som et EU-formandskab kunne tage op, ville netop være at skabe grundlag og retningslinjer for en politik til fremme og beskyttelse af forbrugerne forud for 2030 ifølge eksemplet fra Gonzalez-rapporten, velvidende at man allerede er forsinket i forhold til andre strategiske initiativer (Europa 2020-strategien, *Single Market Act*, *Bedre lovgivning* osv.).

3.6 Hovedlinjerne i denne politik ville på mellemlang og lang sigt være at:

- a) turde sætte spørgsmålstejn ved og omdefinere retsgrundlaget i traktaten (artikel 169, i overensstemmelse med artikel 12 i EUF-traktaten) ⁽²⁾,
- b) placere forbrugerpolitikken centralt blandt EU's politikområder som en del af det politiske begreb »unionsborgerskab« og gøre den til et kerneområde, som alle øvrige politikker i sidste ende skal gavne,
- c) omdefinere forbrugerrettighederne ved en systematisk henvisning til traktaterne og chartret om grundlæggende rettigheder i lyset af denne centrale placering,
- d) lægge vægt på forbrugerpolitikens horisontale karakter ved på alle tænkelige måder at sikre effektiviteten i politikken tværgående karakter såvel i Kommissionens interne tjenester og i relationerne til de andre institutioner som på de enkelte niveauer i medlemsstaterne,
- e) foretage en egentlig kodificering af EU's forbrugerlovgivning ved at udnytte det udmærkede akademiske arbejde i forbindelse med den fælles referenceramme og ved at drage alle konsekvenser heraf – navnlig en fornuftig og passende anvendelse af de frivillige ordninger – i henhold til en tilgang baseret på proaktiv ret,
- f) tage det fulde ansvar for politikken om det indre markeds tekniske karakter og subsidiære rolle ved utvetydigt at stille den i borgernes tjeneste, eftersom borgerne i kraft af deres rolle som forbrugere må siges at være denne politiks målgruppe,
- g) fastlægge fælles principper for aktiv organisation og repræsentation af forbrugerne i EU som uundværlig og afgørende faktor for gennemførelsen af politikker, der vedrører dem.

3.7 Det sidste punkt fortjener nærmere overvejelse, da det ikke er blevet behandlet systematisk på europæisk plan. Faktisk har både de offentlige myndigheder i medlemsstaterne, der varetager forbrugernes beskyttelse, og forbrugerorganisationerne igennem længere tid efterlyst en definition af de overordnede principper og retningslinjer for organisering og

deltagelsesbaseret repræsentation af forbrugerne. En systematisering efter ensartede principper af forbrugernes repræsentation i medlemsstaterne navnlig i de regulerende myndigheder for de forskellige sektorer ville gøre de pågældende organisationer mere troværdige og forbrugerbeskyttelsen mere effektiv.

4. Nogle aktuelle spørgsmål om forbrugerbeskyttelsespolitik

4.1 I et velfungerende indre marked bør forbrugerne fuldt ud kunne udnytte deres rettigheder i henhold til EU's regelværk, uanset hvor de befinder sig i EU og på de samme betingelser som i deres eget land. Men hverken de forskellige forbrugerpolitikker eller de igangværende initiativer indeholder noget tilfredsstillende svar på forbrugernes berettigede forventninger.

4.2 Det ungarske formandskabs politiske dagsorden omfatter nogle vigtige målsætninger, hvoraf visse naturligvis vil fortsætte under de kommende formandskaber.

4.3 For det første var EØSU med hensyn til **direktivforslaget om »forbrugerrettigheder«** af den opfattelse ⁽³⁾, at det burde omformuleres, så det begrænses til en række grundlæggende principper om retten til information og fortrydelsesret i forbindelse med salg uden for fast forretningssted og fjernsalg, og at man burde udelade punkterne om urimelige kontraktvilkår samt forbruger køb og garantier.

4.4 I lyset af udviklingen af Kommissionens holdning i form af kommissær Viviane Redings seneste offentlige indlæg kan EØSU med glæde konstatere, at Rådet den 24. januar i år vedtog en holdning, der er i fuldstændig overensstemmelse med udvalgets udtalelse. Som følge af den seneste udvikling i Europa-Parlamentet på dette område samt de modsatrettede holdninger i hhv. Udvalget om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO) og Retsudvalget (JURI) og i lyset af det forventede resultat om nogle måneder opfordrer EØSU imidlertid indtrængende det ungarske formandskab til at fortsætte ad samme kurs, som Rådet slog ind på ved rådsmødet for landbrug i januar måned i år ved at foretage en realistisk sammenkædning med den fremtidige fælles referenceramme for europæiske kontrakter som anbefalet i EØSU's udtalelse ⁽⁴⁾.

4.5 EØSU beklager i forbindelse med revisionen af **direktivet om virksomheders urimelige handelspraksis** den forsinkede gennemførelse i de fleste medlemsstater, som udvalget allerede forudså i sin udtalelse ⁽⁵⁾. Domstolen har ligeledes udtalt sig i den retning.

⁽²⁾ EUT C 185 af 8.8.2006, s. 71.

⁽³⁾ EUT C 317 af 23.12.2009, s. 9.

⁽⁴⁾ EUT C 84 af 17.03.2011, s. 1.

⁽⁵⁾ EUT C 108 af 30.4.2004, s. 81.

4.6 EØSU opfordrer således det ungarske formandskab til at tage udgangspunkt i de undersøgelser, der dokumenterer svækkelsen af forbrugerbeskyttelsen og dens konsekvenser for konkurrencen i de lande, der har gennemført direktivet om illoyal praksis, for allerede ved begyndelsen af drøftelserne om revisionen af omtalte direktiv i højere grad at overveje, hvorvidt ikke-måltrettet anvendelse af princippet om fuldstændig harmonisering er velbegrundet.

4.7 For så vidt angår **et retsinstrument for gruppesøgsmål på fællesskabsplan** noterer EØSU sig, at Kommissionen har til hensigt at genoptage debatten gennem en ny høring af de interesserede parter, men stiller spørgsmålstejn ved, om der er reel politisk vilje til at nå et konkret resultat efter tredive år med debatter, høringer, rapporter, udtalelser, grønnebøger, hvidbøger, meddelelser, resolutioner, undersøgelser, konferencer og forskellige symposier.

4.8 EØSU har i flere udtalelser, gamle som nye, indtaget en helt klar holdning til fordel for et europæisk retsinstrument, der giver forbrugere, der mener at være blevet uretfærdigt behandlet, mulighed for at anlægge kollektivt søgsmål for at opnå erstatning. Dette tiltag ville fuldt og helt indgå i europæisk lovgivning og kunne på ensartede vilkår give materielt og/eller moralsk skadelidte forbrugere (opt out-systemet) adgang til erstatning, uanset hvilken medlemsstat de måtte komme fra. Hvis det ungarske formandskab vedtog denne holdning, kunne forbrugere, men også andre indehavere af kollektive rettigheder, drage store fordele heraf, hvilket også ville komme gennemførelsen af det indre marked og den fair konkurrence til gode.

4.9 Med hensyn til revisionen af **»direktivet om pakke-rejser«** er EØSU endnu ikke blevet anmodet om at udarbejde en udtalelse. Kommissionen har efter sigende til hensigt at fremsætte et forslag i begyndelsen af 2011 og er allerede begyndt at indsamle idéer til en eventuel revision af lovgivningen om flypassagerers rettigheder.

4.10 Uden at foregribe resultatet af EØSU's udtalelser om disse to emner anbefaler udvalget det ungarske formandskab at behandle dem under et for at sikre en sammenhængende strategi og udvide anvendelsesområdet for direktivet til at omfatte individuelle eller kollektive transportaftaler med eller uden tilknyttede tjenester og at definere rettigheder, forpligtelser og ansvar i tilfælde af konflikter, mangler eller sving. Man bør desuden være særligt opmærksom på urimelige kontraktvilkår og illoyal handelspraksis inden for denne sektor. Konsekvenser som følge af konkursramte rejsebureauer, rejsearrangører og luftfartsselskaber fortjener ligeledes en meget stram rammelovgivning.

4.11 Der er sket fremskridt i gennemførelsen af **det indre marked for finansielle tjenesteydelser i detailledet** – der kan her nævnes direktivet om betalingstjenester i det indre marked og umiddelbart efter euroens vedtagelse MiFID-direktivet, kapitalgrundlagsdirektivet samt Kommissionens seneste

forslag fra 12. juli 2010 om indskudsgarantiordninger og ordninger til kompensation af investorer⁽⁶⁾ – men der er stadig meget tilbage at gøre: Der mangler en overordnet politisk styring, der reelt kan komme forbrugerne og SMV'erne i det indre marked til gode. Kommissionen har selv beskrevet de finansielle tjenesteydelser i detailledet som »en sektor, hvor forbrugerne støder på et betragteligt antal problemer«⁽⁷⁾.

4.12 Det drejer sig om et område, som EØSU ved flere lejligheder er blevet bedt om at udtale sig om, enten i form af en høringsanmodning eller en initiativudtalelse, men der er stadig ikke fundet varige, praktiske eller effektive løsninger. Der kan her mindes om ansvarlig kreditgivning og insolvens⁽⁸⁾, som »forbrugerkreditdirektivet« ikke var i stand til at opfylde kravene til, de fejlslagne forslag om realkredit på trods af, at idéen om harmonisering af selsamme er accepteret for længst, de usikre bestemmelser om betalinger på tværs af grænserne og anvendelse af betalings- og kreditkort, mangel på egentlig mobilitet for bankkonti og et generelt minimumsniveau for banktjenester, standarder, der ikke er stærke nok til at klare sig igennem en finanskrisen eller sikre øjeblikkelig kompensation for bankkunderes tab og skade.

4.13 Forbrugerne og de mindre investorer er stadig hårdt ramt af den økonomiske og finansielle krise. Man kunne derfor forestille sig, at der udarbejdes praktiske foranstaltninger som adgang for alle borgere til oprettelse af bankkonto, et minimumsniveau for banktjenester for alle europæiske borgere, et pålideligt elektronisk betalingssystem, der er ens i alle medlemsstater, en stram definition af bankernes ansvar i forbindelse med kreditgivning samt ikke at forglemme et ensartet forsikringsniveau i hele det europæiske rum, en liste over forskellige former for urimelige vilkår og illoyal handelspraksis specielt inden for finansielle tjenesteydelser, sammenlignelige bankgebyrer, indskudsgarantiordninger og forpligtelse til i højere grad at tilbyde rådgivning om komplekse finansielle produkter. På samme måde bør finanstilsynet være rettet mod forbrugernes behov, og der bør oprettes effektive mekanismer til bilæggelse af tvister og kompensation i tilfælde af tab eller skade som følge af fejl i de finansielle systemer (banker og forsikringer).

4.14 EØSU glæder sig over Kommissionens tilgang for så vidt angår **forbrugernes rettigheder i det digitale miljø** illustreret ved »den digitale dagsorden« i forbindelse med Europa 2020-strategien⁽⁹⁾, men der er stadig meget tilbage at gøre, inden den enkelte borger kan nyde godt af en universel tjeneste inden for telekommunikation og information. En hurtig vedtagelse af en ny meddelelse fra Kommissionen ville være nyttig og kunne være en oplagt mulighed for det ungarske formandskab til at indtage en klar holdning i forhold til internetneutralitet og højhastighedsadgang som led i den universelle tjeneste, som EØSU allerede tidligere har efterlyst.

⁽⁶⁾ KOM(2010) 368 endelig.

⁽⁷⁾ SEK(2009) 1251 endelig af 22.9.2009.

⁽⁸⁾ EFT C 149 af 21.6.2002, s. 1-4.

⁽⁹⁾ EUT C 54 af 19.2.2011, s. 58.

4.15 EØSU har en særlig interesse i anerkendelse og beskyttelse af forbrugernes rettigheder i et digitalt samfund generelt og ikke kun i forbindelse med elektronisk handel. Man er nødt til at påtænke ikke bare at revidere direktivet for så vidt angår de juridiske aspekter i forbindelse med e-handel, men også at finde årsagen til den elektroniske handels beskedne udvikling.

4.16 Det ungarske formandskab vil også være nødt til at træffe nogle presserende beslutninger med hensyn til en præcis definition af forbrugernes grundlæggende rettigheder i den digitale verden, men også revisionen af rammedirektivet om databeskyttelse og ophavsretlig beskyttelse i det digitale rum.

4.17 Endelig opfordrer EØSU det ungarske formandskab til at følge op på konklusionerne fra Rådet (beskæftigelses-, social-, forbruger- og sundhedspolitik) den 6.-7. december 2010 om forsyningspligtigheder, så henstillingerne fra det tredje Forum om Sociale tjenester af almen interesse arrangeret af det belgiske formandskab den 26.-27. oktober kan inddrages og således bidrage til iværksættelse af de nye foranstaltninger i Lissabontraktaten og chartret om grundlæggende rettigheder om forsyningspligtigheder.

5. Det særlige ved nærhandel på tværs af grænserne

5.1 Det ungarske formandskab har anmodet EØSU om en udtalelse vedrørende et spørgsmål, der på trods af sin vigtighed endnu ikke er blevet grundigt undersøgt på EU-niveau. Der er tale om nærhandel på tværs af grænserne eller mellem naboer, altså forbrugeres køb af varer og tjenesteydelser på begge sider af et lands geografiske grænse, enten mellem medlemslande eller med tredjelande.

5.2 Visse medlemsstater har allerede undersøgt fænomenet nærmere, længe inden euroen blev indført, for at beskrive udvekslingsformen, valutastrømmen, priserne, følgerne for grænseregionerne og for konkurrencen osv.

5.3 Der findes imidlertid ingen undersøgelse på europæisk plan, der gør det muligt at evaluere, hvor mange grænseoverskridende transaktioner der foregår mellem regioner, og hvilke konsekvenser de har for medlemslandene. Faktisk omtales denne

form for handel hverken i Kommissionens meddelelse fra 1991⁽¹⁰⁾, i grønbogen om handel fra 1996⁽¹¹⁾ eller i hvidbogen fra 1999⁽¹²⁾. Det første, man bør bede Kommissionen om, er derfor en beskrivelse og en præcis statistisk analyse af disse handler.

5.4 Kommissionen og en række regionale forbrugerorganisationer etablerede ikke desto mindre et informations- og rådgivningsnetværk i begyndelsen af '90-erne - de såkaldte »Euroguichets« med det formål at støtte forbrugerne, hvis de stødte på problemer i forbindelse med grænseoverskridende handel. Centrene tilbød først og fremmest forbrugerinformation og var placeret i grænsebyer.

5.5 Kommissionen indviede i 2001 sit europæiske udenretslige net (EEJ-Net) til udenretslig bilæggelse af tvister. Dengang havde elleve informationscentre for forbrugere (Euroguichets) til opgave at tilbyde forbrugerne juridisk vejledning ud over at varetage deres sædvanlige opgaver.

5.6 Siden blev EEJ Net og Euroguichets lagt sammen, og det nuværende Europæiske Netværk af Forbrugercentre (ECC-Net) så dagens lys i januar 2005.

5.7 Sammenlægningen af de to netværk var en logisk følge af euroens indførelse og den forventede udvikling af den elektroniske handel og fjernsalg. Men sammenlægningen har fjernet Euroguichets regionale placering og dermed også fjernet deres funktion i forbindelse med nærhandel på tværs af grænserne.

5.8 Man bør derfor stille sig selv det spørgsmål, om denne form for handel i vore dage kan betegnes som så speciel, at den kan begrunde et særligt tiltag fra EU's side.

5.9 Man bør også forholde sig til forbrugernes behov i denne form for handel (information, kontrakternes sprog, sammenlignelige priser i tilfælde hvor der anvendes en anden valuta end euroen, vekselkurser, provisioner og bankgebyrer osv.) samt undersøge, hvordan man på så effektiv vis som muligt kan opfylde disse behov på lokalt plan.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁰⁾ KOM(1991) 41 endelig af 11. marts 1991.

⁽¹¹⁾ KOM(1996) 530 endelig af 20. november 1996.

⁽¹²⁾ KOM(1999) 6 endelig af 27. januar 1999.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Den Europæiske Socialfonds fremtid efter 2013

(sonderende udtalelse)

(2011/C 132/03)

Ordfører: **Xavier VERBOVEN**

Medordfører: **Miguel Angel CABRA DE LUNA**

Kommissionen besluttede den 7. oktober 2010 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om

Den Europæiske Socialfonds fremtid efter 2013

(sonderende udtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkeds-mæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, der vedtog sin udtalelse den 24. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 172 stemmer for, 1 imod og 7 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg mener at:

1.1 Princippet om økonomisk, social og territorial samhørighed og solidaritetsprincippet, som er indskrevet i traktaten, udgør to af de vigtigste søjler for integrationen af borgere og territorier. Disse principper bør derfor indgå som et centralt element i debatterne om EU's fremtidige budget.

1.2 Samhørighedspolitikken bør ikke kun mindske forskellene mellem regionerne, men bør også bidrage til at mindske de sociale uligheder, der berører bestemte befolkningsgrupper, ved at fremme et samfund med fuld beskæftigelse, lige muligheder, social integration og samhørighed og således, mere bredt, den europæiske sociale model. Den Europæiske Socialfond (ESF) skal fortsat være en strukturfond, som indgår i EU's samhørighedspolitik.

1.3 ESF er det vigtigste støtteinstrument for den europæiske beskæftigelsesstrategi og skal fortsætte med at være et effektivt værktøj til at investere i menneskelige ressourcer, til at øge antallet af kvalitetsjob og til at forbedre den sociale integration inden for rammerne af Europa 2020-strategien. I lyset af den aktuelle økonomiske situation bør ESF derfor fortsætte med at

være et vigtigt strategisk og finansielt instrument og dens voksende opgaver (højere arbejdsløshed) bør modsvares af flere ressourcer, som afspejler forhøjelsen af EU's almindelige budget, dvs. mindst 5,9 %, som er det procenttal, Kommissionen har foreslået til generel forhøjelse af EU-budgettet for 2011.

1.4 I disse økonomiske krisetider er Det Europæiske Råds beslutning om at styrke ESF's rolle særlig vigtig. Arbejdsmarkeds- og socialpolitikkerne bør fortsat være den overordnede ramme for ESF. Investeringerne bør både tage sigte på udvikling af de menneskelige ressourcer, opkvalificering og genindslusning af ledige på arbejdsmarkedet. Skabelse af kvalitetsjob, bæredygtig vækst og integrering på arbejdsmarkedet og i samfundet af udsatte samfundsgrupper, herunder unge, kvinder, migranter, langtidsledige, personer langt fra arbejdsmarkedet, ældre, handicappede og etniske mindretal bør imidlertid prioriteres højest for at fremme EU's konkurrenceevne og gennemførelsen af Europa 2020-strategiens målsætninger.

1.5 Erfaringerne med anvendelsen af ESF bør udnyttes til at fremme både den økonomiske genopretning og den økonomiske vækst i EU ved at øge støtten til SMV'er, mikrovirksomheder og den sociale økonomis aktører i overensstemmelse med målene for ESF og ved at gennemføre sociale forbedringer, dels ved at bevare og skabe kvalitetsjob, dels ved at sikre social inklusion, især gennem arbejde.

1.6 ESF bør – som EU-instrument til investering i menneskelige ressourcer – støtte de tre prioriterede områder i Europa 2020-strategien: intelligent vækst, bæredygtig vækst og inklusiv vækst. Politikker til fremme af beskæftigelse, uddannelse, aktiv inklusion og lige muligheder er nøgleelementer i indsatsen for at forbedre borgernes situation ved at udvikle deres viden og kvalifikationer, befordre en innovationskultur, øge beskæftigelsesfrekvensen og fremme et rummeligt arbejdsmarked.

1.7 Partnerskabsprincippet, som sikrer inddragelse af arbejdsmarkedsparterne og andre civilsamfundsorganisationer, er den grundlæggende garanti for, at foranstaltninger knyttet til strukturfondene, herunder navnlig den europæiske socialfond, fungerer effektivt.

1.8 Det er vigtigt at tage ved lære af arbejdsmarkedsparternes rolle i den sociale dialog og ngo'ernes rolle i partnerskaber for at imødegå virkningerne af den økonomiske krise og opnå resultater.

1.9 Principperne om partnerskab, ikke-forskelsbehandling og tilgængelighed samt bæredygtig udvikling ⁽¹⁾ bør opretholdes og styrkes for at fastholde de gode resultater, der blev opnået gennem hele den sidste programmeringsperiode.

1.10 Strukturfondsforordningerne bør tydeligt definere partnerskabsprincippet og ovennævnte øvrige principper i stedet for blot at henvise til »de nationale regler og fremgangsmåder«, og de enkelte parters rolle må fastlægges klart. Det er nødvendigt at styrke overvågningsudvalgenes position over for de kompetente nationale og regionale myndigheder, hvad angår deres programmerings-, gennemførelses- og overvågningsopgaver.

1.11 EØSU er enig i, at evalueringen, effektiviteten og resultaterne af fondsanvendelsen må forbedres. For at opnå dette er det imidlertid nødvendigt at fastlægge indikatorer og råde over redskaber til måling af både kvantitative og kvalitative aspekter som led i en bredere ramme, der dækker hele proceduren for gennemførelse af samhørighedspolitikken.

1.12 Der bør sikres sammenhæng mellem de prioriteter, der er opstillet på de forskellige niveauer: europæisk, nationalt, regionalt og lokalt.

1.13 Synergierne med Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og andre fonde bør øges, og principperne om partnerskab, ikke-forskelsbehandling og bæredygtighed bør i den forbindelse styrkes. Overlapninger mellem ESF og Den Europæ-

iske Fond for Tilpasning til Globaliseringen bør undgås, og der bør sikres sammenhæng, eftersom – i lyset af omstruktureringerne – de foranstaltninger, der planlægges gennemført under ESF, er præventive, mens foranstaltningerne under Globaliseringsfonden er afhjælpende.

1.14 Der må gennemføres en lang række forbedringer i gennemførelsen af procedurer og i de praktiske aspekter ved adgangen til ESF-finansiering, navnlig ved at reducere de administrative byrder. Dette skal især ske ved at fremskynde udbetalingerne med henblik på at mindske den finansielle byrde for dem, der gennemfører programmerne, og ved at forenkle fakturerings- og afregningsprocedurerne, f.eks. ved hjælp af fikserede beløb (*lump sums*).

1.15 Den fremtidige ESF bør sikre tilstrækkelige midler til gennemførelse af Europa 2020-strategien ved hjælp af innovative finansielle instrumenter ⁽²⁾, herunder direkte tildeling af midler til målrettede foranstaltninger inden for beskæftigelse og social inklusion til fordel for de mest udsatte befolkningsgrupper eller personer, der risikerer udstødelse.

1.16 Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet spiller en central rolle i revisionen, gennemførelsen og evalueringen af ESF. EØSU bør derfor fremover sikre en permanent overvågning af anvendelsen af ESF og således bidrage til at forbedre dette nødvendige element i beslutningsprocessen, nemlig kommunikationen mellem EU-institutionerne, arbejdsmarkedets parter og alle civilsamfundets aktører.

2. Baggrund: den debat, Kommissionen har lanceret om Den Europæiske Socialfonds fremtid

2.1 Man er nået midtvejs i gennemførelsen af ESF-finansierede programmer for perioden 2007-2013.

2.2 Kommissionen har fremlagt sine generelle retningslinjer for EU's fremtidige finansielle rammer i »Gennemgang af EU's budget« (KOM(2010) 700) og for Strukturfondene i konklusionerne i den femte samhørighedsrapport (KOM(2010) 642).

2.3 ESF's fremtid bør ses i lyset af Lissabontraktaten. I henhold til den nye artikel 9 skal Unionen tage hensyn til de krav, der er knyttet til fremme af et højt beskæftigelsesniveau, sikring af passende social beskyttelse, bekæmpelse af social udstødelse samt et højt niveau for uddannelse, erhvervsuddannelse og beskyttelse af menneskers sundhed.

⁽¹⁾ Som fastslået i artikel 11, 16 og 17 i Rådets forordning (EF) 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden.

⁽²⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget og de nationale parlamenter af 19. oktober 2010 om »Gennemgang af EU's budget« (KOM(2010) 700).

2.4 Den ændrede artikel 175 dækker nu territorial samhørighed. Som det vigtigste finansielle EU-instrument til fremme af de menneskelige ressourcer vil ESF fortsat bidrage til at opnå økonomisk, social og territorial samhørighed som indskrevet i artikel 162 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

2.5 Den nye politiske ramme for det kommende årti, dvs. Europa 2020-strategien, blev vedtaget af Det Europæiske Råd den 17. juni 2010. EU har således forpligtet sig til at opnå en beskæftigelsesfrekvens på 75 % for de 20-64-årige, nedbringe andelen af unge, der forlader skolen i utide, til under 10 %, sikre, at mindst 40 % af den unge generation opnår kvalifikationer fra en højere læreanstalt, reducere antallet af personer, der trues af fattigdom, med 20 millioner samt øge de private og offentlige investeringer i forskning og udvikling til 3 % af BNP⁽³⁾.

2.6 Kommissionen vil i 2011 forelægge en ny budgetramme for perioden efter 2013, som vil blive ledsaget af lovgivningsforslag vedrørende strukturfondene, herunder Den Europæiske Socialfond. Med dette for øje forelagde Kommissionen den 19. oktober 2010 en meddelelse om »Gennemgang af EU's budget«. Dette bør give lejlighed til at puste nyt liv i ESF og indføre ændringer. ESF's synlighed og særlige karakter bør styrkes inden for EU's nye budgetramme.

2.7 Kommissionens femte rapport om økonomisk, social og territorial samhørighed, der blev offentliggjort den 10. november 2010, indeholder forslag til den fremtidige samhørighedspolitik.

2.8 Hvad mere konkret angår ESF's fremtid, er der sat overvejelser i gang i form af specifikke studier.

2.9 Endvidere vedtog ESF-udvalget en udtalelse den 3. juni 2010, og Kommissionen afholdt en konference den 23.-24. juni 2010.

2.10 Kommissionen anmodede den 7. oktober 2010 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om en sonderende udtalelse, der skulle behandle de spørgsmål, som ESF-udvalget har rejst i sin udtalelse.

2.11 Debatten har sat fokus på følgende fem temaer:

— Hvilken merværdi repræsenterer ESF i forhold til de rent nationale finansieringsinstrumenter?

— Hvad bør ESF's prioriterede opgaver være i forbindelse med Europa 2020-strategien?

— Hvordan sikres det, at ESF koncentrerer sine midler på prioriterede geografiske og tematiske områder?

— Hvordan opnås der en optimal synergi med andre fonde, herunder navnlig Den Europæiske Fond for Regionaludvikling?

— Hvilket gennemførelsessystem bør indføres for at sikre en enklere og samtidig mere effektiv forvaltning?

2.12 På baggrund af den nuværende tendens til tab af arbejdspladser i EU er der endvidere behov for, at ESF spiller en endnu mere fremtrædende samhørighedspolitisk rolle. Derfor bør fondens budget øges betydeligt – med mindst de 5,9 %, som Kommissionen foreslår at øge det samlede EU-budget med i 2011.

3. Generelle bemærkninger om Den Europæiske Socialfonds fremtid

3.1 Samhørighedsprincippet og solidaritetsprincippet er indskrevet i traktaten og udgør to af de vigtigste søjler for integrationen af borgere og territorier. Disse principper bør derfor indgå som et centralt element i debatterne om EU's fremtidige budget.

3.2 Disse principper cementeres i Lissabontraktaten, som i artikel 174 foreskriver, at »for at fremme en harmonisk udvikling af Unionen som helhed udvikler og fortsætter denne sin indsats for at styrke sin økonomiske, sociale og territoriale samhørighed.«

3.3 Traktaten understreger endvidere: »Unionen stræber navnlig efter at formindske forskellene mellem de forskellige områders udviklingsniveauer og forbedre situationen for de mindst begunstigede områder.« De to sidste udvidelser af EU har gjort dette mål ekstra vigtigt.

3.4 Endvidere foreskriver EU's charter om grundlæggende rettigheder, som er juridisk bindende, efter at det er inkorporeret i traktaten, at EU ud over den territoriale samhørighed bør fremme den sociale samhørighed ved at garantere alle borgere grundlæggende arbejdsmæssige og sociale rettigheder uafhængigt af deres region eller nationalitet, forbyde forskelsbehandling og yde en indsats bl.a. til fremme af lige muligheder.

3.5 Samhørighedspolitikken bør ikke kun mindske forskellene mellem regionerne, men bør også gennem en personorienteret tilgang fremme et samfund med fuld beskæftigelse, lige muligheder, social integration og samhørighed og således, mere bredt, den europæiske sociale model.

⁽³⁾ Meddelelse fra Kommissionen af 3. marts 2010: »Europa 2020: En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst« (KOM(2010) 2020 endelig).

3.6 Det Europæiske Råd besluttede, at strukturfondene var de finansielle instrumenter, der var nødvendige for at gennemføre Lissabonstrategien, som havde været rettet mod de lavest kvalificerede og dem, der havde de største vanskeligheder med at skaffe sig adgang til aktive nationale beskæftigelsespolitikker⁽⁴⁾. I den sammenhæng er ESF det vigtigste støtteinstrument for den europæiske beskæftigelsesstrategi og skal fortsætte med at være et effektivt værktøj til at sikre flere kvalitetsjob og til at forbedre den sociale integration inden for rammerne af Europa 2020-strategien.

3.7 Økonomisk, social og geografisk samhørighed skal fortsat være centrale aspekter i Europa 2020-strategien for at sikre, at al energi og kapacitet mobiliseres og fokuseres på strategiens gennemførelse. Strukturfondene er nøgleinstrumenterne til opnåelse af de prioriterede mål inden for det, som i medlemsstaterne, regionerne og lokalområderne går under navnet »intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst«. I den sammenhæng skal ESF fortsætte med at være et vigtigt strategisk og finansielt instrument til at øge beskæftigelsen og den sociale inklusion.

3.8 Partnerskabsprincippet, som sikrer inddragelse af arbejdsmarkedsparterne og andre civilsamfundsorganisationer⁽⁵⁾, er den grundlæggende garanti for, at foranstaltninger knyttet til strukturfondene, herunder navnlig den europæiske socialfond, fungerer effektivt.

3.9 Det er vigtigt at tage ved lære af arbejdsmarkedsparternes rolle i den sociale dialog og ngo'ernes rolle i partnerskaber for at imødegå virkningerne af den økonomiske krise og opnå resultater.

3.10 Evalueringen, effektiviteten og resultaterne af fondsansværelsen må forbedres. For at opnå dette er det imidlertid nødvendigt at fastlægge indikatorer og råde over redskaber til måling af både kvantitative og kvalitative aspekter som led i en bredere ramme, der dækker hele proceduren for gennemførelse af samhørighedspolitikken. I øjeblikket fokuserer proceduren på at sikre udgifternes lovlighed og ikke deres effektivitet. Disse to tilgange bør forenes, og den administrative byrde bør ved samme lejlighed bringes ned på et rimeligt niveau i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

3.11 I den aktuelle økonomiske krise bør den europæiske beskæftigelsesstrategi på ny placeres centralt blandt EU's prioriteter, og der bør frigives flere midler til skabelse og bevarelse af flere og bedre job for alle. Arbejdsmarkedspolitikkerne bør fortsat være den overordnede ramme for ESF.

3.12 Det Europæiske Råds beslutning om samhørighedspolitikens bidrag til den økonomiske genopretningsplan er et klart positivt signal. Strukturfondene, der tegner sig for over en tredjedel af EU's budget, kan udgøre en finansieringskilde, som vil gøre det muligt at tackle udfordringerne på kort, mellemlangt og langt sigt.

3.13 Den tværnationale dimension, som kendetegner tidligere fællesskabsinitiativer (herunder navnlig EQUAL), bør genindføres som et grundlæggende samhørighedspolitisk princip for ikke blot at sikre en europæisk strategi, men især også en strategi, der i højere grad bygger på solidaritet, da der ikke er taget tilstrækkeligt hensyn hertil i den nye tværgående fremgangsmåde (*mainstreaming*) i programmeringsperioden 2007-2013. Med dette for øje bør det atter gøres muligt at yde støtte til europæiske projekter, navnlig innovative projekter, der har at gøre med tværnationale netværk.

4. Særlige bemærkninger og forslag vedrørende de behandlede emner

4.1 ESF's merværdi

4.1.1 Siden Den Europæiske Socialfond blev oprettet, har den vist sin merværdi, navnlig i økonomiske krisetider og til støtte for EU's økonomiske vækst.

4.1.2 ESF er den strukturfond, som berører de enkelte borgere direkte: arbejdstagerne, de arbejdsløse, samfundets udstødte, personer med store vanskeligheder med at få adgang til arbejdsmarkedet, unge, ældre og andre udsatte grupper.

4.1.3 ESF er det vigtigste instrument til at støtte gennemførelsen af den europæiske beskæftigelsesstrategi. Den bør derfor specifikt integreres i de nationale, regionale og lokale arbejdsmarkedspolitikker, samt i ESF's mål.

4.1.4 EU har behov for at investere massivt i menneskelige ressourcer, som uden tvivl er et betydeligt konkurrencemæssigt aktiv for hele samfundet. En sådan investering bør foregribe sociale forandringer og samtidig løse problemer med bevarelse og skabelse af arbejdspladser ved at udvikle arbejdstagernes kvalifikationer og kompetencer, ved at øge de europæiske virksomheders produktivitet, ved at søge innovative og mere effektive metoder til tilrettelæggelse af arbejdet gennem egentlige investeringer i udviklingen af arbejdstagernes kompetencer og sociale integration og ved at fremme lige muligheder og initiativer inden for den sociale økonomi.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om »Beskæftigelse for prioriterede kategorier (Lissabonstrategien)« (EUT C 256 af 27.10.2007).

⁽⁵⁾ Som fastslået i artikel 11 i Rådets forordning (EF) 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden.

4.1.5 I disse økonomiske krisetider er Det Europæiske Råds beslutning om at styrke ESF's rolle særlig vigtig.

4.1.6 Investeringerne bør samtidig tage sigte mod udvikling af menneskelige ressourcer, genindslutning af ledige på arbejdsmarkedet og mod bæredygtig vækst for at sikre synergier og samspil mellem de to processer. Der bør derfor tages hensyn til det bidrag, som effektiv social samhørighed kan yde til fremme af EU's konkurrenceevne. ESF-finansieret støtte til integrering af personer langt fra arbejdsmarkedet (herunder handicappede, unge med særlige problemer med beskæftigelsesegnetheden, ældre mennesker i fare for at forlænge deres ledighed og andre personer, der er ramt af social udstødelse) vil bidrage væsentligt til at forbedre EU's konkurrenceevne og på mellem-langt sigt virkeliggørelsen af Europa 2020-strategiens mål.

4.1.7 Partnerskabsprincippet er den nødvendige garanti for effektive strukturfondsforanstaltninger.

4.1.8 Strukturfondsforordningerne bør tydeligt definere partnerskabsprincippet i stedet for blot at henvise til »de nationale regler og fremgangsmåder«, og de enkelte partners rolle må fastlægges klart.

4.1.9 Partnerne, herunder den sociale økonomis organisationer, bør have adgang til teknisk bistand, og deres kapacitetsopbygning (capacity building) bør via ESF styrkes ved hjælp af brancheorganisationer.

4.1.10 Der bør iværksættes partnerskaber af høj kvalitet, som inddrager arbejdsmarkedets parter og det organiserede civilsamfund i hver fase af fondens gennemførelse, navnlig i lyset af disse partners centrale rolle med hensyn til at imødegå virkningerne af den økonomiske krise.

4.1.11 De andre grundlæggende principper for optimering af ESF's merværdi er bæredygtig udvikling til fremme af miljøbeskyttelsen, ligestilling mellem mænd og kvinder og forbud mod forskelsbehandling på baggrund af køn, alder, etnisk oprindelse eller race, religion eller tro, handicap eller seksuel orientering i forbindelse med gennemførelsen af fonden samt adgangen hertil, navnlig for handicappede og personer langt fra arbejdsmarkedet ⁽⁶⁾.

⁽⁶⁾ Som fastslået i artikel 11, 16 og 17 i Rådets forordning (EF) 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden.

4.2 ESF's prioriterede opgaver i forbindelse med Europa 2020-strategien

4.2.1 Som understreget i Det Europæiske Råds beslutning bør økonomisk, social og territorial samhørighed være en central opgave i Europa 2020-strategien

4.2.2 Graden af tilpasning mellem ESF og Europa 2020-strategien bør afgøres af, om der foreligger strategiske retningslinjer for omsætning af EU's strategiske prioriteter i operationelle programmer.

4.2.3 I den forbindelse bør ESF fortsat være det vigtigste instrument for gennemførelsen af den europæiske beskæftigelsesstrategi. Med dette for øje bør ESF bidrage til at skabe kvalitetsjob, hvilket er afgørende for at sikre økonomisk vækst i EU. Skabelse af kvalitetsjob må gives højeste prioritet, men der bør også gøres en indsats for at skabe andre former for arbejde som f.eks. grønne job som følge af ændringer af produktionsmodellen og for at fremme en bæredygtig og inklusiv vækst.

4.2.4 ESF er EU's vigtigste finansielle instrument til investering i menneskelige ressourcer via foranstaltninger til aktiv integration, aktivering, omskoling og videreuddannelse.

4.2.5 Erfaringerne med anvendelsen af ESF bør udnyttes til at fremme EU's økonomiske genopretning.

4.2.6 Det handler bl.a. om følgende tiltag og prioriteter:

— at støtte en aktiv inklusion og integration på arbejdsmarkedet, navnlig af unge, ældre arbejdstagere, handicappede og andre udsatte grupper som f.eks. indvandrere, samt at bekæmpe forskelsbehandling;

— at øge kvinders beskæftigelsesfrekvens og bekæmpe lønforskelle mellem mænd og kvinder;

— at oprette observatorier for overvågning af arbejdsmarkedet og anvendelsen af strukturfondene;

— at fremme omskoling og efteruddannelse af arbejdstagere med henblik på innovation og overgang til en lavemissionsøkonomi;

— at øge støtten til SMV'er, mikrovirksomheder og den sociale økonomis aktører, som repræsenterer 80-90 % af EU's industrielle grundlag, og samtidig skabe kvalitetsjob;

- at nå frem til en definition af begrebet »uddannelse i en krisetid« på basis af debatter om de forandringer, der finder sted i de forskellige sektorer og regioner;
- at sikre en bedre udbredelse af god praksis, herunder investering i nedsat arbejdstid kombineret med uddannelse;
- at styrke den sociale dialog gennem fælles uddannelsesaktiviteter for arbejdsmarkedets parter;
- at støtte livslang uddannelse og læring;
- at støtte direkte deltagelse i planlægningen, forvaltningen og evalueringen af fonde i overensstemmelse med artikel 11 i forordning (EF) 1083/2006 ved navnlig at styrke kapacitetsopbygningen (*capacity building*);
- at sikre kvalitetsjob og attraktive arbejdsvilkår;
- at fremme sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen;
- at stille modtagelsesfaciliteter af både fysisk og finansiel art til rådighed og at træffe foranstaltninger med henblik på at »afinstitutionalisere« personer, der modtager ydelser fra plejecentre, herunder f.eks. handicappede;
- at modernisere de offentlige arbejdsformidlinger.

4.3 Geografisk og tematisk koncentration af ESF

4.3.1 Strukturfondene er EU's vigtigste instrument til i samarbejde med medlemsstaterne at støtte EU's dårligst stillede områder og de mest udsatte samfundsgrupper med henblik på at mindske socioøkonomiske skævheder mellem de forskellige medlemsstater og de forskellige regioner. Det skal der ikke ændres ved.

4.3.2 Med henblik på en effektiv gennemførelse af Europa 2020-strategien bør såvel den økonomiske som den sociale og territoriale samhørighed endvidere prioriteres højt i den fremtidige ESF ved at satse på at mindske socioøkonomiske forskelle mellem regioner og inden for de samme regioner (som f.eks. uligheder mellem forskellige samfundsgrupper). Alle medlemsstater har mangler på forskellige områder. Samtlige regioner med en arbejdsløshed over gennemsnittet og skævheder på arbejdsmarkedet, som navnlig går ud over de mest udsatte grupper, bør derfor modtage støtte fra ESF. Det gælder også regioner med et højere BNP, f.eks. storby- og grænseregioner.

4.3.3 ESF, som sætter fokus på beskæftigelse, udvikling af menneskelige ressourcer og fremme af social integration, bør fortsat være det instrument, der direkte påvirker de enkelte borgere, herunder navnlig arbejdstagere, arbejdsløse, samfundets udstødte, unge, ældre og andre udsatte personer.

4.3.4 Der bør sikres sammenhæng mellem de prioriteter, der er opstillet på de forskellige niveauer: europæisk, nationalt, regionalt og lokalt.

4.3.5 Denne sammenhæng bør afspejles i forbindelse med udarbejdelsen og gennemførelsen af operationelle programmer.

4.3.6 Hver medlemsstat bør fastlægge prioriteter og arbejdsmetoder, der passer til de særlige forhold og muligheder, der gør sig gældende i deres regioner. Medlemsstaterne bør også fastlægge deres prioriteter under hensyntagen til deres respektive nationale reformplaner, særlige forhold og muligheder og dermed også sikre sammenhæng med Europa 2020-strategien, navnlig inden for beskæftigelse, uddannelse og social inklusion.

4.3.7 Endvidere må passende finansielle støttemekanismer overvejes, f.eks. direkte støttetildeling til foranstaltninger rettet mod udsatte befolkningsgrupper, herunder handicappede⁽⁷⁾, med henblik på at koncentrere samhørighedspolitikken om et begrænset antal prioriteter⁽⁸⁾. EØSU har tidligere slået til lyd for, at fondene rettes mod specifikke mål inden for rammerne af målsætningen om social inklusion⁽⁹⁾.

4.4 Synergi med andre strukturfonde

4.4.1 ESF er det vigtigste instrument til gennemførelse af den europæiske beskæftigelsesstrategi, og det skal der ikke ændres ved.

⁽⁷⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget af 15.11.10 om »Den europæiske handicapstrategi 2010-2020: et nyt tilsagn om et Europa uden barrierer«, KOM(2010) 636.

⁽⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Socialfond« (EUT C 234 af 22.9.2005).

EØSU's udtalelse om »Forslag til Rådets beslutning om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker (ifølge EF-traktatens artikel 128)« (EUT C 162 af 25.6.2008, s. 92).

EØSU's udtalelse om »Personer med handicap: beskæftigelse og gradvis opnåelse af større tilgængelighed for personer med handicap i EU. – Lissabonstrategien efter 2010« (EUT C 354 af 28.12.2010, s. 8).

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget af 15.11.2010 om »Den europæiske handicapstrategi 2010-2020: et nyt tilsagn om et Europa uden barrierer«, KOM(2010) 636.

⁽⁹⁾ EØSU's udtalelse om »Fjerde rapport om den økonomiske og sociale samhørighed« (EUT C 120 af 16.5.2005, s. 73, pkt. 4.5.2).

4.4.2 Imidlertid bør synergierne med Den Europæiske Fond for Regionaludvikling øges, og principperne om partnerskab, ikke-forskelsbehandling og bæredygtighed samt målene for beskæftigelse og social inklusion i den forbindelse styrkes. Således bør fleksibilitetsprincippet styrkes for at optimere komplementariteten og samordningen mellem Den Europæiske Socialfond, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og andre fonde (som f.eks. Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget), så man sikrer finansieringen af supplerende initiativer, som f.eks. initiativer beregnet på at fremme handicappedes adgang til erhvervsuddannelse og infrastruktur.

4.4.3 Overlapninger mellem ESF og Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen bør undgås, og der bør sikres sammenhæng, eftersom – i lyset af omstruktureringerne – de foranstaltninger, der planlægges gennemført under ESF, er præventive, mens foranstaltningerne under Globaliseringsfonden er afhjælpende.

4.5 Forvaltningssystem

4.5.1 Der må gennemføres en lang række forbedringer i gennemførelsen af procedurer og i de praktiske aspekter ved adgangen til ESF-finansiering.

4.5.2 For at sikre sådanne forbedringer må partnerskabsprincippet opretholdes og styrkes i den fremtidige ESF. Det er vigtigt at pointere, at partnerskabsprincippet er et grundlæggende værktøj til at sikre en effektiv gennemførelse af ESF, da det muliggør mobilisering af supplerende midler, og det er særdeles vigtigt at udbrede princippet i en tid, hvor der foregår en generel nedskæring af de offentlige udgifter i EU.

4.5.3 Forbedringerne består navnlig i følgende:

- at reducere den administrative byrde før og under gennemførelsen af det operationelle program ved at gøre procedurerne for adgang til finansiering mere fleksible. Dette skal

især ske ved at fremskynde udbetalingerne med henblik på at mindske den finansielle byrde for dem, der gennemfører programmerne, og ved at forenkle fakturerings- og afregningsprocedurerne, f.eks. ved hjælp af fikserede beløb (*lump sums*) og ved at forenkle regnskabsprocedurerne for det enkelte projekt, idet man tager udgangspunkt i konkrete resultater frem for finansiell dokumentation,

- at begrænse de nationale myndigheders muligheder for at indføre supplerende mekanismer eller betingelser, som hæmmer adgangen til ESF-finansiering,
- at sikre en bedre spredning af informationer om finansieringsmulighederne bl.a. ved at indføre europæiske minimumsstandards for gennemsigtighed og adgang til oplysninger om muligheder for ESF-finansiering, f.eks. ved at anvende et enklere og klarere sprog,
- at gøre procedurerne for udvælgelse af det projekt, der skal modtage støtte, mere gennemsigtige og effektive, både på nationalt og regionalt niveau, og i den forbindelse sikre, at opmærksomheden især rettes mod innovative projekter,
- at lægge særlig vægt på nye teknologier, bygninger og transport (herunder varer, tjenesteydelser og infrastruktur) for at fjerne hindringerne for fuld adgang til alle initiativer, der er samfinansieret af ESF.

4.5.4 Det bør sikres, at fondene anvendes effektivt, og der må foretages en kvantitativ og kvalitativ evaluering af resultaterne.

4.5.5 Der må udarbejdes indikatorer for finansieringen.

4.5.6 Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet spiller en central rolle i denne proces.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om hvilken naboskabspolitik for at sikre EU's energiforsyning?

(sonderende udtalelse på anmodning af det ungarske rådsformandskab)

(2011/C 132/04)

Ordfører: **Edgardo Maria IOZIA**

Det kommende ungarske formandskab for Den Europæiske Union besluttede den 15. november 2010 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Hvilken naboskabspolitik for at sikre EU's energiforsyning?

(sonderende udtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationsamfundet. Sektionen vedtog sin udtalelse den 1. marts 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 86 stemmer for, 4 imod og 8 hverken for eller imod:

1. Konklusioner

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ser gerne, at

1.1.1 Den Europæiske Union hurtigt og gradvist styrker den fælles udenrigspolitik på områderne energi, forsyningssikkerhed og samarbejde med producent-, transit- og forbrugslandene med udgangspunkt i solidaritet mellem medlemsstaterne, og således at politikken hænger sammen og er integreret med Unionens sikkerheds- og forsvarspolitik under hensyntagen til energiforsyningens strategiske betydning;

1.1.2 der udpeges en højtstående repræsentant for energipolitikken til at støtte den højtstående repræsentant for udenrigs-anliggender og sikkerhedspolitik, da disse politikområder også bør omfatte spørgsmålet om energisikkerhed. Kommissæren med ansvar for energi kunne formelt få tildelt denne opgave;

1.1.3 der anvendes en integreret strategi for de interne og eksterne politikker og de dermed forbundne politikker, herunder naboskabs-, nærheds- og miljøbeskyttelsespolitikker;

1.1.4 vi kan få gjort op med den ensidighed, der hersker på energiområdet, og som underminerer princippet om solidaritet mellem medlemsstaterne og betyder, at de lande, der ikke har tilstrækkelig forhandlingsstyrke, risikerer at løbe ind i alvorlige vanskeligheder med at få forsyninger til rimelige og bæredygtige priser;

1.1.5 energifællesskabet videreudvikles ved at udvide denne partnerskabsmodel til landene i det sydlige Middelhavsområde, først og fremmest med et mandat til at støtte udviklingen af energieffektivitet, vedvarende energi og nettenes sammenkobling

og interoperabilitet. Målene for dette nye fællesskab bør være at fremme et nyt energicharter og en ny protokol om energieffektivitet;

1.1.6 det får adgang til østpartnerskabets platform 3 om energisikkerhed, og at repræsentanter for arbejdsgruppe 3 om miljø, klimaændringer og energisikkerhed, der er nedsat inden for rammerne af østpartnerskabets civilsamfundsforum, systematisk inddrages i arbejdet i platformen, da det stadig alt for ofte er sådan, at civilsamfundet, og herunder arbejdsmarkedets parter, kun i meget begrænset omfang eller slet ikke får mulighed for at komme til orde;

1.1.7 en ny institutionel forankring af energiområdet, som ifølge de gældende traktater stadig er et område, hvor EU's kompetence – på trods af at den utvivlsomt er blevet styrket – kun er et supplement til de nationale politikker. Kompetencen til at træffe beslutning om det nationale energimix skal dog fortsat henhøre under de nationale politikker. I den forbindelse opfordrer udvalget Kommissionen til at undersøge gennemførligheden af en EU-traktat om energi med Euratom-traktaten som forbillede;

1.1.8 der gøres et forsøg på at få indgået en multilateral, samlet aftale med Rusland med det formål at beskytte EU's almene interesser. Denne politik bør også anvendes over for landene i Kaukasus, der fremover vil få stadig større betydning for Europas energiforsyning;

1.1.9 udvikling af strategiske partnerskaber med USA, Japan, Brasilien, Indien og Kina om energiforsyningseffektivitet og -sikkerhed og nedbringelse af drivhusgasudledningen for at blive enige om en global aftale, der kan afløse Kyotoprotokollen; fornyelse af de eksisterende aftaler med de nye demokratier i Nordafrika og Mellemøsten, hvor der tages hensyn til deres udviklingsbehov;

1.1.10 det overvejes at afholde en international konference om emnet med det formål at udarbejde et energicharter og en protokol om energieffektivitet med større virkning i praksis, og som i højere grad inddrager borgerne, anvendes på flere områder og er samordnet med den økonomiske og politiske udvikling på området;

1.1.11 at Europas energiafhængighed gradvist mindskes med mere målrettede og forpligtende energieffektiviseringspolitikker, støtte til udvikling af alternative og bæredygtige energikilder med lav CO₂-udledning;

1.1.12 at de projekter om energidiversificering, der gennemføres i nabolandene, prioriteres, f.eks. energikorridoren mellem EU, Det Kaspiske Hav og Sortehavet og især Nabuccorørledningen, infrastruktur til flydende naturgas (GNL), sammenkobling af elnet og færdiggørelse af el- og gasinfrastrukturnettene mellem EU og Middelhavslandene (Middelhavsringen) samt realisering af nye olieinfrastrukturprojekter af europæisk interesse som f.eks. Odessa-Gdansk- og Constanta-Trieste-projekterne og Nord Stream-projektet, som er af stor betydning for Finland, og som bør genforhandles med hensyn til mulighederne for at sammenkoble til net i de baltiske lande og Polen;

1.1.13 at EU-institutionerne seriøst arbejder for at finde en solidarisk løsning på problemet med forsyningssikkerhed. EØSU opfordrer Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen til at træffe alle tænkelige forholdsregler, der gør det muligt at anvende energidiplomati som et instrument til beskyttelse og sikring af arbejdstagere, virksomheder og de europæiske borgers livskvalitet.

2. Indledning

2.1 EU-formandskabets anmodning til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedrører et af de mest følsomme og grundlæggende punkter i EU27's strategi på energiområdet, nemlig forsyningssikkerhed og anvendelsen af et af Unionens samarbejdsinstrumenter, naboskabspolitikken.

2.2 Energi er i de senere år blevet et af de helt afgørende og vigtigste spørgsmål i de økonomiske og sociale politikker og miljøpolitikkerne. Den bæredygtige udvikling nu og i fremtiden afhænger af adgangen til energi, af at den anvendes med omtanke og rationelt og af forskning i nye former for energi i overensstemmelse med målet om et lavemissionssamfund.

2.3 De juridiske rammer

2.3.1 Med traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (EUF-traktaten) er der indført en ny artikel 194, der fastlægger Unionens kompetencer til at føre en politik, der i en ånd af solidaritet mellem medlemsstaterne sigter mod at

— sikre energiforsyningssikkerheden i Unionen,

— fremme energieffektivitet og energibesparelser og udvikle nye og vedvarende energikilder og

— fremme sammenkoblingen af energinet.

2.3.2 Artikel 4, stk. 2, litra i) i EUF-traktaten indeholder bestemmelse om, at Unionen har delt kompetence på energiområdet.

2.3.3 EUF-traktatens artikel 216 om internationale aftaler giver Unionen de nødvendige beføjelser til at indgå aftaler for at nå Unionens mål.

2.4 EU's afhængighed af leverandører fra tredjelande

2.4.1 EU er stærkt afhængig af levering af energi fra tredjelande. I perioden 1997-2007 steg afhængigheden af udlandet fra 45 % til 53,1 % (Eurostat, *indikatorer for energi, transport og miljø*, red. 2009), og det til trods for en forbedring af energiintensiteten, der faldt med 17 procentpoint. Kun Danmark er fortsat nettoeksportør af energi, 25,4 % af behovet. I Polen er afhængigheden steget fra 6,4 % i 1997 til 25,5 % i 2007.

2.4.2 Malta, Luxembourg, Cypern, Irland, Italien og Portugal er de lande, hvor afhængigheden er størst, mellem 82 % til 100 %.

2.4.3 Med hensyn til de forskellige energikilder er EU27's afhængighed af olie steget fra 75,8 % til 82,6 %. Danmark er det eneste land, hvor der har været en betydelig stigning i eksporten, mens alle andre lande er nettoimportører.

2.4.4 Afhængigheden af naturgas er steget meget fra 33 % over 45,2 % til 60,3 %. Danmark og Holland er de eneste lande, der eksporterer, mens Irland er blevet mere afhængig med en stigning fra 31,2 % til 91,4 % mellem 1997 og 2007.

2.4.5 Produktionen af primær energi i Europa er faldet fra 962 384 (ktoe) i 1997 til 849 592 (ktoe) i 2007 og fordeler sig mellem de forskellige kilder som følger: kul 10 %, brunkul 12 %, olie 14 %, naturgas 20 % og atomkraft 28 %. Vedvarende energikilder tegner sig for 16 %.

2.4.6 Bruttoforbruget inden for EU er steget med 6 % fra 1 704 473 (ktoe) til 1 806 378 (ktoe), hvor kul tegner sig for 13 %, brunkul 6 %, olie 36 %, naturgas 24 %, atomkraft 13 % og vedvarende kilder 8 %. I den undersøgte tiårs periode var forbruget af olie, atomkraft og brunkul i det store og hele stabilt, brugen af kul faldt med 7 %, forbruget af naturgas steg med 20 % og forbruget af vedvarende energikilder med 50 %, men tegner sig dog stadig for en meget lille andel, nemlig 8 %.

— sikre energimarkedets funktion,

2.5 Import fordelt på oprindelsesland

2.5.1 De største leverandører af brændstof til produktion af energi er (2007):

Naturgas:	Olie:	Kul:	Uran (2009):
Rusland 39 %	Rusland 33 %	Rusland 25 %	Australien 22 %
Norge 26 %	Norge 15 %	Sydafrika 21 %	Rusland 21 %
Algeriet 16 %	Libyen 10 %	Australien 13 %	Canada 19 %
Libyen 5 %	Saudi-Arabien 7 %	Colombia 13 %	Niger 11 %
	Iran 6 %	USA 9 %	Kasakhstan 9 %
		Indonesien 8 %	Sydafrika-Namibia 5 %

2.5.2 Det fremgår af tabellen, at der importeres meget fra nogle få lande. 86 % af naturgassen kommer fra 4 lande, 71 % af olien fra 5 lande, 89 % af kul fra 6 lande og 87 % af uranen også fra 6 lande.

2.5.3 Rusland er den vigtigste partner for næsten alle brændstoffer. Importen herfra dækker ca. 30 % af EU's energibehov, og den er støt stigende. Derudover er de vigtigste partnere Norge, Algeriet og Libyen for forsyningen af flydende kulbrinter og Australien, Canada, Colombia og Niger for kul og uran.

2.5.4 Med hensyn til elektricitet har udviklingen ikke været stabil. I de ti år, der ses på i Eurostats rapport fra 2009, var der i tre år en nettoeksport, i tre år var der stort set overensstemmelse mellem efterspørgslen og udbuddet på markedet, mens der i fem år var et stort behov for levering fra tredjelande. Italien er den største importør med 46 283 GWh og Frankrig den største eksportør med 56 813 GWh. I 2007 importerede EU27 10,5 TWh elektricitet.

3. EU's politik

3.1 De stadigt stigende oliepriser og dertil knyttede priser på kulbrinter nåede et historisk højt niveau i 2008, hvor noteringen steg fra 90 dollar i februar til 147,27 den 11. juli. Allerede inden gasforsyningskriserne, der kulminerede i januar 2006, hvor Gazprom lukkede for forsyningen af gas til sin ukrainske handelspartner Naftogaz, var energi og forsyningssikkerhed centrale emner i den politiske debat. Krisen i 2009 var endnu værre for landene i Østeuropa. Krisen blev håndteret fast og intelligent af energikommissær Andris Piebalgs, som det lykkedes at sikre uafbrudte forsyninger, selvom der i de pågældende dage blev sendt mindre gennem rørledningerne, og forsyningen til landene i EU var reduceret med ca. 30 %.

3.2 Allerede i EKSF-traktaten (Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab) fra 1952 og Euratom-traktaten fra 1957 var energi et helt centralt spørgsmål, og i drøftelserne inden indgåelsen af Romtraktaten mente nogle, at det burde være et af det indre markeds aktivitetsområder og en uomtvistelig fællesskabskompetence.

3.3 Først efter mange år og over for en meget alvorlig krise stod det klart, at Europas energiafhængighed ikke kun er af enorm økonomisk betydning, men også og især at energiforsyning så let som ingenting kunne udnyttes som et politisk pressionsmiddel.

3.4 Der er ikke tvivl om, at EU's voksende afhængighed af forsyninger fra ikke-demokratiske og ustabile områder og lande, hvor menneskerettighederne og sociale rettigheder ofte ikke overholdes, og især afhængigheden af leveringer af gas fra Rusland, giver anledning til stor bekymring og kan på længere sigt skabe store problemer for medlemsstaterne, men først og fremmest for EU's overordnede sikkerhed.

3.5 Den internationale situation er helt ændret. Kinas, Indiens og Brasiliens økonomiske og politiske rolle, USA's langsigtede strategier for at bevare sine egne nationale reserver så længe som muligt, der samtidig øger dets efterspørgsel på energi på de internationale markeder, samt den voksende ustabilitet og radikalisering af konflikterne i de eksporterende områder nødvendiggør en total omlægning af de europæiske politikker. Energisikkerhed er blevet en faktor, der ikke kan adskilles fra den nationale sikkerhed og den økonomiske udvikling.

4. De nye scenarier

4.1 Grundet den strategiske betydning af energisikkerhed må alle de mulige alternativer i nabolandene mod øst, syd, i Middelhavsområdet og i Mellemøsten medtænkes i den fremtidige udvikling. Virkeliggørelsen af energipartnerskabet mellem EU og Afrika må fremskyndes, og der må tages skridt til at afholde en større international konference om adgang til energi og energisikkerhed med det mål at udarbejde nye fælles regler. Hvis man når til enighed om en ny global pagt om energisikkerhed, bør de specialiserede internationale agenturer få til opgave at overvåge, at den overholdes. Da der er tale om et spørgsmål af uhyre stor betydning, bør de internationale institutioner spille en afgørende rolle.

4.2 EU må betragte forsyningssikkerheden som en prioritet for sin eksterne politik og for sikkerhedspolitikken og udpege en ny højstående repræsentant for energipolitikken til at støtte den ansvarlige for den eksterne politik. Selvom der har været visse fremskridt hen imod en fælles politik, er der fortsat en tendens til, at medlemsstaterne ikke vil give slip på kontrollen og holder fast i de bilaterale relationer med producentlandene.

4.3 Trods traktatændringerne og den nye artikel 194 i EUF-traktaten er det stadig ikke klart, hvordan EU skal udøve sine kompetencer og især ikke, hvordan »ånden af solidaritet« skal omsættes i praksis. Der er sket nogle fremskridt, f.eks. hvad angår de strategiske gasreserver, hvor landene for første gang synes at stå solidarisk sammen. Kommissionen søger at gennemføre en saglig ekstern politik og vil i løbet af i år udsende en meddelelse om internationale politikker og energisikkerhed. I modsætning hertil er nogle medlemsstater ved at udvikle deres egen eksterne politik for energiforsyningen, først og fremmest med Rusland og visse lande i Middelhavsområdet. Dette skaber store vanskeligheder for andre lande, da Unionens samlede forhandlingsstyrke svækkes.

4.4 Der er ikke tvivl om, at traktaten, som den nu er formuleret, er et godt kompromis, som dog ikke egner sig til at tackle fremtidens udfordringer. Hele energipolitikken bør genovervejes i en specifik traktat efter samme model som Euratom-traktaten, således at sikkerhedspolitikken, herunder politikken for energisikkerhed, bliver en institutionel kompetence. Der må gøres op med den ensidighed, der hersker på energiområdet, ved at gennemføre en stærk fælles politik om energisolidaritet baseret på et diversificeret energimix, der er tilpasset de enkelte medlemsstaters forhold og særpræg. Dog skal den først og fremmest være miljømæssigt bæredygtig, eftersom de væsentligste sektorer, når vi taler energibehov – produktion, transmission og distribution af elektricitet, transport og opvarmning – er dem, der står for langt størstedelen af drivhusgasudledningerne.

4.5 Den østlige dimension af EU's politik udadtil

4.5.1 Som led i naboskabspolitikken bør samarbejdet med landene mod øst, som for eksempel Moldova, Ukraine og Belarus, trods de konstaterede politiske vanskeligheder, optrappes, og disse lande bør inddrages tættere i de fælles politikker. Dette forudsætter naturligvis, at de demokratiske spilleregler og menneskerettighederne overholdes, hvilket for nylig har været sat på en hård prøve i Belarus med den brutale undertrykkelse af oppositionen. Erfaringerne med energifællesskabet med Balkanlandene og landene i øst har været positive. Fællesskabet blev dannet med henblik på den eventuelle indlemmelse af landene fra det tidligere Jugoslavien, men er med tiden blevet udvidet, og den nylige optagelse af Ukraine vil sikre endnu tættere forbindelser med vores naboer og landene i Centralasien, bl.a. Usbekistan og Kirgisistan.

4.5.2 I 2008 stillede Polen og Sverige forslag om etablering af Det Østlige Partnerskab som et EU-initiativ rettet mod seks nabolande (Armenien, Aserbajdsjan, Belarus, Georgien, Moldova og Ukraine) med henblik på at uddybe det politiske samarbejde og den økonomiske integration samt etablere multilaterale samarbejdsstrukturer i regionen. Det første officielle topmøde for landene i østpartnerskabet, som markerede startskuddet til partnerskabets aktiviteter, fandt sted i Prag den 7. maj 2009.

4.5.3 EØSU har deltaget i tre af østpartnerskabets fire tematiske platforme og kræver, at det med det samme inddrages i platform 3 om energisikkerhed, der arbejder med at styrke energifællesskabet og energichartret, forbedre energieffektiviteten og med de vedvarende ressourcers rolle. Forbedring af østpartnerskabsøkonomiernes energieffektivitet og fremme af vedvarende energi i de tilgrænsende lande bør være én af østpartnerskabets hovedprioriteter. Der er derudover behov for yderligere skridt for at forbedre samarbejdet, modernisere energidistributionsinfrastrukturen og fremme de gensidige forbindelser mellem energiproduktion og distributionsnetværk.

4.5.4 Disse spørgsmål er af stor betydning for civilsamfundet, og det bør ikke udelukkende være offentlige myndigheder og finansielle institutioner, der beskæftiger sig med dem. EØSU beder om, at repræsentanter for arbejdsgruppe 3 om miljø, klimaændringer og energisikkerhed, der er nedsat inden for rammerne af østpartnerskabets civilsamfundsforum, systematisk og ikke kun på ad hoc-basis inddrages i arbejdet i østpartnerskabets platform 3, da det stadig alt for ofte er sådan, at civilsamfundet, og herunder arbejdsmarkedets parter, kun i meget begrænset omfang eller slet ikke får mulighed for at komme til orde. Initiativet til at skabe et erhvervsforum inden for rammerne af østpartnerskabet er et forsøg på at styrke den sociale dialog om økonomien og dermed om energi.

4.6 Euro-middelhavsdimensionen af EU's politik udadtil

4.6.1 Som følge af de igangværende politiske ændringer i flere lande syd for Middelhavet er det strengt nødvendigt, at politikerne hører og inddrager civilsamfundet både nord og syd for Middelhavet i forbindelse med de fremtidige fælles energipolitikker med det formål at sikre, at borgerne ikke opfatter disse politikker som nogen, de er blevet påtvunget ovenfra eller udefra, men i stedet virkelig bakker op om dem. EØSU arbejder for at oprette en forsamling af økonomiske og sociale råd i Middelhavsregionen i efteråret 2011. Denne forsamling kunne udgøre et vigtigt forum for civilsamfundsdebat om energipolitikken.

4.6.2 EU bør også stille forslag om et særligt energifællesskab med landene i den sydlige del af Middelhavsområdet. Færdiggørelsen af Middelhavsringen for elektricitet (*Med-ring*), de projekter, der er under udvikling, bl.a. Desertec, solenergiplanen for Middelhavsområdet, og selve Middelhavssamarbejdet bør i for eksempel Maghreb-landene føre til et styrket samarbejde om energieffektivitet, vedvarende energikilder, nettransmission og –sammenkobling og modernisering af produktions- og distributionssystemerne.

4.6.3 Fordelene for EU er indlysende. En styrkelse af infrastrukturen i partnerlandene i Middelhavsområdet vil gøre det nemmere at nå mange fælles mål: bæredygtig udvikling, nedbringelse af den samlede energiforbrugsspørgsmål, hvilket vil medvirke til at øge energisikkerheden og stabilisere priserne på råvarer, samt reduktion af udledningen.

4.6.4 Denne støtte, herunder finansiel støtte fra EIB til Middelhavslandene og fra EBRD til de lande, som er omfattet af dens interventionsområde, kan være en del af den økonomiske støtte, som EU bør forpligte sig til at yde til de mindre udviklede økonomier, for at de kan opnå bæredygtig udvikling med lav CO₂-udledning.

4.7 I den kommende fremtid vil programmer, der sigter mod en markant forbedring af energieffektiviteten, være den strategiske akse, som Fællesskabets støtte til partnerlandene kommer til at bygge på. Dette projekt skal også ses i sammenhæng med samarbejdet på miljøområdet og de nye mål for perioden efter Kyoto.

4.8 Målsætningerne om et nyt »energidiplomati« i forholdet til producent-, transit- og forbrugslandene bør integreres i en ny institutionel, europæisk ramme og indarbejdes i aftaler og traktater efter modellen med energichartret og protokollen om energieffektivitet. Begge to er instrumenter for samarbejde og løsning af internationale konflikter, der allerede har eksisteret i 20 år, men har ikke været særlig effektive.

4.9 EU bør arbejde for et nyt energicharter og en ny protokol om energieffektivitet med landene i den sydlige del af Middelhavsområdet og tage fat på at revidere og skærpe

det nuværende charter, således at medlemsstaterne forpligtes til en solidarisk energipolitik. I den sammenhæng får fremme af integrationen i de baltiske lande særlig betydning.

4.10 Det arktiske område og Barentshavet vil blive et af områderne i EU med den mest dynamiske økonomiske udvikling samt et område af stor betydning for Norge, Rusland, USA og Canada. Regionens interesser, lokale såvel som globale, er et europæisk anliggende, som kun kan behandles inden for rammerne af en solid og realistisk EU-politik.

4.11 Medlemsstaternes unilaterale optræden har sat store grænser for EU's muligheder for at sætte sig igennem over for producentlandene og gjort det muligt for ikke mindst Rusland at udøve bestemmende indflydelse over de demokratiske valg, der er blevet truffet i nogle af dets nabolande. EU er således modtager af mere end 67 % af den russiske eksport af energiprodukter, og af indlysende geografiske og politiske årsager vil Rusland have svært ved at finde lige så let tilgængelige markeder som vores.

4.12 Rusland bør optages i WTO på betingelse af, at det giver specifikke garantier for de russiske energimonopolers adfærd, som ofte er tilskyndet og støttet af den politiske magt, og at det selvfølgelig løser konflikterne med Georgien med indgåelse af en bilateral aftale.

5. Strategiske partnerskaber med USA, Japan, Brasilien, Indien og Kina

5.1 Det er helt afgørende, at der udvikles strategiske partnerskaber med de vigtigste aktører på det internationale energimarked, USA, Japan, Brasilien, Indien og Kina. Samarbejdet og overenskomsten skal specifikt omhandle forsyningsgaranti til rimelige priser og prioritere energieffektivitet og nedbringelse af drivhusgasemissionerne.

5.2 Forsyningsikkerhedsproblematikken med dens tydelige følgevirkninger for sikkerheden generelt, den bæredygtige udvikling og kampen mod klimaændringerne må tackles ved hjælp af en omfattende fælles, multilateral strategi. Den økonomiske konkurrence må ikke bringe stabiliteten og freden i fare, og vi må undgå at forværre de internationale spændinger, der allerede i dag kendetegner mange af de områder, som energiforsyningerne kommer fra.

5.3 Energi har allerede længe været et emne for drøftelserne i G20. Disse drøftelser, som ofte ikke bliver til mere end gode hensigter, må omsættes til aftaler og strategiske partnerskaber. Den mest realistiske fremgangsmåde er nok bilaterale aftaler. EU glemmer tit, at det er det vigtigste økonomiske område i verden og har ikke held med at gennemtvinge sin dagsorden over for

partnerne. En dagsorden, der sigter mod at styrke prioriteterne for den europæiske udenrigspolitik, som fortsat skal være fremme af de demokratiske principper, overholdelse af menneskerettighederne, befolkningernes selvbestemmelse, og at krig ikke er et middel til konfliktløsning, i hvilken sammenhæng de internationale institutioner må styrkes.

5.4 De nye vækstøkonomier er som EU interesserede i stabile og garanterede forsyninger til rimelige priser på internationalt plan. EU bør også træffe foranstaltninger for at etablere strategiske partnerskaber med disse lande og fremme et regelsæt, der i sammenhæng med en markedsøkonomi styrker samarbejdet og forhindrer meningsløs og dyr hamstring af råvarer.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs Udtalelse

Følgende ændringsforslag blev forkastet på plenarforsamlingen, men opnåede dog mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 1.1.12

Slutningen af punktummet udgår:

»at de projekter om energidiversificering, der gennemføres i nabolandene, prioriteres, f.eks. energikorridoren mellem EU, Det Kaspiske Hav og Sortehavet og især Nabuccorørledningen, infrastruktur til flydende naturgas (GNL), sammenkobling af elnet og færdiggørelse af el- og gasinfrastrukturnettene mellem EU og Middelhavslandene (Middelhavsringen) samt realisering af nye olieinfrastrukturprojekter af europæisk interesse som f.eks. Odessa-Gdansk- og Constanta-Trieste-projekterne og Nord Stream-projektet, som er af stor betydning for Finland, og som bør genforhandles med hensyn til mulighederne for at sammenkoble til net i de baltiske lande og Polen;«

Begrundelse

Lad det være op til de nationale politikere og økonomer at afgøre disse projekters betydning for ovennævnte lande, navnlig fordi der stadig hersker uenighed om Nord Stream-ruten i forbindelse med adgangen til havnen i Świnoujście.

Afstemningsresultat:

For: 33

Imod: 46

Hverken for eller imod: 17

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om innovative arbejdspladser som kilde til produktivitet og kvalitetsbeskæftigelse (initiativudtalelse)

(2011/C 132/05)

Ordfører: **Leila KURKI**

Medordfører: **Mihai MANOLIU**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 16. september 2010 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

Innovative arbejdspladser som kilde til produktivitet og kvalitetsbeskæftigelse.

EØSU besluttede den 20. oktober 2010 at ændre studiegruppen til et underudvalg.

Det forberedende arbejde henvistes til Underudvalget »Innovative arbejdspladser«, der udpegede Leila Kurki til ordfører og Mihai Manoliu til medordfører. Underudvalget vedtog sin udtalelse den 23. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 94 stemmer for, 1 imod og 2 hverken for eller imod:

1. anbefalinger

1.1 EØSU anser det for at være EU's opgave at støtte alle medlemsstater og virksomheder i deres bestræbelser på at skabe øget innovation på arbejdspladsen. Ved hjælp af innovation på arbejdspladsen forsøger man at ændre de organisatoriske aktiviteter på en bæredygtig måde og samtidig forbedre både produktiviteten og arbejdslivets kvalitet. Der kan ske forbedringer på følgende områder: arbejdsprocesser, arbejdstilrettelæggelse, arbejdsmetoder og -redskaber, det fysiske arbejdsmiljø, faglige færdigheder og arbejdspraksis samt forvaltning og ledelse.

1.2 EØSU anbefaler, at der gives en klar definition af det grundlæggende begreb »innovativ arbejdsplads«. Manglen på et alment anerkendt begreb kan være en af årsagerne til, at innovation på arbejdspladsen hidtil kun har indtaget en beskedent plads i de fleste af EU's strategipapirer. Det er nødvendigt, at EU-institutionerne, medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer forstår betydningen af innovationer og midlerne til at iværksætte dem, navnlig på virksomheds-/organisationsplan.

1.3 EØSU mener, at begrebet »innovativ arbejdsplads«, selv om det ikke nævnes i Kommissionens dokument, er en central del af Europa 2020-strategien, da det er en af de vigtigste forudsætninger for, at strategien kan lykkes. Udvalget anbefaler derfor at begrebet indarbejdes i strategien.

1.4 EØSU anbefaler, at Kommissionen, for at sikre bedre balance i Europa 2020-strategien, lancerer et pilotprojekt om innovative arbejdspladser som led i flagskibsinitiativet »Innovation i EU«. Projektet bør hovedsagelig dreje sig om at forbedre arbejdslivets kvalitet. EØSU mener, at der straks bør iværksættes

yderligere undersøgelser af forholdet mellem arbejdslivets kvalitet, innovationsevne og produktivitet, og at der bør indføres et europæisk indeks for kvaliteten af arbejdslivet og dens virkninger på innovationsevnen og produktiviteten. Vi skal måle fremskridtene med pålidelige indikatorer, der ikke kun sætter fokus på indsatsen, men især også på resultaterne.

1.5 EØSU er bekymret over, at EU-støtten er koncentreret om at skabe højteknologisk produktinnovation, og at innovation på arbejdspladsen ikke står højt nok på dagsordenen. Innovationspolitikken bør i højere grad sætte fokus på, hvordan de forskellige partnere kan samarbejde mere effektivt om at fremme innovative arbejdspladser og på den måde forbedre EU's konkurrenceevne og borgernes trivsel. EØSU henleder opmærksomheden på, at EU-støtten kan bruges til at sætte skub i innovationen på arbejdspladsen, og foreslår, at Kommissionen gennemgår alle sine støtteinstrumenter og snarest muligt foretager de nødvendige justeringer af dem (f.eks. strukturfondene, herunder navnlig socialfondene, rammeprogrammerne for forskning og udvikling og uddannelsesinitiativerne).

1.6 EØSU anser det for vigtigt, at man i forbindelse med evalueringen af innovationspolitikken ikke kun fokuserer på forsyningen med faglært arbejdskraft, men også ser nærmere på, hvordan færdigheder udnyttes og udvikles på arbejdspladsen. Lige så vigtigt i den forbindelse er arbejds- og beskæftigelsesvilkårene og arbejdsmiljøet. For at hæve aktivitetsniveauet på dette område er der behov for en ny, flersektoriel tilgang i virksomheder og organisationer. EØSU anbefaler, at Kommissionen og medlemsstaterne nøje overvejer, hvilke politikker og hvilke former for arbejdstilrettelæggelse, der effektivt har kunnet forbedre innovationsevnen gennem investering i kvalifikationer. For at finde ud af, hvad der giver resultater ude i virksomhederne og organisationerne, bør Kommissionen støtte forskning og udbredelse af forskningsresultater. EØSU anser det endvidere

for helt afgørende, at Kommissionen foretager en evaluering af eksisterende innovationsstrategier for at sikre, at der i samtlige strategier indgår en definition af innovation på arbejdspladsen.

1.7 EØSU understreger det vigtige i, at EU's indre marked fungerer på en måde, der befordrer et innovationsvenligt klima i virksomheder og organisationer. Konkurrence mellem virksomheder skal ikke kun være prisrelateret, men også tage udgangspunkt i produkt- og servicekvalitet samt miljøvenlighed. Offentlige indkøb spiller her en vigtig illustrativ og retningsgivende rolle.

1.8 EØSU konstaterer, at medlemsstaternes regeringer har en strategisk rolle at spille på dette område: afgørende i den forbindelse er investering i innovationsprojekter og forskellige økonomiske incitamenter. Effektiv støtteanvendelse til innovationsfremme kræver et langtidsperspektiv, en metodisk tilgang og støtte i form af råd og vejledning i forbindelse med lanceringen og gennemførelsen af forbedringsprojekter. Arbejdsmarkedsparterne har i denne henseende et væsentligt ansvar for at forbedre, gennemføre og evaluere projekter. Civilsamfundsorganisationernes rolle på erhvervsuddannelsesområdet og i formidlingen af bedste praksis skal styrkes.

1.9 Det er vigtigt at erindre, at innovationspolitikken befinder sig på forskellige udviklingsstadier, afhængigt af hvilken medlemsstat der er tale om. EØSU mener, at Kommissionen bør give muligheder for og faciliteter til ny kapacitetsopbygning (f.eks. gennem bedste praksis og projekter til fremme af gensidig læring) for de lande, som endnu ikke har megen erfaring med innovationsskabelse i virksomheder og organisationer. EU's innovations- og uddannelsesinitiativer bør sætte fokus på innovation på arbejdspladsen og nye former for faglig kunnen (som ud over teknisk og faglig viden kunne omfatte kommunikationsfærdigheder, kreativitet og innovations-evne) og ledelsespraksis. Kommissionen kan også trække på det arbejde, der foregår i en række medlemsstaters udviklingscentre til fremme af innovation, kvalitetsprægede arbejdsvilkår og produktivitet.

1.10 EØSU betoner, at det er vigtigt at fortsætte debatten om innovative arbejdspladser i EU's forskellige fora, medlemsstater, virksomheder og organisationer. EØSU har en nøglerolle at spille, som går ud på at bevidstgøre arbejdsmarkedets parter, civilsamfundets organisationer og de politiske beslutningstagere generelt om behovet for at udvikle politikker, der fremmer innovation på arbejdspladsen. Det er EØSU's opgave at sikre, at der i dets egne tekster og mere generelt i EU's strategipapirer tages hensyn til innovation. Udvalget skal navnlig fremme innovationsbegrebet ved at fremlægge egne synspunkter om innovationspolitik i sine udtalelser om økonomisk politik og om beskæftigelses- og innovationspolitik og ved at gøre brug af sine nære kontakter med medlemsstaternes økonomiske og sociale råd.

2. Innovative arbejdspladser – deres betydning for økonomisk vækst, bæredygtig produktivitet og kvalitetsjob

2.1 EU's medlemsstater og institutioner har forpligtet sig til en strategi, der skal hjælpe Europa med at komme styrket ud af krisen og gøre EU til en intelligent, bæredygtig og inklusiv økonomi med høj beskæftigelse og produktivitet samt en høj grad af social samhørighed. Europa 2020-strategien opstiller en vision for det 21. århundrede for EU's sociale markedsøkonomi ⁽¹⁾.

2.2 Nærværende udtalelse indgår i EØSU's input til Europa 2020-strategien og vedrører navnlig flagskibsinitiativerne »Innovation i EU« og »En dagsorden for nye kvalifikationer og nye job« ⁽²⁾ samt fremme af jobkvalitet og livslang læring ⁽³⁾.

2.3 I nærværende udtalelse defineres innovation i en bred betydning: »Innovation: anvendt kompetencebaseret konkurrencefordel, som kan opstå i kraft af videnskabelig forskning, teknologi, forretningsmodeller, serviceløsninger, design, branding eller metoder til arbejds- og produktionstilrettelæggelse samt forbedring af arbejdsmiljøet. Innovation, som typisk skabes ved en kombination af forskellige kompetencer, befordrer fremskridt i erhvervslivet og samfundet og på velfærds- og trivelsesområdet.«

2.4 Innovationsbegrebet omfatter produkt- og serviceinnovation samt teknisk, social og funktionel innovation inden for alle sektorer og organisationsformer. Denne tilgang ser virksomheder, frivillige organisationer og organisationer inden for den offentlige sektor som innovatorer.

2.5 Ved hjælp af innovation på arbejdspladsen forsøger man på en bæredygtig måde at forbedre en organisations produktivitet og samtidig at forbedre kvaliteten af arbejdslivet. Innovative arbejdspladser fremmer sociale og organisatoriske forandringer, bl.a. ved hjælp af integrerede og bæredygtige strategier, forbedrer virksomhedernes resultater og reducerer på længere sigt driftsudgifterne. Der kan ske forbedringer på følgende områder: arbejdsprocesser, arbejdstilrettelæggelse, arbejds-metoder, det fysiske arbejdsmiljø og redskaber, faglige færdigheder og arbejdspraksis samt forvaltning og ledelse.

⁽¹⁾ Europa 2020 foreslår tre gensidigt forstærkende prioriteter:

- Intelligent vækst: udvikling af en økonomi baseret på viden og innovation.
- Bæredygtig vækst: fremme af en mere ressourceeffektiv, grønnere og mere konkurrencedygtig økonomi.
- Inklusiv vækst: fremme af en økonomi med høj beskæftigelse, der sikrer social og geografisk samhørighed.

⁽²⁾ EØSU's udtalelse »Nye kvalifikationer til nye job« (EUT C 128 af 18.5.2010, s. 74).

⁽³⁾ EØSU's udtalelse »Retningslinjer for beskæftigelsespolitikker« (EUT C 107 af 6.4.2011, s. 77).

2.6 Med udgangspunkt i ovenstående definition på innovation bør innovationspolitiske investeringer rettes mod organisatoriske og arbejdstagerdrevne innovationer på arbejdspladsen med henblik på at forbedre virksomhedernes samt offentlige og andre organisationers resultater, forbedre konkurrenceevnen, skabe flere og bedre job (nye jobtyper inden for eksisterende sektorer og nye job i nye sektorer) og styrke en bæredygtig vækst i produktiviteten og beskæftigelseskvaliteten. Sådanne investeringer øger effektiviteten hos arbejdsgiverne, arbejdstagerne og i samfundet som helhed.

3. Nye vækstfaktorer og ændringer i arbejdskulturen

3.1 Der må nye vækstfaktorer til for at fremme EU's økonomi og velfærd. Inden for alle sektorer er der behov for produktivitetstigninger. En bæredygtig tilgang hertil kan fremme innovationsevnen og skabe flere kvalitetsjob. Forbedringer af produktiviteten og kvaliteten af arbejdslivet opnås hovedsagelig ved at kombinere teknologi med medarbejdernes færdigheder, engagement og motivation og med god ledelse for at udvikle nye produkter, tjenesteydelser og arbejdsmetoder. Organisationens forbedrede innovationskapacitet skaber en god cirkel, hvor innovationsevne skaber produktivitet, hvilket gør det muligt at geninvestere i organisationen for yderligere at fremme innovationsevnen ⁽⁴⁾.

3.2 I de kommende år vil der ske en kulturel omvæltning af arbejdslivet. Dette skyldes faktorer såsom ændringer i arbejdsstyrkens størrelse som følge af den demografiske udvikling, det højere uddannelsesniveau blandt arbejdstagere, virkningen af forskningsmæssige fremskridt (navnlig inden for lægevidenskaben) på den forventede levetid og arbejdslivets længde, den gennemgribende digitalisering inden for produktion og tjenesteydelser, den globale konkurrence og de krav, som en bæredygtig udvikling stiller.

3.3 Afgørende for medlemsstaternes og EU's konkurrenceevne er spørgsmålet om, hvordan arbejdet tilrettelægges, og hvordan personaleledelsen på arbejdspladsen foregår. Folk insisterer mere og mere på, at deres arbejde skal være meningsfyldt, og de værdsætter den mening, arbejdet bibringer tilværelsen. Der stilles stigende krav om forening af arbejde, familieliv og fritid. Der stilles også krav om, at arbejdstiden og lønsystemerne skal respektere den enkeltes behov. Arbejdspladserne er på vej til at blive mere heterogene, og personaleledelsen har at gøre med arbejdstagere fra forskellige aldersgrupper, nationaliteter, og mindretalsgrupper. Teknologiske fremskridt har en afgørende virkning på arbejdsmiljø og -redskaber. Arbejdspladsen i 2020 kan bedst beskrives som: samarbejdsorienteret, autentisk, personlig, innovativ og centreret om sociale kontakter ⁽⁵⁾.

3.4 Ændringer i arbejdskulturen skaber et pres for at gennemføre ændringer i arbejdspraksis og -ledelse. Øget forståelse af bæredygtighedshensyn er en tendens, som i stigende grad vil påvirke arbejdets karakter, efterhånden som virksomheder begynder at måle deres succes og træffe operationelle beslutninger i forhold til økonomiske, sociale og miljømæssige parametre. Et ledeprincip for en bæredygtig udformning af arbejdspladsen er, at den ikke kun skal være sund og produktiv, men også være inspirerende og fremme trivslen.

4. Innovative arbejdspladser

4.1 En organisations innovationskapacitet afhænger af dens ledelses og ansattes motivation og engagement, når det gælder moderniseringen af deres eget arbejde og af virksomheden eller organisationen i det hele taget. Resultatet er opdaterede produkt- og servicemodeller eller organisationsprocesser, som skaber en merværdi for kunderne. Jo mere avanceret praksis en organisation anvender i sine innovationsaktiviteter, jo større er dens evne til at realisere innovationerne ⁽⁶⁾.

4.2 Undersøgelser viser, at det i højere grad end teknologisk innovation er innovation på arbejdspladsen, der fører til succesrige nyskabelser i en organisation ⁽⁷⁾. Det er vigtigt at forstå de forskellige sider af moderniseringsprocessen: i de fleste tilfælde vil produkt- og serviceinnovation kun lykkes, hvis der også sker innovationer i organisations- og arbejdsmiljøet ⁽⁸⁾.

4.3 Det er også vigtigt at investere i forskning og teknologisk udvikling. Succes er ikke nødvendigvis et spørgsmål om at have indført den seneste teknologi, men kan også være et spørgsmål om at råde over den mest produktive teknologi, som kan udnyttes på en lang række felter. Det er endvidere vigtigt at udnytte de muligheder, der ligger i den teknologi, som er udviklet på andre områder (f.eks. ikt, digitalisering), og i de reguleringsmæssige rammer (f.eks. standardisering). Forskningsresultater og teknologi fører imidlertid ikke automatisk til nye erhvervsaktiviteter eller øget produktivitet. Udnyttelse af teknologien kræver ofte et højt kvalifikationsniveau i den enkelte organisation. Der må gøres bedre brug af den intellektuelle kapital ⁽⁹⁾, og der må investeres mere effektivt i dens fremme. Disse områder er generelt de svageste led i anvendelsen af ny teknologi.

⁽⁶⁾ Bessant, John (2003): *High-Involvement Innovation (Innovative capability's eight dimensions)*.

⁽⁷⁾ Frank Pot, Radboud University and European Association of National Productivity Centres, *Workplace innovation for better jobs and performance*, november 2010, Antalya.

⁽⁸⁾ Se. f.eks. Terhi Arvonen / Lumene, præsentation på workshop, Helsingfors, 25.1.2011; og Laura Seppänen samt Annarita Koli / *Social services in the city of Helsinki*, præsentation på workshop, Helsingfors, 25.1.2011.

⁽⁹⁾ De fleste investeringer i intellektuel kapital er investeringer i innovation, hovedsagelig udgifter til F&U. Varemærker, menneskelige ressourcer, organisationsstruktur, investeringer i software og e-viden, branding, forretningsmetoder og design er også vigtige områder. Intellektuel kapital fremhæver de ansattes færdigheder og den betydning, det har for økonomien og produktiviteten at skabe, anvende og udnytte ny viden.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om »Fremme af bæredygtig produktivitet på de europæiske arbejdspladser« (EUT C 10 af 15.1.2008, s. 72-79).

⁽⁵⁾ Max Mickelsson, præsentation på workshop, Helsingfors, 25.1.2011.

4.4 I forbindelse med evalueringen af innovationspolitikken er det især vigtigt at undersøge, hvordan de eksisterende færdigheder og kompetencer udnyttes og udvikles på arbejdspladsen. Det er ikke nok at kigge på, i hvor høj grad den enkelte organisation råder over faglært arbejdskraft. Meget tyder på, at en anden meget vigtig indikator for innovationsevnen i den samlede økonomi er andelen af organisationer i økonomien, hvis ledelse både tilskynder til individuel læring og fremmer læring i organisationen som helhed ⁽¹⁰⁾ ⁽¹¹⁾.

4.5 Det er endnu ikke gået op for virksomheder, hvilke fordele der kan opnås ved innovation baseret på forbedring af de ansattes faglige færdigheder. Desværre fremgår det af en Eurofound-undersøgelse af arbejdsvilkår ⁽¹²⁾ og en undersøgelse foretaget af CEDEFOP (Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse) ⁽¹³⁾, at EU-virksomheder stadig investerer alt for lidt i intellektuel kapital. Kun 26 % af de virksomheder, der videreuddanner deres ansatte, er i stand til at forudse, hvilke faglige kompetencer, der vil blive behov for i fremtiden.

4.6 I praksis er alle innovationer resultatet af tidligere innovationer, akkumuleret erfaring, læring og faglig kompetence. I betragtning af, hvor vigtig en rolle de ansatte i en virksomhed spiller som kilde til viden og ideer, er det overraskende, hvor lidt brug der har været gjort heraf, og hvor lidt der har været taget hensyn til det i innovationspolitikker og -debatter ⁽¹⁴⁾.

4.7 I arbejdspladsbaseret innovation ligger der et potentiale for integration af alle medarbejderkategoriers ideer, kompetencer og erfaringsbaserede viden. Empiriske data viser, at gode arbejdsrelationer, et godt arbejdsmiljø og gode arbejdsvilkår giver den bedste grobund for innovation på arbejdspladsen ⁽¹⁵⁾ ⁽¹⁶⁾. Casestudier ⁽¹⁷⁾ viser, at sådanne aktiviteter har en række fordele og en positiv indvirkning på virksomhedernes generelle rentabilitet. Positive sidegevinster er øget jobtilfredshed

og mindre sygefravær. Arbejdspladsbaserede innovationsaktiviteter kan også føre til effektive metoder til energi- og ressourcenesparelser samt et bedre fungerende fysisk arbejdsmiljø. De investeringer, virksomheden eller organisationen har foretaget, får den således mangedobbelte tilbage.

4.8 Arbejdstagernes interesse for arbejdet, deres kreativitet og initiativ er af afgørende betydning for virksomheders og organisationers succes og position (80 %). Vi er først lige begyndt at forstå disse egenskaber og trække på dem som et aktiv i konkurrencen, da virksomhedernes ledelse ikke er tilstrækkelig oplyst om deres betydning. Man forstår traditionelle egenskaber hos arbejdstagerne såsom lydighed, flid og intelligens, men deres rolle som et konkurrencemæssigt aktiv i en globaliseret verden med teknologiske fremskridt er faldet betydeligt ⁽¹⁸⁾.

4.9 Undersøgelser viser, at den største hindring for innovation på arbejdspladsen er manglende motivation fra ledelsens side, da man ikke ser noget behov for forbedringer. Andre hindringer er mangel på korrekt information, ringe evne til at fremme forandringer og de potentielle forretningsmæssige risici, der er forbundet med forandringer ⁽¹⁹⁾. Arbejdstageres angst for forandringer er også på vej til at blive en hindring, navnlig hvor der ikke er nogen deltagelseskultur på arbejdspladsen.

4.10 Styring af forandringer og skabelse af innovationsprocesser er derfor fortsat en betydelig udfordring for de fleste virksomheder og organisationer, og undervisningen i disse færdigheder er utilstrækkelig ⁽²⁰⁾. Personaleledelse bør ses som et strategisk aspekt af den generelle ledelse. Sådanne kvalifikationer kan give ny fremdrift til den økonomiske vækst. Der er behov for nye incitamenter for at engagere ledelsen og arbejdstagerne i forbedringstiltag og i beslutningstagningen, og der må indføres en forretningskultur, der motiverer medarbejderne til at samarbejde og inddrager dem i forbedringen af deres organisation.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁰⁾ Dirk van Damme, OECD's Center for Uddannelse, Forskning og Innovation, ved en høring afholdt af EØSU's arbejdsmarkedsobservatorium den 15. december 2010.

⁽¹¹⁾ OECD, *Innovative Workplaces, 2020*: »... a work organisation supporting innovation through the use of employee autonomy and discretion, supported by learning and training opportunities«.

⁽¹²⁾ Eurofound, European Working Conditions Survey - 2010.

⁽¹³⁾ CEDEFOP, Encouraging continuing training by enterprises – time for a rethink? Orienterende notat, marts 2010

⁽¹⁴⁾ Tarmo Lemola, *Innovaation uudet haasteet ja haastajat* («De nye innovationsudfordringer»), WSOYpro Oy 2009.

⁽¹⁵⁾ Jf. bl.a. Andreas Crimmann, *Institut für Arbeits- und Beschäftigungsforschung (IAB)*, Tyskland, høring afholdt af arbejdsmarkedsobservatoriet den 15. marts 2010.

⁽¹⁶⁾ Tuula Eloranta, præsentation på workshop, Helsingfors, 25.1.2011.

⁽¹⁷⁾ LO (Landsorganisationen i Danmark), *Employee-driven innovation*, 2008.

⁽¹⁸⁾ Tuomo Alasoini (baseret på en idé fra Hamel, 2007), workshop, 25.1.2011, Helsingfors.

⁽¹⁹⁾ Tuomo Alasoini, præsentation på workshop, Helsingfors, 25.1.2011.

⁽²⁰⁾ Dirk Ameal, Ameal D&C bvba, høring afholdt af arbejdsmarkedsobservatoriet, 15.12.2010.

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

470. PLENARMØDE DEN 15. OG 16. MARTS 2011

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om årlig vækstundersøgelse: En hurtigere samlet EU-løsning på krisen

KOM(2011) 11 endelig

(2011/C 132/06)

Hovedordfører: **Michael SMYTH**

Kommissionen besluttede den 12. januar 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om

Årlig vækstundersøgelse: En hurtigere samlet EU-løsning på krisen

KOM(2011) 11 endelig.

Den 18. januar 2011 henviste EØSU's præsidium det forberedende arbejde til Styringsgruppen for Europa 2020.

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, Michael Smyth til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 164 stemmer for, 8 imod og 7 hverken for eller imod.

**DEL I: DEN ÅRLIGE VÆKSTUNDERSØGELSE
FORSØMMER LEJLIGHEDEN TIL AT FREMSÆTTE
POLITISKE FORSLAG, DER DIREKTE ER
MØNTET PÅ INTELLIGENT, BÆREDYGTIG OG
INKLUSIV VÆKST**

1. Udvalget støtter i fuldt omfang Europa 2020-strategien samt fremskridtene i retning af en ex-ante finanspolitisk koordinering i det europæiske halvår og håber, at de nuværende lovforslag til en koordinering af den europæiske økonomiske politik, i det mindste for landene i euroområdet, vil være et første skridt mod en egentlig fælles økonomisk politik og en fuld koordination af finanspolitikken.

2. Hvad angår debatten om økonomisk styring i Europa er udvalget bekymret over den alarmerende tendens til begrænsede, ufokuserede mellemstatslige forslag i stedet for et fællesskabsretligt samarbejde.

3. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen til at forsvare den europæiske integration ved at fremsætte modige,

afbalancerede og inklusive forslag, som vil bidrage til, at EU kan påbegynde en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst på baggrund af den stadig nye Europa 2020-strategi.

4. I den henseende understreger udvalget, at den årlige vækstundersøgelse bør spille en meget fremtrædende rolle med henblik på at fremme en inklusiv politisk reform i medlemsstaterne og på EU-niveau. Det er positivt, at Kommissionen har valgt et omfattende format til den årlige vækstundersøgelse med 10 nærmere specificerede prioriteter under 3 hovedoverskrifter, så der skabes mulighed for en tilbundsgående debat om de aktuelle spørgsmål.

5. Udvalget beklager imidlertid, at Kommissionen i denne første årlige vækstundersøgelse ikke har benyttet lejligheden til at videreføre Europa 2020-tankegangen om en målrettet indsats for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst og i stedet fokuserer på en smal finanspolitisk konsolidering kombineret med

forslag vedrørende arbejdsmarkedspolitikkerne, som ofte er uafbalancerede, og som ikke tager højde for det indre markeds europæiske dimension med dets fremtidsorienterede væksthjælpere.

6. Hvad angår den finanspolitiske konsolidering beklager udvalget, at konsolideringsforslagene udelukkende fokuserer på udgiftssiden – suppleret med et forslag om at overveje en udvidelse af grundlaget for indirekte skatter i nogle medlemsstater. Set i lyset af at den aktuelle statsgældskrise har sit udgangspunkt i en finansiel krise og den dermed forbundne enorme offentlige støtte, som måtte mobiliseres for at redde denne sektor fra at forårsage et totalt systemisk sammenbrud, havde udvalget forventet at se en række forslag om den finansielle sektors bidrag til bæredygtige offentlige budgetter. Derudover er konkrete og ambitiøse forslag til kontrol af de finansielle markeder en forudsætning for at skabe tillid og undgå yderligere uro.

7. Udvalget understreger, at det vil være umuligt at konsolidere de offentlige budgetter uden en tilstrækkelig høj økonomisk vækst. Det beklager, at Kommissionen ikke har opstillet et vækstscenario, som maksimerer det indre markeds potentiale, men i stedet fokuserer på en drastisk finanspolitisk konsolidering som *forudsætningen* for vækst. Der bør i langt højere grad fokuseres på væksthjælpere, som vil sætte medlemsstaterne i stand til at foretage en konsolidering af budgetterne samtidig med, at de fastholder en bæredygtig vækst. En afbalanceret makroøkonomisk strategi, der skaber en balance mellem en udbuds- og efterspørgselsrelateret økonomisk politik, må efter EØSU's opfattelse udgøre en integreret del af enhver fremtidsorienteret økonomisk strategi. Dette betyder også, at medlemsstater med overskud på betalingsbalancens løbende poster bør opmuntres til at fortsætte en ekspansiv strategi og imødegå manglen på indenlandsk efterspørgsel.

8. En fremsynet strategi for arbejdsmarkeder, pensionsreformer, arbejdsløshed og flexicurity vil tage udgangspunkt i oprettelse af varige arbejdspladser, skabelse af beskæftigelsesmuligheder, udnyttelse af potentialet i nye økonomiske sektorer og ren energi. EØSU mener, at den sociale dialog spiller en afgørende rolle i enhver arbejdsmarkedsrelateret politik. Sociale sikringssystemer har ligeledes afgørende betydning som automatiske sociale og økonomiske stabilisatorer, der bidrager til at støtte udvikling og produktivitet, afbøde fattigdom samt fremme økonomisk og social samhørighed, hvilket er nødvendigt for at få offentligheden til at bakke op om det europæiske projekt. I indsatsen for at skabe intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst er det vigtigt at bygge på disse kerneinstitutioner, der udgør grundlaget for den sociale markedsøkonomi i Europa. Udvalget fastholder derfor, at forslag fra Kommissionen, som er møntet på medlemsstaterne, og som klart griber ind i deres kollektive overenskomstforhandlinger og praksis for ansættelses-sikkerhed, er helt uacceptable.

9. Derudover mener EØSU, at Kommissionen entydigt skal tage stilling til de kvoter og obligatoriske medlemskaber, der gælder for de enkelte erhvervssektorer. Der skal fordomsfrit skelnes mellem regler, som hører under ansvarsområdet for offentlige tjenesteydelser og tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, og dem, som kan vise sig at udgøre en ægte hindring for udnyttelsen af det indre markeds potentiale. Med hensyn til handelsbestemmelser skal alle følgevirkninger for beskæftigelsen i sektoren undersøges nøje og spørgsmål om lokalplaner eller åbningstider, der i første linje afhænger af lokale, kulturelle, klimatiske og andre forudsætninger, skal afgøres på grundlag af nærhedsprincippet.

10. Samtidig mener udvalget, at den årlige vækstundersøgelse ikke behandler spørgsmålet om det indre markeds europæiske vækspotentiale grundigt nok. Den afgørende akt for det indre marked nævnes kun sporadisk, og Kommissionen kommer ikke ind på de hertil relaterede nøgleaspekter for fremme af intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, såsom EU-patenter, et europæisk »erhvervspas«, europæiske infrastrukturprojekter, grænseoverskridende långivning, integrerede realkreditmarkeder, en social iværksætterkultur og sociale investeringsfonde.

11. I den efterfølgende del uddyber udvalget sine specifikke forslag til de 10 punkter, som Kommissionen har præsenteret. På den måde håber udvalget at kunne lede debatten i retning af de væsentligste emner.

DEL II: UDVALGETS FORSLAG VEDRØRENDE DE 10 PUNKTER, SOM KOMMISSIONEN HAR FREMSAT

1. Gennemførelse af en stram finanspolitisk konsolidering

1.1 EØSU mener, at målet er at genskabe balancen i de offentlige budgetter samtidig med, at man undgår at reducere efterspørgslen på en måde, som vil føre til en recession, der vil skabe yderligere underskud, og som vil få europæisk økonomi ud i en nedadgående spiral.

1.2 For ikke at bringe målsætningerne i den europæiske økonomiske genopretningsplan i fare anbefaler EØSU, at der iværksættes programmer, som kan nedbringe statsgælden, og som er forenelige med den økonomiske genopretning samt de sociale og beskæftigelsesmæssige mål i Europa 2020-strategien⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Den nationale gældskrisens konsekvenser for EU's forvaltning«, EUT C 51 af 17.2.2011, s. 15.

1.3 Det er nødvendigt at styrke medlemsstaternes skattegrundlag, bl.a. ved at lukke skatteoaser, sætte en stopper for kapløbet om at give de største skattelettelser og iværksætte foranstaltninger til bekæmpelse af skattesvig ⁽²⁾.

1.4 Skattebyrden bør flyttes i retning af nye indtægtskilder, såsom en skat på finansielle transaktioner, energifgifter, afgifter på finansielle institutioner, afgifter på CO₂-emissioner (under forudsætning af, at der sker en omstrukturering af markedet for emissionshandel) mm. En sådan beskatning kunne mindske presset på de offentlige budgetter og bidrage til at om dirigere ressourcer i retning af bæredygtige investeringer i realøkonomien. Det kunne ligeledes bidrage til at skaffe nye egne indtægter til EU's budget ⁽³⁾. Beskatningen af finansielle transaktioner betyder ligeledes, at den finansielle sektor vil tilbagebetale en del af den offentlige støtte ⁽⁴⁾.

1.5 EØSU mener, at sanktionerne som kompensation bør føre til en større europæisk solidaritet i forbindelse med forvaltningen af medlemsstaternes offentlige gæld ⁽⁵⁾.

2. Korrektion af de makroøkonomiske ubalancer

2.1 En afbalanceret makroøkonomisk strategi, der skaber en balance mellem en udbuds- og efterspørgselsrelateret økonomisk politik, må efter EØSU's opfattelse udgøre en integreret del af enhver fremtidsorienteret økonomisk strategi. EØSU ønsker at understrege, at det er nødvendigt at nedbringe de store forskelle i de løbende poster. EØSU ønsker, at samordningen af de europæiske økonomiske politikker, i det mindste for landene i euroområdet vedkommende, udgør et første skridt hen imod en sand og egentlig fælles økonomisk politik og hen imod en samordning af budgetpolitikkerne ⁽⁶⁾.

2.2 EØSU fremhæver den rolle som andre faktorer end prisen, f.eks. produktdifferentiering, teknologisk indhold, produktkvalitet, kvaliteten af produktrelaterede tjenesteydelser (after-sales) mm. spiller i skabelsen af makroøkonomiske ubalancer. Det er nødvendigt at kortlægge variabler, som kan indikere deres niveau og evolution i ØMU-medlemsstaterne.

2.3 En fornuftig lønpolitik må spille en central rolle i håndteringen af krisen. En lønudvikling, der retter sig efter den nationale produktivitetsstigning for hele økonomien, vil set ud fra et makroøkonomisk synspunkt være udtryk for, at der

samlet set er fundet en balance mellem en passende udvikling i efterspørgslen og bevarelse af den prismæssige konkurrenceevne. Arbejdsmarkedets parter må derfor bestræbe sig på at undgå en tilbageholdenhed på lønområdet, der baserer sig på en *beggar-thy-neighbour*-politik og i stedet lade lønpolitikken tage udgangspunkt i produktiviteten ⁽⁷⁾.

2.4 Hvis det inden for rammerne af en tættere samordning af de økonomiske politikker ud over skatte- og pengepolitikken kommer på tale med øget koordinering af lønpolitikken i eurozonen, skal den frie forhandlingsret respekteres. Statslige målsætninger for arbejdsmarkedsforhandlinger eller sågar statslige påbud om lønnedgang kan i denne sammenhæng ikke accepteres, men må afvises ⁽⁸⁾.

3. Sikring af stabiliteten i den finansielle sektor

3.1 EØSU mener, at der skal arbejdes mere intenst på at forberede det finansielle system, der skal komme efter krisen. Det skal være gennemsigtigt, socialt og etisk ansvarligt, bedre kontrolleret og innovativt. Dets vækst skal være afbalanceret, kompatibelt med det øvrige økonomiske system og orienteret mod værdiskabelse på mellemlang og lang sigt, og væksten skal være bæredygtig ⁽⁹⁾.

3.2 EØSU foreslår at fremme harmoniseringen af de nationale regler til beskyttelse af brugerne af finansielle produkter og tjenesteydelser (forbrugere, virksomheder osv.) uden at underminere medlemsstaternes beføjelser til at bevare højere nationale standarder. Man kan også forestille sig, at den europæiske tilsynsmyndighed (i dag Det Europæiske Finanstilsynssystem – ESFS) udvides med én eller flere forbrugerrepræsentanter udpeget af arbejdsmarkedets parter og forbrugerorganisationerne ⁽¹⁰⁾.

3.3 EØSU foreslår at tilskynde til udbygning af systemet til fremskaffelse af finansiell information i bred forstand ved at fremme pluraliteten og indførelsen af nye regler om større gennemsigtighed og effektivitet i evalueringsmetoderne, navnlig hvad angår derivater ⁽¹¹⁾.

⁽²⁾ Se EØSU's brochure »Et program for Europa: civilsamfundets forslag«, CESE 593/2009, fiche 1, pkt. 2.

⁽³⁾ Yderligere politiske forslag vedrørende beskatning fremsættes i punkt 8.

⁽⁴⁾ Se EØSU's udtalelse »Afgift på finansielle transaktioner«, EUT C 44 af 11.2.2011, s. 81.

⁽⁵⁾ EUT C 51 af 17.2.2011, s. 15, op cit.

⁽⁶⁾ Se EØSU's udtalelse »Lissabonstrategien efter 2010« EUT C 128 af 18.5.2010, s. 3, og EØSU's udtalelse »Økonomisk genopretning: status og konkrete initiativer«, EUT C 48 af 15.2.2011, s. 57.

⁽⁷⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Beskæftigelsestopmødets resultater«, EUT C 306 af 16.12.2009, s. 70.

⁽⁸⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Den Europæiske Centralbank, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om øget samordning af de økonomiske politikker med henblik på stabilitet, vækst og beskæftigelse – redskaber til styrkelse af den økonomiske styring i EU«, EUT C 107 af 6.4.2011, 7.

⁽⁹⁾ Jf. EØSU's udtalelse »Efter krisen: et nyt finanssystem i det indre marked«, EUT C 48 af 15.2.2011, s. 38.

⁽¹⁰⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1060/2009 om kreditvurderingsbureauer«, EUT C 54 af 19.2.2011, s. 37.

⁽¹¹⁾ EUT C 54 af 19.2.2011, s. 37, ibid.

3.4 EØSU foreslår at afskaffe det nuværende system med selvregulering, også internationalt. Det er nødvendigt at videreføre koordineringsprocessen mellem de forskellige kompetente myndigheder, indføre en streng regulering, som skal gælde for alle, og skabe sikkerhed for, at den håndhæves. EU bør i de internationale organer gøre alt, for at dette mål bliver nået ⁽¹²⁾.

3.5 EØSU ser positivt på lovgivningsinitiativer, der skal styrke finansmarkedets regulering og gennemsigtighed, herunder en styrkelse af tilsynet med kreditvurderingsbureauer, selskabsledelse samt bonusser til topchefer og aflønningspolitik ⁽¹³⁾.

3.6 EØSU bifalder forslaget til en forordning om short selling, som vil løse problemet med modstridende ordninger og skabe klare forhold på dette område af de finansielle markeder ⁽¹⁴⁾.

3.7 EØSU anser det for positivt, at man i lyset af den rolle, som kreditvurderingsbureauerne har spillet i den seneste krise på ejendoms- og finansmarkederne verden over, har iværksat et tretrinnsprogram for at regulere de opgaver, som disse bureauer varetager for investorerne og forbrugerne. EØSU ser frem til inddragelsen af statsgæld i høringen om en fremtidig forordning ⁽¹⁵⁾.

3.8 Det foreslås, at der regelmæssigt offentliggøres en rapport om overvågningen af statsstøtten, som giver et detaljeret billede af gennemførelsen af interventionerne, et skøn over følgerne for markederne med det mål at udarbejde en plan for revalorisering af industrisektoren, som er nødvendig for det økonomiske opsving i EU gennem styrkelse af virksomhederne, især SMV, og de dermed forbundne beskæftigelsesniveauer ⁽¹⁶⁾.

3.9 EØSU deler Kommissionens store bekymring for, at skatteydernes penge på ny vil blive anvendt til at dække banktab, og støtter principielt etableringen af et harmoniseret netværk af nationale ex ante-bankafviklingsfonde med forbindelse til en række koordinerede nationale krisestyringsordninger. EØSU mener imidlertid, at etableringen af et brugbart system for bankafviklingsfonde kræver, at medlemsstaterne først når til enighed om vedtagelsen af fælles metoder og ensartede regler for at undgå konkurrenceforvrængning.

⁽¹²⁾ EUT C 54 af 19.2.2011, s. 37, ibid.

⁽¹³⁾ Jf. EØSU's udtalelse »Efter krisen: et nyt finanssystem i det indre marked«, EUT C 48 af 15.2.2011, s. 38.

⁽¹⁴⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om short selling og visse aspekter af credit default swaps«, EUT C 84 af 17.3.2011, s. 34.

⁽¹⁵⁾ EUT C 54 af 19.2.2011, s. 37, op. cit.

⁽¹⁶⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Beretning fra Kommissionen – Beretning om konkurrencepolitikken 2009«, EUT C 84 af 17.3.2011, s. 7.

3.10 Selv på lang sigt kan det være hensigtsmæssigt for den nationale finanspolitik, at en del af bankernes kapital forbliver på offentlige hænder, der giver indblik i banksektoren ⁽¹⁷⁾.

4. Det skal gøres mere attraktivt at arbejde

4.1 Der er brug for tiltag, der skal få omstilling til at betale sig og forbedre adgangen til beskæftigelse for bestemte grupper, der oplever problemer på arbejdsmarkedet. Dette bør sikres ved at forbedre beskæftigelsesmulighederne, reducere de faktorer, der virker som en hindring for at søge arbejde, forbedre skatte- og socialsikringssystemerne, således at det kan betale sig at arbejde, herunder mindske skattebyrden for ægtefæller, samt ved at garantere adgang til de tjenester, der er nødvendige for deltagelsen på arbejdsmarkedet. For dem, der ikke kan arbejde, skal der være tilstrækkelig indkomststøtte og adgang til forsyningspligtigheder ⁽¹⁸⁾.

4.2 Udvalget mener, at der generelt bør være adgang til børnepasning af høj kvalitet, og ser dette som en mulighed for at øge livskvaliteten og finde en balance mellem arbejds-, privat- og familieliv, og samtidig øges kvindernes erhvervsfrekvens og familiens indkomst ⁽¹⁹⁾.

4.3 Eurostat bør i højere grad fokusere på sort arbejde, såvel under særlige nationale forhold, der kræver en indsats fra medlemsstaternes side, som i kriminelle netværk med relation til ulovlig indvandring, som kan retfærdiggøre et øget retligt samarbejde i EU og en mere fremtrædende rolle for EU, for så vidt som disse former for arbejde også har indvirkning på det indre marked og konkurrencen. Der bør på EU-plan tages skridt til at tilskynde arbejdsmarkedets parter i medlemsstaterne til at iværksætte nationale og sektorspecifikke initiativer indbyrdes samt sammen med myndighederne for at bekæmpe sort arbejde og reducere omfanget af undergrundsøkonomien. På EU-niveau kan arbejdsmarkedets parter i fællesskab analysere og sprede god praksis i medlemsstaterne. Bekæmpelse af sort arbejde forudsætter, at medlemsstaternes myndigheder samarbejder effektivt på tværs af grænserne og fører tilsyn samt formidler information om de dermed forbundne sanktioner ⁽²⁰⁾.

4.4 Det er derfor vigtigt ikke alene at koordinere skatterne og de sociale bidrag i forbindelse med arbejde inden for EU, men også at integrere aspekter af samhandelen mellem EU og resten af verden i analysen ⁽²¹⁾.

⁽¹⁷⁾ EUT C 48 af 15.2.2011, s. 57, op. cit.

⁽¹⁸⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Social integration«, EUT C 128 af 18.5.2010, s. 10.

⁽¹⁹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Førskoleundervisning og børnepasningsordninger«, EUT C 339 af 14.12.2010, s. 1.

⁽²⁰⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Grøn bog - Modernisering af arbejdsretten med henblik på tackling af det 21. århundredes udfordringer«, EUT C 175 af 27.7.2007, s. 65.

⁽²¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Det territoriale aspekt i skattelovgivningerne og dets indvirkning på industrielle ændringer«, EUT C 120 af 16.5.2008, s. 51.

5. Der skal ske en reform af pensionsordningerne

5.1 EØSU er enig i, at demografiske prognoser bør analyseres og overvåges regelmæssigt, så pensionssystemerne løbende og i passende omfang kan tilpasses nye forhold. Imidlertid skal disse prognoser, inklusive prognoserne for fremtidige offentlige udgifter til pension, bruges og betragtes med forsigtighed, da de bygger på mange antagelser, der er svære at foretage på lang sigt ⁽²²⁾.

5.2 En mekanisme, som automatisk hæver pensionsalderen på grundlag af længere forventet levetid eller den demografiske udvikling støttes ikke af EØSU. De fleste af disse mekanismer øger pensionsalderen automatisk som en funktion af øget forventet levealder og andre økonomiske eller arbejdsmarkedsrelaterede parametre. Den slags grundlæggende beslutninger om levevilkår bør ikke tages af en computer, men af et parlament efter en bred offentlig debat, der involverer arbejdsmarkedets parter og andre vigtige aktører. Derudover bør enhver medlemsstat, der indfører denne mekanisme, huske på, at den, selvom den mindsker offentlig modstand mod reformer, kan føre til, at ældre arbejdstagere i stedet må modtage finansiel støtte fra andre søjler i det sociale sikringssystem, hvis de ikke har reelle muligheder for at få et arbejde. At indføre denne mekanisme for pensionsordninger for at skabe tilstrækkelige og bæredygtige pensioner giver således ikke nødvendigvis de lovede fordele. En hævelse af den faktiske pensionsalder bør ikke være et isoleret tiltag, men ledsages af foranstaltninger til forbedrede beskæftigelsesmuligheder for personer, der nærmer sig pensionsalderen ⁽²³⁾.

5.3 EØSU støtter indsatsen for at fremme beskæftigelsen for ældre arbejdstagere, men finder at afvikling af ordninger for tidlig tilbagetrækning kræver en grundig debat om rammebetingelser, rækkevidde, politiske støtteforanstaltninger osv. for ikke at skabe sociale problemer, navnlig for ældre ⁽²⁴⁾.

5.4 EØSU er skeptisk over for, at man ved slet og ret at hæve den lovbestemte pensionsalder skal kunne løse de problemer, der hænger sammen med de demografiske udfordringer. Tværtimod mener EØSU, at dette kunne skubbe millioner af ældre mennesker, især kvinder, ned under fattigdomsgrænsen. Målet bør være at hæve den reelle pensionsalder gennem initiativer, der skal få folk til at blive længere på arbejdsmarkedet, suppleret af effektive vækst- og beskæftigelsespolitikker. Kun en egentlig politik for »aktiv aldring«, der er rettet mod at få flere til at uddanne sig og få del i livslang læring, kan i væsentlig grad forbedre beskæftigelsesraten for ældre mennesker, der holder op med at arbejde tidligt på grund af problemer med helbredet, arbejdsintensiteten, tidlig opsigelse og manglende muligheder for uddannelse eller for at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Dertil kommer, at erfaringerne fra nogle medlemsstater viser, at en hævelse af pensions-

alderen kan øge presset på andre søjler i det sociale sikringssystem som f.eks. invalidepension eller minimumsindkomst, hvilket vil forhindre et egentligt skridt fremad mod sundere offentlige finanser. Ud over livslang erhvervsrettet læring, aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger, finansielle incitamenter til at blive i arbejde, herunder også for selvstændige arbejdstagere, og et ændret syn på ældre arbejdstagere fra virksomhedernes side, må følgende foranstaltninger også fremmes for at give ældre arbejdstagere nye valgmuligheder:

- en ændring af lovgivningen, der i nogle medlemsstater ikke tillader pensionister og modtagere af invalidepension, der ønsker at arbejde, at kombinere løn og pension,
- indførelse af et bonussystem, der tilskynder arbejdstagere til at blive i arbejde efter den lovbestemte pensionsalder: ydelser, der optjenes efter opnået pensionsalder, bør være mere attraktive end ydelser, der optjenes inden dette tidspunkt,
- tilskynde medlemsstaterne til at samarbejde med arbejdsmarkedets parter om spørgsmålet om belastende arbejdsforhold,
- tilbyde omfattende rådgivning og støtte til jobsøgende samt revalideringsforanstaltninger med henblik på længerevarende genindslusning på arbejdsmarkedet,
- indføre socialt acceptable incitamenter til senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og, hvor det er ønskeligt, udvikle attraktive modeller for en glidende overgang fra arbejde til pensionisttilværelse,
- indføre foranstaltninger, der skal mindske den fysiske og mentale arbejdsbyrde og herved gøre det muligt at blive længere på arbejdsmarkedet,
- opmuntre ældre arbejdstagere til at forbedre deres kvalifikationer,
- gennemføre oplysningskampanjer for ældre arbejdstagere og for virksomheder, navnlig SMV'er, om innovativ personaleforvaltning og arbejdstilrettelæggelse, som begunstiger ældre arbejdstagere ⁽²⁵⁾.

5.5 EØSU mener, at obligatoriske pay-as-you-go-ordninger fortsat skal spille en grundlæggende rolle for sikringen af fremtidens pensioner, og at de derfor bør være genstand for særlig opmærksomhed, så man kan få vendt den tendens til lavere erstatningsprocenter, der kan observeres i mange EU-lande ⁽²⁶⁾.

⁽²²⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Grønbug - Sikre, tilstrækkelige og bæredygtige pensionssystemer i Europa«, EUT C 84 af 17.3.2011, s. 38.

⁽²³⁾ EUT C 84 af 17.3.2011, s. 38, op. cit.

⁽²⁴⁾ EUT C 128 af 18.5.2010, s. 10, op. cit.

⁽²⁵⁾ EUT C 84 af 17.3.2011, s. 38, op. cit..

⁽²⁶⁾ EUT C 84 af 17.3.2011, s. 38, op. cit.

5.6 EØSU noterer sig muligheden for, at der opstår supplerende individuelle og frivillige private pensionsordninger, der fungerer ved siden af det nuværende pensionssystem. I denne forbindelse kunne det undersøges, om det er muligt at stille en garanti på europæisk plan, så de kunne komme grænsearbejdere til gode. Da fremtidige pensionsudbetalinger fastsættes på baggrund af den personlige indkomst og forventede levetid, hvilket især er til ulempe for kvinderne, bør man være særligt opmærksom på de private pensionsordninger, der er indført i visse lande, så risikoen for fattigdom blandt ældre kvinder reduceres ⁽²⁷⁾.

5.7 EØSU anmoder Kommissionen om at revidere direktiv 2003/41/EF om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers aktiviteter og tilsynet hermed for at sikre:

- at arbejdstagere og fagforeningsrepræsentanter høres om pensionsinvesteringer og de dermed forbundne risici, og at deres synspunkter respekteres,
- at medlemsstaterne anvender bedste praksis til at sikre, at ansatte med pensionsopsparing i virksomhedsrelaterede pensionsfonde beskyttes mod konkurs ⁽²⁸⁾.

5.8 Det er vigtigt at overvåge pensionsforpligtelsernes generelle niveau. Følgelig kunne de eksisterende regler suppleres med overvågning af og rapportering om implicitte pensionsforpligtelser under anvendelse af en godkendt metode. Det kunne overvejes at revidere reglerne i stabilitets- og vækstpacten for at sikre, at de i tilstrækkelig grad afspejler resultaterne af reformer (herunder overgangen fra 100 % pay-as-you-go-ordninger til delvis fondsbaserede pensionsordninger), der ændrer finansieringen af pensionsordningerne ved at øge de eksplicitte og reducere de implicitte forpligtelser. Herved kunne det undgås, at reformer, der har som mål at tackle bæredygtighedsudfordringer på længere sigt, kommer til at lide på kortere sigt på grund af højere eksplicit offentlig gæld. Hvis der i dag gennemføres effektive reformer på baggrund af prognoserne for 2060, kan dette imidlertid føre til, at man ikke når målet om tilstrækkelige og bæredygtige pensioner. Udvalget anbefaler, at obligatoriske pay-as-you-go-pensionssystemer suppleres af fonde, der i de enkelte tilfælde kan fungere som stødpude for at undgå risici ved hurtige tilpasninger, der ville påvirke de mest udsatte ⁽²⁹⁾.

⁽²⁷⁾ CESE 72/2011, op. cit. og EØSU's udtalelse om »Køreplanen for ligestilling mellem kvinder og mænd (2006-2010) og opfølgingsstrategien«, EUT C 354 af 28.12.2010, s. 1.

⁽²⁸⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Kapitalfonde, hedgefonde og statsejede investeringsfonde og deres indvirkning på industrielle ændringer i Europa«, EUT C 128 af 18.5.2010, s. 56.

⁽²⁹⁾ EUT C 84 af 17.3.2011, s. 38, op. cit.

6. De arbejdsløse skal i arbejde igen

6.1 EØSU mener, at »aktivering« af arbejdssøgende først og fremmest bør sikres ved, at arbejdsformidlingstjenesterne er effektive og i mindre omfang vha. såkaldte incitamenter, der vedrører arbejdsløshedsunderstøttelsen. Særligt set i lyset af krisen ser udvalget ikke noget behov for en skærpelse af rådighedsbestemmelserne i arbejdsløsheds sikringen. Med en aktuell rekordarbejdsløshed er problemet på arbejdsmarkedet ikke en generel mangel på arbejdskraft, men en mangel på kvalificeret arbejdskraft i nogle medlemsstater samt en massiv mangel på arbejdspladser. Dette må udlignes gennem en øget fokusering på en intelligent efterspørgselspolitik, der fremmer fremtidig vækst og innovation samt bidrager til etableringen af yderligere arbejdspladser ⁽³⁰⁾.

6.2 Socialsikringssystemer skal betragtes som en produktiv investering, som kommer alle til gode. Med en kombination af arbejdsløshedsunderstøttelse og en dynamisk arbejdsmarkeds politik kan man stabilisere økonomien og tilskynde folk til aktivt at tilpasse sig forandringer ved, at de forbedrer deres kompetencer og tager effektive initiativer til at søge ny beskæftigelse og gennemgå omskoling. Man bør være sig for at fastsætte strengere kriterier for arbejdsløshedsunderstøttelse. Der er nemlig en risiko for, at udelukkede personer kommer i en endnu mere usikker situation, hvilket er en alvorlig hindring for deres faglige (re)integration. Denne udstødelsespolitik kan også føre til en forskydning til andre sektorer af den sociale beskyttelse som f.eks. social bistand eller arbejdsudtygtighed, hvilket ikke er ønskeligt ⁽³¹⁾.

6.3 Det at være i beskæftigelse udgør ikke nødvendigvis et værn mod fattigdom, og derfor bør beskæftigelsesfremme fokusere på fremskaffelsen af mere sikre arbejdspladser med et rimeligt lønniveau. Det er afgørende at opfylde målsætningen om, at »arbejde skal kunne betale sig«, også for handicappede, dvs. at der skal være balance mellem skatteordningerne og de sociale sikringssystemer ⁽³²⁾.

6.4 Det var rigtigt at udvide interventionsområdet for Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen for at hjælpe arbejdstagere, der blev afskediget som følge af den aktuelle globale økonomiske krise ⁽³³⁾.

⁽³⁰⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Forslag til Rådets afgørelse om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker - Del II i de integrerede retningslinjer for Europa 2020«, EUT C 21 af 21.1.2011, s. 66.

⁽³¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Udviklingen i de sociale ydelser«, EUT C 44 af 11.2.2011, s. 28, CESE 977/2010.

⁽³²⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »En samlet strategi for arbejde og fattigdom«, EUT C 318 af 23.12.2009, s. 52.

⁽³³⁾ Jf. EØSU's udtalelse »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1927/2006 om oprettelse af Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen«, EUT C 228 af 22.9.2009, s. 103.

6.5 Udvalget støtter bestræbelserne fra beskæftigelsestop-mødet i Prag på at indkredse indsatsområder, som skal gennemføres på nationalt og europæisk plan, på baggrund af en styrket arbejdsmarkedsdialog, jobskabelse og foranstaltninger til fremme af efterspørgslen ⁽³⁴⁾.

6.6 EØSU har fremhævet, at det er vigtigt at skabe øget iværksætteraktivitet og en iværksætterkultur, hvis den økonomiske vækst, som er nødvendig for at bevare den europæiske sociale model, skal fremmes. Der bør skelnes mellem reelle iværksætteraktiviteter og økonomisk afhængigt, selvstændigt arbejde. I mange tilfælde er overgangen til økonomisk afhængig, selvstændigt arbejdstager ikke frivillig, men et påtvunget valg som følge af eksterne faktorer som f.eks. en eksternalisering af produktionen eller omlægning af virksomheden, hvilket medfører ophør af arbejdskontrakter ⁽³⁵⁾.

6.7 Da Europa var konfronteret med konsekvenserne af den finansielle krise bidrog de sociale sikringssystemer ikke blot til, at befolkningen blev sparet for de mest alvorlige følger, men spillede også på det økonomiske område en kontra-cyklisk og stabiliserende rolle. På grund af manglende konvergenspolitikker kunne disse ordninger blive undergravet, særligt på grund af den fordrejning af konkurrencen, visse medlemsstater griber til, når de bruger en begrænsning af de sociale udgifter som et incitament til at tiltrække udenlandske investeringer. Den tendens er en realitet på det skattemæssige og lønmæssige plan og er ved at brede sig til det sociale område ⁽³⁶⁾.

6.8 EØSU bifalder, at mange EU-lande i starten af den aktuelle beskæftigelsesmæssige krise iværksatte offentligt støttede instrumenter i den aktive arbejdsmarkedspolitik, så de ansatte i stedet for en fyring fik mulighed for at blive i virksomheden og lade sig efteruddanne. Modeller, hvor virksomhederne har mulighed for at holde på de ansatte under krisen, samtidig med at der gives en solid indkomststøtte til ansatte, der arbejder på nedsat tid, er et langt mere intelligent svar på krisens udfordringer end blot at fyre kvalificeret arbejdskraft, når de første ordrer falder væk, idet ovenstående model sikrer, at der er tilstrækkeligt med kvalificeret personale til rådighed, når den økonomiske vækst genindfinder sig. Disse modeller bør også etableres i EU-lande, hvor de ikke findes for nærværende, og de bør udvides til at omfatte beskæftigede med atypiske kontraktforhold ⁽³⁷⁾.

7. Der skal skabes balance mellem sikkerhed og fleksibilitet

7.1 Flexicurity bør ikke fortolkes som et let middel til at afskedige beskæftigede arbejdstagere eller til at underminere

den sociale beskyttelse i almindelighed og den sociale beskyttelse af arbejdsløse i særdeleshed. Foranstaltninger, der fremmer flexicurity-modellens sikkerhedsaspekt, bør efter EØSU's mening prioriteres højest i den givne situation ⁽³⁸⁾.

7.2 Anvendelsen af modeller for nedsat arbejdstid viser, at den eksisterende fleksibilitet på arbejdsmarkedet i de fleste EU-lande er tilstrækkelig til, at virksomhederne på kort sigt kan reagere på en faldende ordretilgang. Der findes intet reelt grundlag for at appellere om en reduktion af de eksisterende regler til beskyttelse af arbejdstagerne ⁽³⁹⁾.

7.3 Forandringerne på arbejdsmarkedet har ført til en øget andel deltids- og kontraktarbejde. Disse typer beskæftigelse kan have været med til at gøre adgangen til ansættelse lettere og øget antallet af beskæftigede i Europa. Men arbejdstagere i midlertidig beskæftigelse tenderer til at være mindre produktive, modtage mindre arbejdsgiverstøttet uddannelse og være mere udsat for arbejdsulykker. De risikerer også at sidde fast i midlertidig beskæftigelse. Der bør tages højde for nye risici, og overgangsperioder bør belønnes ved gennemførelsen af flexicurity, men tidsbegrænsede arbejdskontrakter bør ikke systematisk afskaffes. De europæiske arbejdsmarkedsparter har opfordret til, at der tilvejebringes hensigtsmæssig sikkerhed for arbejdstagere under alle former for kontrakter ⁽⁴⁰⁾.

7.4 Flexicurity-modellen kan kun fungere, hvis de ansatte er veluddannede. Forbindelsen mellem nye kompetencer og jobskabelse er tæt. Virksomhederne har al mulig interesse i at investere i efteruddannelse af deres ansatte. Arbejdstagerne har ansvaret for at efteruddanne sig ⁽⁴¹⁾.

7.5 En beskæftigelsesstrategi i retningen af en bæredygtig økonomi kan tage udgangspunkt i viden og knowhow, som allerede er veludviklet i EU's medlemsstater. Disse fordele bør fremmes af EU, der har behov for kvalificerede job. Det er på den måde, at medlemsstaterne kan investere yderligere i deres uddannelses- og videreuddannelsessystemer og blandt andet fremme interessen for fag som videnskab, teknologi og ingeniørvirksomhed. De nuværende offentlige uddannelsesinvesteringer er fuldstændig utilfredsstillende. De bør indgå i en sammenhængende strategi for livslang læring ⁽⁴²⁾.

⁽³⁴⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Den globale krises effekt på de store europæiske fremstillings- og tjenesteydelsessektorer«, EUT C 318 af 23.12.2009, s. 43.

⁽³⁵⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om gennemførelse af Fællesskabets Lissabon-program: Fremme af iværksættertankegangen gennem uddannelse og læring«, EUT C 309 af 16.12.2006, s. 110 og EØSU's udtalelse om »Nye tendenser inden for selvstændigt arbejde, særligt for så vidt angår økonomisk afhængigt selvstændigt arbejde« EUT C 18 af 19.1.2011, s. 44.

⁽³⁶⁾ EUT C 44 af 11.2.2011, s. 28, op. cit.

⁽³⁷⁾ EUT C 306 af 16.12.2009, s. 70, op. cit.

⁽³⁸⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Hvorledes kan flexicurity benyttes til omstrukturering i forbindelse med den globale udvikling?«, EUT C 318 af 23.12.2009, s. 1.

⁽³⁹⁾ EUT C 306 af 16.12.2009, s. 70, op. cit.

⁽⁴⁰⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget - Mod fælles principper for flexicurity: Flere og bedre job ved hjælp af fleksibilitet og sikkerhed«, EUT C 211 af 19.8.2008, s. 48.

⁽⁴¹⁾ EUT C 318 af 23.12.2009, s. 1, ibid.

⁽⁴²⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Industrielle ændringers indvirkning på beskæftigelsen som følge af miljø-, energi- og klimaproblematikken«, EUT C 44 af 11.2.2011, s. 40.

7.6 Med hensyn til midlertidige foranstaltninger på arbejdsmarkedet er det nødvendigt at sikre, at beskæftigelse på kort sigt kombineres med en passende uddannelse, især om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, og med garantier for lønniveauerne ⁽⁴³⁾.

7.7 Det er tvingende nødvendigt og af afgørende vigtighed at gøre de unge interesserede i tekniske og videnskabelige fag på alle skole- og uddannelsessystemets niveauer, så man hindrer, at de værdier, der er forbundet med produktionsaktiviteterne, går til grunde til fordel for de finansielle og spekulationsmæssige aktiviteter ⁽⁴⁴⁾.

7.8 Udvalget bifalder Kommissionens initiativ til at fremme validering af ikke-formel læring samt skabe større synlighed omkring de færdigheder, der tilegnes uden for det formelle uddannelsessystem (som f.eks. gennem det europæiske kvalifikationspas).

7.9 EØSU efterlyser en bedre faglig forvaltning, når det gælder innovation på uddannelsesområdet. Forbedringer af EU's uddannelsessystemer er afgørende for at kunne øge beskæftigelsesevnen og mindske uligheder. De institutionelle ændringer på uddannelsesområdet kan ikke holde trit med samfundets behov. Institutionerne er nødt til at være opmærksomme på behovet for et tæt samspil mellem ændringer, innovation og uddannelse ⁽⁴⁵⁾.

7.10 EØSU slår til lyd for, at almen og faglig uddannelse reintegreres i det virkelige liv og bringes tættere på både borgernes behov og nye generationer af studerendes vaner ⁽⁴⁶⁾.

7.11 Udvalget støtter idéen om at etablere sektorråd for beskæftigelse og kvalifikationer på EU-plan med deltagelse af forskellige aktører, som dermed involveres i forvaltningen af sektorielle ændringer og foregribelsen af de skiftende behov for beskæftigelse og kvalifikationer samt tilpasningen af kvalifikationer til udbud og efterspørgsel ⁽⁴⁷⁾.

7.12 Europæiske sektorråd kan støtte forvaltningen af sektorielle ændringer og bidrage til opfyldelsen af de mål, der knytter sig til initiativet »Nye kvalifikationer til nye job«, samt være nyttige, når der på EU-niveau træffes beslutninger vedrørende sektorielle ændringer ⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴³⁾ EUT C 318 af 23.12.2009, s. 43. op. cit.

⁽⁴⁴⁾ EUT C 318 af 23.12.2009, s. 43, op. cit.

⁽⁴⁵⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Tilpasning af kvalifikationer til behovene i erhvervsliv og tjenesteydelsessektorer under forandring – bidrag fra en eventuel etablering på EU-plan af sektorråd for beskæftigelse-kvalifikationer« EUT C 347 af 18.12.2010, s. 1.

⁽⁴⁶⁾ EUT C 347 af 18.12.2010, s. 1, ibid.

⁽⁴⁷⁾ EUT C 347 af 18.12.2010, s. 1, ibid.

⁽⁴⁸⁾ EUT C 347 af 18.12.2010, s. 1, op cit..

8. Potentialet i det indre marked skal udnyttes

8.1 Et dynamisk indre marked er såvel en forudsætning for som en støtte til en vellykket »EU 2020«-strategi. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen og medlemsstaterne til at træffe de vigtige og afgørende foranstaltninger, som er nødvendige for fuldendelsen af det indre marked, og samtidig sikre overholdelse og videreudvikling af de økonomiske, sociale og miljømæssige standarder. EØSU har den opfattelse, at rammene for udøvelsen af liberale erhverv er forbrugerbeskyttelseslovgivning, der sikrer, at såvel EU's indre marked som de internationale markeder kan fungere, og som forhindrer markedssvigt – særligt sådanne som har ført til den internationale finanskrisen ⁽⁴⁹⁾.

8.2 Det er vigtigt, at tjenesteydelsesdirektivet gennemføres i fuld overensstemmelse med det indre markedes ånd og regler. Der er behov for effektive og klare gennemførelsesregler, der sikrer en korrekt anvendelse af og opfyldelse af målene i »direktivet om udstationering af arbejdstagere«, nemlig en fair konkurrence mellem virksomheder, respekt for arbejdstagernes rettigheder og forebyggelse af social dumping ⁽⁵⁰⁾.

8.3 Der er et bydende behov for at anerkende servicesektorens betydning for den økonomiske og sociale udvikling. Prioriteter skal opstilles i følgende rækkefølge:

— *Forretningsservicepolitikker og nedsættelse af en højtstående gruppe.* Der bør nedsættes en højtstående gruppe om forretningsservice, som skal foretage en tilbundsgående undersøgelse af sektoren.

— *Arbejdsmarkedspolitikker i forretningsservice-sektoren.* Ud fra et socialt perspektiv kræves en tilbundsgående undersøgelse på sektorniveau af de udfordringer, der ligger i de nye typer beskæftigelse, der opstår gennem vekselvirkninger mellem forretningsservice-sektoren og fremstillingsvirksomheder. Denne undersøgelse skal omfatte almen og erhvervsfaglig uddannelse og livslang læring samt arbejdstagernes ansættelses- og arbejdsvilkår, herunder vilkår for arbejdstagere involveret i outsourcingprocesser. For at nå dette mål foreslås det, at dagsordenen for social dialog udvides med henblik på at se på de specifikke ændringer i arbejdsvilkår og jobmuligheder, der hidrører fra strukturelle ændringer, som påvirker forretningsservice-ydelserne.

— *Forretningsservice i innovationspolitikker.* F&U samt innovationsfremmende foranstaltninger inden for serviceydelser bør gives ekstra vind i sejlene.

⁽⁴⁹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Lissabondagsordenen og det indre marked«, EUT C 347 af 18.12.2010, s. 8

⁽⁵⁰⁾ EUT C 347 af 18.12.2010, s. 8, ibid.

- *Udvikling af forretningsservicestandarder.* Virksomheder bør tilskyndes til at få etableret standarder gennem selvregulering efter en grundig høring af brugerne af forretningsservice.
- *Fremme servicevidenskab* som en ny disciplin inden for almen og erhvervsfaglig uddannelse.
- *Det indre marked og lovgivning, der berører forretningsservice.* Der er ikke gennemført nogen konsekvensanalyse af tjenesteydelsesdirektivets betydning for forretningsservice. Dette kræver en stor indsats, særligt når direktivet er blevet omsat til national lovgivning.
- *Yderligere forbedringer af statistikker om forretningsservice.* Medlemsstaterne opfordres til at samarbejde mere med henblik på at få bedre statistikker om forretningsservice⁽⁵¹⁾.

8.4 Forbrugerbeskyttelsesspørgsmålene skal have en større plads i tjenesteydelsesdirektivet. Den usikkerhed, som kan konstateres i forbindelse med retssituationen ved grænseoverskridende tjenesteydelser skal imødegås med en informationsstrategi på nationalt og EU-plan. Kravene om nøjagtige oplysninger om tjenesteydelser og leverandører må ikke undervurderes⁽⁵²⁾.

8.5 Hvad angår detailhandelen er det vigtigt, at forretningsmæssig succes ikke straffes, medmindre der er tale om en praksis, som er uforenelig med gennemførelsen af det indre marked, og der - efter ordlyden i EF-traktatens artikel 81 - foreligger klar dokumentation for enten misbrug af en dominerende markedsstilling eller skadevirkninger for forbrugerne⁽⁵³⁾.

8.6 Med hensyn til en EU-ramme for intellektuelle ejendomsrettigheder støtter udvalget etableringen af et europæisk observatorium for varemærkeforfalskning og piratkopiering, som ville få til opgave at indsamle og videreformidle nyttig information om de arbejdsmetoder, som anvendes af producenterne af varemærkeforfalskede varer, samt yde en særlig bistand til SMV'er og SMI'er. Kommissionen bør i øvrigt regelmæssigt offentliggøre en rapport om de af observatoriet indsamlede oplysninger og dets indsats⁽⁵⁴⁾.

⁽⁵¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Udviklingen inden for forretningsservice-sektoren i Europa«, EUT C 27 af 3.2.2009, s. 26.

⁽⁵²⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Det indre marked for tjenesteydelser – arbejdsmarkeds- og forbrugerbeskyttelseskrav«, EUT C 175 af 27.7.2007, s. 14.

⁽⁵³⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Udviklingen i detailhandelen og konsekvenserne heraf for leverandører og forbrugere«, EUT C 175 af 28.7.2009, s. 57.

⁽⁵⁴⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg. Bedre håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i det indre marked«, EUT C 18 af 19.1.2011, s. 105.

8.7 Udvalget afviser at vedtage en særlig ordning, der griber ind i privatlivets fred, for så vidt angår udøvelsen af ophavsretten på internettet, som det er tilfældet i flere medlemsstater, og foreslår i stedet aktive uddannelses- og efteruddannelses-tilbud til forbrugerne og især de unge⁽⁵⁵⁾.

8.8 Navnlig for så vidt angår forældreløse værker, slår EØSU til lyd for et ensartet system for registrering af ophavsret og beslægtede rettigheder, der ajourføres med regelmæssige mellemrum, så det bliver nemt at finde de forskellige rettighedshavere. Et sådant system ville kunne specificere værkets art og titel samt indehaverne af rettigheder. Udvalget anmoder endvidere Kommissionen om at undersøge muligheden for at foretage en sådan registrering⁽⁵⁶⁾.

8.9 Udvalget gentager sin anmodning om, at der oprettes et europæisk patent, som skal gennemføres effektivt i samtlige medlemsstater⁽⁵⁷⁾.

8.10 Den globale dimension af det indre marked gør yderligere fælles anstrengelser nødvendige. En passende EU-handlingsplan bør opfylde målene ved:

- at udvikle EU's eksterne politikker samt de eksterne aspekter af andre EU-politikker i overensstemmelse med en strukturel logik, således at den overordnede sammenhæng styrkes og fælles handling fra medlemsstaternes side fremmes;
- at sikre en afbalanceret åbning af markederne, herunder overholdelse af ILO's grundlæggende arbejdsnormer, på grundlag af konklusionerne fra Doharunden og en struktureret dialog med privilegerede partnere;
- at udvide EU's rolle som international reguleringsmagt og lægge op til en international politik, der er baseret på fremme af rettigheder;
- at tage hånd om arbejdstageres, forbrugeres og lokale producenters interesser på handelspartneres markeder;
- at styrke euroens internationale dimension;
- at sætte som mål at opbygge en vidtstrakt zone for udvikling og økonomisk vækst, som skulle omfatte en hurtig fuldførelse af udvidelsen af EU, naboskabspolitikken, Middelhavsunionen og et styrket partnerskab med Afrika⁽⁵⁸⁾.

⁽⁵⁵⁾ EUT C 18 af 19.1.2011, s. 105, op. cit.

⁽⁵⁶⁾ EUT C 18 af 19.1.2011, s. 105, op. cit.

⁽⁵⁷⁾ EUT C 18 af 19.1.2011, s. 105, op. cit.

⁽⁵⁸⁾ EUT C 347 af 18.12.2010, s. 8, op. cit. og EØSU's udtalelse om »Den fomyede Lissabonstrategis eksterne dimension«, EUT C 128 af 18.5.2010, s. 41.

8.11 Der består hindringer for udviklingen af digital levering, som bør undersøges grundigt, og der bør findes løsninger, som gør det muligt for europæiske virksomheder i den forretningsrelaterede tjenestesektor at være mere aggressive og ekspandere mere uden for EU's grænser. Hindringerne omfatter bl.a. mangel på normer og kompatibilitet, tillid og sikkerhed inden for e-handel, mangel på investeringer i fast og mobil bredbåndsinfrastruktur og den fortsat for ringe anvendelse af ikt i de små og mellemstore virksomheder ⁽⁵⁹⁾.

8.12 Alvorlige hindringer for e-inddragelse skal imødegås vha. hurtige internetforbindelser, ikt-færdigheder og udvikling af produkter eller tjenesteydelser som kan opfylde behovene i et aldrende samfund og hos handicappede, midler til en bedre koordination af ikt-innovation, støtte til ikt-produkter og -tjenester, som er baseret på åbne standarder, Galileoprogrammet i den digitale dagsorden og en fremskyndelse af udviklingen og tilgængeligheden af nyttigt onlineindhold og -tjenester, der garanterer privatlivets fred, og hvor personoplysninger opbevares på en sikker måde ⁽⁶⁰⁾.

8.13 Medlemsstaterne skal udarbejde slagkraftige nationale F&U-programmer på ikt- og FET-området, så de kan blive stærke partnere i det europæiske og internationale samarbejde. Der bør afsættes flere strukturfondsmidler til dette formål ⁽⁶¹⁾.

8.14 Hvad SMV'er angår, gentager udvalget sine forslag til en ambitiøs Small Business Act for Europa, som indeholder:

- En bindende retsakt for gennemførelsen af princippet »Tænk småt først« med henblik på gennem tvangsforanstaltninger at sikre en effektiv og konkret indførelse af god forvaltnings-skik, både på fællesskabsplan og på nationalt og regionalt plan;
- En køreplan med en tilhørende nøjagtig tidsplan og tilstrækkelige midler til at gennemføre de konkrete og omfattende bestemmelser i en Small Business Act for Europa;

⁽⁵⁹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Tjenesteydelser og den europæiske fremstillings-industri: Vekselvirkninger og følger for beskæftigelsen, konkurrenceevnen og produktiviteten«, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 26.

⁽⁶⁰⁾ Jf. EØSU's udtalelse om: »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – En digital dagsorden for Europa«, EUT C 54 af 19.2.2011, s. 58.

⁽⁶¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Nye horisonter for ikt – en strategi for forskning i fremtidig og fremspirende teknologi i Europa«, EUT C 255 af 22.9.2010, s. 54.

— Et klart tilsagn om at reducere de bureaukratiske byrder, herunder navnlig »only once«-princippet for alle administrative formaliteter;

— En reorganisering af Kommissionens tjenestegrene for at give SMV'erne en decideret partner samt instrumenter til fremme af europæiseringen af virksomhederne;

— EU-redskaber der kan fungere som løftestang for fremme af kapitaldannelse, netværksdannelse, investeringer og livslang læring i de små og mellemstore virksomheder;

— En sammenhængende politisk ramme for alle EU's politikker, således at små og mellemstore virksomheder betragtes som reglen snarere end undtagelsen;

— En omsætning af målene for en Small Business Act for Europa til nationalt niveau, også på det lovgivningsmæssige område;

— En tilbagevenden til løbende høringer af brancheorganisationer og arbejdsmarkedets parter ⁽⁶²⁾.

8.15 EØSU anmoder om, at der bliver indført et fælles konsolideret selskabsskattegrundlag (CCCTB) ⁽⁶³⁾ for derved at forenkle medlemsstaternes skattepraksis og gøre den mere retfærdig og gennemsigtig. Det er ligeledes vigtigt at overveje en udvidelse af samarbejdet og koordineringen på selskabsskatteområdet ⁽⁶⁴⁾.

8.16 Udvalget understreger behovet for at nå frem til et enkelt, harmoniseret indirekte beskatningssystem, der giver færre administrative byrder, skaber klare fordele for virksomheder og enkeltpersoner, garanterer retfærdig beskatning, sikrer indtægter til de offentlige kasser, mindsker risikoen for skattesvig og bidrager til udviklingen og gennemførelsen af det indre marked ⁽⁶⁵⁾.

⁽⁶²⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: »Tænk småt først« En »Small Business Act« for Europa«, EUT C 182 af 4.8.2009, s. 30.

⁽⁶³⁾ Jf. »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg – om gennemførelse af Fællesskabets program for øget vækst og beskæftigelse og forbedret konkurrenceevne for EU's virksomheder: yderligere fremskridt i 2006 og næste skridt hen imod et forslag til et fælles konsolideret selskabsskattegrundlag (FKSSG)« (KOM(2007) 223 endelig, 2.5.2007).

⁽⁶⁴⁾ EUT C 120 af 16.8.2008, s. 51, op. cit.

⁽⁶⁵⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF om det fælles merværdiafgiftssystem for så vidt angår varigheden af forpligtelsen til at overholde et minimumsniveau for normalsatsen«, EUT C 51 af 17.2.2011, s. 67.

8.17 Med hensyn til momssvig er modstanden mod forandringer til stor skade for medlemsstaterne og EU's finanser. Særinteresser sættes over hensynet til det fælles bedste ⁽⁶⁶⁾.

9. Der skal tiltrækkes privat kapital til at finansiere væksten

9.1 Kommissionens forslag om at tiltrække mere privat kapital til at finansiere væksten er ret forsigtige. På et tidspunkt hvor de offentlige finanser i de fleste medlemsstater er enten meget begrænsede eller genstand for besparelser bør behovet for at finde alternative finansieringskilder til vækstfremme prioriteres langt højere. Forslaget om at introducere EU-projektobligationer vil bidrage med vigtige infrastrukturinvesteringer, men der bør ligeledes iværksættes en mere systematisk indsats for at mobilisere midlerne fra europæiske pensionsfonde. Dette kan realiseres ved at opmuntre medlemsstaterne til at give deres pensionsfonde incitament til at investere i og samfinansiere national infrastruktur.

9.2 Hvis EIB får lov til at udstede euroobligationer, eller snarere EU-obligationer, i alle 27 medlemsstater, kunne der rejses ny kapital til den offentlige sektor uden at være fuldstændig afhængig af den private finansielle sektor. Finansieringen bør findes i foranliggende led, hos f.eks. arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser (IORP), således at EIB bliver en berøringsflade mellem denne kapital og investeringerne. Euroobligationer kan også være et instrument til langsigtet anbringelse af private opsparinger. Udvalget bifalder den hurtige indførelse af projektobligationer, men dette må ikke være et alternativ til eller en erstatning for euroobligationer ⁽⁶⁷⁾.

9.3 Hvad angår finansieringsstrukturerne for SMV'er i den aktuelle finansielle situation er forslaget om at liberalisere venturekapitalfonde, så de får mulighed for at arbejde i hele EU, velkomment, men tiltaget burde for længst have været realiseret. Det bør også overvejes, hvordan mængden af venturekapital kan øges, efterhånden som det europæiske marked udvides. Hvis der f.eks. oprettes regionale mini-platformer koordineret af et europæisk net, ville der blive skabt et nyt værktøj, der kunne bruges til at rejse ny kapital til mindre virksomheder. Dette ville tilskynde til yderligere venturekapital og finansiering ved business angels. Det ville også hjælpe mindre venturekapitalindskydere med at bistå mindre virksomheder ⁽⁶⁸⁾.

9.4 Det er almindeligt anerkendt, at markedet svigter med hensyn til fremskaffelsen af »early stage-kapital« til »spin outs« (udløbere fra f.eks. universiteter) og nystartede virksomheder.

Man har forsøgt at rette op på dette gennem initiativer som »business angels« og startkapitalfonde, hvilket til dels har hjulpet, men europæiske forskningscentre og universiteter kæmper stadig med overførslen af viden til markedet. Efterspørgslen efter denne »early stage-kapital« er stigende, men udbuddet er nogenlunde statisk. Der bør gøres en større indsats for at give kapitalstærke enkeltpersoner og institutioner incitament til at øge omfanget af den risikokapitalfinansiering, som de stiller til rådighed for nystartede teknologivirksomheder og prototypeaktiviteter.

9.5 Praktiske metoder til at bistå SMV'er, f.eks. formidling, skattelettelse, prompte betalinger og foranstaltninger, som forenkler hurtig spredning af midler via statsstøtteundtagelser, bør tilskyndes, især i de sektorer, der er mest berørt af globaliseringen og økonomi- og finanskrisen ⁽⁶⁹⁾.

10. Der skal gives omkostningseffektiv adgang til energi

10.1 Foranstaltningerne i den tredje energipakke skal gennemføres med henblik på at skabe et egentligt energimarked baseret på samarbejde mellem landene, større sammenkobling af nettene, bedre koordination mellem operatørerne og styrkelse af de nationale regulerende myndigheders beføjelser ⁽⁷⁰⁾.

10.2 Energieffektivitet er en forudsætning for det teknologiske spring, som vil gøre det muligt at overgå til en lavemissionsøkonomi. Der er sket fremskridt, men medlemsstaterne må gøre mere for at udvikle vedvarende energikilder i deres investeringsplaner, så det sikres, at private virksomheder, der arbejder med produkter og tjenester, der forbedrer energieffektiviteten, tilbydes de rigtige, stabile regler og incitament ⁽⁷¹⁾.

10.3 Udvalget har fremlagt et forslag om etablering af målsætninger for energieffektivitet i specifikke nøglesektorer, herunder transport- og byggesektoren, for energitopmødet, som blev afholdt den 4. februar 2011. Forslaget inkluderer bl.a. foranstaltninger som:

- Internalisering af de eksterne omkostninger ved alle former for energi, således at markedet af sig selv vil bevæge sig i retning af de energiformer, der producerer de laveste CO₂-emissioner;
- Fremme af information om og uddannelse i nye energieffektivitetsteknologier på områder som f.eks. byggesektoren, offentlige bygge- og anlægsarbejder og transport;

⁽⁶⁶⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Forslag til Rådets forordning om administrativt samarbejde og bekæmpelse af svig vedrørende merværdiafgift«, EUT C 347 af 18.12.2010, s. 73.

⁽⁶⁷⁾ EUT C 48 af 15.2.2011, s. 57, op cit.

⁽⁶⁸⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Finansieringsstrukturer for SMV'er i forbindelse med den nuværende økonomiske situation«, EUT C 48 af 15.2.2011, s. 33.

⁽⁶⁹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Støtte til SMV'ers bestræbelser på at tilpasse sig de globale markedsændringer«, EUT C 255 af 22.9.2010, s. 24.

⁽⁷⁰⁾ Jf. EØSU's udtalelse »Energifattigdom i forbindelse med liberaliseringen og den økonomiske krise«, EUT C 44 af 11.2.2011, s. 53.

⁽⁷¹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Energistrategi for 2011-2020«, EUT C 54 af 19.2.2011, s. 1.

— Mere effektiv brug af potentialet i informations- og kommunikationsteknologier, således at energieffektiviteten fremmes på alle produktions- og forbrugsniveauer.

10.4 Udvalget minder om, at bygninger, der tegner sig for 40 % af EU's samlede energiforbrug, er den største enkeltstående energisluger. Så meget som halvdelen af de potentielle energieffektivitetsforbedringer kan opnås på bygningsområdet og endda med omkostningsbesparelser til følge. Med disse besparelser alene vil EU kunne opfylde sine forpligtelser i henhold til Kyoto-protokollen. Dertil kommer, at disse energibesparelser kan opnås ved at anvende allerede eksisterende teknologi. Forbedring af bygningers energieffektivitet har desuden kun positive følgevirkninger, da det skaber nyttig beskæftigelse, mindsker driftsomkostningerne, øger komforten og skaber et renere miljø. Det bør være én af EU's absolut højeste prioriteter. Udvalget anerkender ligeledes vigtigheden af nye eller videreudviklede materialer til apparaturer i hjemmet eller på kontoret såvel som andre sektorer som energi og transport ⁽⁷²⁾.

10.5 De energiintensive industrier bør bidrage til opnåelse af energi- og klimapolitikens mål. Det er nødvendigt, at de energi- og miljøpolitiske instrumenter nøje gennemgås og udformes under hensyntagen til deres effekt på disse industriers konkurrenceevne ⁽⁷³⁾.

10.6 De udmærkede miljøresultater, som er opnået med mange glas- og keramikprodukter (isoleringsmaterialer, dobbeltruder mv.), bør fremmes som energisparebenchmark for EU's byggeindustri. Endvidere bør denne teknologi inkluderes i alle planlagte teknologioverførsler til de tredjelande, som har et stort energisparepotentiale ⁽⁷⁴⁾.

10.7 Udvalget foreslår, at der ses på, om de gældende bestemmelser (telekommunikation, postvæsen, elforsyning) på baggrund af den aktuelle krise og i et bæredygtighedsperspektiv er tilstrækkelige til at forhindre, at kvaliteten af de udbudte ydelser forringes, eller om der opstår udstødelse, sociale kløfter og fattigdom. Samtidig ville det være nyttigt at fastslå, om der kunne være andre områder, som burde være omfattet af kravene om »et højt niveau med hensyn til kvalitet, sikkerhed og overkommelige priser, lige behandling og fremme af universel

adgang og af brugernes rettigheder», der i medfør af protokol nr. 26 til Lissabontraktaten er fastsat som EU-retlige principper ⁽⁷⁵⁾.

10.8 Man bør undersøge den praktiske mulighed for etablering af en europæisk forsyningspligt for energi som et led i den fælles energipolitik. Det må dog konstateres, at EU-organerne samt de nationale regeringer og medlemsstaterne, der er fanget mellem nationale forskelligheder og fælles behov for at opbygge et europæisk enhedsmarked, har svært ved at vænne sig til idéen om EU-tjenesteydelser af almen (økonomisk eller ikke-økonomisk) interesse. Idéen om at skabe europæiske energitjenester er således endnu ikke taget op af de politiske beslutningstagere. EU-tjenesteydelser af almen interesse er imidlertid nødvendige for den fortsatte, fælles opbygning af Europa. Sådanne tjenesteydelser vil være udtryk for europæisk solidaritet i håndteringen af de udfordringer, som Unionen står over for. Der skal etableres et »fælles europæisk net« og skabes fælles projekter og strukturer til planlægning og forvaltning af det. Nettet bør være indrettet til intelligent forvaltning og drift på alle niveauer for at opnå den bedst mulige balance mellem udbud og efterspørgsel ⁽⁷⁶⁾.

10.9 De energiintensive industrier har behov for sikre energiforsyninger, som bygger på en passende europæisk energimix, der ikke bør udelukke nogen energikilde (kul, vedvarende energi, atomkraft) og bygge på effektiv konkurrence på el- og gasmarkederne, som udmønter sig i rimelige priser på energiforsyningerne. De nationale energipolitikkers interesser bør i højere grad indgå i en integreret, europæisk tilgang, da energimarkedet hidtil ikke har formået at holde trit med det indre marked for industrivarer. Uanset at nogle medlemsstater har besluttet sig for ikke at bruge atomkraft, er bevarelse af el-fremstilling baseret på fission i EU også ensbetydende med, at man må fastholde knowhow om denne teknologi i Europa. Det siger sig selv, at bibeholdelse af atomkraft forudsætter et højt sikkerhedsniveau og veluddannede medarbejdere ⁽⁷⁷⁾.

10.10 Hvad angår udviklingen af EU-dækkende standarder for energieffektive produkter henleder udvalget opmærksomheden på Kommissionens initiativer såsom Energy Star-forordningen, hvis normer er blevet obligatoriske for offentlige indkøb af kontormateriel, de harmoniserede standarder for bygningers energiforbrug og styrkelsen af de nationale lovgivningsmyndigheders beføjelser vedrørende energieffektivitet. EØSU anser de frivillige aftaler, der skal indgås med nationale operatører, for at være et nyttigt instrument, men det bør klart fremgå af de godkendte aftaler, at der vil blive indført bindende standarder, hvis ikke de opstillede målsætninger nås ⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷²⁾ Jf. EØSU's udtalelse »Hvordan påvirkes de industrielle værdikæder i Europa af den aktuelle udvikling på energimarkederne?«, EUT C 77 af 31.3.2009, s. 88.

⁽⁷³⁾ EUT C 77 af 31.3.2009, s. 88, ibid.

⁽⁷⁴⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Den europæiske glas- og keramikindustri konkurrenceevne med særlig henvisning til EU's klima- og energipakke«, EUT C 317 af 23.12.2009, s. 7.

⁽⁷⁵⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Hvilke nye tjenesteydelser af almen interesse kan overvinde den økonomiske krise?«, EUT C 48 af 15.2.2011, s. 77.

⁽⁷⁶⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse: Hvordan skal ansvaret fordeles mellem EU og medlemsstaterne?«, EUT C 128 af 18.5.2010, s. 65.

⁽⁷⁷⁾ EUT C 77 af 31.3.2009, s. 88, op. cit.

⁽⁷⁸⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om den første vurdering af de nationale energieffektivitetshandlingsplaner, jf. direktiv 2006/32/EF om energieffektivitet i slutanvendelserne og om energitjenester – Samarbejde om forbedring af energieffektiviteten«, EUT C 77 af 31.3.2009, s. 54.

10.11 På samme baggrund anser udvalget det for vigtigt at foretage en nøje vurdering af de høje energiprisers konsekvenser for de mindre velstillede husstande og udsatte personer og udforme EU's og medlemsstaternes politikker i overensstemmelse hermed. Disse husstande bør prioriteres højt, når der skal ydes assistance til at etablere energieffektivitetsforanstaltninger ⁽⁷⁹⁾.

10.12 Udvalget støtter de tiltag, der har til formål at gennemføre effektiv, samordnet modalitet og at optimere og sammenkoble de forskellige transportformer i et netværk med det sigte at opnå et integreret transportsystem og den mest gnidningsløse trafikafvikling ⁽⁸⁰⁾.

10.13 EØSU er bevidst om transportsektorens afhængighed af fossile brændstoffer og de deraf følgende konsekvenser for såvel emissioner, sikkerhed og forsyningsafhængighed, og ved godt, at ressourcerne, navnlig olie, er begrænsede. Udvalget mener derfor, at EU's fremtidige transportpolitik bør forfølge fire overordnede mål og samtidig sikre sektorens konkurrenceevne inden for rammerne af 2020-strategien: fremme af kulstof-fattige transportformer, energieffektivitet, forsyningssikkerhed og -uafhængighed samt bekæmpelse af trafikale overbelastninger ⁽⁸¹⁾.

10.14 De overordnede udfordringer og problemstillinger, der skal medtænkes i en bæredygtig transportpolitik, er den stigende urbanisering og efterspørgslen efter bekvemmelig transport i det daglige, beskyttelse af folkesundheden, hvilket vil sige reduktion af forurenende udledninger og drivhusgasser, fastlæggelse af ensartede områder med henblik på udformning af en ægte integreret transportpolitik, og befolkningens og de økonomiske aktørers forståelse for og opbakning til iværksættelse af nye foranstaltninger og ny adfærd i mobilitetssammenhæng ⁽⁸²⁾.

10.15 Udvalget har også støttet EU-initiativer til udvikling af rene og energieffektive køretøjer og fremsat anbefalinger om yderligere tiltag. EØSU understreger, at der er hård konkurrence mellem aktørerne inden for bilindustrien, batteriindustrien og energiforsyningsindustrien om at udvikle de bedste teknologier til de bedste priser. Denne konkurrence er i sig selv en væsentlig drivkraft for innovation og bør ikke hæmmes, men der er brug for markedsincitament, så der kan tages afgørende skridt hen imod næste generation af hybride plug-in-køretøjer og fuldt elektriske køretøjer ⁽⁸³⁾.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomisk og Sociale Udvalg

⁽⁷⁹⁾ EUT C 54 af 19.2.2011, op. cit.

⁽⁸⁰⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Den europæiske transportpolitik inden for rammerne af Lissabonstrategien efter 2010 og strategien for bæredygtig udvikling«, EUT C 354 af 28.12.2010, s. 23.

⁽⁸¹⁾ EUT C 354 af 28.12.2010, s. 23, ibid.

⁽⁸²⁾ EUT C 354 af 28.12.2010, s. 23, ibid.

⁽⁸³⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Større udbredelse af elektriske køretøjer«, EUT C 44 af 11.2.2011, s. 47.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Europa 2020-flagskibsinitiativ — Innovation i EU

KOM(2010) 546 endelig

(2011/C 132/07)

Ordfører: **Gerd WOLF**

Medordfører: **Erik SVENSSON**

Kommissionen besluttede den 6. oktober 2010 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Europa 2020-flagskibsinitiativ — Innovation i EU

KOM(2010) 546 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 4. marts 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 184 stemmer for, 1 imod og 2 hverken for eller imod:

1. Resumé

1.1 Innovationer giver fremskridt, vækst, velstand, social sikkerhed, international konkurrenceevne og beskæftigelse. De skal være med til at imødegå de store udfordringer, samfundet står over for. De har brug for og fremmer selv et samfundsmæssigt klima, der er præget af tillid og selvtillid, og som med den internationale konkurrencesituation for øje kan føre til større fremskridt og konstruktiv dynamik. Hvis innovationer skal trives, er der brug for en EU-strategi og et europæisk indre marked, hvor det europæiske forskningsrum sammen med et stærkt rammeprogram for F&U spiller en central rolle.

1.2 Derfor bifalder og støtter udvalget udtrykkeligt Kommissionens meddelelse og målene heri samt de relevante konklusioner fra Rådet (konkurrenceevne) den 25.-26. november 2010 og den 4. februar 2011. »Innovation i EU« er en væsentlig del af *Europa 2020-strategien*.

1.3 Udvalget bifalder især, at innovation får en bredere og mere holistisk betydning og definition, at den altså ikke kun dækker forskning, teknologi og produkter, men også alle mellemmenneskelige relationer og organisationsformer som f.eks. sociale ydelser, virksomhedspraksis, forretningsmodeller, design, mærkepolitik, produktionsprocesser og tjenesteydelser, såvel som deres omfattende indbyrdes samspil. Med henblik på »social innovation« anbefaler udvalget, at man også inddrager arbejdsmarkedets parter i udformningen.

1.4 Udvalget bakker op om tilgangen til innovationspartnerskaber, hvis disse – under nøje fastlagt styring – er i overensstemmelse med og bygger på allerede eksisterende procedurer og instrumenter, og hvis de kan forenes med en harmonisering

og forenkling af de administrative procedurer. Udvalget anbefaler, at man lægger ud med det særligt ønskelige innovationspartnerskab om aktiv og sund aldring og samler erfaringer herigennem. Dette partnerskab ville også være et godt eksempel på samspillet mellem samfundsmæssige og videnskabelige-teknologiske innovationer.

1.5 Udvalget anbefaler at tilpasse ledsageforanstaltninger, finansiel støtte og bedømmelseskriterier til begge former for innovation: både til de mere inkrementelle innovationer, der reagerer på de fremherskende markedskræfter og samfundets behov, og de mere radikale innovationer, der på den ene side påvirker markedskræfterne og skaber nye behov i samfundet, men på den anden side ofte først skal overvinde en vanskelig periode med mange udfordringer.

1.6 I betragtning af det presserende behov for et EU-patent bifalder og støtter EØSU udtrykkeligt Kommissionens seneste forslag herom. Det gør det muligt at sænke patentomkostningerne i de deltagende medlemsstater drastisk, og dermed gennemføre en afgørende etape på vejen mod et endeligt EU-patent.

1.7 EØSU betoner SMV'ernes og mikrovirksomhedernes vigtige rolle i innovationsprocessen og anbefaler, at man skræddersyr støtteprogrammer og -foranstaltninger til deres særlige behov. Udvalget opfordrer endvidere til, at man overvejer at udforme en undtagelsesklausul for nyetablerede virksomheder, der i en passende karenperiode befrier dem for de fleste velkendte administrative byrder og forskellige regler, og desuden giver dem videre incitamenter. Det gælder også for virksomheder inden for den sociale økonomi.

1.8 Den politiske kerneopgave er at skabe troværdige, innovationsvenlige rammebetingelser og tilstrækkelig handlefrihed i hele Europa for at fjerne den byrde, som den nuværende fragmenterede og overbelastede lovgivning samt de omfattende administrative hindringer – i alle 27 medlemsstater og Kommissionen – lægger på potentielle opfindere og innovationsprocesser. Det har en demotiverende og bremsende effekt på, at nye og gode ideer udvikler sig til virkelige innovationer. Det giver Europa et handicap i den internationale konkurrence og skal fjernes hurtigst muligt. Derfor har vi brug for en mental kultur, hvor fremskridt og innovation ikke betragtes som en risiko, men som en chance og en nødvendighed, der skal støttes og gennemføres med alle de kræfter, samfundet kan opbyde.

1.9 Derfor anbefaler udvalget, at der lægges endnu flere kræfter i at fjerne de hindringer, der står i vejen for en hurtig gennemførelse af innovationer og realiseringen af Innovation i EU. Udvalget glæder sig over, at man begynder at kunne ane virkelige fremskridt på patentområdet, men der findes stadig hindringer. Og det er netop de hindringer, der blokerer for færdiggørelsen af det indre marked og det europæiske forskningsrum. Her må EU på ingen måde resignere, men bør derimod absolut fortsætte sine anstrengelser for at forenkle og harmonisere og skabe pålidelighed og handlefrihed. EØSU bifalder de synlige bestræbelser i den henseende, der kom til udtryk i Kommissionens nye grønbog (KOM(2011) 48 endelig), ⁽¹⁾ og som vil blive genstand for en separat udtalelse. EØSU appellerer dog frem for alt til medlemsstaterne og det organiserede civilsamfunds aktører om også at påtage sig denne opgave og yde deres bidrag til at finde en løsning.

2. Meddelelsens indhold

2.1 Inden for rammerne af Europa 2020-strategien foreslår Kommissionen den integrerede tilgang »Innovation i EU«, der skal udgøre et af i alt syv flagskibsinitiativer. Det er meningen, at EU inden for dette initiativ skal overtage det kollektive ansvar for en strategisk, inklusiv og erhvervsorienteret forsknings- og innovationspolitik, der skal imødegå de store udfordringer, samfundet står over for, øge konkurrenceevnen og skabe nye arbejdspladser. Dette flagskibsinitiativ supplerer en række andre flagskibsinitiativer som f.eks. »En industripolitik for en globaliseret verden«, som skal sikre en stærk, konkurrencedygtig og forskelligartet værdikæde inden for fremstillingsvirksomhed, med særligt fokus på små og mellemstore virksomheder.

2.2 De forskellige handlingsbehov skitseres i en liste med ti punkter, der bl.a. omfatter foranstaltninger inden for følgende områder: styrkelse af videnbasen, markedsføring af gode idéer, maksimering af den sociale og territoriale samhørighed, styrkelse af vores politik udadtil, evaluering og reform af forsknings- og innovationssystemerne samt oprettelsen af europæiske innovationspartnerskaber.

2.3 For at opnå disse mål, har man udformet et program med 34 punkter – der udgør hovedparten af meddelelsen – der indeholder forslag til forpligtelser for medlemsstaterne samt de foranstaltninger, Kommissionen har planer om.

2.4 I tre bilag behandles følgende emner, og nedenstående foranstaltninger foreslås:

- Kendetegn ved velfungerende nationale og regionale forsknings- og innovationssystemer;
- Resultattavle for forskning og innovation;
- Europæiske innovationspartnerskaber.

3. Generelle bemærkninger

3.1 **Emnets relevans:** Innovationer giver fremskridt, vækst, velstand, social sikkerhed, international konkurrenceevne og beskæftigelse. De skal være med til at imødegå de store udfordringer, samfundet står over for. De har brug for og fremmer selv et samfundsmæssigt klima, der er præget af tillid og selv-tillid, og som med den internationale konkurrencesituation for øje kan føre til større fremskridt og konstruktiv dynamik. Derfor er tilgangen »Innovation i EU« en væsentlig del af Europa 2020-strategien, som har afgørende betydning for Europas fremtid. Denne strategi skal bidrage til, at vi kan virkeliggøre det mål, EU har sat i Lissabonstrategien: »Hvis vi opfylder vores mål om senest i 2020 at bruge 3 % af EU's BNP på FoU, kunne vi ifølge de seneste beregninger skabe mere end 3,7 mio. arbejdspladser og øge det årlige BNP med næsten 800 mia. EUR senest i 2025.« Derfor skal EU og medlemsstaterne, selv i en tid med lavvande i kassen, investere mere i uddannelse, forskning, udvikling og innovation.

3.2 **Innovationer og deres kontekst:** Innovationer i bredest mulig forstand omfatter alle samfundsmæssige, økonomiske, uddannelsespolitiske, videnskabelige, tekniske, beskæftigelsesmæssige, organisatoriske og kulturelle aspekter og aktiviteter. Denne brede tilgang til innovation omfatter innovationer af produkter og tjenesteydelser, samt tekniske, sociale og funktionsmæssige innovationer i alle brancher og i alle slags organisationer. Det gælder både virksomheder, almennyttige institutioner, fonde og organisationer i den offentlige sektor. Innovationer er ikke nødvendigvis et resultat af en lineær proces, men udspringer af forbindelser mellem og sammenkædning af forskellige udgangspunkter; de trives altså i et sundt »økonomisk og socialt økosystem« med en blanding af og en forbindelse mellem forskellige koncepter og kompetencer.

3.3 **Rådets arbejdsgrupper om konkurrenceevne og forskning:** Derfor er det vigtigt, at Rådets arbejdsgrupper om konkurrenceevne og forskning handler i fællesskab og når frem til en fælles konklusion, der er afstemt med beslægtede politikområder som industri, uddannelse, energi og informationssamfundet. Der er desuden behov for en snæver forbindelse til andre flagskibsinitiativer, især til dem, der vedrører almen uddannelse, erhvervsuddannelse og beskæftigelse.

⁽¹⁾ KOM(2011) 48 endelig af 9.2.2011.

3.4 Principiel accept og støtte: Derfor bifalder og støtter udvalget principielt Kommissionens meddelelse og målene heri samt de relevante konklusioner fra Rådet den 25.-26. november 2010 og den 4. februar 2011.

Det gælder navnlig

- fastlæggelsen af en definition af innovation, ⁽²⁾ der dækker videnskab og teknologi, men også forretnings- og organisationsmodeller og -processer, designløsninger, varemærker og tjenesteydelser;
- fjernelse af ugunstige rammebetingelser og hindringer, forenkling af processer og fremme af det europæiske samarbejde;
- inddragelse af alle relevante aktører og regioner i innovationscyklussen;
- inddragelse af offentlige indkøb som endnu et område, der har et væsentligt innovationspotentiale;
- fuld udnyttelse af de europæiske regionale og strukturelle støtteordninger til udvikling af forsknings- og innovationskapaciteten;
- fuld udnyttelse af Den Europæiske Socialfond til støtte for sociale innovationer;
- lettere adgang for SMV'er og mikrovirksomheder til rammeprogrammet og til finansiering;
- fremme af elitepræstationer inden for uddannelse og udvikling af kvalifikationer;
- udvikling af universiteter i verdensklasse;
- realisering af det europæiske forskningsrum inden 2014, fremme af åbne og attraktive forskningsordninger på elite-niveau;
- etablering af et indre innovationsmarked;
- enighed om EU-patentet;
- håndtering af de samfundsmæssige udfordringer.

⁽²⁾ KOM(2009) 442 endelig af 2.9.2009.

3.4.1 Udtalelsens sigte: Meddelelsen er for omfattende til, at alle aspekter kan behandles her. Derfor fokuserer denne udtalelse først og fremmest på de punkter, der kræver særlig opmærksomhed eller yderligere præcisering. Det skal dog ikke aflede opmærksomheden fra EØSU's principielle støtte til det overordnede mål, og til mange af de enkelte foranstaltninger, der foreslås i meddelelsen.

3.5 Inddragelse af hidtidige processer og succeser: Meddelelsen indeholder nye elementer og forslag, og der slås bro til de forskellige politikområder. Den sigter kort sagt mod en omfattende og sammenhængende politik. For mange af situationsanalyserne og målenes vedkommende drejer det sig imidlertid om problemer og målsætninger, som er blevet formuleret i mange af Kommissionens meddelelser, EØSU's udtalelser og Rådets beslutninger (f.eks. Ljubljana-processen) for længe siden. Her har man allerede iværksat omfattende foranstaltninger og procedurer. ⁽³⁾ Disse bør tilgodeses, videreføres og anerkendes tydeligere, så man ikke underminerer Kommissionens og de andre berørte aktørers hidtidige resultater, men derimod udnytter og videreudvikler dem. De nye foranstaltninger, der er blevet foreslået, bør harmoniseres med allerede eksisterende foranstaltninger for at undgå komplikationer og overlapninger og sikre den nødvendige kontinuitet, retssikkerhed og stabilitet. ⁽⁴⁾

3.6 Harmonisering: Derfor bør de nye foranstaltninger, der er blevet foreslået, herunder innovationspartnerskaber (se punkt 4.4) give en merværdi i forhold til de allerede eksisterende foranstaltninger. Det betyder, at man skal harmonisere og forenkle støtteinstrumenterne til forskning og innovation (se punkt 3.8.2), og lette adgangen til programmerne. Samtidig skal eliteforskning fortsat være et ledende princip. Adgangen til forskningsresultater bør forbedres gennem udveksling af viden og ekspertise ⁽⁵⁾ (se punkt 3.8.3 og fodnote 12).

⁽³⁾ Temaet »Innovation« blev behandlet indgående i Aho-rapporten (en rapport fra den uafhængige ekspertgruppe om F&U og innovation, der blev nedsat efter Hampton Court-topmødet i januar 2006 under ledelse af Esko Aho, EUR 22005) og i EØSU's udtalelse om »Investeringer i viden og innovation (Lissabon-strategien)« (EUT C 256 af 27.10.2007, s. 17). En samordnet indsats blandt medlemsstaterne og partnerskabsforanstaltninger er tema for Ljubljana-processen (RECH 200 COMPET 216 – »The Ljubljana Process is an enhanced partnership between the Member States, associated countries, stakeholders and the Commission to make European research more effective.«), talrige ERANET-initiativer (i henhold til artikel 181), de »fælles teknologiinitiativer«, videns- og innovationssamfund (VIS'er), Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi, fælles EU-programmeringer og EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Fælles programmering af forskningsindsatsen: Samarbejde om de fælles udfordringer giver større effekt« (EUT C 228 af 22.9.2009, s. 56). Samarbejdet mellem forskning og industri bliver behandlet i EØSU's udtalelse om emnet »Samarbejde og overførsel af viden mellem forskningsinstitutioner, industrien og SMV'er – en vigtig forudsætning for innovation« (EUT C 218 af 11.9.2009, s. 8), internationalt samarbejde behandles i EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: En strategisk ramme for Europas internationale samarbejde om videnskab og teknologi« (EUT C 306 af 16.12.2009, s. 13), og forenkling i EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om forenkling af gennemførelsen af rammeprogrammerne for forskning« (EUT C 48 af 15.2.2011, s. 129).

⁽⁴⁾ EUT C 48 af 15.2.2011, s. 129.

⁽⁵⁾ EUT C 218 af 11.9.2009, s. 8 (punkt 1.2).

3.7 At skabe handlefrihed: De ideer, tilgange og resultater, der giver grobund for innovationer, kan man per definition ikke forudse. Tilstrækkelig handlefrihed og stimulerende og stabile rammebetingelser er derfor forudsætninger for, at innovationer kan spire og gro; handlefrihed, støtte og anerkendelse skaber grobund for kreativitet og innovation, og også for selvstændig handling, iværksætterånd, risikovillighed og risikoaccept. Følgelig består den politiske kerneopgave i at skabe et innovationsvenligt »økonomisk og socialt økosystem«, der sikrer disse rammebetingelser i hele Europa, så potentielle opfindere og innovationsprocesser ikke afskrækkes af uoverskuelige forskelligartede regler og administrative hindringer (se punkt 3.12 og 3.13).

3.7.1 Koncentration og spredning: Der findes bestemte, klart definerbare udviklingsmål som området energi og klimabelskyttelse,⁽⁶⁾ der i givet fald kræver en koncentration af de anvendte ressourcer. Men lige så vigtigt er det dog at have et tilstrækkeligt bredt anlagt »økonomisk økosystem«, der består af forskellige udviklingslinjer og deres mulige indbyrdes forbindelser. Ellers er der risiko for, at man på forhånd udelukker netop de løsninger, der ganske vist grundlæggende er nye og innovative, men som har vanskeligt ved at opnå anerkendelse i begyndelsen, selv blandt eksperter. Så risikerer Europa at halte efter de andre aktører og blive nummer sjok i den internationale konkurrence, i stedet for at tage føringen og selv skabe de førende trends. Det er et karakteristisk kendetegn ved centralistisk planøkonomi. Derfor bør man under alle omstændigheder undgå at udvikle symptomer på denne type økonomi. Samtidig bør man tage hensyn til nærhedsprincippet.

3.7.2 Markedskræfter: Normalt orienterer innovationsprocesser sig efter de fremherskende markedskræfter og forbrugerbehov, som de vil imødekomme. De virkelig store innovationer er imidlertid kendetegnet ved, at de selv former markedskræfterne og skaber nye forbrugerbehov og markedssegmenter.⁽⁷⁾ I den vanskelige opstartfase har disse innovationer brug for særlig støtte, før de bliver anerkendt, får deres økonomiske gennembrud og beviser deres enorme økonomiske potentiale.

3.8 Fragmentering: Kommissionen hævder atter, at det europæiske forsknings- og innovationslandskab er fragmenteret. Selv om dette udsagn har sin rigtighed på visse vigtige punkter, er det dog kun delvist korrekt og bør præciseres.

3.8.1 Eksisterende samarbejdsnet: både inden for økonomi og videnskab⁽⁸⁾, men også inden for de sociale og kreative

sektorer har man længe haft europæiske – og i mange tilfælde endda internationale – forbindelser og samarbejdsnet,⁽⁹⁾ der løbende tilpasser og fastlægger deres grænser i spændingsfeltet mellem samarbejde og konkurrence. Disse processer har afgørende betydning for de berørte aktørers og deres organisationers selvstændige organisering. De har behov for accept, anerkendelse og støtte fra Kommissionen, der bør bygge videre på dem. Og det er netop med den slags processer for øje, at man bør afskaffe de sidste hindringer for et europæisk innovationsrum, der stadig findes på det indre marked.

3.8.2 Lovgivning – forenkling og harmonisering: Man bør sigte mod en gradvis forenkling og harmonisering af de forvaltningsretlige og finansielle regler,⁽¹⁰⁾ både medlemsstaterne imellem og med Kommissionen, som et vigtigt skridt hen imod færdiggørelsen af Europas indre marked, det europæiske forskningsrum og det europæiske innovationsrum, som Kommissionen tilstræber. Hvis der med fragmentering menes den uensartethed, den overregulering, de overlapninger og den kompleksitet, der på nuværende tidspunkt stadig præger lovgivningen, så har Kommissionen EØSU's fulde opbakning i denne sammenhæng.

3.8.3 Tidligere udtalelser: Imidlertid finder man både fragmentering og uoverskuelige regler og instrumenter ikke kun i medlemsstaterne, men også i Kommissionen selv. EØSU har allerede behandlet netop dette tema i en tidligere udtalelse, og fremhæver de anbefalinger, der blev formuleret heri.⁽¹¹⁾ EØSU har også udtrykt sin støtte til disse vigtige målsætninger i sine udtalelser om fælles programmering af forskningsindsatsen,⁽¹²⁾ om rammeprogrammet for F&U, om innovationspolitik i en verden under forandring⁽¹³⁾ og om samarbejdet mellem forskningsinstitutioner, industrien og SMVer.⁽¹⁴⁾ Udvalget henviser til sine anbefalinger om spredning, overførsel og anvendelse af forskningsresultater, særligt gennem udviklingen af et internet-søgesystem til dette formål.⁽¹⁵⁾

3.8.4 Forskningsinfrastruktur: Man kan også fremhæve komplicerede infrastrukturer som eksempel på fragmentering, hvis disse ikke bruges og finansieres af et internationalt fællesskab. Nogle af disse infrastrukturer kan overskride en enkelt medlemsstats opgaveområde, både i forhold til de nødvendige investeringer og ressourcer, men også med hensyn til den optimale udnyttelse og anvendelse. EØSU er enig i Kommissionens holdning, der er formuleret i fodnoten.⁽¹⁶⁾ En fælles strategi netop på dette område kan derfor medføre en særlig høj merværdi;⁽¹⁷⁾ af denne grund bør man skabe en fælles samlet finansiering, som medlemsstaterne og EU står for.

⁽⁶⁾ EUT C 21 af 21.1.2011, s. 49.

⁽⁷⁾ Som eksempel kan nævnes flyvemaskinen og andre revolutionære succesopfindelser som fjernsyn, radar, laser, PC, mikroelektronik, glasfibre, internet/e-mail (herunder søgemaskiner, e-handel osv.), digitalkameraer, raketdrevne satellitter og GPS, som alle er forbundet med hinanden og giver hinanden nye impulser.

⁽⁸⁾ F.eks. gennem forskningssamarbejdets instrumenter, punkt 4.6.

⁽⁹⁾ F.eks. »Forschung und Lehre 11/10«, S. 788-796, Mitteilungen des Deutschen Hochschulverbands, november 2010.

⁽¹⁰⁾ EUT C 48 af 15.2.2011, s. 129 (punkt 3.5 og 3.7).

⁽¹¹⁾ EUT C 48 af 15.2.2011, s. 129 (punkt 1.4).

⁽¹²⁾ EUT C 228 af 22.9.2009, s. 56.

⁽¹³⁾ EUT C 354 af 28.12.2010, s. 80.

⁽¹⁴⁾ EUT C 218 af 11.9.2009, s. 8.

⁽¹⁵⁾ EUT C 218 af 11.9.2009, s. 8 (punkt 3.2.4).

⁽¹⁶⁾ KOM(2010) 546 endelig af 6.10.2010.

⁽¹⁷⁾ EUT C 182 af 4.8.2009, s. 40.

3.9 EU-patent: Manglen på et EU-patent er en uacceptabel, dyr og destruktiv fragmentering, der skal overvindes for at øge EU's konkurrenceevne og sende et positivt signal til alle andre områder i innovationsunionen. Kommissionen har flere gange forsøgt at finde en acceptabel løsning på dette problem, der er den europæiske industri- og innovationspolitik's akilleshæl. EØSU bifalder derfor Kommissionens seneste forslag (af 14. december 2010) om et øget samarbejde mellem de deltagende medlemsstater for i overensstemmelse med traktaterne at sikre en vigtig etapesejr på vejen mod et endeligt EU-patent (der skal anvendes i alle medlemsstaterne). EØSU opfordrer Europa-Parlamentet ⁽¹⁸⁾ og Rådet til at acceptere den foreslåede procedure som en afgørende og vigtig etape på vejen mod et endeligt EU-patent. EØSU er enig i den holdning, ⁽¹⁹⁾ at denne fremgangsmåde er »økonomisk uomgængelig og politisk acceptabel«.

3.10 Mellemmenneskelige relationer og organisationsformer: Der ligger et stort potentiale for innovationer i alle aspekter af mellemmenneskelige relationer og organisationsformer. Udvalget bakker op om Kommissionens mål om at fremme denne type innovationer i bredest mulig omfang, herunder alle samfundsmæssige, økonomiske, videnskabelige, tekniske, økologiske, organisatoriske, beskæftigelsespolitiske og kulturelle aspekter og aktiviteter. Dette berører nye forretnings- og organisationsmodeller og -processer, private og offentlige tjenesteydelser samt tjenesteydelser af almen interesse, uddannelse og efteruddannelse, medier, kunst og underholdning, kort sagt alle aspekter af menneskelig handling og sameksistens.

3.10.1 Virksomheder og arbejdspladser – arbejdstagernes rolle: En optimal arbejdstilrettelæggelse er en vigtig konkurrencefaktor. Derfor er innovative arbejdspladser med til at forbedre arbejdstagernes produktivitet og virksomhedens resultater. Virksomhedens og dens medarbejderes innovationskapacitet ses i evnen til at udvikle og forbedre produkt- og tjenestekoncepter, herunder sociale og funktionelle koncepter, så de skaber en merværdi for kunderne. Livslang læring og kumulative erfaringer er afgørende elementer på dette område. I den forbindelse spiller arbejdstagerne også en vigtig rolle som kilder til viden og ideer; dette potentiale bør man udnytte bedre. En større opblødning af grænserne mellem de forskellige hierarkiske niveauer kan lette udbredelsen af nye ideer og forslag.

3.10.2 Samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter: De vigtigste komponenter på virksomhedsniveau er tillid og

samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter, fremsynethed, kompetence, motivation, engagement og effektiv innovationsstyring.

3.10.3 Tjenesteydelser og offentlige indkøb: Den offentlige sektor kan også give impulser til innovationer. Udvalget støtter Kommissionens udsagn (se bilag I) om, at den offentlige sektor giver incitamenter til at stimulere innovation inden for sine egne organisationer og ved leveringen af offentlige tjenesteydelser. Dette omfatter både den (private og offentlige) tjenesteydelsessektor og fremstillingsindustrien, som gennem disse tjenesteydelser håber at opnå nye konkurrencemæssige fordele. Der skal udgå klare signaler fra initiativet »Innovation i EU« om, at EU har i sinde at udnytte dette (private og offentlige) potentiale.

3.10.4 Social innovation: Social innovation bør imødekomme de behov, som markedet eller den offentlige sektor ikke tager tilstrækkeligt hensyn til. Det gælder ny praksis, interaktion, institutionelle aftaler og netværk. Sociale, teknologiske og ikke-teknologiske innovationer er ofte sammenflettede og kan forstærke vekselvirkningen mellem producenter og forbrugere, udviklingen af strukturer samt hjælpemetoder og teknologier. Den brede anvendelse af teknologier (f.eks. informations- og kommunikationsteknologi, ikt) åbner op for nye samarbejdsmetoder, fremgangsmåder og ledelsesmetoder. EØSU bifalder, at Kommissionen vil høre arbejdsmarkedets parter for at undersøge, hvordan vidensøkonomien kan udbredes til alle beskæftigelsesniveauer og alle sektorer.

3.11 Tilgangen »Innovation i EU«: Efter EØSU's mening egner tilgangen »Innovation i EU« sig i høj grad til at sammenfatte og materialisere målsætningerne i Kommissionens meddelelse. Denne tilgang bør omsættes sammen med og på lige fod med de allerede eksisterende strategier for det indre marked og det europæiske forskningsrum. I den forbindelse udtrykker EØSU sine uforbeholdne støtte til punkt 2.2. i Kommissionens meddelelse. Udvalget påskønner, at mange af de følgende anbefalinger nævnes her.

3.12 Fjernelse af hindringer: Det er et af Kommissionens erklærede mål at fjerne hindringer for innovation på europæisk plan. Udvalget er bevidst om, at dette er en omfattende og vanskelig opgave, der er tæt forbundet med færdiggørelsen af det indre marked. Alligevel må det bemærkes, at Kommissionens meddelelse ikke indeholder fyldestgørende information om Kommissionens konkrete hensigter på dette afgørende punkt. Derfor bifalder EØSU de synlige bestræbelser i den henseende, der kom til udtryk i Kommissionens nye grønbog, ⁽²⁰⁾ og som vil blive genstand for en separat udtalelse.

⁽¹⁸⁾ I mellemtiden har Europa-Parlamentet vedtaget sin lovgivningsmæssige beslutning af 15. februar om forslag til Rådet afgørelse om bemyndigelse til et forstærket samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse (05538/2011 – C7-0044/2011 – 2010/0384(NLE)).

⁽¹⁹⁾ Meddelelse fra EØSU's formand Staffan Nilsson (7. januar 2011) om hans samtale med Kommissær Barnier.

⁽²⁰⁾ Se fodnote 1.

3.13 Den politiske kerneopgave og vigtigste anbefaling. Den politiske kerneopgave og vigtigste anbefaling er at skabe troværdige, innovationsvenlige rammebetingelser og tilstrækkelig handlefrihed i hele Europa for at fjerne den byrde, som den nuværende fragmenterede og overbebyrdede lovgivning samt de omfattende administrative hindringer – i alle 27 medlemsstater og Kommissionen – lægger på potentielle opfindere og innovationsprocesser. Det afskrækker nye initiativer, lige som det forsinker og hæmmer den nødvendige proces, hvor nye og gode ideer udvikles til virkelige innovationer, mærkbart. Det giver Europa et alvorligt handicap i den internationale konkurrence og skal fjernes hurtigst muligt. Derfor har vi brug for en mental kultur, hvor fremskridt og innovation ikke betragtes som en risiko, men som en chance og en nødvendighed, der skal støttes og gennemføres med alle de kræfter, samfundet kan opbyde. EØSU appellerer dog også til medlemsstaterne og det organiserede civilsamfunds aktører om også at påtage sig denne opgave og yde sit bidrag til at finde en løsning.

3.14 Bedre uddannelse og anerkendelse: Udvalget støtter Kommissionens ønske om en modernisering af uddannelsessektoren på alle niveauer i EU. Til den ende er der behov for flere eliteuniversiteter, der kan gøre sig gældende globalt, og for en hævelse af kvalifikationsniveauet. Oplysningsindsatsen om de naturvidenskabelige og tekniske erhverv skal fremmes, og erhvervene skal anerkendes i højere grad.

3.15 Stram tidsplan: Ser i lyset af meddelelsens omfattende og komplekse delasppekter, problemstillingens betydning og de synspunkter, der er formuleret her, virker den tidsplan, som Kommissionen foreslår, temmelig stram. Derfor anbefaler EØSU en fremgangsmåde, der skelner mellem de presserende grundlæggende mål på den ene side og udarbejdelsen af de enkelte foranstaltninger og instrumenter, der er blevet foreslået, på den anden side.

4. Særlige bemærkninger

4.1 SMV'er som hovedaktører: Udvalget er enig med Kommissionen i, at innovationsinitiativet og dets støtteordninger i særlig grad bør begunstige de små og mellemstore virksomheders rolle som økonomiske hovedaktører. I den forbindelse bør man dog overveje nøje, hvordan man definerer SMV'er og vægtningen af dem. For netop på baggrund af de nye netværksmuligheder, som ikt-instrumenterne åbner op for, får også mikrovirksomheder, og muligvis endda enkeltmandsvirksomheder, større betydning. I givet fald bør man endda overveje en afgrænsning i forhold til de liberale erhverv. Udvalget henviser til betydningen af innovationer i tjenesteydelsessektoren og på arbejdspladsen, særligt for SMV'ernes konkurrenceevne og produktivitet (se punkt 3.10.1 og 3.10.2).

4.1.1 Ringere vilkår for SMV'er: Mange af de ovennævnte administrative hindringer for innovation giver især SMV'er og nyetablerede virksomheder ringere vilkår end de store, men nødvendigvis også tungere virksomheder med store juridiske

afdelinger, udlandskontorer osv. Dette kan f.eks. meget vel være en af årsagerne til, at EU nu næsten helt har tabt sin førende position på markedet for innovative ikt-produkter ⁽²¹⁾ til USA.

4.2 Evalueringsindikatorer: I en tidligere udtalelse ⁽²²⁾ har EØSU allerede gjort opmærksom på, at EU har indtil flere analyseinstrumenter af denne type til sin rådighed. For at skabe sammenhæng anbefalede EØSU at oprette et »europæisk innovationsobservatorium«, der skal stå alene, og »som skal anvende de eksisterende redskaber i sammenhæng og gøre dem mere synlige.« Derudover påpeger EØSU, at

- mange samfundsmæssige og økonomiske kriterier forudsætter bæredygtighed;
- netop krisen har vist, at for kortsigtede mål og evalueringskriterier kan føre uønskede udviklinger med sig og endda resultere i kriser;
- langsom, men stabil vækst ofte giver større samlet succes og økonomisk udbytte;
- det hyppigt netop er små, nyetablerede SMV'er med succes, der enten bliver opkøbt eller overtaget af store virksomheder og i givet fald ikke omfattes af statistikkerne;
- vigtige innovationer ofte har brug for en længere opstartsfase, før de får deres økonomiske gennembrud og beviser deres enorme økonomiske potentiale;
- EU's medlemsstater og regioner har forskellige forudsætninger for innovation (f.eks. klima, infrastruktur for vejtrafik, ressourcer), og derfor skal vurderes ud fra deres specifikke styrker og svagheder.

4.2.1 Derfor bør Kommissionen fortsætte sit samarbejde med OECD og udvikle en enkelt, men stringent pakke af omfattende og velafbalancerede indikatorer, som både tager hensyn til de ovennævnte synspunkter og innovationernes succes på lang sigt. Udvalget mener derfor, at de »Kendetegn ved velfungerende nationale og regionale forsknings- og innovationssystemer«, som Kommissionen beskriver i bilag I, er nyttige.

4.3 Tilgængelighed: Et yderligere eksempel på et område med stort innovationspotentiale er tilgængeligheden til produkter og tjenesteydelser, som medvirker til, at handicappede kan integreres fuldt og helt i samfundet, både som borgere og forbrugere. Her er der tale om et stort set uudnyttet marked, der har betydeligt samfundsmæssigt og økonomisk potentiale.

⁽²¹⁾ Google, Apple, Facebook, ...mobiltelefoner.

⁽²²⁾ EUT C 354 af 28.12.2010, s. 80 (punkt 3.2.2).

4.4 Innovationspartnerskaber: De europæiske innovationspartnerskaber (EIP), som Kommissionen foreslår, har flere positive egenskaber. Trods uvisheden om detaljerne i udformningen af dem og de forbehold, der er formuleret i punkt 3.5 og 3.6, kan innovationspartnerskaberne bane vej for nye muligheder for at imødegå de udfordringer, samfundet står over for. Hvis EU bruger sine innovationspolitiske instrumenter på en både udbuds- og efterspørgselsorienteret måde og forener den fremdrift, der udgår fra forskning og teknologi med den tilsvarende tiltrækningskraft, der udgår fra markedet, kan EU opnå nye konkurrencemæssige fordele. For at dette potentiale kan udfolde sig, skal EU imidlertid koncentrere sig om de områder, hvor innovationspartnerskaberne kan tilføre en merværdi i forhold til de eksisterende foranstaltninger. Innovationspartnerskaber bør derfor ikke udvikle sig til en gensidigt forpligtende, fastlåst handlingsramme for de europæiske aktører på innovationsområdet (herunder de berørte støtteorganisationer på regionalt og nationalt plan). Man bør sikre principperne om frivillighed, variabel geometri, transparens og en klar, men håndterbar styring. Når den nødvendige styringsstruktur er fastlagt, er det derfor tilrådeligt at begynde med et omhyggeligt udvalgt innovationspartnerskab, og udnytte de erfaringer, man samler i denne sammenhæng, når de næste partnerskaber skal udvælges.

4.4.1 Aktiv og sund aldring: EØSU anbefaler derfor, at man lægger ud med det særligt egnede og ønskelige innovationspartnerskab om aktiv og sund aldring. Dette partnerskab ville også være et godt eksempel på det komplekse samspil mellem samfundsmæssige og videnskabelige-teknologiske innovationer. EØSU vil netop her gerne understrege den betydning, som det prækommerielle, offentlige indkøb har for innovative tjenesteydelser. Det kan spille en afgørende rolle for erobringen af nye markeder og forbedringen af de offentlige tjenesters effektivitet og kvalitet.

4.4.2 Et vandeffektivt Europa: Et andet af de udvalgte innovationspartnerskaber, der foreslås i bilag III i meddelelsen, er »Et vandeffektivt Europa«. Her anbefaler EØSU en mere nuanceret tilgangsvinkel, som skelner klarere mellem de regioner i EU, hvor vandmangel er et presserende problem, og de regioner, der har rigeligt med nedbør og tilstrækkelige vandressourcer. Derfor anbefaler udvalget en anden titel her, nemlig »**Bæredygtig forvaltning af vandressourcerne**«.

4.5 En »resultatbaseret« tilgang: EØSU gør opmærksom på, at støtten til innovationspartnerskaberne ifølge Kommissionen skal være *resultatorienteret*. I sin udtalelse om forenkling af gennemførelsen af rammeprogrammerne for forskning har EØSU har allerede udtrykt sin yderste skepsis over for definitionen og anvendelsen af dette begreb (se udtalelsens punkt 1.8 og 4.8).⁽²³⁾ Derfor anbefaler udvalget, at man præciserer, hvad der virkelig menes, set fra et proceduremæssigt synspunkt. EØSU understreger atter, at et langsigtet, stabilt perspektiv kan have afgørende betydning for vigtige opfindelser.

4.6 F&U-rammeprogrammets centrale rolle: EU's F&U-rammeprogrammer har haft afgørende betydning for de resultater, man hidtil har opnået. De bør fremover styrkes yderligere, lige som man bør fremhæve deres selvstændige betydning. Selv om der er brug for yderligere forenklinger, udgør F&U-rammeprogrammet et vellykket, internationalt anerkendt instrumentarium til udformning af et europæisk forskningsrum. Det benyttes flittigt af aktørerne på innovationsområdet, og dets fremgangsmåde møder forståelse og accept. Derfor bør man tydeligere fremhæve forskningsrammeprogrammet og – som supplement til det – rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP) samt deres betydning for målet »Innovation i EU«. Forskningssamarbejds instrumenter har medvirket til, at der er blevet dannet effektive europæiske konsortier. De bør bibeholdes for at sikre den nødvendige kontinuitet⁽²⁴⁾. Med henblik på den innovationspolitik, der behandles her, bør den socioøkonomiske forskning støttes mere.

4.7 Det europæiske forskningsrums centrale rolle – et indre marked for forskere: Det europæiske forskningsrums centrale rolle (se også punkt 3.11) og kravene om færdiggørelsen af det har været genstand for adskillige udtalelser. EØSU bekræfter på ny, at forskernes mobilitet og anerkendelsen af akademiske kvalifikationer og forskningskvalifikationer har afgørende betydning, lige som aspekterne socialforsikring, rimelige lønforhold og pensionsordninger. Den nuværende situation er stadig særdeles utilfredsstillende og demotiverende for unge videnskabsfolk og forskere. EØSU bifalder og støtter derfor udtrykkeligt Rådets⁽²⁵⁾ konklusioner (af 2. marts 2010) om europæiske forskeres mobilitet og karrieremuligheder. EU har brug for et attraktivt og velfungerende indre marked for forskere!

4.8 Risikokapital: Trods den positive udvikling, Den Europæiske Investeringsbank (EIB) kan fremvise – og her bifalder EØSU især finansieringsfaciliteten for risikodeling (RSFF), som EIB har oprettet i samarbejde med Kommissionen – hersker der stadig mangel på tilstrækkelig og umiddelbart tilgængelig risikokapital til innovative nystartede virksomheder for at sikre, at de overlever begyndelsesvanskelighederne. Det gælder både i etableringsfasen, men især også i den vanskelige periode, de gennemlever, inden de opnår deres første økonomiske succes. Her er der også behov for små lån og mikrokreditter, der gør det muligt at mindske risiciene og alligevel tage del i succesen.

4.9 Klynger: EØSU betoner atter den innovationsfremmende udstråling, der kommer fra regionale, grænseoverskridende innovationsklynger og -centre. Her handler det ikke om den allerede »klassiske« sammenkobling af forskningsinstitutioner og virksomheder, men om det supplerende, frugtbare netværk, der udvikler sig mellem de specialiserede virksomheder, der er opstået. Udvalget anbefaler, at man fortsætter med at fremme og støtte disse klynger med midlerne i strukturfondene.

⁽²⁴⁾ EUT C 48 af 15.2.2011, s. 129 (punkt 3.12).

⁽²⁵⁾ 2999. Samlingen i Rådet (konkurrence) i Bruxelles den 2. marts 2010.

⁽²³⁾ EUT C 48 af 15.2.2011, s. 129.

4.10 **Fremme af og incitament for nyetablerede virksomheder:** EØSU opfordrer til, at man overvejer at udforme en undtagelsesklausul for nyetablerede virksomheder, der befrier dem for de fleste velkendte administrative byrder og forskellige regler, og desuden giver dem videre incitament (f.eks. skattelettelse) i et tilstrækkeligt tidsrum. På den måde kunne man skabe en karenstid, hvor de nye virksomheder kunne demonstrere deres økonomisk-tekniske potentiale, og give dem øget manøvrerum. Udvalget er bevidst om, at dette forslag nødvendiggør en risiko- og interessevurdering, der er både vanskelig og kompleks, men som det nok er værd at gennemføre i virkeligheden.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: På vej mod en akt for det indre marked — For en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne — 50 forslag med henblik på at blive bedre til at arbejde, iværksætte og handle sammen

KOM(2010) 608 endelig

(2011/C 132/08)

Ordførere: **Benedicte FEDERSPIEL, Martin SIECKER og Ivan VOLEŠ**

Kommissionen besluttede den 27. oktober 2010 under henvisning til artikel 262 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – På vej mod en akt for det indre marked – For en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne – 50 forslag med henblik på at blive bedre til at arbejde, iværksætte og handle sammen

KOM(2010) 608 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 4. marts 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 108 stemmer for og 12 hverken for eller imod:

1. Generelle bemærkninger

1.1 EØSU bifalder Kommissionens initiativ til at give det indre marked en saltvandsindsprøjtning, men konstaterer, at den ikke har inddraget Monti-, Lamassoure-, Gonzalez-, Grech- og Herzograpporterne til fulde og på effektiv vis stillet det indre marked til rådighed for forbrugerne og borgerne, som Europa-Parlamentet efterlyste i sin betænkning af 10. maj 2010.

1.2 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) har fra civilsamfundets perspektiv fulgt nøje med i det indre marked, og det etablerede i 1994 sit Observatorium for Det Indre Marked til dette formål. Udvalget anmoder derfor Kommissionen om, at Observatoriet for Det Indre Marked, som en af de vigtigste interessenter, tilknyttes initiativer som f.eks. forummet for det indre marked.

1.2.1 EØSU er glad for, at Kommissionen har til hensigt at prioritere høring og dialog med civilsamfundet i forbindelse med forberedelse og gennemførelse af nye tiltag og håber således, at EØSU som den institutionelle repræsentant for civilsamfundet vil blive inddraget så tidligt som muligt i udformningsfasen for disse foranstaltninger samt i den forudgående og efterfølgende evaluering.

1.3 Bidraget fra civilsamfundets organisationer er nødvendigt for at få det rette fokus på de foranstaltninger, som relanceringen af det indre marked kræver, da disse organisationer

repræsenterer markedets brugere. De 50 forslag under behandling er kun starten på en langsigtet proces, der skal puste nyt liv i det indre marked. Denne proces bør aldrig gå i stå, da det indre marked altid er i udvikling.

1.4 EØSU har fundet frem til en række foranstaltninger, der mangler i akten for det indre marked, og udvalget vil til behørig tid fremsætte forslag, der også vil bidrage til at øge borgernes tillid til det. De manglende foranstaltninger er f.eks. copyrightafgifter, revision af ophavsretsdirektivet, netneutralitet, databeskyttelse, investorbekskyttelse, protokol for sociale fremskridt, statutter for det europæiske private selskab, offentlige e-indkøb, europæiske kreditvurderingsbureauer, ligestilling mellem mænd og kvinder, mikro- og familievirksomheder, støtte til dannelsen af nye virksomheder og til udvidelsen af eksisterende virksomheder, kreditkort, betalingskort, elektronisk betaling, forbrugerkredit og overdreven gældsætning, overførsler mellem banker, ungdom, fuld gennemførelse af euroen og sikring af et mere effektivt fungerende fælles eurobetalingsområde (SEPA) osv.

1.5 EØSU fremlægger ikke i denne udtalelse en tilbunds-gående analyse af alle forslagene til en akt for det indre marked. Nogle af forslagene er allerede blevet behandlet i andre af udvalgets udtalelser. Udvalget vil tage mere detaljeret stilling, når Kommissionen fremsætter sine forslag efter meddelelsen, herunder forslagene vedrørende EU 2020-flagskibsinitiativer. EØSU har fundet frem til prioriterede områder, som de vigtigste dele af det europæiske civilsamfund repræsenteret i EØSU kunne blive enige om. EØSU beklager, at Kommissionen ikke har foretaget den nødvendige indarbejdelse af kommentarer

og konklusioner fra »Rapport om unionsborgerskab 2010 – Afkaffelse af hindringerne for unionsborgernes rettigheder«⁽¹⁾. Disse prioriteter bør kunne sætte alle lokale aktører i det indre marked i stand til at udnytte dets potentiale fuldt ud. EØSU insisterer på, at det er nødvendigt med en holistisk tilgang, der rækker ud over den kunstige opdeling af akten for det indre marked i tre søjler. Udvalget vil rette op på forslagernes eklektiske karakter ved at foreslå, at de enkelte foranstaltninger skal hænge bedre sammen og være gensidigt afhængige. Forslagene supplerer hinanden, idet de indvirker på hinanden og har en bred indvirkning på samfundet: Såvel arbejdstagere som forbrugere, virksomheder og borgere påvirkes. Der findes ikke et specifikt indre marked for hver af disse kategorier. Ifølge EU-traktaten (artikel 3, stk. 3) opretter Unionen »et indre marked. Den arbejder for en bæredygtig udvikling i Europa baseret på en afbalanceret økonomisk vækst og prisstabilitet, en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne, hvor der tilstræbes fuld beskæftigelse og sociale fremskridt, og et højt niveau for beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten. Den fremmer videnskabelige og teknologiske fremskridt«. EØSU understreger det vigtige i at sikre et højt niveau af forbrugerbeskyttelse.

1.6 Det har afgørende betydning at kommunikere åbent om merværdien og udfordringerne for at vinde borgernes støtte. Kortsigtede politiske mål, der ofte resulterer i mangel på sammenhæng og/eller ubalancerede forslag, såvel som den finansielle, økonomiske, politiske og sociale krise, gavner ikke borgernes tillid til EU. Det er vigtigt at tage højde for, hvordan virkeligheden ser ud fra borgernes side, og for deres reelle bekymringer.

1.7 Kommissionen kan ikke alene tage ansvaret for at skabe opmærksomhed omkring spørgsmål vedrørende det indre marked og for at oplyse offentligheden om de instrumenter⁽²⁾, der er tilgængelige for alle. Det er meget vigtigt at få det organiserede civilsamfunds bidrag, ligesom det er bydende nødvendigt at inddrage de nationale regeringer, der er nødt til at tage højde for, at det indre marked er uløseligt knyttet til de nationale økonomier. De politiske partier, medierne, uddannelsesinstitutionerne og alle berørte aktører har et historisk ansvar for, at EU effektivt kan imødegå den globaliserede verdens udfordringer på grundlag af de værdier, der indtil nu har kendetegnet vores sociale markedsøkonomier. Verden venter ikke på os. Europas splittelse, protektionisme, nationalisme og mangel på visioner gør det umuligt for os at konkurrere med de nye globale supermagter.

1.8 Det indre marked er et centralt element i den europæiske integration og i EU 2020-strategien. Det er afgørende at overvåge, forvalte og håndhæve lovgivningen for det indre marked. For at gøre dette bør Kommissionen samarbejde tæt med medlemsstaterne gennem en mere hensigtsmæssig anvendelse af resultattavlen for det indre marked.

⁽¹⁾ KOM(2010) 603 endelig.

⁽²⁾ Som f.eks. SOLVIT, EURES, de europæiske forbrugercentre og netværket »Enterprise Europe«.

2. Særlige bemærkninger

Følgende aspekter opstilles ikke i en prioriteret rækkefølge. (Forslagenes nummer i akten for det indre marked angives i parentes.)

2.1 Chartret om grundlæggende rettigheder som en væsentlig bestanddel af det indre marked (29)

Kommissionen ønsker at sikre, at der tages hensyn til de rettigheder, der garanteres i chartret, herunder retten til kollektive skridt. Den bekræfter igen EU-institutionernes forpligtelser såvel som det faktum, at chartret om grundlæggende rettigheder er blevet retligt bindende. Som det fremgår af citatet foroven, erklæres det meget klart i EU-traktatens artikel 3, stk. 3, at de økonomiske friheder skal være i balance med respekten for grundlæggende sociale rettigheder. Professor Mario Monti anerkender dette problem og foreslår, at det indre marked afbalanceres med grundlæggende fagforeningsrettigheder. EØSU anbefaler, at Kommissionen integrerer chartret fuldt ud i det indre marked, og at den opfordrer de medlemsstater, der har en opt-out, til at vedtage det.

2.2 Tjenesteydelser (4 og 43)

Videreudviklingen af det indre marked for tjenesteydelser bør fremme en fuld udnyttelse af potentialet i tjenesteydelser for at skabe ny vækst og beskæftigelse samt øge udbuddet og konkurrencen på markedet, hvilket vil komme forbrugerne til gode. Dette ville også være til gavn for alle tjenesteleverandører, navnlig de små og mellemstore, både dem, der opererer i hele det indre marked, og dem, der opererer lokalt, da lovgivningen forenkles, og hindringerne for at komme ind på markedet fjernes. EØSU ønsker sikre tjenesteydelser til en overkommelig pris og af bedre kvalitet til borgerne og virksomhederne. Det er også nødvendigt at forbedre gennemførelsen af servicedirektivet for at udvikle kviksskrankernes aktiviteter og øge mængden af information, der oversættes til andre sprog. Samtidig skal det administrative samarbejde mellem medlemsstaterne styrkes, og kendskabet til muligheden for at yde grænseoverskridende tjenester skal øges.

Udvalget bifalder også det længe ventede forslag om en revision af forordningen om rejsendes rettigheder i lyset af den seneste tids begivenheder og en konkret sag ved EU-Domstolen.

2.2.1 Finansielle tjenesteydelser i detailledet (40, 41)

Finansielle tjenesteydelser i detailledet udgør et af de områder, hvor man har konstateret de største mangler i gennemførelsen af det indre marked. Ud over realkreditlån er der en række andre aspekter, der belyses i udtalelser fra EØSU og af Kommissionen, som fortjener absolut prioritet.

EØSU ser positivt på initiativet til at forbedre adgangen til grundlæggende banktjenester, såvel som bankgebyrernes gennemsigtighed og sammenlignelighed.

2.3 Forsyningspligtigheder (25)

Kommissionen forpligter sig til senest i 2011 at vedtage en meddelelse ledsaget af en række foranstaltninger vedrørende forsyningspligtigheder. EØSU bifalder initiativet om at styrke evalueringen af offentlige tjenesteydelser og fjerne barriererne for universel adgang og fremsætter på ny sin anmodning om et bindende rammedirektiv⁽³⁾. Målet for meddelelsen og andre foranstaltninger inden for offentlige tjenesteydelser bør være at hjælpe medlemsstaterne med at udvikle og forbedre deres offentlige tjenester i overensstemmelse med protokollen for forsyningspligtigheder. Evalueringen af offentlige tjenester bør indeholde en kritisk, tilbundsående vurdering af tidligere liberaliseringer, og den bør gennemføres med deltagelse fra alle de vigtigste aktører. EØSU er især optaget af, at kvalitetsstandarderne og adgangen opretholdes, herunder at der er en stærk omstillingsevne for at øge konkurrencen. EU bør udvikle ekspertise i at vurdere effekten af alle initiativerne vedrørende det indre marked og af andre EU-initiativer om offentlige tjenester i overensstemmelse med protokollen for forsyningspligtigheder.

2.4 Bæredygtig udvikling (10, 11 og 27)

EØSU ser positivt på ideen om en plan for energieffektivitet for at undersøge mulighederne for betydelige energibesparelser. Vi har brug for et velfungerende indre marked for energi for at garantere forbrugerne sikre og bæredygtige forsyninger til en overkommelig pris. Et velfungerende indre marked for energi kommer forbrugerne til gode, da det giver større udbud og lavere priser, men det kræver, at fælles minimumsstandarder styrkes. Udviklingen af såkaldt »intelligent måling« til at øge kendskabet til forbrugsmønstre og de dertil knyttede omkostninger kræver yderligere reguleringsmæssige tiltag for at sikre en hurtig anvendelse af nye teknologier og større effektivitet gennem konkurrence inden for energitjenester. Endvidere er EØSU interesseret i resultaterne af undersøgelsen om det hensigtsmæssige i et initiativ om de økologiske fodaftryk⁽⁴⁾.

2.5 Små og mellemstore virksomheder og andre retlige former for iværksættervirksomhed⁽⁵⁾ (12, 13, 14 og 37)

2.5.1 Adgang til finansiering er det væsentligste spørgsmål for små og mellemstore virksomheder, navnlig i kølvandet på krisen. Små og mellemstore virksomheder er i vid udstrækning

afhængige af banklån, fordi de ikke har adgang til kapitalmarkederne og andre finansieringskilder. EØSU bifalder derfor forslaget om at forbedre små og mellemstore virksomheders adgang til kapitalmarkederne. At åbne det indre marked for venturekapitalfonde kan også forbedre finansieringen for små og mellemstore virksomheder, særlig inden for innovation og nye teknologier.

2.5.2 Adgang til finansiering er imidlertid kun en del af problemet. Små og mellemstore virksomheder, såvel som den sociale økonomi, har også behov for fortsat og omfattende reduktion af unødvendige administrative byrder, som tynger dem uforholdsmæssigt på grund af deres mindre størrelse. I denne forbindelse er det afgørende, at »Small Business Act« gennemføres bedre, så den omsider kan give de forventede resultater, herunder f.eks. statuten for det europæiske private selskab. Af samme årsag bør regnskabsdirektiverne for små og mellemstore virksomheder prioriteres højt. Foranstaltninger, der er nødvendige for at fremme bæredygtig udvikling og miljøbeskyttelse, bør udarbejdes sådan, at de består testen for små og mellemstore virksomheder, hvad angår forventede virkninger.

2.5.3 EØSU ser positivt på, at Kommissionen forpligter sig til at udarbejde en forordning om statut for den europæiske stiftelse og til at gennemføre en undersøgelse af gensidige selskaber. Efter EØSU's opfattelse bør sådan en undersøgelse resultere i en statut for det europæiske gensidige selskab. Derudover opfordrer EØSU Kommissionen og medlemsstaterne til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at statuten for den europæiske forening ligeledes bliver en realitet.

2.6 Konkurrenceevne (19, 20 og 21)

Fremme af iværksætterånd er den vigtigste kilde til vækst og beskæftigelse. Dette kræver, at principperne for bedre regulering anvendes. Sammenkoblingen af virksomhedsregistre kan blive det første skridt på vejen mod at forbedre erhvervsklimaet og bidrage til større smidighed på det indre marked. EØSU ser også positivt på andre foranstaltninger til at forbedre erhvervsklimaet, styringen af det indre marked og kommunikationsmetoderne. En hurtig gennemførelse af et fælles konsolideret selskabsskattegrundlag og revisionen af momsdirektiverne burde øge virksomhedernes grænseoverskridende aktiviteter.

2.7 Standardisering (6)

Standarder udgør en vigtig byggesten for det indre marked, og EØSU støtter foranstaltninger til at gøre standardiseringsprocessen mere effektiv. Samtidig understreger udvalget, hvor vigtigt det er, at forbrugere og små og mellemstore virksomheder inddrages mere, samtidig med at man på en konstant og bæredygtig måde sikrer, at de omkostningsmæssige faktorer, der begrænser deres deltagelse i processen, imødegås. Standarderne bør ikke dikteres af bestemte aktører. EU's standarder skal spille en meget større rolle i handlen på verdensplan og bør fremmes i de kommende bi- og multilaterale handelsforhandlinger.

⁽³⁾ EUT C 221 af 8.9.2005 s. 17.

⁽⁴⁾ »Det økologiske fodaftryk« bygger på en ide om, at det individuelle forbrug kan omsættes til det overfladeareal, der skal anvendes til at producere det. I 2008 var der 1,8 ha til rådighed pr. indbygger, mens der blev brugt 2,2 ha pr. indbygger.

⁽⁵⁾ Begrebet »små og mellemstore virksomheder« og »virksomhed« bør udvides, så alle former for adgang til det indre marked inkluderes, uanset om de har økonomisk gevinst for øje. Dette vil give et mere fuldstændigt og nuanceret billede af det indre marked og dets mange forskellige aktører. Enhver foranstaltning, der vedrører små og mellemstore virksomheder, angår i lige så høj grad alle former for socioøkonomiske aktører, som f.eks. behovet for at reducere bureaukratiet, fjerne hindringer og unødvendige administrative byrder.

2.8 Det digitale indre marked (2, 5 og 22)

2.8.1 E-handelen ser ud til at være hårdest ramt af opsplitningen i det indre marked, der er karakteriseret ved mangel på harmoniserede bestemmelser og interoperabilitet mellem informationssystemerne samt uløste problemer i forhold til intellektuel ejendomsret. At få løst disse problemer kan derfor efter EØSU's opfattelse hurtigt bidrage til at udvide virksomhedernes aktiviteter, hvilket vil øge udbuddet af produkter og tjenester til forbrugerne og således gøre borgerne mere tilfredse med, hvordan det indre marked fungerer, uden at det vil være til skade for forbrugerbeskyttelsen. Forslag vedrørende e-handel har derfor afgørende betydning.

2.8.2 Elektronisk interoperabilitet er en af de prioriteter, der skal lette alle aktiviteter i det indre marked. Etableringen af et ægte digitalt indre marked skal baseres på gensidig anerkendelse af for eksempel elektroniske signaturer, certifikater, autentifikation og formularer. En udvidelse af informationssystemet for det indre marked (IMI) ville bidrage til at udbygge det administrative samarbejde og udvekslingen af data, hvilket ville være til gavn for administrationen, virksomhederne og borgerne ⁽⁶⁾.

2.8.3 Med henblik på clearing og forvaltning af ophavsrettigheder er det nødvendigt at fremme tildeling af indholdslicenser, der dækker hele Europa, og at udarbejde EU-regler om ophavsret, der tager højde for alle interesser. På dette område er akten for det indre marked ikke tilstrækkelig proaktiv – der kunne gøres mere for forbrugerne.

2.9 Corporate governance og arbejdstagernes inddragelse (36, 37 og 38)

EØSU ser positivt på Kommissionens forslag om at igangsætte en offentlig høring om corporate governance og på dens støtte til innovative projekter på det sociale område. Kommissionen skal styrke EU's indsats for at fremme corporate governance, så arbejdstagernes inddragelse kan udvikles yderligere, og gennemsigtigheden af virksomhedernes oplysninger kan forbedres. At arbejdstagerne har ret til at blive oplyst og hørt samt til at deltage er blevet integreret som en grundlæggende rettighed i traktaten i form af forskellige måder at inddrage arbejdstagerne på: EUF-traktatens artikel 151, stk. 1, nævner »dialogen på arbejdsmarkedet«, og i artikel 153, stk. 1, litra f), anføres det, at EU skal støtte og supplere medlemsstaternes aktiviteter på følgende områder: »repræsentation af og kollektivt forsvar for arbejdstagernes og arbejdsgivernes interesser, herunder medbestemmelse«. Den offentlige høring bør derfor undersøge, hvordan man kan gøre virksomhedernes oplysninger om sociale og miljørelaterede aspekter samt menneskerettigheder mere

gennemsigtige. Et forslag til et initiativ vedrørende socialt iværksætteri, herunder muligheden for, at virksomhederne fortsat udøver deres sociale ansvar på frivilligt grundlag, vil blive kritisk vurderet af EØSU, når det har modtaget en konkret anmodning om udtalelse.

2.10 Arbejdskraftens frie bevægelighed og de økonomiske frihedsrettigheder (30)

Kommissionen planlægger at vedtage et lovgivningsinitiativ, der skal forbedre gennemførelsen af direktivet om udstationering af arbejdstagere, og som kommer til at omfatte eller blive suppleret med en præcisering af udøvelsen af grundlæggende sociale og arbejdsmarkedsmæssige rettigheder i forbindelse med det indre markeds økonomiske frihedsrettigheder. Det lader således ikke til at være en revision af direktivet, men i stedet en ny retsakt om en forbedret gennemførelse af direktivet. Man bør afdække modsætninger i anvendelsen af direktivet, og medlemsstaternes beføjelser til at styrke deres arbejdsstandarder og systemer for arbejdsmarkedsrelationer, herunder den afgørende rolle, som de forskellige former for overenskomstforhandlinger spiller, bør defineres klart. Resultatet af denne afdækning burde vise, om der er behov for en revision af direktivet om udstationering af arbejdstagere. Dette bør dog ikke ske på bekostning af konkurrencereglerne og princippet om ikke at diskriminere på grund af nationalitet. Enhver revision af den eksisterende lovgivning eller enhver ny retsakt bør baseres på høringer med arbejdsmarkedets parter og på ligevægt mellem høje arbejdsstandarder og økonomiske frihedsrettigheder ⁽⁷⁾.

2.11 Lovgivning vedrørende offentlige indkøb (17)

2.11.1 Kommissionen vil i 2012 fremsætte lovgivningsforslag med det formål at forenkle og modernisere EU-reglerne for at gøre tildelingen af kontrakter mere smidig og muliggøre en bedre brug af offentlige kontrakter til støtte for andre politikker. Offentlige indkøb kan støtte innovativ og grøn vækst inden for det nuværende retsgrundlag. Ingen nye forslag bør forhindre konkurrenter fra andre medlemsstater i at deltage på grundlag af de bestemmelser, der blev vedtaget i 2004. Princippet om ligebehandling bør respekteres.

2.11.2 Kommissionens initiativ vedrørende offentlige indkøb burde lægge mere vægt på den vedvarende forskel mellem EU og EU's vigtigste handelspartnere, hvad angår åbenheden af deres markeder for offentlige indkøb. Det bør overvejes, hvor åbne EU's markeder for offentlige indkøb kan være på længere sigt, så længe der hersker ulige konkurrencevilkår i tredjelande. Derfor er det i denne forbindelse nødvendigt, at de ratificerede ILO-konventioner og menneskerettighederne respekteres af alle aktører, både medlemsstaterne og tredjelændene.

⁽⁶⁾ EUT C 128 af 18.5.2010, s. 103.

⁽⁷⁾ EUT C 44 af 11.2.2011, s. 90.

2.11.3 Siden projektet om det indre marked blev indledt i midten af 1980'erne, har integrationen af en grundlæggende social klausul været til debat. Dette krav imødekom man i forbindelse med revisionen af reglerne vedrørende offentlige indkøb i 2004. Revisionen af EU's direktiver om offentlige indkøb burde gøre det muligt til fulde at udnytte de nuværende rammer for integreringen af sociale og miljømæssige kriterier i offentlige kontrakter, forudsat at sådanne kriterier er i overensstemmelse med EU-lovgivningens grundlæggende principper⁽⁸⁾.

2.12 Den eksterne dimension (24)

EØSU mener, at forslaget om at sikre de europæiske virksomheders konkurrenceevne på et globalt marked er et af de områder, der skal prioriteres højest, da det indre marked ikke kan isoleres fra global konkurrence. Det er nødvendigt at indtage en meget stærkere position i forhandlingerne med de vigtigste handelspartnere for at fremme en indbyrdes tilnærmelse af reglerne og vedtagelsen af internationale standarder på grundlag af EU-standarder. Det indre markeds eksterne dimension og anvendelsen af rimelige handelsregler er ikke

kun afgørende for virksomhedernes konkurrenceevne, men også for at forsvare vores sociale og miljømæssige model mod konkurrenceforvridning. Global konkurrenceevne skal dog ikke fremmes på bekostning af opretholdelsen af forbrugernes og borgernes grundlæggende rettigheder.

2.13 Adgang til domstolene/kollektive søgsmål (46)

Adgang til domstolene er afgørende for, at forbrugerne får tillid til det indre marked. De igangværende høringer om alternativ bilæggelse af tvister og kollektive søgsmål – som der blev anmodet om af Europa-Parlamentet⁽⁹⁾ og i Montirapporten – skal føre til et lovforslag fra Kommissionens side. EØSU bifalder det kommende lovforslag om alternative tvistbilæggelsesordninger, som bebudes i Kommissionens arbejdsprogram for 2011 og støtter en snarlig vedtagelse heraf. Dette indeholder imidlertid ikke i sig selv nogen garanti for, at forslag bliver fremsat i god tid, eller at de vil sikre en effektiv gennemførelse af hensigtsmæssige og effektive mekanismer, så forbrugerne og virksomhederne får nogle velegnede redskaber, og man undgår uberettigede sagsanlæg.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁸⁾ Se betragtning 1 og 4 i direktiv 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægs-kontrakter.

⁽⁹⁾ Rapport om realisering af et indre marked for forbrugere og borgere (Louis Grech, MP).

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs Udtalelse

Følgende ændringsforslag fik mere end en fjerdedel af de afgivne stemmer, men blev forkastet under debatten:

Punkt 2.3 ændres, som følger:**»2.3 Forsyningspligtydelser (25)**

Kommissionen forpligter sig til senest i 2011 at vedtage en meddelelse ledsaget af en række foranstaltninger vedrørende forsyningspligtydelser. EØSU bifalder initiativet om at styrke evalueringen af offentlige tjenesteydelser og fjerne barriererne for universel adgang og fremsætter på ny sin anmodning om et bindende rammedirektiv ⁽¹⁾. I den forbindelse henvises til protokol (nr. 26) om tjenesteydelser af almen interesse, der er vedføjet EU's traktater. Målet for meddelelsen og andre foranstaltninger inden for offentlige tjenesteydelser bør være at hjælpe medlemsstaterne med at udvikle og forbedre deres offentlige tjenester i overensstemmelse med protokollen for forsyningspligtydelser. Evalueringen af offentlige tjenester bør indeholde en kritisk, tilbunds gående vurdering af tidligere liberaliseringer, og den bør gennemføres med deltagelse fra alle de vigtigste aktører. EØSU er især optaget af, at kvalitetsstandarderne og adgangen opretholdes, herunder at der er en stærk omstillingsevne for at øge konkurrencen. EU bør udvikle ekspertise i at vurdere effekten af alle initiativerne vedrørende det indre marked og af andre EU-initiativer om offentlige tjenester i overensstemmelse med protokollen for forsyningspligtydelser.«

Begrundelse

Effektive og omkostningseffektive offentlige tjenester af høj kvalitet er af afgørende betydning for det europæiske samfund. De forbedrer livskvaliteten og bidrager i vidt omfang til fremme af territorial og social samhørighed i Europa.

En ny horisontal retlig ramme for tjenesteydelser af almen interesse i form af et bindende rammedirektiv er overflødiggjort af Lissabontraktaten fra 2009. Med denne traktat blev protokol (nr. 26) om tjenesteydelser af almen interesse vedføjet EU-traktaten. Henvisningen til EØSU's udtalelse fra 2005 er derfor ikke længere aktuel.

Resultat af afstemningen

Stemmer for:	42
Stemmer imod:	53
Stemmer hverken for eller imod:	19

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse CESE 121/2005, EUT C 221 af 8. september 2005 s. 17. (Ordfører: Raymond Hencks, medordfører: Hernández Bataller).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/25/EF for så vidt angår anvendelsen af emissionstrin på smalsporede traktorer

KOM(2011) 1 endelig — 2011/0002 (COD)

(2011/C 132/09)

Hovedordfører: **Brendan BURNS**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede hhv. den 2. februar 2011 og den 20. januar 2011 under henvisning til artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/25/EF for så vidt angår anvendelsen af emissionstrin på smalsporede traktorer

KOM(2011) 1 endelig — 2011/0002 (COD).

Den 18. januar 2011 henviste EØSU's præsidium det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug.

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 16. marts 2011, Brendan Burns til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 147 stemmer for, ingen imod og 7 hverken for eller imod:

1. Resumé og anbefalinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) er overbevist om, at begrænsningen af de skadelige emissioner af kulmonoxid, kvælstofoxider, kulbrinter og partikler fra landbrugs- og skovbrugstraktorer er absolut nødvendig for at medvirke til at nå de luftkvalitetsniveauer, EU har sat sig for.

1.2 EØSU mener, at lovgivning, som skal gavne menneskets sundhed og miljøet, må baseres på velfunderede vurderinger af de tekniske, økonomiske og sociale aspekter.

1.3 EØSU mener, at de uafhængige undersøgelser og data, som Kommissionen har fremskaffet, viser, at der er brug for mere tid til at udvikle passende efterbehandlingssystemer og installere dem på specialtraktorer, der opfylder kravene til dyrkning af afgrøder af høj kvalitet, med særligt sigte på vinmarker.

1.4 EØSU støtter Kommissionens forslag om at udsætte datoerne i artikel 4 i direktiv 2000/25/EF for typegodkendelse og første ibrugtagning af trin IIIB og IV for traktorer i klasse T2, C2 og T4.1 med tre år.

1.5 EØSU mener endvidere, at de undersøgelser, som har dannet grundlag for udarbejdelsen af dette forslag, ikke med tilstrækkelig tydelighed viser, at det er muligt for disse traktorer at opfylde trin IV.

1.6 EØSU anbefaler, at Kommissionen i tilstrækkeligt god tid i forvejen (helst inden udgangen af 2014) gennemfører yderligere undersøgelser af gennemførligheden af trin IV, når teknologien er blevet udviklet tilstrækkeligt, og at den i givet fald foreslår yderligere ændringer af kravene eller fristerne for trin IV for smalsporede traktorer.

1.7 EØSU anbefaler, at enhver fremtidig udbygning af lovgivningen om udstødningsemissioner fra motorer i mobile ikke-vejgående maskiner og traktorer underkastes en samlet detaljeret konsekvensanalyse, og at lovgivningen ikke udvides til at omfatte andre typer udstyr uden passende efterprøvning og eventuel revision.

1.8 Eftersom enhver ændring i bestemmelserne om udstødningsemissioner fra motorer i mobile ikke-vejgående maskiner i direktiv 97/68/EF automatisk overføres til det tilsvarende traktordirektiv (2000/25/EF), anbefaler EØSU, at Kommissionen tager hensyn til de specifikke karakteristika ved traktorer generelt og smalsporede traktorer i særdeleshed som led i enhver konsekvensanalyse, også selv om de ikke er omfattet af direktiv 97/68/EF.

2. Baggrund

2.1 Direktiv 2000/25/EF gælder for motorer med kompressionstænding med en effekt på mellem 18 kW og 560 kW, som er beregnet til montering i landbrugs- og skovbrugstraktorer. Det fastsætter emissionsgrænserne for kulmonoxid, kvælstofoxider, kulbrinter og partikler. Direktivet indeholder bestemmelser om stadigt strengere grænseværdier for de forskellige trin med dertil hørende datoer for overholdelse af kravene til de maksimale emissionsniveauer for udstødningsgas og partikler. De næste trin er IIIB (starter den 1. januar 2011) og trin IV (starter den 1. januar 2014).

2.2 Grænserne for udstødningsemissioner fra landbrugs- og skovbrugstraktorer blev ændret i 2005. På det tidspunkt blev bestemmelserne vedrørende motorer i mobile ikke-vejgående maskiner (direktiv 97/68/EF som ændret ved direktiv 2004/26/EF) omsat til landbrugstraktorer, uden at der blev foretaget en særlig konsekvensanalyse vedrørende den tekniske gennemførlighed af disse krav. Endvidere skal der i henhold

til direktivets artikel 4, stk. 8, foretages en gennemførlighedsundersøgelse, før trin IIIB og IV træder i kraft.

2.3 Specialtraktorer er blevet udviklet i Europa gennem de seneste 40 år for at mekanisere arbejdet på det terræn og under de særlige forhold, der gør sig gældende for afgrødetyper såsom vinmarker, frugtplantager og lignende, hovedsageligt i Midt- og Sydeuropa. De særlige operative krav, der stilles til disse landbrugsmaskiner, gør sig kun gældende i Europa, og disse specialtraktorer er kun udviklet til dette marked. De landbrugs- og skovbrugstraktorer, der bruges på disse marktyper, er i rammedirektiv 2003/37/EF for traktorer klassificeret som T2, C2 og T4.1 og kaldes i daglig tale smalsporede traktorer.

2.4 Sideløbende med udviklingen af disse traktorer er de pågældende specialkulturer blevet omstruktureret⁽¹⁾ for at forbedre udbyttet og kvaliteten af afgrøderne. Denne omstrukturering har kun kunnet finde sted i kraft af de smalsporede traktorer, og det i en sådan grad, at nogle af de fineste og mest indbringende afgrøder i EU er helt og aldeles afhængige af disse traktorer.

2.5 De strenge krav til trin IIIB og IV betyder, at motorerne skal udstyres med efterbehandlingssystemer, som er meget store i forhold til selve motoren; desuden sætter de praktiske driftsbetingelser snævre rammer for installationen af dette udstyr. De motorer, der bruges i disse traktorer, er de samme som i andre slags traktorer; den største forskel er størrelsen af motorrummet og den begrænsede plads, der er til rådighed rundt om selve motorrummet.

2.6 Traktorfabrikanterne kan ikke installere motorerne og efterbehandlingssystemerne og samtidigt fortsat opfylde de operative krav til størrelse og manøvreegenskaber, som er de grundlæggende konstruktionsspecifikationer for disse maskiner.

2.7 Disse konklusioner er blevet bekræftet af flere undersøgelser, som Kommissionen har ladet foretage, og hvori der foreslås enten en fuldstændig fritagelse af disse traktorer fra trin IIIB og IV eller en udsættelse på mindst 5 år.

2.8 Der sælges årligt omkring 26 000 af disse traktorer, som udgør omkring 16 % af markedet for nye traktorer i EU. Det er nødvendigt at gribe ind, ellers vil ingen ny traktor, som opfylder det moderne trin IIIA, kunne markedsføres. Dette ville sætte en stopper for de miljøforbedringer, de bidrager til; det ville også

udsætte de omkring 80 000 mennesker, som er beskæftiget i landbruget, for større sikkerhedsrisici, eftersom ældre traktorer ikke er udstyret med mange af de nye sikkerhedsanordninger, der findes i dag. 3 000 arbejdspladser – alle inden for EU – kunne blive nedlagt i traktorindustrien og den tilhørende leverandørkæde for reservedele.

3. Forslaget til ændring af direktivet

3.1 Forslaget vil ændre direktiv 2000/25/EF, således at alle krav til trin IIIB og IV udsættes med tre år for traktorer i klasse T2, C2 og T4.1.

4. Generelle bemærkninger

4.1 EØSU støtter Kommissionens tilgang, som ligger på linje med det 6. miljøhandlingsprogram (KOM(2001) 31 endelig)⁽²⁾; den understreger behovet for forbedringer af luftkvaliteten gennem begrænsning af udstødningsemissionerne ved kilden, men også at man ved fastlæggelsen af disse begrænsninger skal bygge på et solidt videngrundlag og veldokumenterede økonomiske vurderinger samt pålidelige og ajourførte miljødata og -oplysninger.

4.2 EØSU støtter Kommissionens forslag, som anvender disse principper på trin IIIB og IV.

4.3 På den anden side er det efter EØSU's mening stadig usikkert, om det reelt vil være muligt at indbygge trin IV-motorer i smalsporede traktorer, hvis de fortsat skal kunne leve op til de operationelle krav. Kommissionen lægger således vægt på at overvåge de tekniske fremskridt, der med tiden gøres inden for industrien, for at følge udviklingen i retning af opfyldelsen af trin IIIB- og trin IV-grænserne.

4.4 EØSU anbefaler, at der som led i den overvågningsproces, Kommissionen foreslår, udarbejdes en rapport forud for ikrafttrædelsen af trin IV, der påviser gennemførligheden af trin IV for smalsporede traktorer og foreslår eventuelle ændringer af direktivet.

4.5 EØSU mener, at der ikke blev foretaget nogen konsekvensanalyse, da man i 2005 ændrede direktiv 2000/25/EF og udvidede anvendelsesområdet for trin IIIB og IV fra mobile ikke-vejgående maskiner til traktorer generelt og specialtraktorer i særdeleshed, og at det er denne forglemmelse, som senere har gjort dette forslag til ændring nødvendigt.

Bruxelles, den 16. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ Blandt andet med betydelig økonomisk støtte fra EU som led i den generelle landbrugspolitik.

⁽²⁾ EFT C 154 E af 29.5.2001, s. 218.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Unge på vej — Et initiativ om udnyttelse af unges mulighed for at fremme en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst i Den Europæiske Union

KOM(2010) 477 endelig

(2011/C 132/10)

Ordfører: **Pavel TRANTINA**

Medordfører: **Juan MENDOZA CASTRO**

Kommissionen besluttede den 15. september 2010 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Unge på vej — Et initiativ om udnyttelse af unges mulighed for at fremme en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst i Den Europæiske Union

KOM(2010) 477 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkedsmæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, der vedtog sin udtalelse den 24. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts 2011, følgende udtalelse enstemmigt:

1. Sammenfatning af henstillinger

1.1 EØSU er bevidst om behovet for at fokusere på unge mennesker, som er hårdt ramt af den nuværende økonomiske krise. Udvalget anerkender, at initiativet »Unge på vej« er nyttigt som en integreret del af Europa 2020-foranstaltningerne, og bifalder de overordnede bestemmelser, der er beskrevet i meddelelsen. EØSU er klar til at bidrage til deres gennemførelse ved at gøre fælles front og skærpe initiativets profil sammen med arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne og bidrage til at udfylde de eksisterende huller i initiativet som dækkes af EU's ungdomsstrategi.

1.2 EØSU understreger, at de foreslåede målsætninger i initiativet »Unge på vej« bør overvåges, og gennemførelsen bør måles med klare indikatorer, så medlemsstaterne kan øge indsatsen, hvis målsætningerne ikke opfyldes i tide.

1.3 På et tidspunkt, hvor den økonomiske krise har ført til en tvungen revision af de budgetmæssige prioriteter, understreger EØSU betydningen af at opretholde og om muligt forbedre den effektive anvendelse af de ressourcer, der afsættes på nationalt og EU-plan til forskellige uddannelsesforløb og beskæftigelse af unge mennesker. Økonomiske genopretningspolitikker skal opmuntre til skabelse af stabile arbejdspladser og forebygge enhver afbrydelse af studier.

1.4 EØSU støtter oprettelsen af en kvalitetsramme for praktikantophold og bifalder de foranstaltninger, der er møntet på at fjerne de juridiske og administrative hindringer for unge menneskers fri bevægelighed i forbindelse med uddannelse, praktikophold og lærlinguddannelser.

1.5 EØSU bifalder Kommissionens initiativ til at fremme validering af ikke-formel læring samt skabe større synlighed omkring de færdigheder, der tilegnes uden for det formelle uddannelsessystem (som f.eks. gennem det europæiske kvalifikationspas). Drøftelser om hvordan validering skal foregå, bør også fokusere på uddannelsernes kvalitet og den uddannelse, der tilbydes, samt overvågningen af denne. Samtidig minder EØSU om, at alle bør drage fordel af foranstaltninger, der fremmer ikke-formel læring, hvilket derfor ikke kun bør begrænses til unge mennesker med færre muligheder.

1.6 EØSU bifalder udviklingen af instrumenter på nationalt plan såsom »ungdomsgarantien«, der hjælper unge mennesker ud på arbejdsmarkedet efter et uddannelsesforløb. EØSU er imidlertid af den opfattelse, at visse af de andre initiativer bør undersøges nærmere, inden de gennemføres. Det drejer sig om sammenligningen af resultaterne fra videregående uddannelser, udviklingen af et Unge på vej-kort, oprettelsen af initiativet: »Dit første EURES-job« og arbejdet med fremtiden for den europæiske mikrofinansieringsfacilitet »Progress«.

1.7 EØSU støtter Kommissionens bestræbelser for at finde frem til de mest effektive måder at støtte ungdomsbeskæftigelsen på. Disse indebærer efteruddannelsesprogrammer, sikkerhedsforanstaltninger og ydelser kombineret med aktivering, beskæftigelsesstøtte og passende løn- og socialsikringsordninger samt karrierevejledning. EØSU understreger, at disse trin skal tages ved at gøre brug af og ved at styrke den sociale dialog og dialogen med civilsamfundet.

1.8 Initiativet fremhæver ganske vist uddannelse og beskæftigelse, men understreger ikke i tilstrækkelig grad udviklingen af den sociale kapital og unges deltagelse i det europæiske civilsamfund. Derudover bør inklusiv vækst også medtages som et prioriteret emne i forbindelse med strategier for unge mennesker, og de nødvendige midler til gennemførelsen bør introduceres såsom opretholdelse og styrkelse af det eksisterende program »Aktive Unge«.

1.9 EØSU beklager, at aktiviteter, der styrker og opbygger den sociale og civile dimension af den europæiske ungdom er udeladt af initiativet. Titlen: »Unge på vej« bør afspejles i meddelelsen, så den ikke kun laves »om« eller »for«, men snarere »med« de unge, hvor de unge inddrages i gennemførelsen af de foreslåede tiltag. EØSU anmoder Kommissionen om at tilføje de nødvendige foranstaltninger til initiativet.

1.10 EØSU foreslår, at en ny informationspakke om det særlige websted for initiativet integreres i de eksisterende informationsmaterialer såsom PLOTEUS, YOUTH og andre portaler. En indarbejdelse af ny information i eksisterende websteder kan vise sig at være mere succesfuld og samtidig gøre det nemmere for unge mennesker at få adgang til informationerne.

1.11 Praktikophold bør gøres mere attraktive og bør afspejle alle berørte parter interesser. Medlemsstaterne bør gennem forskellige former for tilskyndelser give arbejdsgiverne lyst til at oprette flere muligheder for praktikophold og dermed flere og bedre job til unge mennesker.

1.12 EØSU bifalder den betydning, anvendelsen af Den Europæiske Socialfond (ESF) tillægges. Kommissionen bør i sine forhandlinger med medlemsstaterne om budgetbestemmelserne i de nye finansielle overslag især fokusere på, om der er tilstrækkeligt med midler til ESF-initiativer navnlig dem, der er ungdomsrelaterede.

1.13 EØSU vil undersøge muligheden for bidrag fra det europæiske system til studielån i henhold til de muligheder og instrumenter, der allerede findes.

2. Resumé af Kommissionens initiativ

2.1 Europa 2020-strategien indeholder en række ambitiøse målsætninger for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst i EU. Unge spiller en vigtig rolle for at nå disse målsætninger. Kvalitet inden for efter eller videreuddannelse for alle, succesfuld og bæredygtig arbejdsmarkedsintegration, anstændigt og ordentligt betalt arbejde samt muligheder for større mobilitet er væsentlige elementer i »**udnyttelse af unges muligheder**«⁽¹⁾ og dermed for at opnå målsætningerne for 2020-strategien. Som følge heraf gør foranstaltningerne i initiativet »**Unge på vej**« det til et af strategiens flagskibe.

2.2 »Unge på vej« sigter mod at styrke målsætninger og prioriteter, der definerer strategirammen for europæisk samarbejde om uddannelse og efteruddannelse (uddannelse og erhvervsuddannelse 2020) og mod at gennemføre foranstaltninger, så følgende mål kan nås:

- forbedre unge menneskers muligheder for at komme ind på og forblive på arbejdsmarkedet,
- give flere unge adgang til videregående uddannelse,
- tilpasse uddannelse og erhvervsuddannelse, så de bedre svarer til unges behov,
- sikre, at enhver europæisk borger inden 2020 kan studere eller følge en uddannelse i udlandet, hvis det er hans/hendes ønske,
- nedbringe ungdomsarbejdsløsheden, øge antallet af såvel job for unge som erhvervspraktikpladser for studerende og mere erhvervserfaring, der fremmer iværksætterånden hos de studerende,
- tilbyde mere og bedre information om EU-instrumenter, der støtter mobilitet, navnlig kurser, uddannelse og praktikophold i udlandet osv.

2.3 For hvert enkelt prioritetsområde er der blevet udarbejdet **nye nøgletiltag**. De omfatter forslag, der er designet til specifikt at bidrage til at nå disse prioriteter.

⁽¹⁾ KOM(2010) 477 endelig.

3. Generelle bemærkninger fra udvalget til Kommissionens meddelelse

3.1 Flagskibsinitiativet »Unge på vej« ligger på linje med Europa 2020-strategien om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Initiativet understreger den nye holistiske tilgang, der ser politikkerne for unges uddannelse og beskæftigelse som værende tæt knyttet til andre flagskibsinitiativer og de fem overordnede EU-målsætninger. EØSU understreger, at der skal være sammenhæng mellem EU og de nationale politikker, og at de ikke-statslige interesseparter bør spille en central rolle.

3.2 EØSU vil gerne understrege, at initiativet bør ses i lyset af den største økonomiske krise, som Europa har oplevet i årevis. Det kan man ikke se bort fra, da det fastsatte mål er: *»udnyttelse af unges mulighed for at fremme en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst i Den Europæiske Union«*. Det er relevant at stille sig selv spørgsmålet, hvordan krisen påvirker jobsikkerhed, sociale rettigheder og alle planer og projekter om den fri bevægelighed for studerende og arbejdstagere. EØSU finder det vigtigt at belyse de forbindelser, der findes mellem de økonomiorienterede foranstaltninger, der vedtages, og den indflydelse, de kan have på eksisterende europæiske planer og programmer, som er af stor betydning for unge mennesker. Nedsækkinger bør undgås. Til gengæld bør de disponible ressourcer målrettes bedre og om muligt sættes betragteligt op.

3.3 EØSU anerkender værdien af initiativet »Unge på vej« som en integreret del af Europa 2020-foranstaltningerne og bifalder de overordnede bestemmelser, der er beskrevet i meddelelsen. Initiativet bør først og fremmest være tættere forbundet med de forskellige andre eksisterende og fremtidige foranstaltninger og projekter, så mulighederne for at nå de ovennævnte mål forbedres. EØSU beklager, at aktiviteter, der styrker og opbygger den sociale og civile dimension af den europæiske ungdom er udeladt af initiativet. Titlen: »Unge på vej« bør afspejles i meddelelsen, så den ikke kun laves »om« eller »for«, men snarere »med« de unge, hvor de unge inddrages i gennemførelsen af de foreslåede tiltag. EØSU anmoder Kommissionen om at tilføje de nødvendige foranstaltninger til initiativet.

3.4 Da initiativet dækker to hovedområder – uddannelse og beskæftigelse – værdsætter EØSU den kendsgerning, at det lægger vægt på mobilitet, tiltrækningskraft og kvalitet og derved falder i tråd med den strategiske ramme for europæisk uddannelsessamarbejde 2020 (ET 2020), navnlig de strategiske mål 1 og 2. Det er vigtigt, at dette initiativ lægger særligt vægt på større læringsmobilitet, at modernisere videregående uddannelse, styrke og validere uformel og ikke-formel læring samt at sikre effektive, vedvarende investeringer i almen uddannelse og faglig uddannelse.

3.5 EØSU bifalder samtidig det faktum, at initiativet belyser forbindelsen mellem målsætninger og fortsat gennemførelse af den europæiske referenceramme for kvalifikationer, mere åbne uddannelsessystemer, forbedret vejledning og partnerskab

mellem uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere.⁽²⁾ I gennemførelsen af dette initiativ anbefaler EØSU hovedsageligt at fokusere på, at man åbner og tilpasser uddannelsessystemerne til samfundets og arbejdsmarkedets behov gennem en effektiv integration af initiativet »Unge på vej« med de gældende instrumenter for læringsmobilitet såsom Europas og det europæiske meritoverførsels- og meritakkumuleringssystem (ECTS) samt at styrke samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere, fagforeninger, studerende og andre interessenter.

3.6 Initiativet fremhæver ganske vist uddannelse og beskæftigelse, men understreger ikke i tilstrækkelig grad udviklingen af den sociale kapital og fremme af unges deltagelse i det europæiske civilsamfund. I den henseende matcher »Unge på vej«-initiativet ikke i tilstrækkelig grad målsætningerne i den ny EU-ungdomsstrategi, »Investering og mobilisering« vedtaget i 2009, eller Lissabontraktaten (artikel 165, stk. 2), som styrker medborgerskabsdimensionen og behovet for at opmuntre de unge til at deltage i det demokratiske liv og de aktiviteter, der er møntet på unge mennesker. Centrale færdigheder, der har direkte forbindelse til erhvervslivet (såsom innovation og iværksætterånd), undervisning i medborgerskab, solidaritet og konsolidering af social samhørighed, dvs. unges fulde inddragelse i den sociale dagsorden, skal inkluderes, og de nødvendige støtteforanstaltninger skal udformes og tilføjes til initiativet.

3.7 Derudover bør inklusiv vækst også medtages som et prioriteret emne i forbindelse med strategier, der er udformet til unge mennesker, og forudsætningerne for gennemførelsen bør tilvejebringes, såsom opretholdelse og styrkelse af det eksisterende program Aktive Unge.

3.8 Visse aspekter i forbindelse med ikke-diskrimination bør indarbejdes tydeligere i initiativet. EØSU foreslår, at man indarbejder foranstaltninger, der ser på lønforskelle mellem unge mænd og kvinder. Man er nødt til at tage fat på forskelle mellem lokale borgere og mennesker med en indvandrerbaggrund og deres vanskeligheder ved at opnå lige vilkår og kvalifikationer. Der bør også tages tilstrækkeligt hensyn til inddragelse af dårligt stillede unge.

3.9 De foreslåede målsætninger i initiativet bør overvåges, og fremgangen i gennemførelsen bør måles med klare indikatorer, så medlemsstaterne kan øge indsatsen, hvis målsætningerne ikke opfyldes i tide.

3.10 I det følgende afsnit undersøger EØSU de prioriterede områder, der er opstillet i meddelelsen, og fremsætter kommentarer og tillægsinformation for hver enkelt af de nye nøgletiltag, der foreslås.

⁽²⁾ Dette koncept skal forstås i bredeste forstand, dvs. enhver, der har nogen ansat, og i alle sektorer – private, offentlige eller ngo'er.

4. Udformning af moderne uddannelsessystemer, der kan sikre nøglekompetencer og høj kvalitet

4.1 Fremsætte et forslag til Rådets henstilling om bekæmpelse af skolefrafald (2010)

4.1.1 Nedbringelse af skolefrafald er et særligt vigtigt emne, især for visse medlemsstater. Det er også et af hovedmålene i Europa 2020-strategien og udspringer direkte fra den samling referencepunkter (benchmarks) i den strategiske ramme: »Uddannelse og erhvervsuddannelse 2020«. På et tidspunkt, hvor den økonomiske krise har ført til budgetmæssige nedskæringer, understreger EØSU betydningen af at opretholde og om muligt forbedre de ressourcer, der afsættes på nationalt plan til at forebygge frafald.

4.2 Nedsætte en ekspertgruppe på højt niveau for læsefærdighed (2010)

4.2.1 EØSU støtter metoder, der har vist sig at være i stand til at forbedre skolebørns og studerendes evner og til at udrydde analfabetismen i EU. Derudover understreger udvalget betydningen af programmer, der inddrager socialt udsatte og unge med indvandrerbaggrund. Det er vigtigt, at ekspertgruppen på højt niveau giver mulighed for at indgå i dialog og høring med arbejdsmarkedets parter og civile samfundsorganisationer.

4.3 Den almene og faglige uddannelse skal gøres mere attraktiv, kvaliteten skal være højere og udbuddet større

4.3.1 Efter høringer med CEDEFOP påpeger EØSU også, at der er behov for at gennemgå vores strategier for uddannelse og læring – herunder også erhvervsrettet grund-, efter- og videreuddannelse (VET). Der er behov for:

- mere målrettet uddannelse og erhvervsuddannelse,
- fremme og anerkendelse af en bredere vifte af viden, kundskaber og kompetencer,
- nedbringe misforholdet mellem de kvalifikationer, der udbydes og efterspørges på arbejdsmarkedet,
- støtte nye læringsmiljøer,
- åbne op for uddannelses- og efteruddannelsesstrukturer og -institutioner,
- tage højde for individuelle behov.

4.3.2 Derfor bifalder EØSU det såkaldte Brugge kommuniké, der har til målsætning at styrke det europæiske samarbejde inden for VET, som definerer 11 langsigtede, strategiske mål

for det næste årti (2011-2020). EØSU støtter forbedret kvalitet i erhvervsuddannelse på EU-niveau. VET bør være et af de første nye målområder, der drager fordel af større mobilitet.

4.4 Forslag til en kvalitetsramme for praktikantophold

4.4.1 EØSU bifalder foranstaltninger, der fjerner juridiske og administrative hindringer for unges frie bevægelighed i forbindelse med praktikpladser. Struktureret dialog med unge mennesker har påvist et andet vigtigt aspekt: kvaliteten af praktikophold i de enkelte medlemsstater. Den europæiske reference-ramme bør derfor tage hul på en national debat om praktik- og lærlingeuddannelser og kvaliteten i de arbejdskontrakter, unge mennesker bliver tilbudt. Praktikophold bør indgå i skolepensum og bidrage med et stærkt uddannelseselement, så unge derefter er klar til et stabilt, velbetalt, ikke diskriminerende arbejde af høj kvalitet.

4.4.2 Kravet om en kvalitetsramme for praktikantophold bør gælde alle former for indlæring i et rigtigt arbejdsmiljø, uanset om disse foregår i forbindelse med formelle uddannelsesprogrammer eller gennemføres frivilligt uden nogen form for undervisning. Praktikophold bør ikke være en erstatning for job som sådan, men skal give praktikanterne de nødvendige færdigheder til en blød overgang til arbejdslivet. Unge praktikanter bør få økonomisk kompensation for enhver faglig opgave og skal også være dækket af en social forsikring. For at disse praktikophold kan være effektive og relevante for arbejdsmarkedet, er det vigtigt, at **arbejdsmarkedets parter** inddrages i udformningen, tilrettelæggelsen, leveringen og finansieringen af dem.

4.4.3 Praktikophold bør gøres mere attraktive og afspejle alle berørte parters interesser. Medlemsstaterne bør gennem forskellige former for initiativer tilskynde arbejdsgiverne til at skabe flere muligheder for praktikophold og dermed flere og bedre job til unge mennesker, idet der tages hensyn til »rammeaftalen om rummelige arbejdsmarkeder«, som de europæiske arbejdsmarkedsparter har vedtaget.

4.5 Fremsætte et forslag til Rådets henstilling om fremme og validering af ikke-formel og uformel læring (2011)

4.5.1 EØSU har længe ment, at emnet var af stor betydning, og støtter derfor ekstra foranstaltninger i den forbindelse. EØSU bifalder navnlig den store vægt, der lægges på validering af ikke-formelle læringsresultater. Debatten om, hvordan valideringen kan foregå, bør også fokusere på de ikke-formelle uddannelsers kvalitet og bør altid overvåges. Alle bør drage fordel af foranstaltninger, der fremmer ikke-formel læring, hvilket derfor ikke kun bør begrænses til dårligt stillede unge mennesker (som anført i meddelelsen). Ikke-formel læring, der hovedsageligt tilvejebringes af ngo'er gennem frivillige aktiviteter, er en vigtig måde for unge mennesker at tilegne sig vore dages nødvendige færdigheder, navnlig med henblik på kreativitet, teamwork, problemløsning, sprogfærdigheder, multikulturel bevidsthed, empati, evnen til initiativ samt ansvarsfølelse.

4.5.2 Med hensyn til validering af uformel læring kommer arbejdsgiverne til at spille en vigtig rolle i dens godkendelse, og såvel de erhvervsfaglige som de højere uddannelsesinstitutioner vil komme til at få afgørende betydning.

4.5.3 Med hensyn til anerkendelse af ikke-formel og uformel læring, findes der allerede en lang række tiltag på nationalt plan, såsom det tyske »Profilpass« og det Tjekkiske »Keys for life«. Der bør tages højde for disse tiltag ved udarbejdelsen af Rådets henstilling. Kommissionen bør bidrage til en udbredelse og analyse af bedste praksis samt tage højde for den store variation, der findes for udviklinger, traditioner og realiteter rundt omkring i EU.

5. De videregående uddannelser skal gøres mere attraktive for den videnbaserede økonomi

5.1 Støtte til reform og modernisering af højere uddannelser ved at fremlægge en meddelelse (2011), som skal omfatte en ny og styrket dagsorden for højere uddannelse

5.1.1 En reform af den højere uddannelse bør spille en vigtigere rolle i gennemførelsen af 2020-strategiens målsætninger, som forsøger at gøre EU ledende inden for viden, innovation og udvikling. Modernisering af de videregående uddannelses-systemer - gennemførelse af det europæiske område for videregående uddannelser og Bologna-processens målsætninger, øget inddragelse af civilsamfundet og den private sektor, revision og styrkelse af kvalitetssikringssystemer inden for de videregående uddannelser og anerkendelse af den sociale dimensions betydning på uddannelsesområdet bør hjælpe unge akademikere med at få adgang til arbejdsmarkedet og nedbryde de barrierer for lige deltagelse i uddannelsen, der stadig findes i forhold til sociale forskelle, køn, nationalitet osv.

5.2 Sammenligning af resultaterne fra videregående uddannelser

5.2.1 Medens en af målsætningerne er at fastsætte referenceværdier for at måle resultater og succeshistorier inden for højere uddannelse, understreger EØSU betydningen af omhyggelige udvælgelseskriterier i nært samarbejde med uddannelseseksperter, civile samfundsorganisationer og den private sektor, da dette er et meget følsomt område. EØSU deler bekymringerne omkring den potentielle ekstrapolering af evaluerings- eller klassificeringsmetoder, som anvendes på andre områder, og tvivler på, hvorvidt oprettelsen af et flerdimensionelt globalt rangordningssystem for universiteter er et EU-anliggende.

5.3 Fremsætte et forslag til en flerårig dagsorden for strategisk innovation (2011)

5.3.1 Med hensyn til dagsordenen for strategisk innovation (2011), henviser EØSU Kommissionen til de mange udtalelser og henstillinger, hvor dette emne er blevet behandlet i løbet af de senere år ⁽³⁾.

⁽³⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Revision af Fællesskabets innovationspolitik i en verden under forandring«. EUT C 354 af 28.12.2010, s. 80 og »Investeringer i viden og innovation (Lissabon-strategien)«. EUT C 256 af 27.10.2007, s. 17.

6. Styrke en stærk udvikling af tværnational lærings- og beskæftigelsesmobilitet for unge

6.1 Oprette et særligt websted for »Unge på vej« med oplysning om uddannelses- og mobilitetsmuligheder i EU (2010)

6.1.1 EØSU foreslår, at en ny pakke informationer indarbejdes i de eksisterende informationsmaterialer såsom PLOTEUS, YOUTH og andre portaler, da indarbejdelse af ny information i eksisterende websteder kan vise sig at være mere succesfuld og samtidig gøre det nemmere for unge mennesker at få adgang til informationerne. En fælles database indeholdende ledige praktikpladser og stillinger til frivilligt arbejde bør også udvikles og medtages på disse websteder.

6.2 Fremsætte forslag til Rådets henstilling om fremme af læringsmobilitet blandt unge (2010)

6.2.1 EØSU støtter særlige foranstaltninger, der har som mål at opnå større læringsmobilitet og gennemføre konklusionerne fra den offentlige høring om forslaget i grønbogen om *Fremme af læringsmobilitet blandt unge*. Udvalget spillede en aktiv rolle på området i 2009 og fremsatte flere værdifulde henstillinger. ⁽⁴⁾ Der bør stilles støtteforanstaltninger til rådighed før, under og efter mobilitet.

6.3 Udforme et »Unge på vej-kort«

6.3.1 Dette initiativ oplyser ikke tilstrækkeligt klart, om det har som målsætning at udvikle et nyt kort eller give en saltvandsindsprøjtning til det eksisterende »Youth 26 Card«. Merværdien i ethvert nyt kort skal fremgå klart og kunne sammenlignes med det allerede eksisterende.

6.4 Offentliggøre en vejledning om EU-Domstolens retspraksis vedrørende mobile studerendes rettigheder (2010)

6.4.1 EØSU mener, at dette er en positiv foranstaltning, og gør opmærksom på, at retspraksis bør offentliggøres i fleksible, lettilgængelige og forståelige formater. Elever på gymnasieniveau skal også finde dem brugervenlige.

6.5 Fremsætte forslag til et europæisk kvalifikationspas (2011)

6.5.1 EØSU støtter oprettelsen af et europæisk kvalifikationspas. Udvalget mener, at de eksisterende pas (Europas og ungdomspasset) bør slås sammen til et overordnet instrument, der i en enkelt formular dækker et traditionelt CV, formel uddannelse (Europas) og ikke-formel eller uformel uddannelse. Unge mennesker er stadig ikke overbeviste om det store antal instrumenter, der konstant revideres, og som er og bliver inefektive. Hvorvidt det europæiske kvalifikationspas får succes vil

⁽⁴⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Grønbog: Flere unge i læringsmobilitet«. EUT C 255 af 22.9.2010, s. 81.

blandt andet afhænge af, hvordan det opfattes af arbejdsgivere, og hvordan det anvendes af unge mennesker, der skal have adgang til vejlednings- og støtteforanstaltninger.

6.6 Gennemføre initiativet »Dit første EURES-job«

6.6.1 EØSU bifalder enhver form for støtte, der sætter skub i unge menneskers udsigt til beskæftigelse. EØSU mener, at en styrkelse af EURES og andre portaler samt en forbedring af disses kvalitet og service kan være en hjælp i den forbindelse.

6.7 I løbet af 2010 at oprette et redskab til overvågning af ledige stillinger i Europa

6.7.1 EØSU bifalder den regelmæssige offentliggørelse af Redskab til overvågning af ledige stillinger i Europa, da det giver et værdifuldt og opdateret overblik over udviklingen på det europæiske jobmarked.

6.8 Overvåge anvendelse af EU-lovgivningen om arbejdstagernes fri bevægelighed

6.8.1 EØSU er principielt enig i, at anvendelsen af EU-lovgivning om arbejdstagernes fri bevægelighed kommer unge mennesker til gode og bør overvåges nøjere (denne foranstaltning har eksisteret i nogen tid). Kommissionen oplyser dog ikke klart, hvordan man vil tilrettelægge overvågningen af lovgivningen, og hvordan anvendelse af initiativer for unge mennesker på vej skal organiseres.

7. Rammer for unges beskæftigelse

7.1 Kortlægge de mest effektive støtteforanstaltninger til ungdomsbeskæftigelse

7.1.1 Ungdomsarbejdsløsheden, der allerede før krisen var alarmerende høj, er nu blevet et af de mest foruroligende aspekter på det europæiske arbejdsmarked. I initiativet står der: **»Ungdomsarbejdsløsheden er uacceptabelt høj og udgør næsten 21 %. Hvis målet om en erhvervsfrekvens på 75 % for befolkningen mellem 20 og 64 år skal nås, skal de unges overgang og tilpasning til arbejdsmarkedets behov forbedres radikalt (3).«** Betydningen af de foranstaltninger, der fra starten hjælper unge mennesker til at få et fast arbejde af høj kvalitet med en ordentlig løn, kan ikke undervurderes. EØSU bifalder det foreslåede initiativ og opfordrer Kommissionen til at indhente klare forpligtelser fra medlemsstaterne – efter aftale med arbejdsmarkedets parter og andre interessenter – for at skabe job til unge

mennesker. EØSU støtter også udtalelsen i teksten om at: **»Lønordninger og indirekte arbejdskraftomkostninger kan være et incitament til at ansætte nytilkomne på arbejdsmarkedet, men bør ikke bidrage til at skabe usikre ansættelsesforhold. Kollektive overenskomster kan også spille en positiv rolle, når der fastlægges differentierede indslusningslønnings,«** samtidig med at man overholder princippet om lige løn for lige arbejde eller ligeværdigt arbejde.

7.1.2 At takle de unges situation på arbejdsmarkedet i dag er et nøgleelement i styrkelsen af Europas konkurrenceevne. For at få succes er vi nødt til at sikre, at de unge generationers talenter ikke går til spilde.

7.1.3 EØSU støtter bestræbelserne for at finde frem til de mest effektive måder at støtte ungdomsbeskæftigelsen på, såsom efteruddannelsesprogrammer, sikkerhedsforanstaltninger og ydelser kombineret med aktivering, beskæftigelsesstøtte og passende løntilskud, og sociale sikringsydelser. Kommissionen lægger med rette vægt på karrierevejledning. Når unge mennesker skal beslutte sig for deres fremtidige karriere, bør de informeres om, hvilke uddannelsesmuligheder de har, og de bør have en klar idé om, hvilke færdigheder og kompetencer der er behov for, samt få oplysninger om, hvilke mulige udviklinger der findes på jobmarkedet, så de kan tilrettelægge deres fremtid derefter. Dette er navnlig tilfældet, når man forbereder sig på og søger det første job.

7.2 Etablere en systematisk overvågning af forholdene for unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse

7.2.1 En anden konsekvens af den nuværende krise er det øgede antal unge mennesker, der er arbejdsløse, eller ikke har nogen uddannelse. Det har imidlertid indtil nu været vanskeligt at få en generel idé om, hvor alvorligt fænomenet er på EU-niveau, samt i hvor høj grad det påvirker de unges mentale sundhed og velbefindende. EØSU bifalder derfor forslaget om at indføre systematisk overvågning på området.

7.3 Udforme et nyt program for gensidig læring for de offentlige arbejdsformidlere (2010) med støtte fra Progress-programmet

7.3.1 EØSU støtter dette tiltag og anbefaler, at det først og fremmest indrettes til at samle eksisterende aktiviteter, finansiering og udveksling af erfaring. Det er altafgørende at have effektive, offentlige arbejdsformidlere. I visse medlemsstater er det imidlertid private instanser, der er ansvarlige for disse tjenesteydelser, og visse reguleres og overvåges ikke tilstrækkeligt. Det er altafgørende at tilbyde arbejde af høj kvalitet og at sikre de sociale rettigheder. På dette ligesom på andre områder er arbejdsmarkedets parter bidrag af afgørende betydning.

(3) I henhold til Eurostats rapport for januar 2011 er den overordnede arbejdsløshedsprocent i EU-27 på 9,6 %. Ungdomsarbejdsløsheden (unge under 25 år) tegner sig for 21 %. De lande, der har den højeste ungdomsarbejdsløshed, er Spanien (43,6 %), Slovakiet (36,6 %) og Litauen (35,2 %).

7.4 Øge indsatsen i den bilaterale og regionale politiske dialog om ungdomsbeskæftigelse med EU's strategiske partnere

7.4.1 EØSU går ind for at styrke det bilaterale og multilaterale samarbejde med organisationer så som OECD og Unionen for Middelhavsområdet, Østpartnerskabet, det vestlige Balkan og i forbindelse med EU's relationer til Latinamerika og Vestindien samt andre dele af verden, som man kunne forestille sig at samarbejde med. Det gælder især på områder for unge mennesker med indvandrerbaggrund.

7.5 Tilskynde til mere udbredt brug af den europæiske mikrofinansieringsfacilitet »Progress«

7.5.1 EØSU bifalder mikrofinansieringsfaciliteten som en ny vej til at fremme iværksætterånd og skabe nye arbejdspladser inden for mikrovirksomheder.⁽⁶⁾ Selvom der ikke foreligger nogen planer om at udvide instrumentet som en del af EU's nye finansielle overslag efter 2013, er EØSU af den opfattelse, at man bør overveje en udvidelse, hvis der skal fremlægges bevis for dets fordelagtighed.

7.5.2 Den strukturerede dialog, der lige nu er i gang med unge mennesker, viser, at unge, der vælger at starte egen virksomhed, har brug for særlig støtte på to områder, som skal tages med i betragtning: i) den nødvendige startkapital og ii) coaching, mentorordninger og hjælp til praktiske ting.

7.6 Foreslå at alle unge kommer i arbejde, følger en uddannelse eller indgår i en aktiveringsforanstaltning senest fire måneder efter, at de er gået ud af skolen og tilbyde dette som en »ungdomsgaranti«

7.6.1 EØSU bifalder idéen om at udvikle et instrument på nationalt plan, der kan hjælpe unge med at overvinde hindringerne i forbindelse med overgangen fra en uddannelse til arbejdsmarkedet. Visse medlemsstaters positive erfaringer bør udveksles. På langt sigt kunne den foreslåede »ungdomsgaranti« være et væsentligt bidrag til den europæiske sociale model og Europa 2020-målsætningerne.

7.7 Sikre en god balance mellem retten til ydelser og målrettede aktiveringsforanstaltninger, som er baseret på en gensidig forpligtelse

7.7.1 EØSU støtter foranstaltninger til gensidig forpligtelse herunder aktiveringspolitikker for unge mennesker, der trues af social udstødelse, og modernisering af det sociale beskyttel-

sessystem osv. Udvalget støtter tillige en styrkelse af velfærdssystemernes aktiverings- og motivationsfunktioner, så unge undgår at blive afhængige af sociale ydelser i for lang tid.

7.8 På segmenterede arbejdsmarkeder at indføre en tidsbegrænset »enhedskontrakt« med tilstrækkelig lang prøveperiode og en gradvis forbedring af jobsikkerheden

7.8.1 Konceptet med en tidsbegrænset enhedskontrakt kunne være et af de tiltag, som kunne føre til en udligning af forskelle mellem dem, der kommer ud på arbejdsmarkedet, og dem, der er udelukket fra det. EØSU er klar over de store forskelle, der findes medlemsstaterne imellem for så vidt angår unge menneskers adgang til arbejdsmarkedet. Nogle af de mere stringente systemer forhindrer unge mennesker i overhovedet at få et job, mens andre systemer indeholder flere tilbud om kortvarige ansættelseskontrakter, som er for fleksible, og som ikke giver fuld adgang til sociale ydelser. EØSU understreger, at de foranstaltninger, der skal vedtages, bør sigte mod, at tilbuddene om stabile kontrakter til de unge gøres mere sikre og undgår enhver form for diskrimination baseret på alder, køn eller andre aspekter.

8. Udnytte EU-støtteprogrammernes fulde potentiale

8.1 Bedre præsentation af den assistance, ESF kan bidrage med til unge mennesker, og fuldt ud udnytte dens potentiale

8.1.1 EØSU bifalder den betydning, meddelelsen tillægger anvendelsen af Den Europæiske Socialfond (ESF). Kommissionen bør i sine forhandlinger med medlemsstaterne om fordelingen af midlerne i de nye finansielle overslag især fokusere på, om der er tilstrækkeligt med midler til ESF-initiativer, navnlig dem, der er ungdomsrelaterede. Man bør undersøge muligheden for at styrke ungdomsdimensionen i andre programmer.

8.2 Sikre at midlerne kommer unge mennesker til gode i den nærmeste fremtid og anvendes hurtigt for at nå Europa 2020-målsætningerne

8.2.1 EØSU mener, at der bør gøres en indsats for at udtømme de nuværende muligheder, som ESF tilbyder, men andre midler bør også omfatte de ovennævnte mål, der betegnes som horisontale prioriteter.

8.3 Foretage en revision af alle EU-programmer til fremme af læringsmobilitet og uddannelse

8.3.1 EØSU støtter forslaget om at afholde offentlige høringer for at føre tilsyn med mobilitets betydning for indlæring. Udvalget vil lægge nøje mærke til aktiviteter på området, set i lyset af de nye finansielle overslag.

⁽⁶⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Investeringer i viden og innovation (Lissabon-strategien)«. EUT C 256 af 27.10.2007, s. 17-26.

8.3.2 Kommissionens meddelelse henviser ikke til den rolle, der spilles af de europæiske indlæringsprogrammer om støtte til aktivt medborgerskab og inddragelse af unge mennesker. Det er klart, at kvalitetsuddannelse og et solidt arbejdsmarked bidrager til vækst i Europa, men de to ting bør ledsages af instrumenter, der fremmer de unges deltagelse i samfundet, så unge mennesker påtager sig et »ejerskab« og et ansvar for relevante politikker. Ungdomsarbejdere og ungdomsorganisationer kan spille en større rolle i den henseende. Man bør øge mulighederne for frivillige medborgeraktiviteter.

8.3.3 EØSU mener, at foranstaltningerne til bekæmpelse af krisen ikke bør betyde, at støtte til den ikke-formelle uddannelse bliver kørt ud på et sidespor, for dens rolle vinder betydning og udgør allerede en afgørende faktor for unge menneskers fremtid og udvikling.

8.4 *Undersøge, hvorvidt et europæisk system for studielån kan øge mobiliteten på tværs af grænserne*

8.4.1 EØSU vil undersøge, hvorvidt dette tiltag eventuelt kan bidrage til de muligheder og instrumenter, der allerede findes. Evalueringsrapporter for mobilitetsprogrammerne viser, at den vigtigste hindring for at øge mobiliteten er studiestøtte. For effektivt at understøtte mobilitetsmålet – 20 % inden 2020 – skal adgangen til stipendier og deres størrelse prioriteres højt. Proceduren for bevillingen af lån skal udfærdiges meget nøje, og unge mennesker skal informeres om den, da det er vigtigt så vidt muligt at forhindre, at de bliver fanget i en gældsspiral.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020: Morgendagens udfordringer: fødevarer, naturressourcer og landområder

KOM(2010) 672 endelig

(2011/C 132/11)

Ordfører: **Franco CHIRIACO**

Kommissionen besluttede den 18. november 2010 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020: Morgendagens udfordringer: fødevarer, naturressourcer og landområder

KOM(2010) 672 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 28. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 16. marts, følgende udtalelse med 197 stemmer for, 26 imod og 17 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder meddelelsens indhold og Kommissionens forslag og bemærker, at der er taget hensyn til mange af de bemærkninger, udvalget har fremsat i tidligere udtalelser. EØSU opfordrer Kommissionen til nærmere at præcisere forholdet mellem mål, instrumenter og finansielle ressourcer i den fælles landbrugspolitik efter 2013. Reformen af den fælles landbrugspolitik skal gennemføres på en måde, der sikrer landbrugets rentabilitet og en rimelig indkomst til landmændene i hele EU.

1.2 Den fælles landbrugspolitik bør have det som sin prioritet at påskønne landbrugernes rolle som producenter af dagligvarer og også i stigende grad af bæredygtig grøn energi. Land- og skovbruget må desuden styrke sit vigtige bidrag til en bæredygtig forvaltning af naturressourcerne og give konkrete løsninger på de store udfordringer i forbindelse med kampen mod klimaændringer, vandforsyningsproblemer, miljøbeskyttelse og biodiversitet ⁽¹⁾ og territorial udvikling.

1.3 EØSU er enig i forslaget om gå bort fra at bruge historiske referenceperioder som grundlag for fastsættelsen af støtens størrelse og understreger, at den fælles landbrugspolitik direkte betalinger er vigtige for bevaringen af den europæiske landbrugsmodel. De gør det muligt at opfylde de samfundsmæssigt set gunstige høje standarder i EU og kompenserer for de af

landbrugets ydelser, der ikke er rentable på markedet. Derudover sikrer de landbrugernes indkomst og beskytter mod risiko på et marked, der i tiltagende grad er ustabil. Efter EØSU's opfattelse er der en forbindelse mellem de offentlige goder og tjenesteydelser, der leveres til samfundet, og bæredygtig udvikling, miljøbeskyttelse, vitalitet i landdistrikterne, fattigdomsbekæmpelse, fødevarer sikkerhed, beskæftigelse og forbrugerbeskyttelse.

1.4 EØSU mener, at det er helt afgørende, at denne revision ikke vender op og ned på den fælles landbrugspolitikens mål og mekanismer, som skulle hjælpe deltagerne i forsyningskæden i landbrugs-, fødevarer- og miljøsektoren med den mellem- og langsigtede planlægning. Udvalget mener, at der her er brug for en tilstrækkelig overgangsperiode af samme varighed som den nye programmeringsperiode, der udløber i 2020, for at give landbrugerne, og herunder dem, der har investeret på de givne vilkår, mulighed for at vænne sig til afskaffelsen af den historiske referenceperiode som grundlag for fastsættelse af enkeltbetalings størrelse. Udvalget minder om, at den generelle arealbetalingsordning for de nye medlemsstater udløber i 2013. EØSU opfordrer endelig til, at der gives tilsagn om et nationalt og regionalt fleksibilitetsredskab til tildeling af særlig støtte i stil med artikel 68 ⁽²⁾ og til at garantere fuld afstemning mellem foranstaltningerne under den 2. søjle, markedsordningen for frugt og grønt og fremmefondene.

⁽¹⁾ KOM(2010) 548 — »2010-evalueringen af gennemførelsen af EU's handlingsplan for biodiversitet«.

⁽²⁾ Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, om ændring af forordning (EF) nr. 1290/2005, (EF) nr. 247/2006, (EF) nr. 378/2007 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1782/2003 (EUT L 30 af 31.1.2009, s. 16).

1.5 EØSU er enig i målet om kun at yde støtte under den fælles landbrugspolitik til aktive landbrugere og at fremme den europæiske landbrugsmodel ved hjælp af foranstaltninger under såvel den 1. som den 2. søjle. Al støtte under både den 1. og den 2. søjle skal tage sigte på at løse sociale, miljømæssige og økonomiske problemer. EØSU beder følgelig Kommissionen udarbejde en definition af »aktiv landbruger«, som kan anvendes i hele EU. EØSU foreslår, at definitionen af aktiv landbruger bl.a. omfatter krav om produktion og salg af landbrugsprodukter, herunder direkte salg på lokale markeder, og levering af offentlige almenyttige goder og tjenesteydelser.

1.6 EØSU tager det for givet, at Det Europæiske Råds beslutning om at garantere landbrugets vilkår i hele EU fortsat skal være et eksplicit mål for reformen. EØSU finder det ikke tilrådeligt at afskaffe støtten under den 2. søjle til aktive landbrugere i områder, der af natur- eller klimabetingede årsager er ugunstigt stillede. Den supplerende arealbaserede støtte til landbrugere i ugunstigt stillede områder kan afværge nedlægning af landbrugsproduktion i EU og dermed bidrage til målet om sikring af fødevarerforsyningen. EØSU opfordrer Kommissionen til snarest muligt at offentliggøre sit forslag til ændrede kriterier for klassificering af andre ugunstigt stillede områder (mellem-liggende områder), så samtlige berørte parter kan høres i tilstrækkeligt omfang.

1.7 EØSU er enig i at indføre et øvre loft for direkte betalinger på baggrund af landets eller den pågældende regions landbrugsstruktur. EØSU går ind for at fastsætte loftet ud fra bedriftens beskæftigelse af lønnet og ulønnet arbejdskraft, inklusive landbrugeren selv, hvorved man også sikrer en social retfærdiggørelse af de økonomiske ressourcer, der anvendes på den fælles landbrugspolitik. EØSU finder det også nødvendigt at tage hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for virksomheder, som er skabt af kooperativer og sammenslutninger af landbrugsproducenter, og at foretage betalinger til alle partnerne.

1.8 Den nye landbrugspolitik bør have det som en prioritet at sikre en konkurrencedygtig og innovativ landbrugs- og fødevarerektor i EU, som kan bidrage til at forbedre de socioøkonomiske og de beskæftigelses- og sikkerhedsmæssige forhold for arbejdstagerne i landbruget ved at gøre støtten betinget af, at alle sociale krav er opfyldt, herunder navnlig at loven og ansættelseskontrakterne er overholdt.

1.9 Kommissionen bør nærmere præcisere kravet om, at de direkte betalinger skal indeholde en grøn komponent, og fremlægge en endelig vurdering af dette forslags indvirkning på de nuværende miljøforanstaltninger under den 2. søjle. EØSU opfordrer Kommissionen til at overveje alternative løsninger. Et forslag kunne være at gøre den grønne komponent af den direkte støtte afhængig af tvungen deltagelse i specifikke landbrugsmiljøforanstaltninger, som har en reel indvirkning på det pågældende område. En betingelse skulle være, at de økonomiske incitamenter fuld ud dækker de større omkostninger,

og at de bureaukratiske procedurer er minimale. Med dette for øje bør Kommissionen udarbejde en liste over relevante foranstaltninger, hvorfra landbrugerne kan vælge dem, der passer bedst til deres særlige situation. Gennemførelsen af disse foranstaltninger skal struktureres på regionalt niveau, så det afspejles positivt i indkomsten.

1.10 EØSU tror ikke, at det er muligt at gennemføre en effektiv reform af den fælles landbrugspolitik efter 2013 uden klare signaler om, hvilke afgørelser der er truffet om størrelsen og sammensætningen af EU's budget. EØSU mener, at det i hvert fald er nødvendigt at sikre et tilsagn vedrørende den del af budgettet, som EU allerede på nuværende tidspunkt har afsat til den fælles landbrugspolitik.

1.11 EØSU gør opmærksom på, at en yderligere åbning af landbrugsmarkederne i EU vil medføre et endnu større konkurrencepres og betyde, at producentpriserne i endnu højere grad vil blive påvirket af udsvingene på de internationale markeder. EØSU er bekymret for, at de instrumenter, der er til rådighed, ikke vil kunne sikre tilstrækkelig stabilitet på markederne. Dette må der tages hensyn til i den kommende reform i forbindelse med omlægningen af såvel de direkte betalinger som de stabiliserende markedsinstrumenter.

2. Resumé af meddelelsen

2.1 Målsætningerne for den fælles landbrugspolitik

2.1.1 Ifølge Kommissionen skal den fælles landbrugspolitik efter 2013 bidrage til følgende målsætninger ⁽³⁾:

— bæredygtig fødevarerproduktion

— bæredygtig forvaltning af naturressourcer og klimatiltag

— bevarelse af den rumlige ligevægt og mangfoldigheden i landdistrikterne.

2.2 Instrumenterne i den kommende landbrugspolitik

2.2.1 Ifølge Kommissionen vil afkoblede direkte betalinger fortsat være det primære redskab til at yde støtte til EU's landbrug (afkoblede direkte betalinger af samme beløb til alle producenter i en bestemt region eller land). For at opnå større effektivitet og retfærdighed er der planer om at erstatte udbetalinger

⁽³⁾ Kommissionens pressemeddelelse, IP/10/1527, af 18. november 2010.

baseret på historiske referenceperioder med en fast, ensartet arealbaseret betaling (grunddydelse). Dog taler de økonomiske og naturbetingede vilkår for landbrugere, der er forskellige fra den ene EU-region til den anden, for en retfærdighedsbaseret fordeling af de direkte betalinger. Denne støtte vil blive baseret på overførbare rettigheder, som kan aktiveres ved kobling til støtteberettiget landbrugsjord og opfyldelse af krydsoverensstemmelseskravene, som bør forenkles og tilpasses målene for vandrammedirektivet. Udvalget opfordrer til at overveje at indføre et øvre loft for støtte pr. bedrift (*capping*). Virkningerne af et sådant loft kunne mindskes afhængigt af antallet af beskæftigede på bedriften.

2.2.2 Kommissionen mener, at den fælles landbrugspolitik efter 2013 bør indeholde yderligere to typer direkte betalinger for at fremme et grønnere landbrug (»grønnere« direkte støtte): 1) en betaling pr. hektar gældende i hele EU, som belønner landbrugere for at indføre miljøtiltag, der går ud over krydsoverensstemmelseskravene og har tilknytning til landbruget (f.eks. permanente græsgange, sædskifte og økologisk braklægning osv.); 2) en yderligere arealbaseret støtte til landbrugere i ugunstigt stillede områder og/eller med særlige naturforhold som supplement til støtte, der ydes under den fælles landbrugspolitik 2. søjle.

2.2.3 Der er forudset en række undtagelser fra afkoblingen. I visse regioner og til bestemte former for landbrug kan der ydes koblet støtte inden for klart definerede grænser. Der indføres en enkelt og specifik støtteordning for små landbrugere for at undgå tab af arbejdspladser i landdistrikterne. Som reaktion på Revisionsrettens kritik af mekanismen bag de direkte betalinger foreslås det at målrette støtten, så den kun omfatter aktive landbrugere.

2.2.4 Kommissionen mener, at det er nødvendigt at fastholde visse markedsforanstaltninger. Disse redskaber skal kunne tages i brug i krisesituationer for at dæmpe op for nødsituationer. Der stilles navnlig forslag om forlængelse af interventionsperioden, anvendelse af markedsforstyrrelsesklausulen og privat oplagring på andre produkter samt forbedret kontrol. Kommissionen bebuder i den sammenhæng fremlæggelse af forslag til stabilisering af mælke markedet og understreger, at der er behov for at drøfte sukkersektorens fremtid. Den fælles landbrugspolitik efter 2013 vil desuden byde på indførelse af særlige foranstaltninger vedrørende fødevarerædens funktionsmåde og forbedring af landbrugernes forhandlingsstyrke.

2.2.5 Den fælles landbrugspolitik overordnede struktur vil ifølge Kommissionen fortsat hvile på to søjler: Støtten til udvikling af landdistrikterne bør i højere grad tage sigte på konkurrenceevne, innovation, bekæmpelse af klimaændringer og miljøet i overensstemmelse med Europa 2020-strategien.

Under den 2. søjle er det derfor planen at indføre risikohåndteringsværktøjer, som medlemsstaterne kan bruge til at stabilisere landbrugsproduktionen og landbrugernes indkomst.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU bemærker, at Kommissionen i meddelelsen har taget hensyn til følgende bemærkninger, som udvalget har fremsat i tidligere udtalelser ⁽⁴⁾:

- behovet for en ligelig fordeling af midlerne blandt medlemsstaterne
- behovet for at afskaffe de historiske referenceperioder som grundlag for fastsættelsen af størrelsen af enkeltbetalingerne
- indførelsen af en grøn komponent i enkeltbetalingen for at takle de nye udfordringer, især i forbindelse med klimaændringer, vedvarende energi, forvaltning af vandressourcer og biodiversitet ⁽⁵⁾ og for i højere grad at knytte støttens omfang til de almennyttige goder og tjenesteydelser, som landbrugeren leverer til samfundet, og som markedet normalt ikke godtgør, samt for at yde kompensation til de landbrugere, som arbejder i områder med naturlige og klimatiske handicap, for deres øgede omkostninger
- nødvendigheden af at forbeholde den direkte støtte til de aktive landbrugere på en måde, der tager hensyn til de job, der findes på og skabes af den enkelte bedrift, og navnlig antallet af ansatte og anden arbejdskraft, herunder også kontraktarbejde i land- og skovbruget.

3.2 I sin udtalelse NAT/449 – *Reform af den fælles landbrugspolitik i 2013* opfordrede EØSU »Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet til først og fremmest at give en klar beskrivelse af målene med den fælles landbrugspolitik, for derefter at sammensætte den nødvendige vifte af instrumenter og præcisere, hvor stort finansieringsbehovet vil være«. EØSU konstaterer, at Kommissionen ikke følger den samme logiske rækkefølge i den foreliggende meddelelse. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til nærmere at præcisere forholdet mellem mål, instrumenter og finansielle ressourcer i den fælles landbrugspolitik efter 2013.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om »Reform af den fælles landbrugspolitik i 2013« (EUT C 354 af 28.12.2010, s. 35, punkt 5.6.11).

⁽⁵⁾ Rådets afgørelse af 19. januar 2009 om ændring af afgørelse 2006/144/EF af 20. februar 2006 om Fællesskabets strategiske retningslinjer for udvikling af landdistrikterne - programmeringsperioden 2007-2013 (EUT L 30 af 31.1.2009, s. 112).

3.3 Mål

3.3.1 I sin udtalelse NAT/449 anførte EØSU, at den fælles landbrugspolitik efter 2013 derimod skal være kendetegnet ved »den europæiske landbrugsmode, som skal være baseret på principperne om fødevarerens suverænitet, bæredygtighed og landmændenes og forbrugernes reelle behov«. EØSU ønsker at fremhæve, hvad der bør være de vigtigste mål for den fælles landbrugspolitik:

- at bidrage til den kvantitative og kvalitative fødevarerensikkerhed i Europa og på verdensplan ⁽⁶⁾
- at bidrage til at stabilisere markederne ⁽⁷⁾ ved navnlig at begrænse udsving i priserne på landbrugsprodukter
- at støtte de europæiske landbrugeres indkomster, som gennemsnitligt er lavere end i de øvrige erhverv i EU ⁽⁸⁾
- at være med til at udvikle et sæt handelsbetingelser, som gør det muligt at bevare den europæiske landbrugsfødevarermodel og undgå konkurrenceforvridning
- at give landbrugerne mulighed for at forbedre deres markedsstyrke over for detailledet, herunder navnlig de store supermarkeds kæder ⁽⁹⁾
- at fremme en bæredygtig udnyttelse af ressourcerne, bevaring af naturlige levesteder og biodiversitet, hvorved land- og skovbrug påtager sig en mere aktiv rolle i kampen mod klimaændringerne ⁽¹⁰⁾
- at støtte produktion og markedsføring af lokale kvalitetsprodukter i landdistrikterne ved at fremme alternative distributionskanaler ⁽¹¹⁾
- at skabe juridiske betingelser for landbrugernes forvaltning af korte og gennemsnitlige forsyningskæder

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse om »Den fælles landbrugspolitik fremtid efter 2013« (EUT C 318 af 23.12.2009, s. 66, punkt 2.3).

⁽⁷⁾ EØSU's udtalelse om »Reform af den fælles landbrugspolitik i 2013« (EUT C 354 af 28.12.2010, s. 35, punkt 5.2), og EØSU's udtalelse om »Sundhedseftersynet og den fælles landbrugspolitik fremtid efter 2013« (EUT C 44 af 16.2.2008, s. 60, punkt 7.4.2).

⁽⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Reform af den fælles landbrugspolitik i 2013« (EUT C 354 af 28.12.2010, s. 35, punkt 3.7).

⁽⁹⁾ EØSU's udtalelse om »En bedre fungerende fødevarerforsyningskæde i Europa« (EUT C 48 af 15.2.2011, s. 145, punkt 3.6).

⁽¹⁰⁾ EØSU's udtalelse om »Reform af den fælles landbrugspolitik i 2013« (EUT C 354 af 28.12.2010, s. 35, punkt 4.7).

⁽¹¹⁾ EØSU's udtalelse om »Reform af den fælles landbrugspolitik i 2013« (EUT C 354 af 28.12.2010, s. 35, punkt 5.5.15).

- at fremme Europa 2020-strategiens prioriteter, dvs. uddannelse og innovation (intelligent vækst), udvikling af vedvarende energi (bæredygtig vækst) og en styrkelse af landdistrikternes beskæftigelsespotentialer (inklusive vækst) under overholdelse af god beskæftigelsespraksis over for kontrakt- og sæsonarbejdere i landbruget fra EU og tredjelande.

3.3.2 Fødevarerensikkerhed til rimelige priser er fortsat en prioritet for EU's landbrug i en global situation, der er præget af befolkningstilvækst og øget forbrug, og som kræver en strategisk politisk respons med udgangspunkt i udviklingen og den globale fødevarerensikkerhed.

3.3.3 EØSU går ud fra, at de europæiske landbrugere er interesserede i »at opretholde et fair indtægtsniveau baseret på salget af deres produkter på markedet og belønning for de samfundsmæssige opgaver, som de varetager inden for rammerne af den europæiske landbrugsmode« ⁽¹²⁾. Den fælles landbrugspolitik må derfor ikke være begrænset til støttetildeling. EØSU beder følgelig Kommissionen gøre nærmere rede for, hvordan den nye fælles landbrugspolitik vil løse problemet med stabilisering af markederne og navnlig, hvordan den vil løse problemet med priser og landbrugsindkomster.

3.3.4 Den europæiske landbrugspolitik og politikkerne for udvikling af landdistrikterne skal tage sigte på innovation og konkurrenceevne. EØSU mener, at udviklingen af landdistrikterne og EU's skovpolitik i højere grad skal bidrage til bevarelse af biodiversitet, kulstofbinding, energifremstilling og -besparelse, udvikling og markedsføring af fødevarer samt en afbalanceret territorial udvikling. Udviklingen af landdistrikterne kan skabe nye forretningsmuligheder og højere beskæftigelse i landdistrikterne og skabe flere, alternative indkomstmuligheder i landbruget. Endelig må man ikke glemme, at forarbejdning af landbrugsprodukter er en af de vigtigste økonomiske aktiviteter i landdistrikterne. Udviklingen af landdistrikterne bør derfor ikke undlade at støtte de levnedsmiddelvirksomheder i landdistrikterne, der sammen med landbrugerne iværksætter initiativer inden for forskning og udvikling, uddannelse, innovation og eksportfremme, og dem, der indgår i et virksomhedssamarbejde (f.eks. joint ventures) med det sigte at styrke deres konkurrenceevne på markedet.

3.3.5 EØSU minder om, at prisudsvingene på landbrugsmarkederne, som godt nok er et kronisk problem i sektoren, har været særligt voldsomme i de seneste år pga. forskellige faktorer, heriblandt ekstreme vejrforhold, energipriserne, spekulation og stigningen i den globale efterspørgsel som følge af befolkningstilvæksten. EØSU påpeger i den sammenhæng, at priserne på landbrugsprodukter efter en stærk stigning i perioden 2006-2008, som blev efterfulgt af et betydeligt fald, nu igen er begyndt at stige i de seneste måneder. EØSU mener, at disse ekstreme udsving i priserne på landbrugsprodukter har

⁽¹²⁾ EØSU's udtalelse om »Reform af den fælles landbrugspolitik i 2013« (EUT C 354 af 28.12.2010, s. 35, punkt 5.3).

negative konsekvenser for såvel producenterne som forbrugerne. Derudover er EØSU bekymret for, at investorer, der ikke er landbrugere, i stigende grad opkøber land til investering og spekulation, hvilket bestemt ikke er i tråd med den europæiske landbrugsmodel.

3.3.6 Den nye fælles landbrugspolitik bør fremme og støtte nyetablerede bedrifter og navnlig tiltrække unge til sektoren for blandt andet at sikre europæisk landbrug en fremtid. Der er behov for et generationsskifte i landbruget, eftersom kun 7 % af de europæiske landbrugere er under 35 år, og situationen i visse lande er endnu mere kritisk. På nuværende tidspunkt er en tredjedel af landbrugerne i EU-27 over 65 år gamle, og mange vil gå på pension i de kommende år. Den fælles landbrugs-politik må derfor bidrage til at udarbejde en politik på europæisk plan for nyetablering i landbruget sideløbende med en ambitiøs og synergiorienteret beskæftigelsespolitik i landbrugs-sektoren.

3.4 Instrumenter

3.4.1 EØSU understreger, at den fælles landbrugspolitik direkte betalinger er vigtige for bevaringen af den europæiske landbrugsmodel. De direkte betalinger støtter nemlig de europæiske landbrugere, der leverer offentlige goder og tjenesteydelser, som har stor samfundsværdi, men som imidlertid ikke honoreres tilstrækkeligt via de priser, der dannes på markedet for landbrugsprodukter.

3.4.2 Der bør ske en forenkling af anvendelsesbetingelserne for den nye fælles landbrugspolitik instrumenter, herunder især enkeltbetalingerne. EØSU er enig i, at der er behov for at forenkle de miljørelaterede krydsoverensstemmelseskrav og følgelig at rationalisere kontrolsystemet og de tilknyttede procedurer for nedsættelse af betalingerne. EØSU bemærker, at betingelserne for adgang til grønnere direkte betalinger bør lette og fremme bedrifters adgang til støtte under den fælles landbrugs-politik. I den forbindelse og med henblik på en eventuel indførelse af nye betingelser (eksempelvis gennem vandrammedirektivet) opfordrer EØSU Kommissionen til nøje at vurdere virkningerne af denne foranstaltning og til at pege på gennemførelsesprocedurer, der ikke indebærer yderligere vanskeligheder for landbrugerne.

3.4.3 EØSU støtter princippet om, at den grundlæggende støttrate, som skal differentieres på regionalt plan, nødvendigvis må kædes sammen med specifikke miljøresultater. Igangværende drøftelser tyder på, at det muligvis kan være svært at adskille den miljømæssige del af den 1. søjle (grønnere direkte betalinger) fra landbrugsmiljøforanstaltningerne i den 2. søjle.

3.4.4 EØSU er enig i at indføre et nyt kriterium for fastlæggelse af størrelsen af de direkte betalinger. EØSU foreslår, at der anstilles overvejelser om referenceområdet for fastlæggelse af den faste del af de direkte betalinger (europæisk, nationalt eller regionalt). EØSU foreslår endvidere at undersøge muligheden for at gøre en del af de direkte betalinger afhængige af antallet af beskæftigede og indførelse af anden god praksis, hvad angår konkurrenceevne, beskæftigelse og innovation.

3.4.5 EØSU bifalder idéen om at indføre en enkel og specifik støtteordning for små landbrugere. Kommissionen bedes i den forbindelse præcisere, hvilke krav der skal opfyldes for at falde ind under kategorien »små landbrugere«. EØSU opfordrer især til at tage hensyn til de særlige strukturelle forskelle, der kendetegner landbruget i de forskellige medlemsstater.

3.4.6 EØSU ved ikke, hvilke konsekvenser tilpasningen af de nuværende markedsforanstaltninger (garanterede priser, tariffær, eksportstøtte, offentlig oplagring, kvoter, braklægning osv.) vil få. EØSU understreger derfor, at sikkerhedsnet ikke i sig selv kan sikre stabilisering af markederne for landbrugsprodukter og navnlig ikke løse problemerne i mejerisektoren⁽¹³⁾. For at styrke landbrugernes position i værdiskabelseskæden og modvirke prisudsving og supermarkedskædernes overdrevne markedsstyrke mener EØSU, at det vil være hensigtsmæssigt, at den fælles landbrugspolitik efter 2013 indeholder specifikke instrumenter, som skal forvaltes direkte af landbrugerne eller deres repræsentanter, til at koncentrere udbuddet og forbedre handelsforbindelserne ved hjælp af foranstaltninger og værktøjer, der allerede er afprøvet i visse fælles markedsorganisationer.

3.4.7 EØSU opfordrer til at styrke den fælles landbrugspolitik foranstaltninger med sigte på at profilere og fremme de lokale kvalitetsfødevarer både i og uden for EU for bl.a. at få bedre fungerende fødevarekæder, at sætte fokus på den brede vifte af fødevarer, der produceres i EU, samt for at imødekomme forbrugernes behov og åbne nye markeder i udlandet. EØSU ser derfor gerne, at der indføres god praksis for mærkning af landbrugsprodukter for bl.a. at imødekomme samfundets voksende efterspørgsel efter information og gennemsigtighed.

3.4.8 EØSU minder om, at der i EU er mere end 40 millioner fattige mennesker, der ikke har nok at spise. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at forbedre de foranstaltninger under den fælles landbrugspolitik, som tager sigte på uddeling af fødevarer til samfundets mest trængende.

⁽¹³⁾ EØSU's udtalelse om »Sundhedseftersynet og den fælles landbrugspolitik fremtid efter 2013« (EUT C 44 af 16.2.2008, s. 60, punkt 7.4.13-7.4.15) og EØSU's udtalelse om »Reform af den fælles landbrugspolitik i 2013« (EUT C 354 af 28.12.2010, s. 35, punkt 5.5.9).

3.4.9 Udviklingen af landdistrikterne kan bidrage til at dække behovene i sektorerne og i landområderne. Efter EØSU's mening bør den nuværende struktur af den fælles landbrugspolitik med to adskilte søjler bevares, men der bør ske en omfordeling af foranstaltningerne under de to søjler, og der bør søges større samspil mellem de forskellige tiltag ⁽¹⁴⁾.

3.4.10 Med henblik på den »europæiske landbrugsmodel« er det en væsentlig opgave for den fælles landbrugspolitik at bevare landbrugsproduktionen i alle dele af EU. EØSU vil i den forbindelse fremhæve betydningen af foranstaltninger for ugunstigt stillede områder som led i landdistriktudviklingen. Foranstaltninger, som har vist deres praktiske betydning, som eksempelvis kompensation for naturbetingede og klimarelaterede ulemper, bør i hvert fald bevares med henblik på størst mulig kontinuitet.

3.5 EU-budgettet og de finansielle midler til den fælles landbrugspolitik

3.5.1 De målsætninger, som det moderne samfund opstiller for EU's landbrug, er efter EØSU's opfattelse meget ambitiøse og vanskelige. De kræver, at der også i fremtiden er en fælles landbrugspolitik, som er udstyret med de rette værktøjer til at nå de opstillede mål, en effektiv gennemførelsesramme og tilstrækkelige finansielle midler ⁽¹⁵⁾. Det er desuden helt afgørende at integrere den fælles landbrugspolitik i alle de øvrige EU-politikområder (erhverv, klimatiltag, tværsektorielle politikker, økonomi, finans og skat, beskæftigelse og sociale rettigheder, energi og naturressourcer, miljø, forbrugerspørgsmål og sundhed, eksterne forbindelser og udenrigsanliggender, regional- og lokaludvikling, videnskab og teknologi).

3.5.2 Debatten om den fælles landbrugspolitik frem til 2020 er efter EØSU's mening nødt til at tage hensyn til, at det i betragtning af de finansielle overslag og de manglende budgetjusteringer vil være vanskeligt at nå de mål, Kommissionen opstiller for den fremtidige fælles landbrugspolitik, og at forsvare den europæiske landbrugsmodel.

3.5.3 EØSU mener, at man i forbindelse med reformen af den fælles landbrugspolitik efter 2013 bør tage fat på diskussionen om en omfordeling af de finansielle ressourcer inden for hhv. den 1. og den 2. søjle. Især er det nødvendigt at løse problemet med den skæve fordeling af landbrugsstøtten på nationalt plan, som navnlig er en ulempe for de nye medlemsstater. Afskaffelsen af de historiske referenceperioder gør det nødvendigt at opstille et nyt kriterium for fastlæggelsen af det nationale loft for direkte betalinger, der beregnes for de enkelte medlemsstater. EØSU opfordrer her til, at der anlægges en pragmatisk tilgang, som tager hensyn til, at situationen er forskellig fra medlemsstat til medlemsstat, og at man derfor tager andre kriterier end landets landbrugsareal med i betragtning. Landbrugsbidrag til udviklingen af landdistrikterne kan navnlig øges,

hvis der indføres kriterier knyttet til leveomkostninger, beskæftigelse, værditilvækst og forskelle i de agroklimatiske betingelser og i produktionsomkostninger ⁽¹⁶⁾.

3.5.4 EØSU bifalder Kommissionens beslutning om ikke at indføre national medfinansiering af foranstaltninger under den 1. søjle. Hvad angår den 2. søjle, mener EØSU, at national medfinansiering af foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne bør opretholdes. EØSU finder det desuden påkrævet at genoverveje de beslutninger, der hidtil er truffet med hensyn til omfanget af den nationale medfinansiering af udviklingen af landdistrikterne, for at tage hensyn til den stramme budgetsituation i mange medlemsstater og for at fremme mere rentable investeringer på nationalt plan ⁽¹⁷⁾.

4. Særlige bemærkninger

4.1 EØSU opfordrer til at overveje muligheden for at revidere anvendelsen af EU's konkurrencelovgivning i fødevarersektoen med henblik på at få en bedre fungerende fødevarekæde og opnå en mere jævnt fordelt markedsstyrke mellem deltagerne i fødevarekæden, navnlig i forhold til distributionsleddet.

4.2 EØSU er enig i at forbedre risikohåndteringsværktøjerne inden for den fælles landbrugspolitik. Disse værktøjer bør efter udvalgets mening bidrage til at mindske indkomstudsvingningerne og markedsvolatiliteten. Styrkelsen af forsikringsinstrumenterne og oprettelsen af gensidige fonde skal hjælpe landbrugerne til at håndtere de sundheds- og klimarisici, der kan forventes at tage til i den nærmeste fremtid. Under henvisning til den alvorlige krise, der har ramt de internationale finansinstitutioner, opfordrer EØSU Kommissionen til snarest muligt at præcisere de kommende betingelser for gennemførelse af disse foranstaltninger. EØSU er ikke sikker på, at det er en god idé at placere risikohåndteringsværktøjerne under den 2. søjle, og peger på, at forpligtelsen til national medfinansiering kan afskrække medlemsstaterne fra at tage disse værktøjer i brug.

4.3 EØSU følger nøje med i Kommissionens forslag om at fremme alternative distributionskanaler for at øge værdien af de lokale ressourcer ved hjælp af foranstaltninger under den 2. søjle, som sigter mod at udbrede og konsolidere praksis for direkte salg og lokale markeder. Efter udvalgets mening bør disse former for alternativ handelspraksis fremmes, og man kan endda udarbejde en særlig ad hoc-fællesskabslovgivning.

⁽¹⁴⁾ EØSU's udtalelse om »Den fælles landbrugspolitikens fremtid efter 2013« (EUT C 318 af 23.12.2009, s. 66, punkt 4.3).

⁽¹⁵⁾ EØSU's udtalelse om »Den fælles landbrugspolitikens fremtid efter 2013« (EUT C 318 af 23.12.2009, s. 66, punkt 2.5).

⁽¹⁶⁾ EØSU's udtalelse om »Reform af den fælles landbrugspolitik i 2013« (EUT C 354 af 28.12.2010, s. 35, punkt 5.7.4, 5.8.4 og 5.8.5).

⁽¹⁷⁾ EØSU's udtalelse om »Sundhedseftersynet og den fælles landbrugspolitikens fremtid efter 2013« (EUT C 44 af 16.2.2008, s. 60, punkt 7.6.11).

4.4 EØSU håber, at WTO-forhandlingerne genoptages og giver et godt resultat. Handelsaftalerne, navnlig med Mercosur, har med den yderligere åbning af markederne for landbrugsprodukter betydning for, at den fælles landbrugspolitik fungerer effektivt⁽¹⁸⁾. Udvalget vil i den forbindelse også gerne understrege, at dette fører til øget konkurrence og svingende landbrugspriser på de internationale markeder, hvilket det er nødvendigt at tage hensyn til i reformen af den fælles landbrugspolitik, både i ændringen af de stabiliserende markedsforanstaltninger og i omlægningen af de direkte betalinger. Desuden kan den internationale handel bidrage mærkbart til forbedring af fødevaretilgængeligheden ved at øge mængden og sortimentet af fødevarer på markedet⁽¹⁹⁾. EØSU minder om, at EU's landbrugere pga. af EU's obligatoriske produktionsstandards har en konkurrencemæssig ulempe i forhold til deres pendanter uden for EU. EØSU opfordrer til at øge kontrollen

med import af råvarer, som skal opfylde de samme krav, der gælder for EU-produkter. I modsat fald vil det ikke kun give anledning til uretfærdig konkurrence og social dumping, men også få alvorlige konsekvenser for kvaliteten af landbrugsprodukter og forarbejdede fødevarer.

4.5 Kommissionen opfordrer Kommissionen til at indføre foranstaltninger, der kan løse problemet med den for lave produktion af vegetabiliske foderstoffer, som er kendetegnende for EU's landbrug, og som lægger en dæmper på udviklingen af visse af EU's produktionssektorer. EØSU følger i den forbindelse nøje med i gennemførelsen af aktioner, der kan skabe synergi mellem landbrugsenergiprogrammer og aktioner til fremme af produktionen af vegetabiliske proteiner i EU.

Bruxelles, den 16. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Sundhedseftersynet og den fælles landbrugspolitik's fremtid efter 2013« (EUT C 44 af 16.2.2008, s. 60, punkt 7.4.9).

⁽¹⁹⁾ KOM(2010) 127 endelig – »EU-rammepolitik for bistand til løsning af udviklingslandenes fødevarerikkerhedsproblemer«.

BILAG

til Eøsu's udtalelse

Følgende ændringsforslag opnåede mindst en fjerdedel af stemmerne, men blev forkastet under debatten:

Punkt 1.5 Sidste sætning slettes

»EØSU er enig i målet om kun at yde støtte under den fælles landbrugspolitik til aktive landbrugere og at fremme den europæiske landbrugsmodel ved hjælp af foranstaltninger under såvel den 1. som den 2. søjle. Al støtte under både den 1. og den 2. søjle skal tage sigte på at løse sociale, miljømæssige og økonomiske problemer. EØSU beder følgelig Kommissionen udarbejde en definition af »aktiv landbruger«, som kan anvendes i hele EU. ~~EØSU foreslår, at definitionen af aktiv landbruger bl.a. omfatter krav om produktion og salg af landbrugsprodukter, herunder direkte salg på lokale markeder, og levering af offentlige almennyttige goder og tjenesteydelser.~~«

Afstemningsresultat

For: 74
Imod: 125
Hverken for eller imod: 29

Punkt 1.7 Hele punktet slettes og erstattes af følgende:

»EØSU er enig i at indføre et øvre loft for direkte betalinger på baggrund af landets eller den pågældende regions landbrugsstruktur. EØSU går ind for at fastsætte loftet ud fra bedriftens beskæftigelse af lønnet og ulønnet arbejdskraft, inklusive landbrugeren selv, hvorved man også sikrer en social retfærdiggørelse af de økonomiske ressourcer, der anvendes på den fælles landbrugspolitik. EØSU finder det også nødvendigt at tage hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for virksomheder, som er skabt af kooperativer og sammenslutninger af landbrugsproducenter, og at foretage betalinger til alle partnerne. EØSU kan ikke acceptere indførelsen af en øvre grænse for støtte. Alle landmænd må behandles ens, uanset bedriftens størrelse og juridiske form. EØSU vil derfor anse en øvre grænse for at stride imod ligebehandlingsprincippet, da der ikke kan opstilles et fælles objektivt grundlag for fastlæggelsen af den øvre grænse for støtte.«

Afstemningsresultat

For: 62
Imod: 155
Hverken for eller imod: 20

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. .../... om ændring af forordning (EF) nr. 648/2004, hvad angår anvendelsen af fosfater og andre fosforholdige stoffer i husholdningsvaskemidler

KOM(2010) 597 endelig — 2010/0298 (COD)

(2011/C 132/12)

Ordfører uden studiegruppe: **Nikos LIOLIOS**

Den 10. og den 24. november 2010 besluttede henholdsvis Europa-Parlamentet og Rådet under henvisning til artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. .../... om ændring af forordning (EF) nr. 648/2004, hvad angår anvendelsen af fosfater og andre fosforholdige stoffer i husholdningsvaskemidler

KOM(2010) 597 endelig — 2010/0298 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 28. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 174 stemmer for, 1 imod og 9 hverken for eller imod:

1. Konklusioner

1.1 EØSU anerkender behovet for en ændring af forordning (EF) nr. 648/2004, hvad angår begrænsninger for anvendelsen af fosfater og andre fosforholdige stoffer i husholdningsvaskemidler af følgende grunde:

— Selv om tilstedeværelsen af fosfater i vaske- og rengøringsmidler bidrager mindre til eutrofiering end andre kilder, synes begrænsning af brugen af fosfater at være det mest effektive politiske valg, når målet er at mindske risikoen for eutrofiering i hele EU.

— Det er absolut nødvendigt at sikre et fuldt harmoniseret indre marked for husholdningsvaskemidler for at fjerne enhver ekstraomkostning for industrien og forvaltningerne, der kan tilskrives en opsplitning af markedet, og kravet om gensidig anerkendelse af vaskemidler med fosfor, der i dag kan indføres og sælges i en EU-medlemsstat, selv om det pågældende land har en lovgivning om begrænsning af fosfater, hvis de markedsføres legalt i et hvilket som helst andet EU-land.

— Offentlige myndigheder i medlemsstaterne, der har vedtaget lovgivning om fosfater i vaske- og rengøringsmidler for at bekæmpe eutrofiering, kan have vanskeligt ved at gennemføre deres lovgivning som følge af forpligtelsen til gensidig anerkendelse i medfør af forordning 764/2008/EF.

— En fælles indsats på EU-niveau ville være meget mere effektiv end mange forskellige initiativer i medlemsstaterne.

1.2 EØSU ser positivt på Kommissionens generelle tilgang, som parallelt med den tilsigtede mindskning af eutrofierings-

risikoen for vandmiljøet undersøger den tekniske og socioøkonomiske gennemførlighed samt konsekvenserne for effektiviteten og rentabiliteten af at erstatte fosfater i vaske- og rengøringsmidler med andre stoffer.

1.2.1 I forlængelse af denne tankegang foretrækker EØSU model 4, der går ud på kun at begrænse fosfater i husholdningsvaskemidler og ikke i maskinopvaskemidler (ADW) eller til anvendelse i institutioner eller til erhvervsformål (I&I).

1.3 Forslaget indeholder ikke mange nye elementer, men indfører blot EU-lovgivning, der sikrer fortsættelsen af den allerede faldende tendens i anvendelsen af fosfater og andre fosforholdige stoffer i husholdningsvaskemidler. EØSU henleder opmærksomheden på Kommissionens forpligtelse til at minimere de miljømæssige følger af denne type forbrugerprodukter. Medtænkning af de anbefalinger, som EØSU fremsætter i denne udtalelse, vil kun give Kommissionens forslag større tyngde. EØSU anerkender, at producenter af husholdningsvaskemidler i høj grad har bidraget til at begrænse deres produkters skadelige indvirkning på miljøet ved på overvejende frivillig basis at vælge alternative løsninger, der kan erstatte fosfater.

1.4 Efter EØSU's opfattelse bør man, når revisionen af forordning (EF) nr. 648/2004 om begrænsning af fosfater og andre fosforholdige stoffer i husholdningsvaskemidler er afsluttet, sørge for den fornødne forberedelses- og tilpasningstid, inden de pågældende bestemmelser gennemføres. Der er efter EØSU's mening brug for et til to år til at ændre produkternes sammensætning og gennemføre de nødvendige ændringer i materiel og produktionsprocedurer, navnlig i små og mellemstore virksomheder.

2. Indledning

2.1 Fosfater, især trinatriumpolyfosfat, anvendes i vaske- og rengøringsmidler for at reducere vandets hårdhed og gøre midlerne effektive. Fosfaterne kan dog skade vandmiljøet og forstyrre den økologiske ligevægt, idet de bidrager til algevækst, et fænomen der kaldes eutrofiering. Selv om fosfater i vaske- midler kun kommer ind på en tredjeplads blandt de faktorer, der bidrager til forøgelsen af fosfater i vandmiljøet, regnes begrænsning af fosfater i husholdningsvaskemidler ud fra et teknisk og økonomiske synspunkt for den letteste metode til at mindske risikoen for eutrofiering.

2.2 Forordning (EF) nr. 648/2004 om vaske- og rengøringsmidler harmoniserer markedsføringen af disse med hensyn til mærkningen af midlerne og bionedbrydeligheden af de overfladeaktive stoffer, de indeholder. På grund af eutrofieringsproblemet blev der dog også fastsat følgende i forordningens artikel 16: »Kommissionen [foretager inden 8. april 2007] en evaluering og forelægger en rapport og om fornødent et lovgivningsmæssigt forslag om anvendelse af fosfater med henblik på gradvis udfasning eller begrænsning til særlige anvendelser«. Kommissionen fremlagde rapporten i 2007 og konkluderede, at den foreliggende viden om, i hvilken udstrækning fosfater i vaske- og rengøringsmidler bidrager til eutrofiering, stadig var utilstrækkelig, men viden om emnet var under hastig opbygning⁽¹⁾. Yderligere videnskabeligt arbejde, der er udført senere, samt oplysninger om eventuelle begrænsningers økonomiske og sociale virkninger, har dannet grundlag for en konsekvensanalyse⁽²⁾ af en række politiske løsningsmodeller med hensyn til anvendelsen af fosfater i vaske- og rengøringsmidler.

2.3 Kommissionen indledte en række undersøgelser med henblik på at fastslå, om det ville være rimeligt at begrænse fosfater i vaskemidler for at mindske eutrofiering i EU. Disse undersøgelser dannede grundlag for yderligere konsultationer med medlemsstaterne, industrien og ikke-statslige organisationer under møder i arbejdsgruppen af kompetente myndigheder med ansvar for gennemførelsen af forordningen om vaske- og rengøringsmidler – også kaldet »arbejdsgruppen vedrørende vaske- og rengøringsmidler« – nemlig i november 2006, juli og december 2007, juli 2008 samt februar og november 2009.

2.3.1 En særlig høring af små og mellemstore producenter af vaske- og rengøringsmidler blev gennemført via Enterprise Europe Network i 2009 med det formål at opnå større indsigt i den nuværende anvendelse af fosfater og alternativer ved formuleringen af vaske- og rengøringsmidler og fastslå, hvilke virkninger potentielle begrænsninger af fosfater ville få for disse SMV.

2.3.2 Ovennævnte undersøgelser og konsultationer og rapporten om konsekvensanalysen udgør informationsgrundlaget for udarbejdelsen af Kommissionens forslag KOM(2010) 597 om ændring af forordning (EF) nr. 648/2004, som Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg er blevet bedt om at udtale sig om.

⁽¹⁾ KOM(2007) 234.

⁽²⁾ SEK(2010) 1278.

3. Resumé af kommissionens dokument

3.1 Forslaget tager på baggrund af konklusionerne af de evalueringer og den konsekvensanalyse, som Kommissionen har foretaget i henhold til artikel 16 i forordning (EF) nr. 648/2004, sigte på at ændre forordning (EF) nr. 648/2004 om vaske- og rengøringsmidler ved at indføre en begrænsning af indholdet af fosfater og andre fosforholdige stoffer i husholdningsvaskemidler for at mindske vaskemidlernes bidrag til den samlede eutrofiering af EU's overfladevand.

3.1.1 Det overordnede mål er at sikre en høj beskyttelse af miljøet mod de potentielle skadelige virkninger af fosfater og andre fosforholdige stoffer i vaske- og rengøringsmidler og at sikre et velfungerende indre marked for vaske- og rengøringsmidler.

3.2 Der er foretaget en konsekvensanalyse af fem løsningsmodeller:

- Model 1: Ingen tiltag på EU-plan. Ansvar for at gribe ind ligger hos medlemsstaterne eller inden for rammerne af det regionale samarbejde (referencemodell)
- Model 2: Frivillige foranstaltninger fra industriens side
- Model 3: Totalt forbud mod fosfater i vaske- og rengøringsmidler
- Model 4: Begrænsning af fosfatindholdet i vaskemidler
- Model 5: Fastsættelse af grænseværdier for fosfatindholdet i vaske- og rengøringsmidler.

Analysen af de forskellige modellers indvirkning er blevet gennemført under hensyntagen til resultaterne af den videnskabelige undersøgelse af, hvorledes fosfater i vaske- og rengøringsmidler bidrager til eutrofieringsrisikoen i EU, samt effektivitetskriterierne (herunder anvendelighed, socioøkonomiske virkninger og kontrolmuligheder). Oplysningerne stammer hovedsagelig fra ovennævnte undersøgelser og fra den direkte høring af de berørte parter.

Evalueringen og analysen af løsningsmodellernes konsekvenser viser, at indførelse af en begrænsning i brugen af fosfater og andre fosforholdige stoffer i husholdningsvaskemidler på EU-plan vil medføre, at fosfater i vaske- og rengøringsmidler bidrager mindre til risikoen for eutrofiering af vandmiljøet i EU og vil reducere omkostningerne ved fjernelse af fosfor i spildevandsrensingsanlæg. Disse omkostningsbesparelser vil langt overgå omkostningerne ved at erstatte fosfaterne med alternative stoffer i husholdningsvaskemidler. Derimod vil det ikke for øjeblikket være berettiget at indføre EU-dækkende begrænsninger for maskinopvaskemidler eller for vaske- og rengøringsmidler til anvendelse i institutioner eller til erhvervsformål, fordi de foreliggende alternativer generelt ikke kan opfylde de større tekniske krav, der stilles i forbindelse med disse anvendelsesformål.

4. Generelle bemærkninger

4.1 EØSU udtrykker tilfredshed med Kommissionens forslag i betragtning af, at der mangler acceptable alternative løsninger (såvel ud fra et teknisk som ud fra et økonomisk synspunkt) for alle andre kategorier af vaske- og rengøringsmidler end husholdningsvaskemidler, og støtter derfor, at begrænsninger i brugen af fosfater og andre fosforholdige stoffer for nærværende kun indføres for husholdningsvaskemidler. Som det rigtigt fastslås i ændringsforslaget til artikel 16, må det dog også undersøges, hvad indførelse af begrænsninger i brugen af fosfater i maskinopvaskemidler vil betyde. Producenterne har fået tilstrækkelig lang frist til at afprøve eksisterende løsninger eller finde nye alternative løsninger og gøre dem teknisk egnede og økonomisk acceptable. For at tilskynde industrien til at arbejde i den retning ville det måske være nyttigt, hvis Kommissionen tog initiativ til konsultationer med de kompetente aktører.

4.2 Med hensyn til vurderingen af de forskellige modeller, mener EØSU, at

— model 1 og 2 svigter målsætningen om at sikre et velfungerende indre marked for vaske- og rengøringsmidler, idet de, hvis den nuværende tendens fortsætter, kun vil føre til en langsom reduktion af brugen af fosfater. Det kan dog ikke udelukkes, at tendensen i retning af at bytte fosfater ud med andre stoffer vender, hvilket vil få skadelige følger for miljøet;

— Model 3 er ikke tilrådelig, selv om den synes at være den mest tillokkende for at mindske risikoen for eutrofiering, på den ene side fordi den vil bevirke en uforholdsmæssig stor forringelse af opvaskemaskinernes effektivitet, idet der for disse ikke eksisterer nogen i teknisk eller økonomisk forstand acceptable alternative løsninger på nuværende tidspunkt, og på den anden side fordi alternative løsninger til brug af fosfater i husholdningsvaskemidler nogle gange indeholder andre fosforholdige kemiske stoffer, f.eks. fosfonater, der selv i små mængder har meget høj effektivitet, både hvad angår blødgøring af vandet og stabilisering af blegemidler. Det er derfor umuligt at fjerne fosfor helt fra vaske- og rengøringsmidler.

— Model 4 er mere anbefalelsesværdig, fordi den koncentrerer sig om husholdningsvaskemidler, for hvilke alternative løsninger allerede er for hånden og vidt udbredt, hvis man samtidig fastsætter en maksimumgrænse for tilladt fosforindhold, så man kan anvende fosfonater, hvis betydning er beskrevet ovenfor. Begrænsning af brugen af fosfater i husholdningsvaskemidler reducerer eutrofiering mindre effektivt end model 3 (eftersom kun 60 % af fosfaterne anvendes i husholdningsvaskemidler). På denne måde giver man dog producenter af maskinopvaskemidler den fornødne tid til at gøre alternative løsninger teknisk og økonomisk

egnede til denne type vaskemidler. Desuden opnås en harmonisering af bestemmelserne på EU-niveau, og man sikrer et velfungerende indre marked for husholdningsvaskemidler, der i dag er splittet op.

— Model 5 lader et langt stykke hen ad vejen til at opfylde målsætninger (mindskning af eutrofieringen, sikring af et velfungerende indre marked for alle typer af vaske- og rengøringsmidler) gennem fastsættelse af forskellige grænseværdier for husholdningsvaskemidler, maskinopvaskemidler (ADW) og vaske- og rengøringsmidler til anvendelse i institutioner eller til erhvervsformål (I&E). Det ville dog ikke blive nogen nem opgave at forhandle sig frem til grænseværdierne for ADW og endnu mindre for I&E på grund af de mange forskellige tekniske krav (mange vaske- og rengøringsmidler til anvendelse i institutioner eller til erhvervsformål er skræddersyet specielt til den enkelte kundes industrianlæg). Indførelse af grænseværdier forventes at ville udløse en syndflod af dispensationsanmodninger i henhold til artikel 114 i TEUF med de deraf følgende administrative byrder for de nationale forvaltninger og Kommissionen.

4.3 EØSU erkender, at risikoen for eutrofiering ikke er den samme i alle medlemsstater, og udvalget bifalder derfor Kommissionens forslag om at bibeholde de eksisterende bestemmelser (behørigt tilpasset), så det fortsat bliver muligt for medlemsstaterne at bevare eller indføre nye nationale regler med henblik på at begrænse indholdet af fosfater og andre fosforholdige stoffer i andre vaske- og rengøringsmidler end husholdningsvaskemidler, når dette er begrundet med et ønske om at beskytte vandmiljøet, og for så vidt som der findes alternative løsninger for hånden, der kan accepteres ud fra et teknisk og økonomisk synspunkt.

5. Særlige bemærkninger

5.1 EØSU støtter forslaget om at fastsætte en maksimumgrænse på 0,5 vægtprocent (rent fosfor P) for fosforindholdet i husholdningsvaskemidler, som omfatter alle fosfater og fosforholdige stoffer. Herved sikres det, at det planlagte forbud mod fosfater bliver vanskeligt at omgå.

5.2 EØSU udtrykker tilfredshed med Kommissionens forslag om på et senere tidspunkt – og under alle omstændigheder efter vedtagelsen af det her behandlede forslag – at undersøge fosforholdige maskinopvaskemidlers bidrag til eutrofieringsrisikoen, at forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport og eventuelt at foreslå begrænsninger for fosfatindholdet. Udvalget synes dog, at 5 år er for lang tid at vente, og anbefaler derfor:

— at gennemføre undersøgelsen af fosforholdige maskinopvaskemidlers bidrag til eutrofieringsrisikoen inden for de næste tre år – eller om muligt endnu hurtigere;

- at orientere de brancher, der producerer maskinopvaskemidler og alternative råvarer, og tilskynde dem til at udvikle alternative løsninger – såvel allerede eksisterende som eventuelt endnu ufuldkomne – der kan erstatte fosfater, med henblik på at disse bliver både teknisk og økonomisk gennemførlige;
- og endelig – hvis fosfatbidraget fra maskinopvaskemidler til eutrofieringsrisikoen viser sig at være beskedent, og man samtidig ikke har fundet nogen alternative løsninger, der sikrer, at de pågældende vaskemidler fungerer godt for forbrugerne – at indføre en grænseværdi for fosforindholdet, udtrykt som en procentdel af vægten eller gram per vask, der på den ene side er tilstrækkelig lav til ikke at genere miljøet for meget, men på den anden side er høj nok til at sikre, at vaskemidlet fungerer tilfredsstillende.

5.3 Hvad angår sammenhængen mellem Kommissionens forslag og andre vigtige spilleres politik og EU's målsætninger, tager EØSU Kommissionens vurdering til efterretning og erklærer sig enig i, at man i tilstrækkelig grad har fundet frem til den fornødne tilgang. Kommissionens vurdering er som følger:

5.3.1 Nærværende forslag er helt i overensstemmelse med målsætningerne i direktivet om en ramme for vandpolitiske foranstaltninger (direktiv 2000/60/EF), som kræver af medlemsstaterne, at de sikrer en god miljømæssig og kemisk tilstand i overfladevand inden 2015. I visse sårbare regioner af EU har de berørte medlemsstater gennemført fælles handling og strategisk samarbejde, men fremskridtene er hidtil sket i et langsomt tempo. Forslaget er således en supplerende foranstaltning, som er nødvendig for, at de regionale samarbejdsinitiativer til bekæmpelse af det grænseoverskridende eutrofieringsproblem kan blive en succes.

5.3.2 Forslaget supplerer også direktiv 91/271/EØF om rensning af byspildevand, der tager sigte på at begrænse koncentrationerne af næringsstoffer, såsom kvælstof og fosfor, i overfladevand for at modvirke eutrofiering.

5.4 Kommissionen præciserer, at retsgrundlaget for forslaget er artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), som sigter mod at gennemføre det indre marked og samtidig sikre et højt beskyttelsesniveau for sundhed og miljø.

5.4.1 Forslaget er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet (jf. artikel 5, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union), for så vidt som forslaget ikke henhører under EU's enekompetence.

5.4.2 Kommissionen gør opmærksom på, at forslaget i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet ikke går videre end nødvendigt for at nå de tilsigtede mål, jf. artikel 5, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union.

5.4.3 Endelig har Kommissionen givet retsakten form af en forordning, fordi formålet er en harmonisering af indholdet af fosfater og andre fosforholdige stoffer i husholdningsvaskemidler. Den foreslåede forordning ændrer den eksisterende forordning om vaske- og rengøringsmidler.

5.4.4 EØSU er enig i Kommissionens tilgang. Med henblik på at sikre anvendelsen af proportionalitetsprincippet i forbindelse med de foreslåede sanktioner, anbefaler EØSU følgende:

- Hvis man i forbindelse med markedstilsynet finder husholdningsvaskemidler med et fosforindhold, der er højere end 0,5 %, men lavere end 2,0 %, og den sammensætning, der er indberettet til myndighederne, fastsætter et fosforindhold, der er lavere end 0,5 %, så skal man ikke kræve produktet trukket tilbage fra markedet, men kun pålægge en sundhedsrisiko. Bøden kan gradueres alt efter, hvor meget den tilladte grænseværdi er overskredet. En sådan overskridelse af grænsen på 0,5 % sker sandsynligvis ikke med forsæt, men fordi producenten fuldt lovligt på samme industrianlæg også fremstiller vaskemidler med fosfater til lande uden for EU. En lille sammenblanding er sandsynlig på trods af foranstaltninger, der skal holde varepartierne adskilt fra hinanden. Det overlades til Kommissionens vurdering, om en overtrædelse skal kræve en mere udførlig forklaring fra producenterne side for at forhindre, at den foreslåede foranstaltning ikke misbruges til at omgå grænsen på 0,5 %. Opmærksomheden henledes på, at tilbagetrækning fra markedet af produkter uden alvorlig grund (sundhed, sikker anvendelse eller lign) i sidste ende kan medføre større miljøgener på grund af transport af forskellig art, fjernelse af emballage og bortskaffelse af produktet, uden at det nogensinde har udført den funktion, det var beregnet til, selv om det er fuldstændigt sikkert og velegnet til brug.

- Hvis fosforindholdet overstiger 2,0 vægtpoint, iværksættes de planlagte foranstaltninger og sanktioner.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet: Midtvejsevaluering af Life+-forordningen

KOM(2010) 516 endelig

(2011/C 132/13)

Ordfører: **Lutz RIBBE**

Kommissionen besluttede den 30. september 2010 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet Midtvejsevaluering af Life+-forordningen

KOM(2010) 516 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 28. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 185 stemmer for, 2 imod og 7 hverken for eller imod:

1. Sammenfatning

1.1 Den foreliggende midtvejsevaluering af Life+-programmet (der løber fra 2007 til 2013) giver ikke tilstrækkeligt grundlag for allerede på nuværende tidspunkt at foretage en kvalificeret vurdering af den løbende projektperiode, eftersom de første Life+-projekter pga. vanskeligheder med programmets gennemførelse først blev igangsat i januar 2009.

1.2 EØSU har imidlertid altid fremhævet det knap 20 år gamle Life-programs store betydning for udviklingen og tilrettelæggelsen af EU's miljøpolitik. Udvalget mener, at det også i den nye finansieringsperiode (2013-2020) er både nødvendigt og fornuftigt at videreføre og videreudvikle programmet.

1.3 Life-programmet skal være så fleksibelt et instrument som muligt, og det skal kunne bruges af Kommissionen til at forme miljøpolitikken med. Programmet, der lægger beslag på 0,2 % af EU's budget, kan yde et værdifuldt bidrag til og give værdifulde fingerpeg om mulige løsninger. Det kan imidlertid hverken bruges til at rette op på problemer, der har rod i andre EU-politikområder, eller til at finansiere samtlige EU-strategier med tilknytning til miljøet.

1.4 Udvælgelsen af Life-projekter i fremtiden bør foretages ud fra de krav, som gennemførelsesproblemerne med EU's miljøpolitik har demonstreret nødvendigheden af at opfylde. Anvendelse af forholdstalsprincipper i forhold til den nationale fordeling af midlerne bør i den forbindelse undgås i fremtiden.

1.5 At EU i miljøpolitisk henseende er længere fremme end andre dele af verden, skyldes, at der er et aktivt civilsamfund, der stiller krav herom. Kommissionen fremhæver i denne sammenhæng med rette natur- og miljøorganisationernes rolle, som også påskønnes af EØSU. Men også andre dele af civilsamfundet bør motiveres til i fremtiden i højere grad at medvirke i Life-projekter. Life+-programmets finansieringsmekanismer skal udformes på en måde, der sikrer, at gode projekter ikke strandede på stive medfinansieringsregler.

2. Generelle bemærkninger

2.1 EU's miljøfinansieringsinstrument Life har hidtil været et kolossalt vigtigt EU-program, der har været afgørende for at sætte gang i anvendelse, udvikling og tilrettelæggelse af miljøpolitikken og miljøretten i EU. Programmet blev indført i maj 1992 i kraft af forordning (EF) nr. 1973/92 om oprettelse af et finansielt instrument for miljøet (Life).

2.2 Life I løb fra 1992 til 1995 og havde et budget på 400 mio. euro (100 mio. euro pr. år). På grund af de gode resultater med Life blev der med forordning (EF) nr. 1404/96 indledt en anden fase (Life II), som løb fra 1996 til 1999, og som havde et samlet budget på 450 mio. euro (112,5 mio. euro pr. år). Life III-forordningen (EF) nr. 1655/2000 løb i første omgang fra 2000 til 2004 (128 mio. euro pr. år) og blev derefter i kraft af forordning (EF) nr. 1682/2004 forlænget frem til udgangen af den sidste finansieringsperiode (dvs. frem til slutningen af 2006).

2.3 Med forordning (EF) nr. 614/2007 blev der for finansieringsperioden 2007 til 2013 igangsat en ny fase i Life, nemlig Life+, som der er afsat ca. 2,17 mia. euro (dvs. ca. 340 mio. euro pr. år) til.

2.4 Life+ har fuldstændig omstruktureret den hidtidige støtte på miljøområdet: Dele af de hidtidige EU-støtteprogrammer fra budgettets daværende afsnit 07 (Forest Focus, ngo-støtte, Urban, udvikling af nye politikinitiativer, dele af »gennemførelsen af miljøpolitikken« samt dele af Life-Miljø og Life-Natur) blev således slået sammen, og endvidere blev det besluttet ikke længere at yde støtte til klassiske, materielle miljøinvesteringer via Life, men i stedet at anvende EU-budgettets udgiftsområde 1A (miljøprojekter), 1B og dele af udgiftsområde 2 (naturbeskyttelsesprojekter) til dette formål. Den hidtidige støtte til internationale aktiviteter blev flyttet til udgiftsområde 4, foranstaltninger vedr. havmiljøet til udgiftsområde 3.

2.5 Life+ vil således koncentrere sig om at fremme miljøpolitiske foranstaltninger (med en ren europæisk dimension), som f.eks. udveksling af god praksis, kapacitetsopbygning hos lokale og regionale myndigheder samt støtte til tværeuropæiske ngo'er.

2.6 Investeringsprojekter skal altså ifølge Kommissionen ikke længere finansieres via Life, men via de (nye) udgiftsområder 1A, 1B, 2 og 4.

2.7 Eftersom Life+-forordningen først trådte i kraft i juni 2007, kunne ansøgningsproceduren for projektstøtte ikke igangsættes før oktober 2007. Derfor kunne de nye Life+-projekter heller ikke påbegyndes før i januar 2009. Det betyder, at den midtvejsevaluering, som Kommissionen har fremlagt, og som udvalget skal afgive sine kommentarer til, kun kan omfatte overvejelser vedr. et relativt lille antal projekter, som først lige er kommet i gang. Det er således en passende beskrivelse af situationen fra Kommissionens side, når den siger, at der kun foreligger »begrænsede oplysninger om resultaterne«.

3. Særlige bemærkninger

3.1 Midtvejsevalueringen giver flere steder udtryk for, hvor vigtigt Life+-programmet er. Programmet beskrives som et »effektivt redskab«, der »skaber merværdi«, og der peges på, at »både støttemodtagerne og medlemsstaterne mener, at programmet bør videreføres, eftersom det spiller en nøglerolle for gennemførelsen af EU's miljøpolitik«.

3.2 EØSU tvivler på, at den midtvejsevaluering, som behandles i denne udtalelse, og som forholder sig til projekter, der blev påbegyndt i januar 2009, giver grundlag for en sådan vurdering. Udvalget har ganske vist aldrig lagt skjul på, at det anser Life-programmet for at være særdeles vigtigt, men det tynde talmateriale, der ligger til grund for midtvejsevalueringen, giver ikke grundlag for egentlige konklusioner vedr. den nye Life+-fase.

3.3 Da der imidlertid allerede nu begynder at blive anstillet overvejelser vedr. en eventuel ny programmeringsperiode efter 2013, vil udvalget godt benytte lejligheden til at gå ind på en række grundlæggende spørgsmål og stille en række forslag.

3.4 EØSU skal i første omgang slå fast, at det efter udvalgets opfattelse på nuværende tidspunkt stadig ikke er muligt at foretage en egentlig midtvejsevaluering af Life+-programmet.

3.5 I sin udtalelse⁽¹⁾ om den senere vedtagne Life+-forordning kom udvalget imidlertid med en række advarsler, hvis berettigelse nu synes at blive bekræftet.

3.6 Udvalget udtalte i sin tid, at de hidtidige Life-programmer uden tvivl kan betragtes som meget effektive politiske styringsværktøjer for Kommissionen. Årsagen til, at der

med beskedne midler er opnået ganske betydelige resultater, er, at Kommissionen har kunnet udstikke retningslinjer, og at der både blandt initiativtagerne og medlemsstaterne i en vis udstrækning er blevet konkurreret om midlerne fra Life: Medlemsstaterne (eller rettere sagt: de private og offentlige projektansvarlige i medlemsstaterne) var tidligere i Life's levetid nødt til at udtænke og udvikle innovative projekter, der faldt inden for programmets støtteområde. Projekterne blev derefter vurderet nøje som led i den fastsatte udvælgelsesprocedure, hvorefter de fik grønt lys eller blev forkastet på grund af enten manglende kvalitet eller utilstrækkelige budgetmidler. Hvad tildelingen af bevillinger angik, var der med andre ord både gennemsigtighed på EU-niveau og en klar styring fra Kommissionens side.

3.7 EØSU mener fortsat, at Kommissionen bør råde over et instrument til støtte for sin miljøpolitik, der som bekendt har store vanskeligheder med at gøre fremskridt inden for en række sektorer, og at der bør være tale om et instrument, som kun Kommissionen har råderet over, og som den kan anvende uden hensyn til forholdstalsprincipper, f. eks. hvad tildelingen af bevillinger til regionerne angår.

3.8 Imidlertid fastslår Kommissionen i midtvejsevalueringen, at den vejledende nationale tildeling af midlerne som led i den nye projektfase ganske vist har forbedret »den geografiske fordeling af projekter«, men at evalueringen tyder på, at den nationale fordeling »kan bevirke, at der udvælges projekter af lavere kvalitet«.

3.9 Dette er netop, hvad EØSU havde frygtet. Derfor anmoder udvalget Kommissionen og Rådet om endnu en gang grundigt at overveje den måde, Life-programmet er tilrettelagt på. Programmets formål bør ikke være at overføre EU-midler til medlemsstaterne for dér at finansiere miljøprojekter med europæisk islæt. Programmet bør helt klart anvendes dér, hvor Kommissionens tjenestegrene mener, at der er størst behov for at fremme EU's miljøpolitik.

3.10 Miljøpolitikken i Europa er efterhånden i meget høj grad fastlagt i kraft af EU-regler, hvilket alene kan begrundes ud fra hensynet til et velfungerende indre marked. Men at lægge lovgivningen op på EU-plan og derefter så at sige nationalisere det relevante politikudformningsinstrument passer ikke sammen.

3.11 De projekter og processer, der støttes via Life, bør efter EØSU's opfattelse i endnu højere grad end hidtil have til formål at gennemføre de vedtagne EU-strategier (navnlig EU's strategi for en bæredygtig udvikling – som der er blevet forbavsende stille omkring – biodiversitetsstrategien, klimastrategien og de dele af Europa 2020-strategien, der vedrører miljøet). Der bør lægges særlig vægt på, at projekterne har modelkarakter, dvs. at det ikke, som det f.eks. er tilfældet i øjeblikket på biodiversitetsområdet, bør være et ufravigeligt krav, at det enkelte projekt har karakter af ny innovation. Ofte er det ikke innovation, det skorter på, men ganske enkelt udbredelse og gennemførelse af allerede eksisterende løsninger.

(¹) Jf. CESE 382/2005, EUT C 255 af 14.10.2005, s. 52.

3.12 Derfor har Kommissionen i fremtiden behov for stort råderum i forbindelse med udvælgelsen af projekterne, både hvad angår indhold og finansiering. Det sidste vedrører bl.a. også medfinansieringssatserne. EØSU kan ikke se, at der skulle være i noget i vejen for også at have projekter med 100 procents EU-finansiering.

3.13 Kommissionen påpeger med rette, at civilsamfundets bidrag til udviklingen af miljøpolitikken er afgørende. At Europa i mange henseender miljøpolitisk må betragtes som værende længere fremme end andre dele af verden, skyldes netop, at der i samfundsdebatten stilles krav om mere miljø- og naturbeskyttelse. Det er i EU's interesse at stimulere denne debat, og den må ikke strande på fastsatte medfinansieringssatser alene.

3.14 EØSU lægger vægt på, at Life+-programmerne gennemføres i et konstruktivt samarbejde med alle ngo'er i medlemslandene og på europæisk plan, herunder også erhvervsorganisationer, fagforeninger o.l. Disse organisationers medlemmer er i mange tilfælde erhvervsudøvere på de områder, hvor EU ønsker en indsats for at sikre en bedre beskyttelse af miljøet og en gennemførelse af EU's miljøpolitik. Bevidstheden herom og indsatsen herfor kan med fordel forankres hos erhvervsudøverne og ikke alene hos miljøorganisationer.

3.15 Udvalget skal derfor udtrykkeligt gøre opmærksom på, at der bør gøres en indsats for, ud over de klassiske natur- og miljøorganisationer, at motivere f.eks. erhvervsorganisationer og fagforeninger til at deltage aktivt i Life-projekter.

3.16 EØSU er enig med Kommissionen i, at der bør *»foretages en mere konkret prioritering«* og *»hvert år sættes fokus på bestemte områder«*. I den forbindelse bør der lægges vægt på tværsektorielle indfaldsvinkler. Tilsvarende bør grænseoverskridende projekter med tredjelande ikke udelukkes fuldstændigt.

3.17 Med al respekt for Life skal udvalget imidlertid også advare imod at overvurdere programmets muligheder. Med de ca. 340 mio. euro, der er afsat til programmet pr. år, er det muligt at støtte en lang række projekter, der kan give nyttige fingerpeg om konstruktive løsninger inden for miljøpolitikken. Pengene, der udgør ca. 0,2 % af EU-budgettet, rækker imidlertid ikke til at rette op på problemer, der stammer fra forkerte beslutninger på andre politikområder.

3.18 Når midtvejsevalueringen for delområdet »biodiversitets« vedkommende således tilskriver Life-programmet potentiale til at blive et *»nøgleinstrument til specifikt at finansiere gennemførelsen af handlingsplanen for biodiversitet med«*, kan EØSU have visse tvivl. Naturligvis vil, skal og må Life bidrage til at påpege, hvordan en harmonisk sameksistens mellem bevarelse af den biologiske mangfoldighed og udnyttelse af naturressourcerne konkret kan se ud. Men der skal anvendes andre finansieringsinstrumenter til at sikre dette.

3.19 Kommissionen skriver således selv i én af sine meddelelser ⁽²⁾, at den *»fælles landbrugspolitik er den sektorpolitik, der har størst indvirkning på biodiversiteten i landdistrikterne«*, og at *»Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikterne [...] fortsat (især under søjle 2) [er] EU's vigtigste finansieringskilde til Natura 2000 og biodiversiteten i EU«*. Det er ikke Life-programmet.

3.20 Den kendsgerning, at der i dag kun er dækning for 20 % af det samlede finansieringsbehov til vedligeholdelsen af naturbeskyttelsesområderne, heri medregnet Natura 2000-netværket, er ikke noget, Life-programmet kan rette op på. Dette må ske i kraft af den meget omtalte integration af natur- og miljøbeskyttelse i andre politikområder. Der er med andre ord behov for endnu en gang klart at slå fast, hvad Life-programmets egentlige opgave og rolle er.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁾ Rapport fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet – 2010-evalueringen af gennemførelsen af EU's handlingsplan for biodiversitet, KOM(2010) 548 endelig.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om vurdering af fællesskabsstrategien for kviksølv

KOM(2010) 723 endelig

(2011/C 132/14)

Ordfører: **An LE NOUAIL MARLIÈRE**

Kommissionen besluttede den 7. december 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Vurdering af fællesskabsstrategien for kviksølv

KOM(2010) 723 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 28. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 173 stemmer for, 6 imod og 12 hverken for eller imod:

1. Konklusioner

Gennemførelsen af kviksølvstrategien fra 2005 er på et fremskredent stadium, og næsten alle indsatser har givet resultat og vil helt sikkert blive videreført og styrket.

1.1 EØSU støtter Rådets konklusioner om dette spørgsmål ⁽¹⁾, men anbefaler dog Kommissionen, medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter at:

- a) anerkende, at det er nødvendigt og vigtigt, at EU bevarer sin fremtrædende position på verdensplan ved aktivt at indgå flere forpligtelser til at nedbringe kviksølvbruken, -udbuddet og -emissionerne;
- b) tage i betragtning, at et overordnet mål bør gå hånd i hånd med en omfattende nedbringelse, hvor der gives dispensation i de tilfælde, hvor det er nødvendigt (specifikke tekniske eller finansielle vanskeligheder), i stedet for en tilgang, hvor der anvendes særskilte restriktioner for hvert enkelt produkt og dets anvendelse og på hvert enkelt stadium i kviksølvs livscyklus;
- c) fortsætte og øge støtten til gennemførelse af projekter i udviklingslande og lande med overgangsøkonomier sideløbende med arbejdet i den mellemstatslige forhandlingskomité og som et led i det internationale arbejde på områder, der beskrives i UNEP's styrelsesråds beslutning, afsnit 34;
- d) konkludere, at kviksølvbruken i kloralkalisektoren snarest muligt bør udfases. EØSU anmoder Kommissionen om

senest 1. januar 2012 at fremsætte et forslag om *juridisk bindende foranstaltninger, herunder en dato for endelig udfasning af kviksølvbruken i sektoren så snart som muligt og senest i 2020;*

- e) henlede opmærksomheden på, at der bør træffes specifikke foranstaltninger for kviksølvemissioner fra industrielle kilder og opfordrer Kommissionen til hurtigt at vedtage BAT-konklusioner (BAT – Best Available Technique) samt BAT-relaterede grænseværdier for alle relevante industrielle kviksølvprocesser med henblik på at støtte gennemførelsen af det for nyligt vedtagne direktiv om industrielle emissioner;
- f) vurdere mulighederne for at begrænse brug af kviksølv i knapcellebatterier og foreslå begrænsninger for deres markedsføring senest den 1. juli 2012;
- g) fortsat undersøge muligheden for en udfasning af kviksølvbrug i tandlægeindustrien inden den 1. juli 2012 og i den sammenhæng tage alle tilgængelige studier, udviklinger og alternativer i betragtning;
- h) træffe foranstaltninger for at sikre, at der på alle tandlægeklinikker i EU er installeret yderst effektive amalgamfiltre;
- i) undersøge kviksølvbruken i vacciner, de eksisterende alternativer samt i hvilken udstrækning det er muligt senest den 31. december 2012 at fjerne kviksølv fra denne anvendelse for bedre at beskytte den offentlige sundhed;
- j) træffe foranstaltninger for at iværksætte et første program for studier i methyalkviksølv i fisk og i overensstemmelse hermed ajourføre EU's risikokommunikation senest den 31. december 2012;

⁽¹⁾ Rådets konklusioner om vurdering af fællesskabsstrategien for kviksølv vedtaget den 14. marts 2011 (7774/11).

- k) gøre en indsats for at skabe mere bevidsthed om og øge kendskabet til, at energisparepærer indeholder kviksølv og bør indsamles sikkert og adskilt og beskyttes mod at gå i stykker;
- l) fremme indsatser, der sigter mod at fjerne kviksølvrester i affald;
- m) sørge for, at emissioner fra kremation og små forbrændingsanlæg omfattes af EU's lovgivning;
- n) tage flere skridt for at værne om sundheden for alle arbejdstagere, der kan komme i kontakt med kviksølv;
- o) inden for disse rammer at gennemføre foranstaltninger for den potentielle indvirkning på beskæftigelsen og for at mindske konsekvenserne af de industrielle ændringer for alle arbejdstagere, uanset deres kvalifikationer;
- p) træffe foranstaltninger for en sikker særskilt indsamling af produkter med indhold af kviksølv, hvilket i øjeblikket ikke er et lovkrav, samt iværksætte omfattende informationskampagner for at oplyse brugere og forbrugere om kviksølv-elementers meget flygtige og giftige egenskaber.

2. Indledning

2.1 Kviksølv og det meste af dets bestanddele anses for at være meget giftige substanser, der skader biodiversiteten, økosystemerne og den menneskelige sundhed. Kviksølv er også et bioakkumulerende stof, hvilket betyder, at det kan akkumulere i organismer op igennem de forskellige stadier i fødekæden. Kviksølv fordampes også ved stuetemperatur og kan omdannes til methylkviksølv, der er den mest almindelige, men også mest giftige form. Derfor er kviksølv en modstandsdygtig substans, der kan spredes ud over betragtelige afstande i vand, jord og luft samt i organismer ⁽²⁾.

2.2 Årsagen til menneskeskabt frigivelse af kviksølv skal findes i dets mange anvendelser, f.eks. brug af kviksølv i visse produkter og produktionsprocesser og luftforurenende emissioner eller utilsigtede udslip. De største brugere af kviksølv er kloralkalianlæg, industrier, der bruger kemiske polymerer, og producenter af tandfyldningsamalgam, der tegner sig for 86 % af den årlige mængde.

2.3 Kviksølvemissionerne til luften fra termiske kraftværker og andre forbrændingsanlæg, særlig kulforbrændingsanlæg, andrager 50 % af de samlede kviksølvemissioner ⁽³⁾ fra industrielle kilder.

⁽²⁾ UNEP Chemicals, Global Mercury Assessment, december 2002-2010.

⁽³⁾ <http://prtr.ec.europa.eu/PollutantReleases.aspx>

Kilder til potentielle menneskeskabte kviksølvfrigivelser

a) Brug i produkter

- Måleinstrumenter
- Tandfyldningsamalgam
- Lysstofrør, energibesparende glødepærer
- Batterier
- Kontakter
- Vacciner (thiomersal eller thimerosal)

b) Brug i produktionsprocesser

- Som katalysator for polymerer og polyurethan
- Kloralkaliindustrien
- Guldminedrift

c) Luftforurenende emissioner

- Kraftværker (kulfyrede)
- Kremation (indtaget kviksølv og tandfyldninger)
- Ikke genbrugt og forbrændt affald (med indhold af kviksølv)

d) Utilsigtede udslip

- Industrielle lækager (under fremstilling, opbevaring osv.)

3. Generelle bemærkninger

3.1 På globalt niveau bestilte De Forenede Nationers Miljøprogram (UNEP) i 2001 et studie om tilstedeværelsen og indvirkningen af kviksølv, hvori det blev konkluderet, at der var nok belæg for skadelige virkninger til, at der skulle handles på internationalt plan ⁽⁴⁾. I februar 2009 besluttede verdens regeringer på mødet i UNEP's styrelsesråd at udarbejde en juridisk bindende aftale om kviksølv senest i 2013.

3.2 I december 2002 forelagde Kommissionen Rådet en rapport om kviksølv fra kloralkaliindustrien. Som en reaktion på rapporten opfordrede Rådet Kommissionen til at iværksætte en bredere undersøgelse af spørgsmålet og at fremlægge en sammenhængende strategi med foranstaltninger, der kan beskytte sundhed og miljø mod frigivelse af kviksølv på grundlag af en livscyklustilgang, hvor der tages hensyn til fremstilling, anvendelse, affaldsbehandling og emissioner.

⁽⁴⁾ UNEP Chemicals, Global Mercury Assessment, december 2002.

3.3 På baggrund heraf vedtog Kommissionen fællesskabsstrategien for kviksølv den 28. januar 2005. Det vigtigste mål var at »formindske kviksølvniveauerne i miljøet og risikoen for, at mennesker udsættes for kviksølv, ikke mindst i form af methylkviksølv i fisk«⁽⁵⁾.

3.4 Denne strategi har seks overordnede mål (og 20 prioriterede tiltag) med henblik på:

- at formindske kviksølvemissionerne,
- at formindske kviksølvomsætningen i samfundet ved at nedskære udbud og efterspørgsel,
- at finde ud af, hvad der på længere sigt skal ske med overskydende kviksølv og beholdninger (i produkter, som stadig er i brug eller på lager),
- at beskytte mod udsættelse for kviksølv,
- at forbedre forståelsen af kviksølvproblemet og løsningerne på det,
- at støtte og fremme internationale foranstaltninger for kviksølv.

3.5 Strategien indeholdt en undersøgelses- og revisionsklausul for 2010. Kommissionen fremsendte den aktuelle vurdering af fællesskabsstrategien for kviksølv til Rådet og Europa-Parlamentet den 7. december 2010.

3.6 Samtidig har Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA) fremsat forslag om at udvide begrænsningerne for måleudstyr med indhold af kviksølv til professionelt eller industrielt brug⁽⁶⁾ under henvisning til revisionsklausulen i REACH-forordningen. Der blev iværksat en offentlig høring den 24. september 2010, og udtalelserne fra de relevante udvalg under REACH forventes indsendt til Kommissionen i september 2011.

3.7 EØSU har offentliggjort to udtalelser om disse udviklinger, hvori udvalget støtter Kommissionens aktive engagement i at nedbringe produktionen og brug af kviksølv i EU og resten af verden samt i at skabe sikker oplagring af kviksølv samt Kommissionens mål om at fuldstændig at standse brug af kviksølv i nogle måleinstrumenter⁽⁷⁾.

3.8 EØSU har dog i sine udtalelser indtrængende opfordret Kommissionen »til snarest muligt at gennemføre de øvrige elementer i kviksølvstrategien og til at udvikle foranstaltninger, der kan reducere brugen af kviksølv i processer og produkter i Europa yderligere, og sikre, at kviksølv i affaldsstrømme bortskaffes på betryggende vis«. EØSU har desuden opfordret

Kommissionen til at sikre, at professionelle og industrielle brugere af måleinstrumenter med indhold af kviksølv overholder kravet om ikke at udlede kviksølv i miljøet.

3.9 Den dybdegående undersøgelse i 2010⁽⁸⁾ og støttedokumenterne fra de forskellige berørte parter⁽⁹⁾ har understreget, at der virkelig er gjort fremskridt med gennemførelsen af fællesskabsstrategien for kviksølv, ligesom de har kastet lys over EU's store støtte til internationale initiativer og forhandlingerne om en juridisk bindende aftale under UNEP.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Fællesskabsstrategien for kviksølv anvender en række mere generelle juridiske instrumenter (herunder især ROHS-direktivet⁽¹⁰⁾, REACH-forordningen, rammedirektivet om vand og IPPC-direktivet) og tilpasser nogle steder disse værktøjer til målet om at nedbringe kviksølv i hele EU:

- Gennem BAT-referencedokumenter for bedste tilgængelige teknik (såkaldte BREF) og vedtagelsen af det nye direktiv om industrielle emissioner er syv direktiver, herunder IPPC-direktivet, blevet opdateret og samlet, og BAT har fået en større virkning (der sættes krav om, at nye installationer skal overholde reglerne fra 2012, og at eksisterende installationer skal overholde reglerne fra 2016).

- Direktiv 2006/66/EF om batterier og akkumulatorer og om udtjente batterier og akkumulatorer nedsatte de tilladte grænseværdier i forhold til det tidligere direktiv fra 1991.

4.2 Gennemførelsen af denne strategi har også givet anledning til nye værktøjer og regler, der har givet EU en førerposition, når det gælder om at nedbringe anvendelsen af kviksølv:

- Et forbud mod eksport af metallisk kviksølv og visse kviksølvforbindelser og -blandinger og et krav om sikker oplagring af metallisk kviksølv (forordning (EF) 1102/2008 af 22. oktober 2008), der træder i kraft i marts 2011;

- Et direktiv om restriktioner på salg af måleinstrumenter med indhold af kviksølv til offentligheden (disse instrumenter må ikke markedsføres, medmindre der er givet dispensation, hvilket normalt er relevant for porosimetre), som blev vedtaget den 25. september 2007, og som nu er optaget i bilag XVII under punkt 18a) i REACH-forordningen. Forbuddet er ved at blive udvidet til også at dække professionelle anvendelser (industrielle, medicinske osv.).

⁽⁵⁾ KOM(2005) 20 endelig.

⁽⁶⁾ Det Europæiske Kemikalieagentur – Annex XV Restriction Report, juni 2010.

⁽⁷⁾ EUT C 168 af 20.7.2007, s. 44 og EUT C 318 af 23.12.2006, s. 115.

⁽⁸⁾ <http://mercury.biois.com> (s. 74).

⁽⁹⁾ ZMWG (Zero Mercury Working Group), www.zeromercury.org, og Det Europæiske Miljøkontor, www.eeb.org.

⁽¹⁰⁾ Direktiv 2002/95/EF om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr.

Endelig arbejder kloralkaliindustriens sammenslutning i Europa, Euro Chlor, på at udfase brugen af kviksølv i kloralkaliindustrien i senest 2020 gennem en frivillig aftale.

4.3 EØSU understreger, hvor vigtigt det er, at man under revurderingen af forordning (EF) nr. 1102/2008 udvider eksportforbuddet til også at dække andre kviksølvforbindelser og produkter med indhold af kviksølv samt sikker oplagring af metallisk kviksølv og/eller kviksølv i fast form.

4.4 EØSU understreger følgende punkter:

— I studiet udført af BIO Intelligence Service ⁽¹¹⁾, efter bestilling fra Generaldirektoratet for Miljø, blev det foreslået, at strategien særligt skulle sigte mod at beskytte menneskers sundhed og miljøet mod frigivelse af kviksølv og kviksølvforbindelser ved at minimere og, om muligt, helt standse menneskeskabte kviksølvfrigivelser til luft, vand og land.

— Derudover er der nu mulighed for at nå tættere på opfyldelsen af det overordnede mål om at nedbringe kviksølvbrug, da de fleste produkter og anvendelser har kviksølvfrie (og økonomisk bæredygtige alternativer), og da de fleste virksomheder, der fremstiller kviksølvholdige produkter, også fremstiller alternative produkter, hvilket gør det muligt at:

— mindske de økonomiske og sociale konsekvenser (med hensyn til beskæftigelsen) ved en større nedbringelse af kviksølvbrug.

— styrke EU's stilling på det innovative og økonomiske niveau (teknologisk fremskridt)

— styrke EU's stilling i den internationale og globale debat, herunder hvad angår RIO-20, og støtte Kommissionens initiativ for den eksterne dimension af den europæiske miljøpolitik.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹¹⁾ <http://mercury.biois.com> (s. 74).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. ... om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav

KOM(2010) 767 endelig — 2010/0370 (COD)

(2011/C 132/15)

Ordfører uden studiegruppe: **Christos POLYZOGOPOULOS**

Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 18. og den 20. januar 2011 under henvisning til artikel 43 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. ... om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav

KOM(2010) 767 endelig — 2010/0370 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 28. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 174 stemmer for, 6 imod og 17 hverken for eller imod.

Konklusioner og anbefalinger

1. Konklusioner

EØSU bifalder den foreliggende forordning, som er et udkast til forslag til omarbejdning af forordning (EF) nr. 1405/2006 begrundet i det følgende.

1.1 Den tidligere forordning har gennemgået mange ændringer, dels på grund af udviklingen i EU-lovgivningen, dels på grund af harmoniseringen med Lissabontraktaten. Det er derfor nødvendigt at ændre på lovtekstens opbygning, så støtteprogrammets centrale rolle fremgår mere klart i den nye udgave af forordningen, og vægten lægges på:

a) den særlige forsyningsordning

b) de særlige foranstaltninger til fordel for den lokale produktion.

1.2 Den nye forordningstekst specificerer de væsentlige elementer i en særlig ordning for landbrugsprodukter, som har lokal betydning for de mindre øer i Det Ægæiske Hav, og afhjælper dermed effektivt de problemer, som skyldes deres isolerede og afsides beliggenhed, status som øsamfund, lille areal, vanskelige topografiske og klimatiske forhold og økonomisk afhængighed af nogle få produkter.

1.3 Artikel 2 i den nye forordning slår fast, at foranstaltningerne skal bidrage til at 1) sikre de mindre øers forsyninger af vigtige produkter, der skal anvendes til konsum eller forarbejdning eller som rå- og hjælpestoffer, ved at udligne de ekstraomkostninger, som skyldes deres afsides beliggenhed, status

som øsamfund og lille areal, og 2) bevare og udvikle landbruget på de mindre øer, herunder produktionen, forarbejdningen og afsætningen af lokale produkter.

1.4 Forordningen skal sikre, at Grækenland gennemfører ordningen for de mindre øer i Det Ægæiske Hav på ensartet vis i forhold til andre lignende ordninger for at undgå konkurrenceforvridning og forskelsbehandling af de erhvervsdrivende.

1.5 Forordningen sikrer en god budgetforvaltning, idet Grækenland i sit program skal anføre en liste over den støtte, der udgør direkte betalinger til fordel for lokale produkter, og eksplicit nævne, hvordan dette beløb er defineret.

1.6 Det fastslås i forordningen, at loftet over finansieringen af den særlige forsyningsordning er blevet forhøjet med 20 %.

1.7 Kommissionen får tildelt gennemførelsesbeføjelser, for så vidt angår ensartede betingelser for gennemførelsen af licensordningen og de erhvervsdrivendes forpligtelser i forbindelse med den særlige forsyningsordning og generelle regler for den kontrol, Grækenland skal gennemføre.

1.8 I henhold til artikel 11, stk. 2, har Kommissionen nu bemyndigelse til ved delegeret retsakt at fastsætte betingelserne for registrering af de erhvervsdrivende i licensregistret, at kræve sikkerhedsstillelse for udstedelsen af licenser og at vedtage foranstaltninger til fastsættelse af proceduren for vedtagelse af programændringer.

Begrundelse

2. Introduktion

2.1 Målene for disse foranstaltninger og principperne for programmering, forenelighed og sammenhæng med EU's øvrige politikker er blevet fastlagt i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 1782/2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik og ordninger for direkte støtte.

2.2 Kommissionen, som har fået tildelt gennemførelsesbeføjelser i henhold til traktatens artikel 291, stk. 2, træffer de nødvendige administrative forholdsregler for at sikre, at Grækenland gennemfører ordningen for de mindre øer i Det Ægæiske Hav på ensartet vis i forhold til andre lignende ordninger for at undgå konkurrenceforvridning og forskelsbehandling af de erhvervsdrivende.

2.3 Forordningen garanterer ensartede betingelser for gennemførelsen af licensordningen og de erhvervsdrivendes forpligtelser i forbindelse med den særlige forsyningsordning (artikel 11, stk. 3).

2.4 Forordningen fastsætter ensartede betingelser for gennemførelse af programmerne (artikel 6, stk. 2, artikel 15, stk. 3, og artikel 18, stk. 3) og generelle regler for den kontrol, Grækenland skal gennemføre (artikel 7, artikel 12, stk. 2, og artikel 14, stk. 1).

2.5 EØSU mener, at de overvejelser, holdninger og forslag, der fremlægges i denne udtalelses punkt 4, 5, 6 og 7, bør udnyttes til at forbedre indholdet af denne forordning, der er på vej til at blive vedtaget, og udviklingen af en integreret politik for de spredt liggende mindre øer i Det Ægæiske Hav.

3. Resumé af forslaget til forordning

3.1 På grund af mange ændringer og for at skabe overensstemmelse med Lissabontraktaten ophæves den tidligere forordning (EF) nr. 1405/2006, som afløses af en ny forordning med en ny tekst.

3.2 I kapitel II, artikel 5, præciseres indholdet af støtteprogrammet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav (kapitel II, artikel 5), som er udarbejdet af Grækenland og forelagt Kommissionen til godkendelse i henhold til subsidiaritetsprincippet og i overensstemmelse hermed. Grækenland kan i samme ånd ændre i programmet (kapitel II, artikel 3 og 6) under overholdelse af de principper, landet allerede har fastlagt, med henblik på nødvendige tilpasninger.

3.3 Forordningen fastsætter en særlig forsyningsordning for de EU-landbrugsprodukter, som på de mindre øer i Det Ægæiske Hav er vigtige til konsum eller til forarbejdning af andre produkter eller som rå- og hjælpestoffer (artikel 3). Den fastslår endvidere, at Grækenland skal udarbejde en forsyningsopgørelse over øernes forsyningsbehov.

3.4 Der gives støtte til hver enkelt landbrugsproduktion på de mindre øer på grundlag af afsætningsomkostningerne, beregnet af de havne på det græske fastland, som leverer forsyningerne, og på grundlag af eventuelle meromkostninger, der skyldes deres ø-karakter og lille areal.

3.5 De særlige geografiske forhold, ekstraomkostningerne for levering af produkterne og de ekstra udgifter som følge af øernes afsides beliggenhed medfører ulemper, som må afhjælpes ved at sænke priserne på de pågældende produkter. Dette gør det nødvendigt at indføre en særlig forsyningsordning. For at undgå spekulation skal produkter, der er omfattet af den særlige forsyningsordning, være af sund og sædvanlig handelskvalitet.

3.6 For at bevare EU-produkternes konkurrenceevne bør der ydes støtte til forsyningen af de mindre øer i Det Ægæiske Hav med EU-produkter under hensyntagen til de ekstra transportomkostninger.

3.7 For at tage højde for, at den særlige forsyningsordning kan resultere i en økonomisk fordel, omfatter den et forbud mod at forsende eller eksportere disse produkter. Det er dog muligt at afsætte dem på de eksterne markeder, hvis den økonomiske fordel betales tilbage. Produkter, der er omfattet af den særlige forsyningsordning, er desuden underlagt administrativ kontrol (artikel 14).

3.8 For at få støtte skal de erhvervsdrivende fremlægge en licens som bevis for deres optagelse i de relevante registre.

3.9 Handel med forarbejdede produkter mellem de mindre øer i Det Ægæiske Hav og eksport af disse produkter til resten af EU og til tredjelande fremmes.

3.10 Der gives incitament til at støtte den lokale landbrugsproduktion gennem det støtteprogram, der for første gang blev oprettet ved forordning nr. 1405/2006. Det har tilgodeset produktion, afsætning og forarbejdning af en lang række produkter gennem foranstaltninger, som har vist sig effektive for udviklingen af landbrugsaktiviteterne.

3.11 Der fastlægges foranstaltninger til finansiering af undersøgelser, demonstrationsprojekter, uddannelse og teknisk bistand (artikel 15).

3.12 Landbrugsproduktion og handel med kvalitetsprodukter stimuleres.

3.13 I forslaget til forordning fastlægges Kommissionens beføjelser til at vedtage delegerede retsakter, som den har pligt til at underrette Europa-Parlamentet og Rådet om.

4. Henstillinger

EØSU mener, at følgende foranstaltninger bør prioriteres og vedtages:

4.1 Landbrugsprodukterne bør indgå i en plan for udvikling af ø-turismen og bruges som et middel til at tiltrække europæiske og internationale forbrugere, der sætter pris på middelhavsdiæten og de lokale økologiske produkters særlige næringsværdi.

4.2 Man bør også træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de traditionelle landbrugsprodukter udnyttes mere effektivt, da der også er en stigende efterspørgsel efter dem i andre erhvervssektorer, f.eks. lægemiddelindustrien, kosmetologien og homøopatien, på grund af deres terapeutiske egenskaber (mastiksharpiks fra øen Chios, olivenolie, honning, forskellige krydderurter osv.).

4.3 Lokalbefolkningen bør informeres om den næringsmæssige og økonomiske værdi af dens produkter. EØSU foreslår, at der på en strategisk beliggende ø oprettes en tværregional skole i stil med et »Erasmusprogram for studerende og beskæftigede inden for landboturisme eller dyrkning af landbrugsprodukter«.

4.4 Der bør tages skridt til udformning af oplysningsprogrammer, som skal få nationale og internationale universiteter til at deltage i undervisningsprogrammer med henblik på gennemførelse af undersøgelser og videnskabelig forskning i, hvordan ø-produkternes økonomiske potentiale kan forøges, og hvordan produkterne kan udnyttes.

4.5 Der bør med særligt henblik på de afsidesliggende regioner gennemføres nøje tilrettelagte, specifikke tiltag til gavn for de udsatte ø-befolkninger. Det overordnede formål hermed bør være at fastholde befolkningen på øerne i kraft af primært økonomiske incitamenter. Tiltagene bør navnlig være rettet mod de unge og omfatte støtteprogrammer uden tilbagebetaling af overskud med det formål at stimulere erhvervsaktiviteten i de afsidesliggende områder og udnytte øernes økonomiske potentiale, idet der i den forbindelse bør tages højde for den enkelte øs særlige beskaffenhed samt geografiske og geologiske karakteristika.

4.6 Der bør lægges vægt på forbedring af landbrugsprodukternes kvalitet og sænkning af produktionsomkostningerne.

4.7 Der bør opstilles specifikke kriterier under hensyntagen til jordbundsmorfologiske forhold og geologiske faktorer.

5. Generelle bemærkninger

EØSU anerkender, at der er en række særlige faktorer, der står i vejen for udviklingen af landbruget på de Ægæiske Øer, og mener, at forordningen ville vinde ved at tage følgende forhold under overvejelse:

5.1 Eftersom nødvendige ressourcer som vand, energi og råstoffer er knappe på de Ægæiske Øer, bør de styres stramt. Dette gælder særligt i sommerhalvåret, hvor øerne pga. den store tilstrømning af turister og sommergæster har problemer med mangel på vand og energi. Disse problemer bør tackles på en måde, der sikrer en bedre ressourceforvaltning og hensyntagen til balancen i det naturgivne miljø. Forordningen kunne med fordel fastsætte bestemmelser om støtte, der tager højde herfor.

5.2 **Ændringer i arealanvendelsen på øerne:** Landbrugsarealets andel af øernes samlede areal falder løbende, fordi det anvendes til andre formål, herunder til bebyggelse eller, som følge af nedlæggelsen af landbrug, til braklægning, hvorved jorderne ligger uudnyttede hen og affolkes (i det sidste tilfælde tales der om »permanent jordudtagning«). Derfor bør der indføres incitamenter til en forbedret arealudnyttelse i kraft af støtte til landbrugsproduktion. Forordningen kan fastsætte bestemmelser herom.

5.3 Afviklingen og nedlægningen af landbrugsbedrifter og ophobningen af biomasse (grene og planter) i skove og olivenlunde øger risikoen for skovbrande, der igen forhindrer landbrugsmæssig udnyttelse af arealerne igennem længere perioder.

5.4 Der er behov for at genoprette balancen mellem arealanvendelsen til turisme og landbrugsmæssige formål. De to sektorer skal supplere hinanden.

5.5 Særlig opmærksomhed bør der vies primærsektoren, hvor beskæftigelsen falder kraftigt, mens den derimod er stigende inden for tertiærsektoren.

6. Særlige bemærkninger

6.1 Kreta og Evia bør være omfattet af forordningen.

6.2 For at forbedre produktion og markedsføring af og PR for landbrugsprodukterne bør initiativerne være tilrettelagt over en periode på et år. Tiltagene bør særligt være rettet imod at øge produktionen, men også og parallelt hermed mod at forbedre kvaliteten.

6.3 Der bør indføres hektarstøtte med særligt henblik på sanering af jorderne og arealfordelingen for at bevare de traditionelle olivenlunde og citrusplantager på de mindre øer i Det Ægæiske Hav.

6.4 Der bør gives supplerende støtte til produkter såsom spise- og spirekartofler, Tinos-artiskok, Skopélos-blomme, Santorini-cherrytomat, citrusfrugter, spiselig fladbælgfrugt (bønne) af arten *Lathyrus sphaericus*, bønne, Lemnos-byg, paletten af traditionelle oste som graviera fra Naxos og kalathaki fra Lemnos (beskyttet oprindelsesbetegnelse), citronlikør, Amorgos-rakomelo, Lesbos- eller Siphnos-marcipan samt Kalloni-sardiner.

Honning og olie er karakteristiske for og kvalitetsmæssige topprodukter i landbrugsproduktionen på de små øer.

6.5 Der skal i de traditionelle dyrkningsområder på de mindre øer i de Ægæiske Hav lægges vægt på den traditionelle produktion af Chios-mastikstræ og på vindyrkning til fremstilling af vine med beskyttet oprindelsesbetegnelse.

6.5.1 Der bør fastsættes økonomisk støtte til forpagtet jord.

6.5.2 Der er behov for at styrke indsatsen for at beskytte geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer.

6.5.3 Der bør indføres økonomisk støtte til at forbedre vinfremstilling og vinoplagering samt standardisering og distribution af vin og olivenolie fremstillet på øerne.

Betingelser:

6.5.4 Det fastsatte maksimale udbytte for dyrkning, drift og produktion pr. hektar må ikke overskrides.

6.5.5 Det er de dyrkningsteknikker, der er fastsat i den nationale lovgivning, der skal anvendes.

6.5.6 Produktionen skal have kontrolleret oprindelsesbetegnelse eller bære betegnelsen »af højere kvalitet«

6.5.7 De krav, der gælder i medfør af national eller europæisk lovgivning, skal overholdes.

7. Forslag

7.1 EØSU mener, at forordningen bør gøre det nemmere at knytte forbindelser mellem landbruget og de øvrige sektorer i lokaløkonomien (turisme, håndværk, handel) ved også at lægge vægt på en ændring af tilbuddet til turisterne.

7.2 Udvalget finder, at der bør sættes på indføring i dyrknings- og høstmetoder inden for frugtavl, opsporing af geologisk interessante steder, viden om dyrearter, der lever i det landbrugsmæssige økosystem, mediterrane kost, sund ernæring og økologiske produkter.

7.3 Efter EØSU's opfattelse er de oplevelser, der kan fås i olivenlundenes og appelsintræernes skygge og fred, ved

kontakten med jorden og i stilheden langt fra verdens tummel, ved en rejse ind i hjertet af et ægte og oprindeligt landskab eller ved alle disse oplevelser tilsammen velegnede til særlige og originale former for turisme (kulturturisme, økoturisme, agroturisme, helseturisme, vandring og gastronomisk turisme mv.).

På den måde vil der kunne skabes et andet tilbud til turisterne, i tæt sammenhæng med de landbrugsprodukter, der selv er direkte knyttet til kvalitetsturisme, gastronomi (mediterrane kost), økologiske produkter og agroturisme. Således vil det være muligt at undgå masseturisme, der er det traditionelle ledsagefænomen til sol og hav. **Forordningen bør bidrage til at opnå denne målsætning.**

7.4 EØSU mener, at det i forbindelse med EU's politikker vedrørende f.eks. økologiske, kosmetiske eller parafarmaceutiske produkter og med henblik på fremme af produkter fra landene omkring Middelhavet bør overvejes på én af øerne i Det Ægæiske Hav at etablere en tjeneste eller myndighed med ansvar for den løbende oplysningsindsats om sund kost eller mediterrane gastronomi.

7.5 Udvalget henstiller, at der udarbejdes en pilotpolitik med forbillende i den knowhow, som kooperativet »Sammenslutningen af mastiksproducenter på Chios« råder over, med det hovedformål at etablere et netværk af butikker (»mastikshops«) i Grækenland og i hele EU for at gøre opmærksom på og fremme mastiks i dens forskellige anvendelser og egenskaber med udgangspunkt i produkter lavet af dette materiale på Chios, i Grækenland og EU.

7.6 EØSU har tidligere (jf. ECO/213 af 10. juli 2008 og ECO/26 af 15. juli 2010, vedtaget på udvalgets plenarforsamling) at prioritere agroturisme i forbindelse med beskæftigelsesfremmende tiltag.

7.6.1 Derfor mener udvalget, at forordningen bør tilskynde til beskæftigelse af ø-befolkningen inden for landbruget og støtte denne ved at anerkende dens ret til at investere i agroturisme og få et udkomme herved. For at de to aktiviteter kan støtte hinanden, er det afgørende, at de hertil inddragne arealer får dobbelt status som landbrugsjord (eller skovbrugsareal) og arealer, der kan anvendes til agroturisme. Retten bør imidlertid ikke være knyttet til en given matrikel, men til landbrugsbedriften.

7.6.2 Det er vigtigt at sikre agroturismen gunstige vilkår, herunder ved at give tilladelse til at opføre mindre landboturismefaciliteter på bedriften. Disse tilladelser bør gives og fornys under forudsætning af, at landbrugsproduktionen på stedet opretholdes (oliven, vin, appelsiner, mandariner, mastiks, honning, figner mv.).

7.6.3 I de ugunstigt stillede områder på de mindre øer, som er affolkede, og hvor jorderne ligger uudnyttede hen, er deltidslandbrug den mest velegnede og sikre måde at fastholde befolkningen på og værne om øens miljø.

Forordningen kan på dette punkt være en katalysator for bevarelse af livet i landdistrikterne, naturrigdommene og miljøet til gavn for de tilrejsende og naturligvis for beboerne selv.

7.7 EØSU mener med andre ord, at de vigtigste sektorer i forhold til øernes udvikling frem for alt er landbrug og turisme. Der findes på øerne også andre aktivitetsområder som kvægopdræt, fiskeri, søfart og kultur. De kan inddrages og udnyttes i

befordringen og udnyttelsen af markedsføringen af de lokale produkter. Med henblik herpå henstiller udvalget at støtte forskningen ved f.eks. at etablere landbrugsskoler, iværksætte en vækststrategi baseret på viden, forskning og innovation, og som kan resultere i konkurrencefordele og ny økonomisk dynamik, eller ved at udnytte de Ægæiske Øers potentiale på uddannelsesområdet og inden for forskningen. Således tegner der sig en strategi, der er henvendt til alle økonomiens sektorer, og som, fordi den favner bredere end blot til østater som Malta og Cypern eller øer med en stærk regional identitet som Sardinien eller Korsika, kan skabe en tidssvarende model for vækst på øerne. Det er en strategi, der kan finde anvendelse inden for landbruget, men også mere generelt på de små øer i Det Ægæiske Hav.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 378/2007 for så vidt angår reglerne for gennemførelse af frivillig graduering af direkte betalinger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik

KOM(2010) 772 endelig — 2010/0372 (COD)

(2011/C 132/16)

Ordfører uden studiegruppe: **Luís MIRA**

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede den 18. januar 2011 under henvisning til artikel 43 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 378/2007 for så vidt angår reglerne for gennemførelse af frivillig graduering af direkte betalinger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik

KOM(2010) 772 endelig – 2010/0372 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, der vedtog sin udtalelse den 28. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 176 stemmer for, 2 imod og 14 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 I tilpasningen af forordning nr. 378/2007 (frivillig graduering af direkte betalinger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik) til Lissabontraktaten skelnes der mellem de beføjelser, der tillægges Kommissionen til at vedtage almengyldige ikke-lovgivningsmæssige retsakter, der udbygger eller ændrer visse ikke-væsentlige bestemmelser i lovgivningsmæssige retsakter (delegerede retsakter), og de beføjelser, der tillægges Kommissionen til at vedtage ensartede betingelser for gennemførelse af Unionens juridisk bindende retsakter (gennemførelsesretsakter). EØSU går ind for høring af de berørte parter og medlemsstaterne i forbindelse med udarbejdelsen af EU's retsakter og mener, at denne fremgangsmåde bør fastholdes.

1.2 EØSU er enig i, at Kommissionen bør fastsætte de nettobeløb, der fremkommer ved anvendelsen af frivillig graduering ved hjælp af gennemførelsesretsakter uden bistand fra et udvalg for at sikre, at procedurerne bliver hurtige og effektive.

1.3 EØSU er enig i, at Kommissionen bør have beføjelser til at vedtage gennemførelsesretsakter med bistand fra Udvalget for Udvikling af Landdistrikterne for at sikre integreringen af frivillig graduering i programmeringen af udviklingen af landdistrikterne.

1.4 EØSU er enig i, at Kommissionen bør have beføjelser til at vedtage gennemførelsesretsakter med bistand fra Komitéen for Landbrugsfondene for at sikre den finansielle styring af frivillig graduering.

2. Bemærkninger

2.1 Den frivillige graduering er et instrument, som frit kan anvendes til at overføre op til 20 % af de samlede direkte betalinger under første søjle og i stedet anvende dem til landdistriktudvikling uden nogen omfordeling. De graduerede beløb (som tages fra første søjle) svarer nøjagtigt til det beløb, der overføres til anden søjle i hver medlemsstat, og der kræves ingen medfinansiering.

Portugal og Det Forenede Kongerige er de eneste to EU-lande, som har ønsket at bruge denne bestemmelse, men Portugal har aldrig nået at anvende den i praksis, fordi der allerede er balance mellem de to søjler i den fælles landbrugspolitik.

2.2 Det Forenede Kongerige er den eneste medlemsstat, som benytter frivillig graduering til at overføre en procentdel af de direkte betalinger under første søjle til landdistriktudvikling.

Med denne overførsel af midler får Det Forenede Kongerige flere midler til landdistriktudvikling.

2.3 Kommissionens forslag om ændring af forordning 378/2007 (frivillig graduering af direkte betalinger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik) indeholder to typer ændringer:

— ændringer, der følger af tilpasningen til Lissabontraktaten;

- tildeling af beføjelser til Kommissionen til at vedtage gennemførelsesakter for at sikre, at den frivillige graduerings af de direkte betalinger finder ensartet anvendelse i alle medlemsstater;
- beføjelse af Kommissionen til at fastsætte de nettobeløb, der fremkommer ved anvendelsen af frivillig graduerings, ved hjælp af gennemførelsesretsakter og uden bistand fra et udvalg.

2.4 Lissabontraktaten skelner mellem to typer af retsakter: delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter.

2.5 Delegerede retsakter: lovgiver delegerer en beføjelse til Kommissionen til at vedtage retsakter, der ændrer visse ikke-væsentlige bestemmelser i den lovgivningsmæssige retsakt. De delegerede retsakter kan indeholde visse tekniske detaljer eller bestå i en efterfølgende ændring af visse elementer i en lovgivningsmæssig retsakt. Lovgiver kan således koncentrere sig om de politiske retningslinjer og mål uden at gå ind i for mange tekniske detaljer. Der er dog strenge begrænsninger for denne delegering, for kun Kommissionen er beføjet til at vedtage delegerede retsakter. Desuden fastsætter lovgiver betingelserne for, at denne delegering kan finde sted. Artikel 290 i traktaten om EU's funktionsmåde fastsætter således, at Rådet og Parlamentet kan tilbagekalde en delegation eller begrænse den tidsmæssigt.

2.6 Gennemførelsesretsakter: Lissabontraktaten styrker ligeledes Kommissionens gennemførelsesbeføjelser. Anvendelsen af EU-lovgivningen på medlemsstaternes område påhviler principielt medlemsstaterne. Ikke desto mindre er det for visse EU-foranstaltningers vedkommende nødvendigt at sikre, at de bliver gennemført ensartet. I disse tilfælde kan Kommissionen vedtage gennemførelsesretsakter om deres anvendelse.

Indtil Lissabontraktatens ikrafttræden tilfaldt gennemførelsesbeføjelsen Rådet, som delegerede vedtagelsen af gennemførelsesretsakterne til Kommissionen. Nu anerkender artikel 291 i traktaten om EU's funktionsmåde Kommissionens grundlæggende beføjelse. EU-foranstaltninger, der kræver en ensartet gennemførelse i medlemsstaterne, tildeler Kommissionen direkte beføjelse til at vedtage gennemførelsesretsakter.

3. Afsluttende bemærkninger

3.1 EØSU gør endvidere opmærksom på vigtigheden af de fora for høring af de berørte civilsamfundspartnere, som de rådgivende grupper repræsenterer, selvom de ikke er berørt af tilpasningen til Lissabontraktaten. Det er altafgørende, at der ikke sættes spørgsmålstejn ved disse fora for udveksling af synspunkter, da de spiller en vigtig rolle i formidlingen af ekspertviden og synspunkter til Kommissionen og også gør det lettere for de berørte parter at blive bekendt med lovgivning under udarbejdelse på et tidligt tidspunkt.

3.2 EØSU konstaterer, at Rådet og Kommissionen ikke anvender samme fortolkning af, hvad der er delegerede retsakter, og hvad der er gennemførelsesretsakter. Derfor mener EØSU, at der bør være klare kriterier for, hvilken procedure der skal finde anvendelse for de enkelte retsakter.

3.3 Det kan også være nødvendigt på forhånd at høre medlemsstaterne om andre beslutninger for at fremme den gensidige forståelse. På den måde kan Kommissionen også trække på medlemsstaternes ekspertise.

3.4 EØSU er enig i, at Kommissionen bør fastsætte de nettobeløb, der fremkommer ved anvendelsen af frivillig graduerings ved hjælp af gennemførelsesretsakter uden bistand fra et udvalg for at sikre, at procedurerne bliver hurtige og effektive.

3.5 EØSU er enig i, at Kommissionen bør have beføjelser til at vedtage gennemførelsesretsakter med bistand fra Udvalget for Udvikling af Landdistrikterne for at sikre integreringen af frivillig graduerings i programmeringen af udviklingen af landdistrikterne.

3.6 EØSU er enig i, at Kommissionen bør have beføjelser til at vedtage gennemførelsesretsakter med bistand fra Komitéen for Landbrugsfondene for at sikre den finansielle styring af frivillig graduerings.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningsforordningen)

KOM(2010) 799 endelig — 2010/0385 (COD)

(2011/C 132/17)

Ordfører: **Pedro NARRO**

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede hver især den 18. januar 2011 under henvisning til artikel 290 og artikel 291 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningsforordningen)

KOM(2010) 799 endelig — 2010/0385 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 28. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts 2011, følgende udtalelse med 174 stemmer for, 5 imod og 15 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU glæder sig over, at tilpasningen til Lissabontraktaten kan give mulighed for at forenkle fusionsmarkedsordningens komplekse regelsystem og gøre det mere gennemsigtigt. Det er imidlertid nødvendigt at gøre reglerne endnu mere enkle og klare for borgerne.

1.2 EØSU ser positivt på høringerne af de berørte parter og medlemsstaterne i forbindelse med udarbejdelsen af EU-bestemmelserne og mener, at de bør opretholdes. I forbindelse med indførelsen af det nye system med delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter er det absolut nødvendigt at forbedre gennemsigtigheden og dialogen med sektorens repræsentanter.

1.3 Kommissionen bør hurtigst muligt klarlægge, hvordan høringerne af eksperter skal foregå, samt forvaltningskomitéens nye funktionsmåde i forhold til gennemførelsesretsakterne.

1.4 EØSU mener, at de delegerede retsakter skal defineres klart, og efterlyser en definition af termen »ikke-væsentlig«, som anvendes om dem, en definition af uddelegeringens varighed og en nøje vurdering »sag for sag«. Det er afgørende, at Europa-Parlamentet og Rådet hurtigt får detaljerede oplysninger om de retsakter, der skal vedtages, for at gøre en eventuel tilbagekaldelse af delegationen lettere.

2. Baggrund for udtalelsen

2.1 Formålet med forslaget er at rette Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter ind efter den sondring mellem Kommissionens delegerede beføjelser og gennemførelsesbeføjelser, som blev indført med artikel 290 og 291 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Forslaget går kun ud på at tilpasse fusionsmarkedsordningen til de nye krav, der er blevet indført med Lissabontraktaten, og berører således ikke den eksisterende EU-strategi.

2.2 Lissabontraktatens artikel 290 og 291 indeholder bestemmelser om at ændre beslutningsproceduren mellem Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet med hensyn til reglerne for gennemførelse af Unionens lovgivningsmæssige retsakter.

2.3 EUF-traktatens artikel 290 giver Kommissionen beføjelse til at udbygge eller ændre visse ikke-væsentlige elementer i ordningen. I Kommissionens delegerede retsakter kan der derfor fastlægges yderligere, »ikke-væsentlige« elementer, som er nødvendige for, at den fælles markedsordning kan fungere efter hensigten. For eksempel kan Kommissionen vedtage delegerede retsakter med henblik på at fastsætte betingelserne for deltagelse i ordningen, de forpligtelser, som udstedelsen af en licens medfører, kriterier for, hvornår produkter kan komme i betragtning til markedsintervention, og i forbindelse med definitioner.

2.4 I henhold til EUF-traktatens artikel 291 har medlemsstaterne ansvaret for at gennemføre den ordning, som lovgiver fastsætter. Imidlertid understreges det i artiklen, at det må sikres, at ordningen gennemføres ensartet i medlemsstaterne. Derfor giver lovgiver Kommissionen gennemførelsesbeføjelser, for så vidt angår ensartede betingelser for gennemførelse af den fælles markedsordning og generelle rammebestemmelser for de kontroller, som medlemsstaterne skal gennemføre.

2.5 EUF-traktatens artikel 43, stk. 3, giver som en undtagelse et autonomt grundlag for Rådets vedtagelse af retsakter. I denne anføres det, at »Rådet vedtager på forslag af Kommissionen foranstaltninger vedrørende fastsættelse af priser, afgifter, støtte og kvantitative begrænsninger (...)«. Denne bestemmelse er en undtagelse fra EUF-traktatens artikel 43, stk. 2, der kræver, at den fælles ordning for markederne for landbrugsvarer fastsættes efter den almindelige lovgivningsprocedure.

2.6 Kommissionens forslag omfatter indholdet fra fire andre forslag:

- a) Lovgivningsmæssig beslutning om støtte ydet inden for rammerne af Tysklands alkoholmonopol (KOM(2010) 336 endelig).
- b) Forslag til forordning om uddeling af fødevarer til de socialt dårligst stillede personer i Unionen (KOM(2010) 486 endelig).
- c) Forslag om ændring af forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår handelsnormer.
- d) Forslag om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår aftaleforhold i sektoren for mælk og mejeriprodukter.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Selvom ændringerne i fremgangsmåden til vedtagelse af gennemførelsesretsakterne måske ikke er revolutionerende, er de alligevel et vigtigt skridt i retning af en ny model, der ændrer gennemførelsesbeføjelserne for EU's retsakter. Medlemsstaterne vil kun tage del i gennemførelsesbeslutningerne i de tilfælde, hvor en harmonisering mellem medlemsstaterne er helt nødvendig for gennemførelsen af en retsakt.

3.2 For at sikre at det nye system fungerer korrekt, bør Kommissionen udarbejde nye bestemmelser, der præciserer beføjelserne og funktionsmåden for de organer, der erstatter komitéerne inden for den nu ophævede udvalgsprocedure.

3.3 I fremtiden vil det være afgørende at fremme inddragelsen af medlemsstaterne og sektorens repræsentanter i vedtagelsen af retsakterne. Processen med at afvikle den tidligere udvalgsprocedure bør ikke munde ud i, at sektorens aktører får en plads på sidelinjen.

3.4 Som organer for høring af de berørte parter i civilsamt fundet er de rådgivende grupper et grundlæggende element i EU's beslutningsproces. Det er klart, at der ikke bør rejses tvivl om disse høringsorganer, da de formidler sagkundskab og viden om de reelle forhold inden for sektoren til Kommissionen.

3.5 De delegerede retsakter, der er forbeholdt »ikke-væsentlige« elementer af retsakten, er et stridspunkt mellem Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen. De delegerede retsakter har stor betydning, og derfor er det nødvendigt at uddybe, hvordan den »ikke-væsentlige« del af en lovgivningsmæssig retsakt skal defineres, ligesom man bør definere uddelegeringens varighed og foretage en nøje vurdering »sag for sag«.

3.6 EØSU er bekymret over undtagelsen fra reglen om, at den almindelige lovgivningsprocedure anvendes til at fastsætte den fælles ordning for markederne for landbrugsprodukter. Ifølge EUF-traktatens artikel 43, stk. 3, vedtager Rådet på forslag af Kommissionen foranstaltninger vedrørende fastsættelse af priser, afgifter, støtte og kvantitative begrænsninger. Europa-Parlamentets rolle på landbrugsområdet bør sikres, og derfor anmodes der om en snæver og ensartet fortolkning af artiklen.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Kommissionen har udført et omfattende og meget kompliceret arbejde for at tilpasse fusionsmarkedsforordningens mange bestemmelser til de nye betingelser, der blev indført med Lissabontraktaten. Det er meget vigtigt, at denne forenklingsproces resulterer i et nyt system, der ikke alene kommer forvaltningerne til gode, men også mindsker og forenkler de bureaukratiske byrder for dem, der forvalter.

4.2 Forslaget til forordning om tilpasning af fusionsmarkedsordningen indeholder 300 delegerede retsakter og 294 gennemførelsesretsakter. Til forskel fra tilpasningen af andre retsakter til Lissabontraktaten, som f.eks. støtten til udvikling af landdistrikterne fra ELFUL eller de fælles regler for ordningerne for direkte støtte til landbrugere, har Kommissionen i dette tilfælde begrænset sig til en »formel« tilpasning, der ikke indeholder nye bestemmelser.

4.3 EØSU ser positivt på, at Kommissionen af klarhedshensyn i flere artikler har gjort nærmere rede for visse beslutninger, der kan tages uden bistand fra forvaltningskomitéen. Førhen anvendtes en lignende procedure, men den var ikke indeholdt i nogen retsakt. For så vidt angår gennemførelsesretsakterne, er der et eksempel på sådan en redegørelse i forslagets artikel 255 og 270 i forbindelse med forvaltningen af importkvoter og eksportlicenser.

4.4 I nogle sektorer kan katalogiseringen af visse beslutninger som delegerede retsakter være problematisk. Hvad angår vinsektoren, ophører beslutninger om ønologiske fremgangsmåder med at høre under medlemsstaternes kompetence, og da de betragtes som delegerede retsakter, får Kommissionen enekompetence på dette område. I denne sammenhæng burde Kommissionen gøre rede for de områder, hvor der i praksis er sket en væsentlig ændring i beføjelserne, på trods af at der kun er tale om en juridisk tilpasning af teksten.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2000/75/EF for så vidt angår vaccination mod bluetongue

KOM(2010) 666 endelig — 2010/0326 (COD)

(2011/C 132/18)

Ordfører: **Ludvík JÍROVEC**

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 26. januar 2011 under henvisning til artikel 43, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om

Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2000/75/EF for så vidt angår vaccination mod bluetongue

KOM(2010) 666 endelig — 2010/0326 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 28. februar 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 185 stemmer for, 2 imod og 12 hverken for eller imod.

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Udvalget anbefaler, at der foretages lignende ændringer i Kommissionens forordning (EF) nr. 1266/2007 af 26. oktober 2007 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets direktiv 2000/75/EF for så vidt angår kontrol med, overvågning af og restriktioner for flytning af visse dyr af modtagelige arter i forbindelse med bluetongue.

1.2 Udvalget minder om den situation, der opstod, da man ophørte med at vaccinere mod mund- og klovsyge og svinepest. Dengang var en af de væsentligste begrundelser, at omkostningerne ved at komme eventuelle udbrud til livs ville være mindre end omkostningerne forbundet med vaccinationen.

1.3 EØSU mener, at det vil være hensigtsmæssigt at undersøge mulighederne for at lade beslutningen være op til den enkelte medlemsstat, da den epidemiske situation i lande med tempereret klima ikke er den samme som i de sydeuropæiske lande, og de former for bluetongue, der forekommer, heller ikke er de samme. De lande, som vælger ikke at vaccinere, vil have lettere ved at spore sygdommen. Men det vil ikke være uden risiko, da nye asiatiske stammer er sværere at opdage.

1.4 Udvalget mener, at ændringen af det pågældende direktiv er helt i overensstemmelse med den seneste teknologiske udvikling inden for fremstilling af vacciner, der nu også kan anvendes uden for områder, som er omfattet af restriktioner for flytning af dyr. Forslaget om at ændre direktivet indeholder en udtrykkelig garanti om, at medlemsstaterne ikke vil få pålagt yderligere administrative byrder, bortset fra dem, der er forbundet med oplysning om gennemførelse af et eventuelt vaccinationsprogram. Forslaget forventes ikke at have nogen sociale konse-

kvenser af betydning. EØSU støtter fuldt ud denne målsætning og hilser på grundlag af denne garanti forslaget velkommen.

2. Indledning og resumé af forslaget

2.1 Forslaget til Rådets direktiv har til formål at ændre bestemmelserne om vaccination, der indtil nu har været reguleret af direktiv 2000/75/EF, for at gøre dem mere fleksible, idet der i dag findes inaktiverede vacciner, der kan anvendes med gode resultater også uden for områder, som er omfattet af restriktioner for flytning af dyr.

2.2 Kommissionen mener, at lovgivningen bør ændres for at afspejle de teknologiske fremskridt inden for udviklingen af vacciner. Den ændring, der foreslås, vil gøre det muligt at tilrettelægge strategien for bekæmpelse af bluetongue på en måde, der tager hensyn til den særlige situation i medlemsstaterne uden unødigt indblanding fra EU.

2.3 Det er i dag almindeligt anerkendt, at det foretrukne redskab til bekæmpelse af bluetongue og forebyggelse af klinisk sygdom i EU er vaccination med inaktiverede vacciner. Ved at anvende denne type vacciner fjernes de eksisterende hindringer for forebyggende vaccination uden for områder, der er omfattet af restriktioner for flytning af dyr.

3. Bemærkninger

3.1 I løbet af de seneste tre år er nye inaktiverede vacciner mod bluetongue blevet disponible, som uden risiko kan anvendes uden for de spærrede zoner. Medlemsstaterne kan derfor udarbejde deres egne strategier for forebyggelse og bekæmpelse af sygdommen uden unødigt indblanding fra EU.

3.2 I kraft af forslaget udvides den række af redskaber, der er til rådighed til bekæmpelse af sygdommen, hvilket burde reducere de økonomiske og sociale konsekvenser af sygdommen. Alligevel er det vanskeligt nøjagtigt at kvantificere fordelene ved forslaget, da de vil afhænge af den uforudsigelige udvikling af sygdommen, der ikke længere betragtes som eksotisk i Europa.

3.3 Forslaget påvirker ikke de eksisterende foranstaltninger til sygdomsbekæmpelse. Det har derfor ingen direkte virkninger for

EU's årlige og flerårige programmer, der sigter mod at bekæmpe, udrydde og overvåge bestemte dyresygdomme.

3.4 Ved at tillade vaccination i hele EU kan forslaget medvirke til at nedbringe de direkte og indirekte tab, som bluetongue medfører, og dermed mindske de negative økonomiske konsekvenser af sygdommen.

3.5 Forslaget vil gøre det muligt at vaccinere langt flere dyr og skabe et større marked for de medicinalvirksomheder, som fremstiller de inaktiverede vacciner mod bluetongue.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — »På vej mod et europæisk trafikikkerhedsområde: politiske retningslinjer for trafikikkerheden for 2011-2020«

KOM(2010) 389 endelig

(2011/C 132/19)

Ordfører: **Jan SIMONS**

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 20. juli 2010 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — »På vej mod et europæisk trafikikkerhedsområde: politiske retningslinjer for trafikikkerheden for 2011-2020«

KOM(2010) 389 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet. Sektionen vedtog sin udtalelse 1. marts 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på den 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 16. marts, følgende udtalelse med 158 stemmer for, 2 imod og 4 hverken/eller:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Udvalget mener, at et fald i antal trafikofre er af stor samfundsmæssig betydning, og tilslutter sig Kommissionens ambitiøse mål om i perioden fra 2011- 2020 at halvere dette antal i forhold til 2010.

1.2 Udvalget gør opmærksom på, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre differentierede reduktionsmål for de respektive medlemsstater, da risici er meget forskellige fra land til land.

1.3 Tilsynet med gennemførelsen af programmet bør ifølge udvalgets mening varetages af et dertil særligt oprettet europæisk agentur for trafikikkerhed eller et overordnet observations- og tilsynsorgan, hvor der også sidder eksperter i trafikikkerhed, udpeget af medlemsstaterne.

1.4 Dette agentur eller overordnede observations- og tilsynsorgan skal sørge for, at der finder en årlig overvågning sted for at sikre, at programmets målsætninger indfries.

1.5 Udvalget peger på følgende betingelser, der bør opfyldes, såfremt Kommissionens målsætning om at halvere antallet af trafikdræbte i 2020 skal realiseres:

— tilgængelighed af ensartede og detaljerede statistiske oplysninger,

— formulering af målsætninger i forbindelse med alvorligt kvæstede trafikanter og en fælles definition af »alvorlige kvæstelser«,

— en mere stringent EU-politik for harmonisering og fastlæggelse af trafikikkerhedsforanstaltninger,

— større opmærksomhed over for en differentieret skoling af navnlig sårbare trafikanter så som unge, ældre og handicappede samt førere af tohjulede motorkøretøjer, cyklister og fodgængere,

— inddragelse af alle arbejdsgivere med egen vognpark ved gennemførelse af »bedste praksis«,

— indførelse af stadig manglende fællesskabslovgivning for sårbare trafikanter,

— øget sikkerhedsniveau på det transeuropæiske vejnet og på mindste 25 % af vejnettet uden for TEN-T niveau,

— et stærkt politisk lederskab,

— tilrettelæggelse af særlig uddannelse og skoling for personale inden for politiet, ambulancetjenester, brandvæsen, civilforsvaret og bugseringsvirksomheder, kort og godt alle, der yder hjælp i forbindelse med ulykker eller nødstilfælde, så personalets kvalitet forbliver på et højt niveau, og køretøjerne indsættes på professionel vis, og den administrative betjening forbedres,

— hurtig udbredelse af sikre og overvågede parkeringspladser for erhvervschauffører,

— EØSU går ind for, at kontrakterne udfærdiges i forhold til chaufførernes faglige kundskaber i stedet for deres præstationer.

1.6 Med hensyn til den menneskelige faktor i vejtransporten er udvalget enig med Kommissionen i, at fortløbende uddannelse, skoling og håndhævelse er af afgørende betydning for at kunne nå de målsætninger, i forbindelse med hvilke udvalget navnlig har de sårbare trafikanter i tankerne.

1.7 Med hensyn til aspektet håndhævelse vil udvalget endnu en gang gerne understrege, at man også i den forbindelse skal tænke på den grænseoverskridende håndhævelse.

1.8 Udvalget går ind for at indføre følgende foranstaltninger:

— udvidelse af anvendelsesområdet for lovgivningen om køre-/hviletidsbestemmelser for chauffører til at omfatte erhvervskøretøjer under 3,5 tons,

— indførelse af hastighedsbegrænsende anordninger i varevogne,

— installering af alkolåsesystemer i lastbiler, varevogne og personbiler, hvis føreren har fået en dom for spirituskørsel, samt midler, der kan spore brug af stoffer,

— indførelse af aktive og passive sikkerhedsforanstaltninger for tohjulede motorkøretøjer,

— de enkelte medlemsstater skal selv fremstille såkaldte »black spots«-kort og sørge for en årlig opdatering af selvsamme kort,

— udbredelse e-Call til andre køretøjer såsom tohjulede motordrevne køretøjer,

— gennemførelse af de strategiske retningslinjer til et detaljeret handlingsprogram.

2. Indledning

2.1 Kommissionen konkretiserer med sin meddelelse sin vision for udviklingen af trafiksikkerheden i perioden 2011-2020.

2.2 Kommissionen vil med de politiske retningslinjer, som meddelelsen indeholder, skabe en overordnet reguleringsramme og opstille ambitiøse målsætninger, som bør være en rettesnor for de nationale og lokale strategier, så de beskrevne tiltag gennemføres så effektivt som muligt på det mest hensigtsmæssige niveau og med de bedst egnede midler.

2.3 Ifølge Kommissionen bør følgende tiltag have højeste prioritet:

— fastlæggelse af en struktureret og sammenhængende ramme for samarbejde med medlemsstaterne som en nødvendig forudsætning for en effektiv gennemførelse af de trafiksikkerhedspolitiske retningslinjer for 2011-2020,

— udvikling og opstilling af en strategi for tilskadekomne og førstehjælp for at imødegå det hastende og voksende behov for at nedbringe antallet af tilskadekomne i trafikken,

— forbedring af sikkerheden for de mest sårbare trafikanter, først og fremmest motorcyklister, hvor ulykkesstatistikkerne giver anledning til særlig bekymring.

2.4 Kommissionen oplyser, at de foreslåede trafiksikkerhedspolitiske retningslinjer i fuldt omfang tager hensyn til de opnåede resultater under det tredje handlingsprogram for trafiksikkerheden for 2001-2010, hvoraf det fremgår, at det ambitiøse mål om en halvering af antallet af trafikdræbte desværre ikke vil blive nået. Der er dog navnlig i de senere år gjort væsentlig fremgang.

2.5 Med henblik på at opfylde målsætningen om at skabe et fælles trafiksikkerhedsområde foreslår Kommissionen at videreføre målet om i perioden 2011-2020 at halvere det samlede antal trafikofre i Den Europæiske Union med udgangspunkt i antal trafikdræbte i 2010.

2.6 I betragtning af den fremgang, der er gjort i løbet af det tredje handlingsprogram (en nedgang i antallet af trafikdræbte på mellem 35 og 40 %) mener Kommissionen, at en halvering af antallet af trafikdræbte i de kommende 10 år er en betydelig højnelse af ambitionsniveauet sammenlignet med det uopfyldte mål i det tredje handlingsprogram

2.7 Kommissionen vil forsøge at opnå en gennemførelse af målsætningen inden 2020 gennem en fortsat intensiv indsats inden for følgende syv målsætninger:

— forbedret uddannelse og skoling af trafikanterne,

— styrket håndhævelse af færdselsreglerne,

- gennemførelse af en sikrere vejinfrastruktur,
- garanti for, at der findes sikrere køretøjer på vejene,
- fremme af brugen af moderne teknologi til at øge trafikikkerheden,
- forbedring af beredskabstjenester og assistance til tilskadekomne efter ulykker,
- beskyttelse af sårbare trafikanter.

2.8 Kommissionen har knyttet konkrete tiltag til hver af de nævnte målsætninger, for at opnå den ønskede sænkning af antallet af trafikdræbte. Disse tiltag vil blive behandlet under punkterne generelle og specifikke bemærkninger.

2.9 For så vidt angår måden, hvorpå målsætningerne skal opfyldes, tænker Kommissionen ikke så meget på at lave ny lovgivning, men snarere på at intensivere tilsynet med gældende EU-lovgivning for så vidt angår trafikikkerhed, oprettelse af en samarbejdsramme mellem medlemsstaterne og Kommissionen samt indførelse af fælles redskaber for overvågning og evaluering af trafikikkerhedspolitikens effektivitet.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Udvalget mener, at et fald i antal trafikofre er af stor samfundsmæssig betydning. Det fremgår blandt andet af de udtalelser, som i årenes løb er blevet vedtaget om dette emne⁽¹⁾. Desuden har der i den forrige handlingsprogramperiode rent faktisk også været et betragteligt fald i tilskadekomne i trafikken. Udvalget støtter derfor også Kommissionens ambitiøse målsætning om at halvere antal trafikdræbte i perioden 2011-2020 i forhold til tallene fra 2010.

3.2 Med den nye betegnelse »politiske retningslinjer« i stedet for »strategiske retningslinjer« ønsker Kommissionen at fremhæve den filosofiske ændring, sådan at forstå, at vægten i det kommende årti ikke i så høj grad vil blive lagt på fremsættelsen af forslag til ny lovgivning, men i stedet på udarbejdelsen og indførelsen af følgende tre principper: ansvarsdeling, integration af trafikikkerhed i andre politikområder og samme trafikikkerhedsniveau i alle EU-lande.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om »Trafikkerhed 2003-2010«, EUT C 80 af 30.3.2004, s. 77; »Forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed«, EUT C 168 af 20.7.2007, s. 71; »Fremme af grænseoverskridende retshåndhævelse på trafikikkerhedsområdet«, EUT C 77 af 31.3.2009, s. 70; »Strategiske retningslinjer for færdselssikkerhed indtil 2020«, EUT C 48 af 15.2.2011, s. 27.

3.3 Udvalget kan forstå, at der er tale om en filosofisk ændring hos Kommissionen, eftersom lovgivningsrammen i overvejende grad er gennemført. Udvalget opfatter imidlertid Kommissionen planer som utilstrækkelige, nemlig udvikling af en overordnet reguleringsramme og opstilling af ambitiøse mål som rettesnor for de nationale og lokale strategier. Efter udvalgets mening bør man ikke blot supplere den endnu manglende lovgivning⁽²⁾, men også i tide foretage en effektiv (årlig) kontrol af de fremskridt, der gøres.

3.3.1 Udvalget mener ligeledes, at det vil være en god idé, hvis retningslinjerne bliver omsat i et detaljeret handlingsprogram indeholdende tidsplaner, overvågningsinstrumenter og en mellemliggende evaluering.

3.4 Udvalget er af den opfattelse, at dette bedst kan ske ved i samarbejde med medlemsstaternes eksperter i trafikikkerhed at indsamle data og holde opsyn med det fjerde europæiske handlingsprogrammes gennemførelse⁽³⁾ under hensyntagen til de aspekter, udvalget fremsatte i udtalelsen til Europa-Parlamentet forud for nærværende meddelelse fra Kommissionen. Om dette sker i form af et europæisk agentur for trafikikkerhed eller i form af et europæisk observations- og tilsynsorgan, som så småt er ved at tage form i Kommissionen, er ikke så afgørende for udvalget. Følgende henstillinger er fremsat for at sikre, at programmet 2011-2020 bliver en succes:

3.4.1 Sikre et stærkt politisk lederskab med hensyn til, at ansvaret er delt mellem EU og medlemsstaterne.

3.4.2 Indførelse af endnu mere ensartede og detaljerede statistiske data for trafikikkerhed i alle EU-medlemsstater.

3.4.3 Formulering af målsætninger i forbindelse med alvorligt kvæstede trafikanter samt fastlæggelse af en fælles definition af »alvorlige kvæstelser«.

3.4.4 Udvikling af en mere stringent EU-politik for harmonisering og fastlæggelse af trafikikkerhedsforanstaltninger, så medlemsstaterne kan foretage en bedre og hurtigere indførelse af disse bestemmelser.

3.4.5 Større opmærksomhed over for en differentieret skoling af alle, men navnlig sårbare trafikanter såsom unge, ældre og handicappede samt førere af tohjulede motorkøretøjer, cyklister og fodgængere.

⁽²⁾ For et sammendrag henvises til pkt. 4.8 i EØSU's udtalelse om »Strategiske retningslinjer for færdselssikkerhed indtil 2020«, EUT C 48 af 15.2.2011, s. 27.

⁽³⁾ EUT C 48 af 15.2.2011, s. 27, stk. 1.5 f.

3.4.6 Inddragelse af alle arbejdsgivere med egen vognpark i projekter til nedbringelse af ulykker på vejen fra hjem til arbejde gennem udarbejdelse af en sikkerhedspolitik for egen vognpark samt en opfordring til medarbejderne om i højere grad at gøre brug af den offentlige transport.

3.4.7 Udvikling af en EU-lovgivning for sårbare trafikanter såsom nye krav til typegodkendelse for tohjulede motoriserede køretøjer, ABS for tohjulede motoriserede køretøjer med en motor på mere end 150 kubik og krav om automatiske forlygter samt indførelse af en efteruddannelse og teknisk kontrol i forbindelse med revision af kørekortdirektivet.

3.4.8 Sikkerhedsniveauet på det transeuropæiske vejnet og på mindst 25 % af vejnettet uden for TEN-T niveau bør ifølge udvalget indgå som målsætning i det nye program.

3.4.9 For så vidt angår programmets generelle målsætning om at halvere antallet af trafikdræbte gør udvalget opmærksom på, at risici er meget forskellige fra land til land, og derfor mener, det vil være hensigtsmæssigt at indføre differentierede reduktionsmål.

3.5 Udvalget har forståelse for, at foranstaltningerne som følge af forskelle i medlemslandenes sikkerhedsrisiko kan variere fra land til land. De medlemsstater, der allerede tegner sig for en betragtelig nedgang i antallet af trafikdræbte, skal først og fremmest koncentrere sig om den »menneskelige« faktor: uddannelse, herunder efteruddannelse, og håndhævelse skal tilstræbes samtidig med at de medlemsstater, hvor der endnu ikke er tale om nogen drastisk nedbringelse af trafikdræbte ud over den omtalte uddannelse og efteruddannelse, også skal lægge vægt på de »hårde« elementer i sikkerhedspolitikken såsom forbedret infrastruktur og sikkerhedskrav til køretøjer.

3.6 Udvalget er enig med Kommissionens opfattelse, om at det i sidste ende er trafikantens adfærd, der har betydning for trafiksikkerhedspolitikens effektivitet, og at vedvarende uddannelse, undervisning og håndhævelse er af afgørende betydning.

3.7 Opmærksomheden bør navnlig rettes mod de »sårbare« trafikanter, de unge og uerfarne trafikanter og ældre, såfremt disse ikke har modtaget nogen efteruddannelse, eller ikke har kendskab til ændringer i færdselsloven.

3.8 Derudover er udvalget af den opfattelse, at der i hver enkelt medlemsstat regelmæssigt bør iværksættes oplysningskampagner for at bekæmpe kombinationen af indtagelse af

alkohol og kørsel. Retshåndhævelsen skal intensiveres også på tværs af grænserne.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Udvalget anbefaler, at man hurtigst muligt fastlægger en fælles definition af alvorlige og lettere kvæstelser og på den baggrund fastsætter et fælles mål for nedbringelse af antallet af tilskadekomne i trafikken, så disse data kan indgå i programmet for 2020.

4.2 Kommissionen kan godt regne med udvalgets opbakning til sit forslag om at opnå forbedret uddannelse og efteruddannelse af trafikanterne i form af en fælles uddannelses- og skolingsstrategi inden for trafiksikkerhed.

4.3 I den forbindelse bør man medtage aspekter som »hjælp og adfærd i forbindelse med ulykker« i den køretekniske undervisning.

4.4 Udvalget vil især gerne henlede opmærksomheden på den »vedvarende uddannelse« under henvisning til det faktum, at færdselsregler med tiden kan blive lavet om.

4.5 Det gælder for almindelige trafikanter, men navnlig for politiet, ambulancetjenester, brandvæsen, civilforsvar og bugseringsvirksomheder, kort og godt alle, der yder hjælp i forbindelse med ulykker eller nødstilfælde, og hvor der forudsættes særlige færdigheder. Udvalget finder det navnlig vigtigt med en særlig uddannelse og løbende efteruddannelse af disse personalegrupper såvel på det professionelle som administrative plan, således at medarbejdernes kvalitet forbedres yderligere.

4.6 Udvalget kan tilslutte sig en mere effektiv håndhævelse af færdselsreglerne også på tværs af grænserne. Udvalget gjorde det allerede helt klart i sin udtalelse om »fremme af grænseoverskridende retshåndhævelse på trafiksikkerhedsområdet⁽⁴⁾«, at Kommissionens målsætninger i den tredje handlingsplan for trafiksikkerhed ikke vil blive opfyldt uden grænseoverskridende håndhævelse af færdselsreglerne. Udvalget holder stadig fast ved konklusionerne i udtalelsen.

4.7 Ud over pligten til at indføre hastighedsbegrænsende anordninger i lastbiler kan udvalget tilslutte sig Kommissionens forslag om også at indføre dem i varevogne. Det skyldes, at der kører stadig flere varevogne på vejene, navnlig i kurersektoren, hvor »just-in-time«-levering er vigtig, og hvor der ofte bliver kørt stærkt. I den forbindelse bør køre- og arbejdstid tilpasses reglerne for godstransport med lastbiler med en maksimal totalvægt på over 3,5 t.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om »Fremme af grænseoverskridende retshåndhævelse på trafiksikkerhedsområdet«, EUT C 77 af 31.3.2009, s. 70.

4.8 Fordi indtagelse af alkohol og færdsel stadig spiller en vigtig rolle i forbindelse med trafikuheld, anbefaler udvalget, at der installeres alkoholåse i såvel lastbiler, varevogne som personbiler, såfremt føreren har en dom for at have kørt i spirituspåvirket tilstand.

4.9 Navnlig de tohjulede motoriserede køretøjer fortjener særlig opmærksomhed. Førere af disse køretøjer løber 18-20 gange større risiko for alvorlige kvæstelser i trafikken end førere af personbiler. Udvalget opfordrer Kommissionen til så hurtigt som muligt at fremsætte forslag til fremme af den aktive og passive sikkerhed af motoriserede tohjulede køretøjer.

4.10 Eftersom de fleste ulykker med dødelig udgang sker i byerne og på bi- og landeveje, foreslår Kommissionen, at der afsættes europæiske midler til infrastrukturprojekter, der er forenelige med retningslinjerne for trafiksikkerhed og sikkerhed i tunneler. Udvalget kan tilslutte sig dette og mener, at det kommende europæiske agentur for trafiksikkerhed kan spille en vigtig rolle, når det skal afgøres, hvilke bi- og landeveje kan komme i betragtning til europæisk medfinansiering.

4.11 Udvalget har blandt andet i tidligere udtalelser plæderet for at:

- programmet skal pålægge de enkelte medlemsstater at udarbejde såkaldte »black spots«-kort, som skal ajourføres en gang årligt og indberettes til de kompetente EU-instanser,
- hvad angår sikkerhedsaspektet i vejtrafikpolitikken frem til 2020 at fremme »harmonisering af [...] kontroller og [at] bøder samt integrationen af det indre marked og effektivitetsforbedringer fremmes, bl.a. i kraft af praktisk anvendelige former for samordnet modalitet, [...] og undersøgelser med henblik på optimering af hastigheder og krav til dæk.«

Udvalget vil endnu engang gerne understrege betydningen af disse punkter.

4.12 Udvalget går ind for, at man hurtigt indfører avanceret teknologi i køretøjer og presser på for at alle medlemsstater udvider anvendelsen af eCall-systemet til andre køretøjer som eksempelvis tohjulede motoriserede køretøjer.

4.13 Kommissionens tiltag til i samarbejde med medlemsstaterne og andre private og offentlige aktører inden for trafiksikkerhed at opstille en global handlingsstrategi i relation til personskader i trafikken kan forvente udvalgets opbakning.

4.14 I dette program bør beskyttelse af sårbare trafikanter have første prioritet, hvilket udvalget også tidligere har fremhævet i udtalelser, som er relevante i dette spørgsmål⁽⁵⁾. I henhold til udvalgets holdning er der i den forbindelse tale om førere af tohjulede motorkøretøjer, fodgængere, cyklister, unge mennesker, den stadigt voksende gruppe af ældre samt handicappede.

4.14.1 Som det allerede fremgår i en af udvalgets tidligere udtalelser⁽⁶⁾, ønsker EØSU en hurtig udbredelse af sikre og overvågede parkeringspladser for erhvervschauffører af hensyn til trafiksikkerheden samt lastbilchaufførernes sundhed og sikkerhed og som følge af kriminalitet i forbindelse med gods-transport. Udvalget går samtidig ind for, at kontrakterne udfærdiges i forhold til chaufførernes faglige kundskaber i stedet for deres præstationer.

4.15 Udvalget gør opmærksom på de farlige situationer, der findes for lastbilchauffører ved en række grænseovergange. Ved nogle grænseovergange navnlig ved EU's ydre grænser er det almindeligt, at chaufførerne i forbindelse med en røntgenundersøgelse af køretøjet bliver bedt om at blive siddende i det eller opholde sig i tæt på køretøjet. Det siger sig selv, at de pågældende chauffører således udsættes for en stor risiko. En løsning kan være, at chaufførerne i forbindelse med inspektionen får lov til at forlade køretøjet og befinde sig på sikker afstand. Udvalget opfordrer navnlig medlemsstaterne til at drøfte og løse denne problemstilling i forbindelse med mødet i Geneve i FN's arbejdsgruppe for færdselssikkerhed (UN Working Party on Road Traffic Safety).

Bruxelles, den 16. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁵⁾ EØSU's udtalelse om »Strategiske retningslinjer for færdselssikkerhed indtil 2020«, EUT C 48 af 15.2.2011, s. 27; EØSU's udtalelse om »Fremme af grænseoverskridende retshåndhævelse på trafiksikkerhedsområdet«, EUT C 77 af 31.3.2009, s. 70.

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse om »Færdselssikkerhed – erhvervschauffører«, EUT C 175 af 27.7.2007, s. 88, stk. 1.1.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om oprettelse af et fælles europæisk jernbaneområde

KOM(2010) 475 endelig — 2010/0253 (COD)

og meddelelse fra Kommissionen om udviklingen af et fælles europæisk jernbaneområde

KOM(2010) 474 endelig

(2011/C 132/20)

Ordfører: **Raymond HENCKS**

Rådet besluttede den 4. oktober 2010 under henvisning til artikel 91 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om oprettelse af et fælles europæisk jernbaneområde

KOM(2010) 475 endelig — 2010/0253 (COD)

og

Meddelelse fra Kommissionen om udviklingen af et fælles europæisk jernbaneområde

KOM(2010) 474 endelig.

Det forberedende arbejde henvises til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 1. marts 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 470. plenarforsamling den 15. og 16. marts 2011, mødet den 16. marts, følgende udtalelse med 168 stemmer for, 21 imod og 13 hverken for eller imod:

1. Henstilling

1.1 EØSU bifalder, at dette forslag til direktiv om omarbejdning af den første jernbanepakke, har til hensigt at mindske fortolkningsforskellene og rette op på svaghederne i visse bestemmelser i den omfattende lovgivning på jernbaneområdet. Omarbejdningdirektivet indskrænker sig dog ikke til at ændre de gældende bestemmelser, men indeholder også ret mange nye bestemmelser.

1.2 EØSU minder om, at formålet med lovgivningen på jernbaneområdet er at skabe et fælles europæisk jernbaneområde, som kan konkurrere (bæredygtigt) med de andre transportformer. EØSU kan således godkende alle de nye bestemmelser, som forfølger det opstillede mål, men det tager visse forbehold over for nogle bestemmelser, som enten går videre eller er helt utilstrækkelige til at opfylde dette mål.

1.3 EØSU beklager, at direktivforslaget hverken beskæftiger sig med interoperabilitet (selv om gennemførelsen af et fælles europæisk jernbaneområde i vid udstrækning afhænger af forbedringerne af den tekniske interoperabilitet) eller med skævheden i forvaltningen af jernbanetrafikken, som ofte giver persontogene fortrinsret på bekostning af godstogstrafikken.

1.4 I en tid med store budgetnedskæringer drejer det sig om at finde nye kilder til finansiering af jernbaneinfrastrukturen. Vel vidende, at midlerne fra de europæiske strukturfonde og Samhørighedsfonden hovedsageligt går til vejinfrastrukturen, mens TEN-T-midlerne først og fremmest går til jernbanerne, kan EØSU kun godkende en eventuel oprettelse af en fælles »transportfond«, hvis den er neutral og afbalanceret i forhold til alle transportformer. EØSU går ind for, at denne finansiering udtrykkeligt medtages i revisionen af samhørighedspolitikken efter 2014.

1.5 Hvad de andre finansieringskilder angår, henviser EØSU til forslag 15 og 16 i meddelelsen »På vej mod en akt for det indre marked« og foreslår endvidere at undersøge, om der kan oprettes en udligningsfond, ligesom det er tilfældet med forskellige netværksindustrier.

1.6 EØSU beklager, at der er langt igen, før der er skabt forudsætninger for en jævnbyrdig konkurrence mellem jernbanerne og de andre transportformer. De foranstaltninger, der er truffet for at internalisere transportens eksterne omkostninger og virkninger gennem indregning af de eksterne omkostninger for samfundet, er helt utilstrækkelige.

1.7 Hvad angår vilkårene for adgang til servicefaciliteterne, kan EØSU ikke godkende kravet om retlig, organisatorisk og beslutningsmæssig uafhængighed, som udgør en trussel mod de eksisterende strukturer, som er uerstattelige.

1.8 EØSU kan heller ikke gå ind for, at bestemmelser i bilagene til det foreslåede omarbejdningsdirektiv, som helt klart er væsentlige, skal kunne ændres af Kommissionen via delegerede retsakter.

1.9 Endelig mener EØSU, at generel indførelse af det europæiske jernbanesignalsystem og trafikstyringssystem ERTMS (European Rail Traffic Management System) og det europæiske togkontrolsystem ETCS bør være en absolut prioritet.

2. Udvikling og regulering af det europæiske jernbaneområde

2.1 Skabelsen af et europæisk jernbaneområde, der kan konkurrere (bæredygtigt) med de andre transportformer, er en opgave, som EU har søgt at løse siden det første direktiv af 29. juli 1991 om udvikling af Fællesskabets jernbaner (91/440/EØF). Det blev efterfulgt i 1996 af en hvidbog med titlen »En strategi for et effektivt og moderne jernbanesystem i EU«.

2.2 Direktiv 91/440/EØF (senere ændret og suppleret) drejer sig om forvaltningen af jernbaneinfrastrukturen og alle de internationale jernbanetransporttydelser for gods og passagerer, som leveres af jernbanevirksomheder, der har etableret sig i EU eller vil gøre det, bortset fra jernbanevirksomheder, hvis aktiviteter kun omfatter byer og forstæder samt regional transport.

2.3 EU betragter den fælles transportpolitik som et af de fundamentale elementer i det europæiske indre marked og gør meget for at fremme jernbanetransporten med henvisning til dens konkurrencefordele sammenlignet med andre landtransportformer eller luftfarten, især mht. til energiforbrug, forurening, miljøpåvirkning og sikkerhed. Med dette mål for øje støtter EU sig på to principper:

— Princippet om markedsåbning og fri konkurrence;

— Princippet om interoperabilitet i det transeuropæiske jernbanesystem.

Den første jernbanepakke fra 2001 blev efterfulgt af to andre pakker samt en lang række direktiver og henstillinger.

3. Gennemførelsen af EU-lovgivningen i national ret

3.1 Gennemførelsen af direktiverne i den første jernbanepakke i national ret er stødt på store problemer og forsinkelser

i mange medlemsstater, og ifølge Kommissionen er pakken kun blevet iværksat ufuldstændigt eller ukorrekt. I juni 2008 indledte Kommissionen derfor overtrædelsesprocedurer mod 24 af de 25 berørte medlemsstater (Malta og Cypern har ikke noget jernbanelanet).

3.2 Efter de ændringer, som 3 medlemsstater foretog i deres nationale lovgivning, sendte Kommissionen i oktober 2009 begrundede udtalelser til 21 medlemsstater om de resterende overtrædelser. Den 24. juni 2010 besluttede Kommissionen at anlægge sag ved Den Europæiske Unions Domstol mod 13 medlemsstater. Hvad angår de 8 andre medlemsstater, som havde modtaget en begrundet udtalelse, var situationen blevet afklaret.

3.3 Kommissionen er især utilfreds med de ulige konkurrencevilkår mht. fastsættelse af sporadgangsafgifter, der bedømmes som værende for høje, diskriminatorisk fordeling af infrastrukturkapaciteten, det forhold, at de etablerede infrastrukturforvaltere, som selv leverer jernbanetjenester, indtager en dominerende stilling, samt manglen på uafhængige tilsynsorganer.

3.4 Kommissionen indrømmer dog, at udviklingen af fri konkurrence på jernbaneområdet også til en vis grad hæmmes af uklarheder i den omfattende lovgivning på området og svaghederne i visse bestemmelser, som kræver afklaringer og tilpasninger for at komme forskellene mellem medlemsstaternes fortolkninger til livs.

4. Omarbejdningsdirektivets indhold

4.1 Det foreliggende forslag til omarbejdning af den første jernbanepakke skal forenkle og konsolidere de gældende bestemmelser, fjerne krydshenvisninger, harmonisere terminologien og løse problemerne for den internationale passager- og godstransport, herunder cabotage.

4.2 Forslaget til omarbejdning indeholder nye bestemmelser, hvoraf de vigtigste er:

— krav om uafhængighed med hensyn til retlig status, organisation og beslutningstagning i forvaltningen af transporttydelser og driften af jernbanerelaterede servicefaciliteter (f.eks. vedligeholdelse, reparation, tilkørselsspor til terminaler, information til de rejsende, billetsalg på stationerne osv.);

— forbud mod at overdrage opkrævningen af sporadgangsafgifter til tjenesteleverandørerne;

- indførelse af brugspligt (hvad der ikke bruges mistes) for at undgå kunstig mætning af infrastrukturen;
- krav til medlemsstaterne om at udarbejde en plan for udvikling af jernbaneinfrastrukturen som led i landets egne langfristede strategier;
- indførelse af en mulighed for modulering af afgifterne for adgang til infrastruktur efter kriterier vedrørende miljø og interoperabilitet;
- styrkelse af de nationale reguleringsmyndigheders uafhængighed og beføjelser.

5. Generelle bemærkninger til det omarbejdede direktiv

5.1 Som det med rette siges i Kommissionens meddelelse »På vej mod en akt for det indre marked« (KOM(2010) 608), er transportsystemet nervesystemet og en af de vigtigste søjler i en moderne økonomi i betragtning af dets evne til på den mest uhindrede måde at bringe varer og personer derhen, hvor de har behov for og lyst til at komme på et givet tidspunkt.

5.2 Det forelagte direktivforslag beskæftiger sig dog ikke med uligevægten i forvaltningen af jernbanetransporten, hvor persontog ofte gives forrang. EØSU minder i denne forbindelse om sine forslag vedrørende indførelse af større fleksibilitet i tildelingen af kanaler til godstrafikken ⁽¹⁾.

5.3 EØSU har i sine udtalelser altid støttet EU i dets bestræbelser på at skabe grundbetingelser for en europæisk jernbanesektor for person- og godstransport, som kan levere effektive, sikre, bæredygtige og tilgængelige tjenester til de rejsende, brugerne og operatørerne til gennemsigtige, konkurrencedygtige og rimelige priser.

5.4 EØSU er stadig overbevist om, at der er udviklingsmuligheder for jernbanetransporten i den aktuelle økonomiske kontekst, som er karakteriseret af vækst i handelen, overbelastning af vejene og et stadig mere udtalt krav om at bevare miljøet og begrænse emissionerne af drivhusgasser i transportsektoren.

5.5 Dog kan det forelagte direktiv på trods af et imponerende arsenal af regler ikke skjule, at målet om at skabe et europæisk jernbaneområde, som kan styrke jernbanernes position i forhold til de andre transportformer, langt fra er nået.

5.6 Efter en lang nedgangsperiode har jernbanernes andel af godstransporten i de seneste ti år stabiliseret sig en smule i forhold til de andre landbaserede transportformer, skønt udviklingen skrider frem i et meget varierende tempo i de forskellige medlemsstater. Det er kun tjenesterne på højhastighedsnettene,

der kan opvise en stor udvikling med anlæggelsen – eller planer om anlæggelse – af nye linjer og fremkomsten af nye aktører på området.

5.7 Hvad godstransporten angår, er infrastrukturforvalterne i mangel af et virkeligt integreret net henvist til de 15 planlagte eller allerede ibrugtagne »internationale godstransportkorridorer« ⁽²⁾, som forbinder de vigtigste industriregioner i EU, og som ganske rigtigt er en effektiv operationel løsning, men begrænset til de internationale korridorer.

6. Vanskeligheder og hindringer for udviklingen af jernbanenet og -tjenester

6.1 Jernbanenettet har hidtil ikke været i stand til at opfylde kundernes forventninger og kvalitetskrav og har dermed ikke kunnet konkurrere effektivt med andre transportformer, frem for alt på pris, fleksibilitet, transporttid og punktlighed. At omdanne den eksisterende struktur for at opfylde fremtidens krav er dog ikke nogen nem opgave og har vist sig at tage længere tid end ventet. Yderligere foranstaltninger er derfor nødvendige for at fremme udviklingen af en effektiv jernbaneinfrastruktur i EU, skabe et attraktivt jernbanemarked, fjerne administrative og tekniske hindringer og garantere retfærdige konkurrencevilkår i forhold til andre transportformer.

6.2 Udvalget har konstateret, at 24 ud af 25 medlemsstater har haft eller stadig har problemer med at omsætte EU's jernbanebestemmelser, som de tidligere har vedtaget, i national lovgivning. Det tilkommer selvfølgelig i givet fald Domstolen at afgøre, om Kommissionen har ret i sin kritik. Udelukkende at give medlemsstaternes påståede protektionisme skylden for problemerne med at udvikle jernbanenettet og jernbanetjenesterne er for let. Udvalget er overbevist om, at der også ligger andre grunde bag.

6.3 Jernbaneinfrastrukturen har karakter af et naturligt monopol. Det er vigtigt, at denne infrastruktur er under reelt offentligt tilsyn, og at der er den kapacitet og træffes de forholdsregler, som er nødvendige for en grænseoverskridende samordning, der muliggør smidige transporttjenester i hele Europa og i nabolandene. Jernbanetransportydelse kræver desuden en harmonisk afvejning mellem de økonomiske, sociale, beskæftigelses-, sikkerheds- og miljømæssige betingelser på den ene side og de økonomiske og konkurrencemæssige på den anden side.

6.4 Medlemsstaternes nationale politik er desuden mere lydhør over for borgernes frygt og betænkeligheder, især når det tages i betragtning – som påpeget i Monti-rapporten – at »skuffelsen over det indre marked også kan forklares ved en følelse af, at de successive liberaliseringer er sket på bekostning af de forskellige økonomiske aktørers erhvervede sociale rettigheder«.

⁽¹⁾ EUT C 27 af 3.2.2009, s. 41.

⁽²⁾ EUT L 276 af 20.10. 2010, s. 22.

6.5 Traktatens bestemmelser (jf. EUF-traktatens artikel 14 og protokol nr. 26) samt den afledte ret om forsyningspligtigheder og EUF-traktatens artikel 93 gælder for transporten generelt, mens forordning 1370/2007 mere specifikt drejer sig om offentlig personbefordring med jernbane og ad vej. EØSU beklager, at Kommissionen ikke udtrykkeligt henviser hertil og ikke sætter de specifikke udfordringer for jernbanesektoren ind i dette generelle perspektiv.

7. Særlige bemærkninger

7.1 Finansiering af infrastrukturen

7.1.1 Skabelsen af et fælles jernbaneområde afhænger ikke udelukkende af den politiske vilje og jernbaneselskabernes foretagsomhed, men udvidelsen og moderniseringen af jernbanelinjet, udskiftningen af forældet materiel, fjernelsen af flaskehalsene, teknisk interoperabilitet, generel anvendelse og harmonisering af sikkerhedssystemerne osv. kræver massive investeringer i nettet, som først vil tjene sig ind på meget langt sigt.

7.1.2 I den nuværende økonomiske situation, hvor der overalt i EU kræves besparelser for at nedbringe de offentlige underskud og skabe balance på budgettet, er medlemsstaternes råderum til offentlige investeringer stærkt begrænset, hvilket får private investorer til at holde sig tilbage.

7.1.3 Følgelig vender investorerne sig først og fremmest mod de rentable infrastrukturer, som er højhastighedsnettene og de transeuropæiske jernbanegodsnets, mens den konventionelle jernbanetransport nærmest bliver negligeret.

7.1.4 Forslaget til direktiv vil forpligte medlemsstaterne til at offentliggøre en udviklingsstrategi for jernbaneinfrastrukturen med henblik på at opfylde fremtidige mobilitetsbehov på grundlag af en sund og bæredygtig finansiering af jernbanesystemet. Strategien skal dække en periode på mindst fem år. På grundlag af denne strategi skal infrastrukturforvalteren på sin side vedtage en virksomhedsplan, der omfatter investerings- og finansieringsplaner. Tilsynsorganet for jernbanesektoren skal afgive en ikke-bindende udtalelse herom.

7.1.5 Desuden skal de berørte medlemsstater sammen med de eksisterende offentlige jernbaneselskaber iværksætte passende ordninger til nedbringelse af offentligt ejede eller kontrollerede virksomheders gæld til et niveau, der ikke hindrer en sund økonomisk forvaltning, og til gennemførelse af en sanering af deres finansielle situation.

7.1.6 EØSU bifalder, at medlemsstaterne forpligtes til at fastlægge et flerårigt program for investeringer i jernbanelinjetene på

mellemlangt og langt sigt, som kan give forvalterne og operatørerne den nødvendige sikkerhed og fleksibilitet i planlægningen. EØSU mener dog, at denne forpligtelse bør ledsages af nye finansieringskilder, da den ellers ikke får nogen effekt. EØSU går ind for, at denne finansiering udtrykkeligt medtages i revisionen af samhørighedspolitikken efter 2014. Vel vidende, at midlerne fra de europæiske strukturfonde og Samhørighedsfonden hovedsageligt går til vejinfrastrukturen, mens TEN-T-midlerne først og fremmest går til jernbanerne, kan EØSU kun godkende en eventuel oprettelse af en fælles »transportfond«, hvis den er neutral og afbalanceret i forhold til alle transportformer.

7.1.7 Hvad angår de flerårige kontrakter (sammenkædning mellem finansiering og resultater, virksomhedsplaner), som direktivforslaget kræver indført, er EØSU enig i princippet, men mener, at deres indhold er omfattet af subsidiaritetsprincippet. Sådanne kontrakter bør endvidere indeholde bestemmelser, som sikrer, at nedskæringer i omkostningerne giver sig udslag i billigere billetpriser til gavn for brugerne.

7.1.8 Endvidere kan EU ikke bestemme, hvilke partnere (i dette tilfælde tilsynsorganet for jernbanesektoren) medlemsstaterne skal udpege til at afgive udtalelse om deres investeringsprogrammer. EU kan heller ikke kræve, at tilsynsorganet skal vurdere, om den planlagte budgetramme for infrastrukturspecifikationer er hensigtsmæssig (præstationsmål), eller at der skal fremlægges en begrundelse, hvis en medlemsstat ikke følger tilsynsorganets henstillinger.

7.1.9 Offentlig-private partnerskaber kan bruges til at skaffe i det mindste en del af de langsigtede investeringer, forudsat at de råder over en lovgivning, som skaber gunstige rammer på europæisk plan for disse partnerskaber, at der skabes en balance mellem de offentlige og de private investorers divergerende interesser, og at jernbaneinfrastrukturen af hensyn til den offentlige servicefunktion og sikkerheden forbliver offentlig ejendom.

7.1.10 For at finde egnede finansieringskilder er det efter EØSU's mening en god ide at overveje investeringsincitamenter med udgangspunkt i forslag nr. 15: »fremme oprettelsen af private obligationslån til finansiering af europæiske projekter« og nr. 16: »undersøge muligheden for foranstaltninger, der kan tilskynde til, at især langsigtede private investeringer bidrager mere aktivt til gennemførelsen af Europa 2020-strategiens mål« i Kommissionens meddelelse »På vej mod en akt for det indre marked«.

En anden kilde til finansiering af jernbaneinfrastrukturen kunne opnås ved at skabe en udligningsfond svarende til den, der er fastsat i postdirektivet, og hvortil alle jernbaneinfrastrukturforvaltere skulle bidrage på nærmere fastlagte vilkår.

7.2 Indregning af de eksterne omkostninger/virkninger

7.2.1 Jernbanetransporten fordrer, at EU, medlemsstaterne og myndighederne på subnationalt plan tager koordinerede initiativer for at fremhjelpe jernbanerne i alle de tilfælde, hvor dette vil sætte dem i stand til at realisere deres komparative fordele.

7.2.2 Ud fra dette synspunkt har Kommissionen ret, når den understreger behovet for »sikring af lige vilkår i forhold til andre transportformer« især gennem »foranstaltninger med henblik på at internalisere de eksterne transportomkostninger på en koordineret og afbalanceret måde for alle transportformer, således at afgifterne afspejler omfanget af de eksterne omkostninger, samfundet som helhed påføres«. Kommissionens forslag går dog slet ikke så vidt som dem, EØSU har foreslået på området ⁽³⁾.

7.2.3 Først og fremmest bør der fokuseres på konkurrencen mellem transportformerne og ikke kun inden for jernbanesektoren, når man tager fat på udfordringerne for det indre marked og konkurrencen.

Så længe der ved prisfastsættelsen for anvendelsen af transportinfrastrukturer ikke tages hensyn til de eksterne, miljømæssige og sociale omkostninger, vil konkurrencen fortsat blive forvredet til skade for jernbanetransporten.

7.2.4 EØSU beklager, at selv om inddragelse af de miljømæssige omkostninger blev bebudet i hvidbogen fra 2001 om »Den europæiske transportpolitik frem til 2010 – De svære valg«, lader disse valg stadig vente på sig.

7.2.5 For at tilskynde jernbanevirksomhederne til at investere i mere bæredygtige jernbaneteknologier sigter det forelagte direktivforslag mod at indføre støjdifferentierede sporadgangsafgifter, så afgifterne moduleres i forhold til togstøjen.

Ifølge Kommissionen skal denne differentiering af afgifterne foregå ved at sænke adgangsomkostningerne for virksomheder, som sænker støjemissionerne fra togene (men dette præciseres ikke i direktivforslaget). Skønt denne foranstaltning er meget prisværdig, bør den efter EØSU's mening kun indføres, hvis den også bliver obligatorisk (og ikke kun fakultativ) for alle transportformer.

7.2.6 EØSU kan kun bifalde dette indledende skridt i den rigtige retning, men frygter alligevel, at dets indvirkning på begrænsningen af konkurrenceforvridningen fortsat vil være beskeden, så længe medlemsstaterne ikke i forbindelse med forslaget til Eurovignette-direktivet forpligtes til ikke kun at indføre en infrastrukturafgift, men også en afgift for alle eksterne omkostninger.

7.3 Forvaltning af jernbanevirksomheder efter kommercielle principper

7.3.1 I direktivforslaget fastsættes det, at hvis medlemsstaten direkte eller indirekte ejer eller kontrollerer jernbanevirksomheden, er dens kontrolrettigheder begrænset til generelle politiske retningslinjer, som ikke må gribe ind i ledelsens forretningsmæssige beslutninger.

7.3.2 EØSU mener ikke, at direktivet må få nogen indflydelse på en bestyrelses kontrolbeføjelser, eftersom en medlemsstat, der er aktionær i en jernbanevirksomhed, hverken skal have flere eller færre kontrolrettigheder end enhver anden privat aktionær.

7.4 Betingelser for adgang til tjenesteydelser

7.4.1 For at sikre fri adgang til servicefaciliteter, dvs. stationer (passagerstationer, rangerterræner, togformeringsfaciliteter, depotspor, godsterminaler, vedligeholdelses- og hjælpefaciliteter, slæbetjenester osv.), der drives af virksomheder med en dominerende stilling, bør disse organiseres på en måde, der giver garanti for deres uafhængighed med hensyn til retlig status, organisation og beslutningstagning.

7.4.2 EØSU mener, at et sådant krav om retlig, organisatorisk og beslutningsmæssig uafhængighed ikke står i rimeligt forhold til målet om ikke-forskelsbehandling og udgør en trussel mod de eksisterende uerstattelige strukturer og aktiviteter.

7.4.3 Efter EØSU's mening er det tilstrækkeligt at kræve, at den nuværende regel om, at operatørerne af sådanne servicefaciliteter skal sikre adgang uden forskelsbehandling, bliver overholdt. Det må være tilstrækkeligt, så meget mere som tilsynsmyndigheden har pligt til at gribe ind, hvis lovgivningen på området ikke bliver overholdt.

7.4.4 EØSU vil gerne minde om, at den offentlige finansiering af disse servicefaciliteter havde til formål at imødekomme almenhedens behov. Adgang til disse faciliteter bør derfor kun gives, hvis det tjener samfundets interesser, i de tilfælde, hvor disse servicefaciliteter støttes med offentlige midler.

7.5 Markedsovervågning

7.5.1 I henhold til artikel 14 i forslaget til omarbejdningsdirektiv skal Kommissionen underrettes om grænseoverskridende aftaler mellem medlemsstater, men det præciseres ikke, hvilke aftaler der tænkes på. EØSU kræver, at det præciseres, at kontrakter om offentlig tjeneste er undtaget fra denne bestemmelse.

7.5.2 I øvrigt vil Kommissionen ifølge direktivforslaget for et ubestemt tidsrum få beføjelse til at vedtage delegerede retsakter, som gør det muligt at ændre bestemmelserne i bilagene til det forelagte direktivforslag.

⁽³⁾ EUT C 317 af 23.12.2009, s. 80.

7.5.3 Da nogle af disse bilag indeholder visse væsentlige bestemmelser, mens traktaten kun giver mulighed for at anvende delegerede akter for at supplere eller ændre ikke-væsentlige bestemmelser i retsakten, mener EØSU, at man i givet fald bør anvende den almindelige lovgivningsprocedure, der er fastsat i EU's traktater.

7.5.4 Bilag VII i direktivforslaget om de grundlæggende principper for kontraktmæssige aftaler mellem kompetente myndigheder og infrastrukturforvaltere fastsætter, at sådanne aftaler bl.a. skal præcisere regler for håndtering af større driftsafbrydelser, herunder et minimumsserviceniveau i tilfælde af eventuelle strejker.

7.5.5 For at undgå enhver fejlfortolkning eller mistanke om indblanding i medlemsstaternes arbejdsret (og dermed en krænkelse af subsidiaritetsprincippet) foreslår EØSU, at det præciseres, at bestemmelsen vedrørende et minimumsserviceniveau er møntet på de medlemsstater, hvor en sådan service er fastsat i den nationale lovgivning.

8. Indholdet i meddelelsen om Kommissionens jernbanestrategi for 2011-2015

8.1 Kommissionen fremlægger i meddelelsen sin strategi for jernbaneområdet og de yderligere tiltag, den eventuelt kan træffe i de næste fem år:

- mobilisering af midler til udviklingen af jernbanestruktur;
- udvikling af mere specialiserede net;
- fjernelse af administrative og tekniske hindringer;
- sikring af lige vilkår i forhold til andre transportformer;
- fremme af generel indførelse af ERTMS-systemet og det europæiske togkontrollsystem ETCS.

9. Bemærkninger om meddelelsen om jernbanestrategien for 2011-2015

9.1 EØSU mener, at generel indførelse af ERTMS-systemet og det europæiske togkontrollsystem ETCS bør være en absolut

prioritet. Da dette vil kræve betydelige investeringer, vil der være brug for at finansiel støtte fra EU.

9.2 Meddelelsen påpeger, at *»eftersom en meget stor del af den nationale passagertransport udføres inden for rammerne af kontrakter om offentlige tjenesteydelser, vil Kommissionen også undersøge betingelserne for tildeling af offentlige tjenesteydelseskontrakter om jernbanetransport i medlemsstaterne.* Man er allerede ved at foretage en evaluering af gældende praksis under forordning (EF) nr. 1370/2007, som trådte i kraft i december 2009.«

9.3 EØSU undrer sig over, at Kommissionen bruger kræfter på at evaluere en forordning, som først trådte i kraft den 3. december 2009, og som i kraft af sine mange overgangsbestemmelser kun finder delvis anvendelse. Dette hastværk virker foruroligende, når man ved, at forordning 1370/2007 indeholder visse bestemmelser, som Kommissionen kun har accepteret efter lange og vanskelige debatter med Europa-Parlamentet og Rådet.

9.4 Derfor kræver EØSU, at bestemmelserne i artikel 8, stk. 2, i forordning 1370/2007/EF bliver overholdt, og at Kommissionen senest seks måneder efter den 3. december 2014 fremlægger en rapport om gennemførelsen af denne forordning. Det er med udgangspunkt i denne rapport, at eventuelle korrektioner skal foretages.

9.5 EØSU vil gerne minde om, at konkurrence ikke er et mål i sig selv, men et middel til at opfylde EU's mål. Traktaterne understreger nødvendigheden af at forlige konkurrencereglerne med målene af almen interesse. Der må nu foretages en detaljeret analyse, ikke af »jernbanemarkedet«, men af alle de markeder, det består af, med deres forskellige karakteristika, som kan kræve forskellige regler under hensyntagen til deres specifikke karakter (jf. protokol nr. 26): lokal, regional, inter-regional, transeuropæisk, passager- eller godstransport osv. På grund af jernbanetransportens egenartede karakter kan det også blive nødvendigt at tage initiativer, som ikke tager sigte på konkurrence, men samarbejde mellem jernbanevirksomheder.

Bruxelles, den 16. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs Udtalelse

Følgende ændringsforslag blev forkastet på plenarforsamlingen, men opnåede dog mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 7.1.9

Tekst erstattes:

»Offentlig-private partnerskaber kan bruges til at skaffe i det mindste en del af de langsigtede investeringer, forudsat at de råder over en lovgivning, som skaber gunstige rammer på europæisk plan for disse partnerskaber, at der skabes en balance mellem de offentlige og de private investorers divergerende interesser, og at det jernbaneinfrastrukturen af hensyn til den offentlige servicefunktion og sikkerheden kan garanteres, at jernbaneinfrastrukturen forbliver under offentligt tilsyn offentlig ejendom.«

Begrundelse

Offentlig-private partnerskaber bør kunne forhandle om ejerforholdene vedrørende skinneanlæg osv. Det er vigtigt, at der føres tilsyn med anlæggene som en del af den europæiske og nationale infrastruktur.

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 67

Stemmer imod: 88

Stemmer hverken for eller imod: 22

Punkt 7.2.3

Ændringsforslaget til punkt 7.2.3 relaterer sig til ændringsforslaget til punkt 1.6, og afstemningen om de to foregik samlet.

Tekst erstattes:

»~~Først og fremmest bør der fokuseres på konkurrencen mellem transportformerne og ikke kun inden for jernbanesektoren, når man tager fat på udfordringerne for det indre marked og konkurrencen.~~ Jernbanetransport er i det store og hele en sikker, miljøvenlig og energieffektiv transportform. Så længe der ved prisfastsættelsen for anvendelsen af transportinfrastrukturer ikke tages fuldt hensyn til de eksterne, miljømæssige og sociale omkostninger ved alle transportformer, vil konkurrencen fortsat i et vist omfang blive forvredet til skade for jernbanetransporten.«

Begrundelse

Den første sætning er i direkte modstrid med EU's transportpolitik og bør udgå. Konkurrence i jernbanesektoren er en integreret del af jernbanepakken. Da ingen transportformer indtil videre – heller ikke jernbanerne – fuldt ud har internaliseret de eksterne omkostninger, bør andet afsnit omformuleres i overensstemmelse med forslaget.

Punkt 1.6

Ændres som følger:

»EØSU beklager, at der er langt igen, før der er skabt forudsætninger for en jævnbyrdig konkurrence ~~mellem jernbanerne og de andre for alle~~ transportformer. De foranstaltninger, der er truffet for at internalisere transportens eksterne omkostninger og virkninger gennem indregning af de eksterne omkostninger for samfundet, er helt utilstrækkelige.«

Begrundelse

Der er også eksterne omkostninger i jernbanesektoren, som ikke er blevet internaliseret, især støjforurening, og forskelle i beskatning osv. mellem de forskellige transportformer.

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 55

Stemmer imod: 103

Stemmer hverken for eller imod: 23

Punkt 7.2.5

Ændres som følger:

»For at tilskynde jernbanevirksomhederne til at investere i mere bæredygtige jernbaneteknologier sigter det forelagte direktivforslag mod at indføre støjdifferentierede sporadgangsafgifter, så afgifterne moduleres i forhold til togstøjen.

Ifølge Kommissionen skal denne differentiering af afgifterne foregå ved at sænke adgangsomkostningerne for virksomheder, som sænker støjemissionerne fra togene (men dette præciseres ikke i direktivforslaget). Efter EØSU's mening er denne foranstaltning meget prisværdig, men udvalget påpeger vigtigheden af, at den indføres på en sådan måde, at jernbanevirksomhedernes konkurrenceevne ikke lider skade. Skønt denne foranstaltning er meget prisværdig, bør den efter EØSU's mening kun indføres, hvis den også bliver obligatorisk (og ikke kun fakultativ) for alle transportformer.

Begrundelse

Set i lyset af de foregående punkter bør der ikke gøres indsigelse mod internalisering af støjomkostninger. Det forudsætter dog, at det kan ske, uden at konkurrenceevnen lider skade i forhold til konkurrerende transportformer.

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 57
Stemmer imod: 110
Stemmer hverken for eller imod: 16

Punkt 7.4.2

Ændringsforslaget til punkt 7.4.2 relaterer sig til ændringsforslaget til punkt 1.7, og afstemningen om de to foregik samlet.

Punkt 7.4.2 og 7.4.3 slås sammen og ændres som følger:

»EØSU mener ikke, at det giver sig selv, præcis hvor grænsen skal drages mellem offentlig infrastruktur og private operatørs ressourcer, men at dette kan diskuteres. Erfaringerne viser imidlertid, at adgang til f.eks. terminaler, stationer og rangerbanegårde kan være afgørende for etablering af nye operatører og dermed for markedets udvikling.

Efter EØSU's mening er burde det i princippet være tilstrækkeligt at kræve, at den nuværende regel om, at operatørerne af sådanne servicefaciliteter skal sikre adgang uden forskelsbehandling, bliver overholdt. Det må være tilstrækkeligt, så meget mere som tilsynsmyndigheden har pligt til at gribe ind, hvis lovgivningen på området ikke bliver overholdt. I lyset af de høstede erfaringer og med hensyn til vigtigheden af fri adgang til centrale infrastrukturknudepunkter, mener EØSU derfor ~~men~~, at et sådant krav om retlig, organisatorisk og beslutningsmæssig uafhængighed i nogle tilfælde kan være berettiget. Det er imidlertid vigtigt, at det ikke står i rimeligt forhold til målet om ikke-forskelsbehandling og udgør en trussel mod de eksisterende uerstattelige strukturer og aktiviteter.

Begrundelse

Jf. også begrundelsen for punkt 1.7. Adgangen til de store intermodale terminaler og rangerbanegårde m.m. må nødvendigvis være fuldstændig konkurrenceneutral, for at der skal kunne blive skabt et europæisk jernbanemarked. Sammen med en retfærdig fordeling af sporkapacitet er dette et af de mest centrale krav fra den voksende skare af uafhængige jernbaneoperatører.

Punkt 1.7

Ændres som følger:

»Hvad angår vilkårene for adgang til servicefaciliteterne, kan bifalder EØSU ikke godkende kravet om retlig, organisatorisk og beslutningsmæssig uafhængighed, som er nødvendig for at sikre ligebehandling af jernbanemarkedets operatører udgør en trussel mod de eksisterende strukturer, som er uerstattelige.

Begrundelse

Ressourcer forbundet med terminaler og rangerbanegårde m.m. er selvfølgelig en del af den fælles infrastruktur på et frit marked. Erfaringerne viser, at nye jernbaneoperatører ikke kan sikres ligebehandling i forhold til tidligere nationale monopoloperatører, medmindre der er en klar uafhængighed i spørgsmål om terminalressourcer m.m. Risikoen for misbrug af dominerende stilling kan ikke udelukkes. Jævnfør også Kommissionens egen vurdering af gennemførelsen af jernbanepakken (punkt 3.3).

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 54
Stemmer imod: 111
Stemmer hverken for eller imod: 21

Punkt 7.4.4

Punktet udgår:

~~»EØSU vil gerne minde om, at den offentlige finansiering af disse servicefaciliteter havde til formål at imødekomme almenhedens behov. Adgang til disse faciliteter bør derfor kun gives, hvis det tjener samfundets interesser, i de tilfælde, hvor disse servicefaciliteter støttes med offentlige midler.«~~

Begrundelse

Hvis disse faciliteter finansieres med offentlige midler, bør de anses for infrastruktur og dermed være åbne for alle jernbaneoperatører, som bruger denne infrastruktur.

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 51
Stemmer imod: 119
Stemmer hverken for eller imod: 20

Følgende afsnit i sektionens udtalelse blev forkastet til fordel for vedtagne ændringsforslag, men fik tilslutning fra mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer.

Punkt 6

Overskriften ændres som følger:

~~»Vanskeligheder og hindringer for genskabelse af ligevægten mellem transportformerne«~~

Begrundelse

Ordene »for genskabelse af ligevægten mellem transportformerne« slettes.

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 97
Stemmer imod: 42
Stemmer hverken for eller imod: 18

Punkt 6.2, første sætning

~~»Det særlige forhold, at jernbaneinfrastrukturen udgør et naturligt monopol«~~

Sletning af de syv første ord.

Punkt 6.2, sidste sætning

~~»Dette betyder dog ikke, at det ikke er nødvendigt at sikre en reel offentlig kontrol og evaluering af jernbanetjenesternes effektivitet, hvilket indebærer demokratisk inddragelse af alle aktører.«~~

Sletning af denne sætning.

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 118
Stemmer imod: 36
Stemmer hverken for eller imod: 18

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om integritet og gennemsigtighed på energimarkederne

KOM(2010) 726 endelig

(2011/C 132/21)

Hovedordfører: **Edgardo Maria IOZIA**

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 22. december 2010 under henvisning til artikel 194, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om integritet og gennemsigtighed på energimarkederne

KOM(2010) 726 endelig.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium henviste den 18. januar 2011 det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet.

Som følge af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg i henhold til forretningsordenens artikel 59 på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011 (mødet den 16. marts) Edgardo Maria IOZIA til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 150 stemmer for og 5 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU):

1.1 bakker op om Kommissionens forslag til forordning, der skal fremme indgreb mod manipulation på engrosmarkederne og gøre dem mere gennemsigtige. Denne retsakt er baseret på en undersøgelse udarbejdet i fællesskab af Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg (CESR) og Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Elektricitet og Gas (ERGEG) på Kommissionens anmodning. Heri peges der på nogle huller i lovgivningen for engrosmarkedet for gas og elektricitet;

1.2 anser valget af en forordning som instrument på grundlag af artikel 194 i TEUF for at være fornuftigt i betragtning af behovet for absolut fælles regler og den vigtige nye artikel i Lissabontraktaten om energi generelt og udvikling af det indre marked i særdeleshed, som fastsat i stk. 2;

1.3 bifalder beslutningen om at anvende delegerede retsakter til uddybning af nogle vigtige punkter i forordningen, såsom definitionen og fristerne for indsamling af oplysninger, i henhold til artikel 290 i TEUF, som indfører dette nye administrative instrument for at forenkle arbejdet i EU-institutionerne. De delegerede retsakter skal udstedes under fuld overholdelse af traktatens bestemmelser, og således at der er tilstrækkelig offentlig omtale heraf. EØSU foreslår at sætte en frist for fastlæggelsen af delegerede retsakter som fastsat i samme artikel for at give mulighed for en hurtig og ensartet anvendelse af forordningen. Uden delegerede retsakter vil det fremover være en kompliceret opgave at bekæmpe kursmanipulation. Udvalget anbefaler, at interessenter fra civilsamfundet inddrages i forbindelse med udarbejdelsen af de delegerede retsakter og foreslår, at der indsættes nogle eksempler i de indledende betragtninger;

1.4 mener, at effektive grænseoverskridende markeder øger forsyningssikkerheden, optimerer krisestyringen og begrænser risikoen for omkostningsstigninger, som altid væltes over på slutbrugerne. Den gradvise forbedring af det indre energimarked gør det muligt at opnå betydelige besparelser til gavn for virksomhederne og de private forbrugere;

1.5 mener, at de nationale regulerende myndigheder tillægges tilstrækkelige og omfattende beføjelser og anmoder om, at der fastlægges en procedure med en rimeligt kort frist for overvågning af, om medlemsstaterne reelt giver de nationale regulerende myndigheder effektive tilsyns- og undersøgelsesbeføjelser, der skal være baseret på fælles og harmoniserede elementer. Asymmetri i lovgivningen har været og er en medvirkende årsag til forsinkelserne i gennemførelsen af det indre energimarked;

1.6 glæder sig over, at forordningen tilsigter at styrke koordineringen mellem de nationale myndigheder, som regulerer energimarkederne og værdipapirmarkederne, og mellem Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder og Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg. EØSU har længe slået til lyd for en sådan udvikling i retning af integration og samarbejde;

1.7 er overbevist om, at det er nødvendigt at øge tilliden til markedet blandt aktørerne, som bør have sikkerhed for at operere på et marked, der straffer markedsmisbrug med effektive, afskrækkende og passende sanktioner, og anbefaler Kommissionen at overvåge medlemsstaternes gennemførelse af forordningen. De bør koordinere deres indsats for at forhindre, at energimarkederne bliver udsat for tilsynsarbitrage, ligesom det hændte på finansmarkederne. Dette betyder, at aktørerne lægger deres forretninger dér, hvor lovgivningen er mere fleksibel og rummelig, når det gælder sanktioner;

1.8 rejser spørgsmålet, om alle omkostninger ved forvaltningen af forordningen skal afholdes af det offentlige, eller om ikke markedsdeltagerne også bør bidrage hertil, således som det er tilfældet i nogle lande, eksempelvis i forbindelse med finansieringen af tilsynsmyndighederne for de finansielle markeder, som delvist finansieres af dem, der føres tilsyn med;

1.9 anser det for absolut nødvendigt at styrke samarbejdet og koordineringen mellem transmissionssystemoperatører. Oprettelsen af Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører (ENTSO) vil give langt bedre mulighed for indførelse af netregler, som kan lede frem til en reel og gennemsigtig adgang til transmissionsnettene. Sådanne netregler bør være i samklang med de overordnede - ikke i sig selv bindende - retningslinjer, som fastlægges af agenturet;

1.10 bemærker, at engrosenergimarkederne i EU stadig er præget af uensartede vilkår og diskrimination. Integrationen af markederne er helt utilstrækkelig på grund af nettets strukturelle mangler, især hvad angår grænseoverskridende sammenkobling. Der er endnu store hindringer for en ikke-diskriminatorisk adgang til nettet og til handel med elektricitet. Energireguleringsmyndighedernes kontrol er ikke lige effektiv overalt, og nogle markeder er stadig lukkede og uigennemtrængelige for nye operatører;

1.11 støtter derfor Kommissionens forsøg på at fjerne hindringerne for et effektivt og integreret indre marked, som producenter, operatører og forbrugere alle vil få glæde af;

1.12 anser det for absolut nødvendigt at arbejde videre på opbygningen af et europæisk energifællesskab, hvor EU's og forbrugernes almene interesser er beskyttet, hvor forsyningssikkerheden er garanteret ved hjælp af passende politikker, der sikrer, at fordelene spredes, og omkostningerne er passende, hvor den sociale, miljømæssige og økonomiske bæredygtighed er sikret, og hvor markedets integritet er beskyttet som et uundværligt element i udviklingen af den sociale markedsøkonomi;

1.13 er bevidst om finansinteressernes voksende dominans på energimarkederne, hvilket gør det absolut nødvendigt at få etableret et tæt samarbejde mellem de forskellige europæiske agenturer og myndigheder, som skal overvåge og beskytte markederne; bifalder derfor, at forordningen om kursmanipulation og gennemsigtighed på elektricitets- og gasmarkederne bygger på de generelle regler om markedsmisbrug, som allerede gælder for finanssektoren, og som snart vil blive ajourført. Det vil derfor være nyttigt at koordinere nærværende forordning med revisionen af markedsmisbrugsdirektivet;

1.14 håber, at de principper, som forslaget til et nyt markedsmisbrugsdirektiv bygger på, vil blive indarbejdet i

denne forordnings endelige ordlyd. Anmoder især om, at der tages højde for følgende aspekter: styrkelse af markedets integritet, forstærket håndhævelse af lovgivningen mod markedsmisbrug, begrænsning af nationale skønsbeføjelser for så vidt angår effektiv anvendelse af passende sanktioner, som har afskrækkende virkning, fastlæggelse af fælles normer og begrænsning af unødige administrative byrder, især for SMV'erne, og nødvendigheden af at øge gennemsigtigheden og tilsynsmyndighedernes effektivitet;

1.15 understreger betydningen af forbindelserne med tredjelande og glæder sig over, at agenturet har forbindelser til og kan indgå aftaler med internationale organisationer og myndigheder i tredjelande.

2. Baggrund

2.1 Det indre marked for el og gas har oplevet store forandringer. Nogle af de vigtigste er åbningen af energibørserne for en lang række aktører og udbredelsen af den grænseoverskridende handel, hvilket har bidraget til at optimere udnyttelsen af energiproduktionen ved at udvide efterspørgselsgrundlaget.

2.2 Endnu er der mange hindringer for gennemførelsen af et effektivt og velfungerende indre marked med rimelige priser. Forbrugerne har ikke haft særlig stor glæde af udviklingen af det indre marked, der ikke rigtigt har kunnet udfolde sig på grund af modstanden fra visse monopolindehavere, som støttes af deres nationale regeringer. Typisk for denne situation er hele diskussionen om, hvorledes ejerskab til el- og gasproduktion skal holdes adskilt fra transmission og distribution, som endnu i dag ikke ser ud til at have fundet sin løsning i nogle store EU-lande, men som under alle omstændigheder ikke kan fortsætte efter den 3. marts 2013.

2.3 De fem lovforanstaltninger på elektricitets- og gasområdet, der går under navnet den »3. pakke«, og som skal være omsat til national lov senest den 3. marts 2011, vil skabe bedre betingelser for gennemførelsen af det indre marked.

2.4 Blandt andet på grund af, at el- og gasforbruget er faldet, har der været betydelige forsinkelser i programmet for sammenkobling inden for EU og mellem EU's medlemsstater og partnerne i tredjelande. Dette er en af de vigtigste forhindringer for gennemførelsen af det indre marked, som agenturet hele tiden skal overvåge.

2.5 Forsinkelserne i lovgivningen har skabt en situation, hvor engrosmarkedet for elektricitet og gas indbyder til kursmanipulation og lider under mangel på gennemsigtighed, som på længere sigt undergraver markedets troværdighed og operatørernes tillid, hvilket er klart skadeligt.

2.6 Effektive grænseoverskridende markeder øger forsynings-sikkerheden, optimerer krisestyringen og begrænser risikoen for omkostningsstigninger, som altid væltes over på slutbrugerne. Den gradvise forbedring af det indre energimarked gør det muligt at opnå betydelige besparelser til gavn for virksomhederne og de private forbrugere. Hermed kan man begrænse spredningen af produktionen, let samstemme udbud og efterspørgsel på et likvidt og effektivt marked og sikre en forsyning, som dækker den aktuelle efterspørgsel.

2.7 På denne baggrund har Kommissionen efter en nøje analyse forelagt forslaget til forordning om integritet og gennemsigtighed på energimarkederne og bekæmpelse af kursmanipulation.

3. Kommissionens forslag

3.1 Det vil utvivlsomt være til gavn for Den Europæiske Union at kunne råde over et engrosmarked for elektricitet og gas, som er likvidt, velorganiseret og velfungerende og frem for alt beskyttet mod manipulation, og det ville også være til stor fordel for slutbrugerne. Målet om inden udgangen af 2015 at have et effektivt europæisk engrosenergimarked kræver foranstaltninger, som kan fremme en velordnet og støt udvikling af markedet.

3.2 I 2007 bad Kommissionen Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg (CESR) og Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Elektricitet og Gas (ERGEG) om at undersøge hullerne i markedslovgivningen og fremlægge forslag, der kunne øge gennemsigtigheden og integriteten i transaktionerne og kontrakterne om levering af gas og elektricitet og i derivaterne.

3.3 Denne undersøgelse har været overordentlig nyttig og danner grundlag for Kommissionens forslag.

3.4 Kommissionen foreslår, at der vedtages en forordning, som udtrykkeligt forbyder enhver form for markedsmisbrug på engrosmarkederne for elektricitet og gas, især insiderhandel og markedsmisbrug i tråd med direktivet om markedsmisbrug; forordningen gælder ikke for beslægtede finansielle instrumenter, der allerede er omfattet af direktivet. Forslaget er baseret på artikel 194, stk. 1, litra a), i TEUF, hvorefter det påhviler EU at sikre energimarkedets funktion.

3.5 Forbuddet mod insiderhandel ledsages af forpligtelsen for markedsdeltagerne til at offentliggøre intern viden om deres aktiviteter. Sådan viden omfatter oplysninger om kapaciteten af produktions-, lager-, forbrugs- eller transmissionsanlæg for elektricitet eller naturgas.

3.6 Kommissionen påtænker i medfør af bestemmelserne i den nye traktat, nærmere bestemt artikel 290 i TEUF, at udstede delegerede retsakter, som er et nyt instrument af lovgivningsmæssig karakter, der giver Kommissionen mulighed for at

ændre tekniske specifikationer i et direktiv eller en forordning via en forenklet procedure.

3.7 En mere detaljeret definition af kursmanipulation eller forsøg på kursmanipulation vil Kommissionen fastlægge i delegerede retsakter. Disse retsakter vil tage højde for markedernes funktionsmåde, den potentielle virkning på kurserne på engrosenergimarkeder af en aktuel eller planlagt produktion, anvendelse af transmission eller af oplagringskapacitet eller et aktuelt eller planlagt forbrug, netregler og overordnede retningslinjer vedtaget i overensstemmelse med bestemmelserne i forordning (EF) nr. 714/2009 og forordning (EF) nr. 715/2009.

3.8 Den foreliggende forordning giver Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder til opgave at overvåge handelsaktiviteten og indsamle de nødvendige data til vurdering af markedernes funktion.

3.9 Agenturet indsamler oplysninger blandt andet ved hjælp af en oversigt over transaktioner på engrosenergimarkederne, herunder handelsordrer. Disse oplysninger udveksles med de nationale regulerende myndigheder, finansmyndighederne, konkurrencemyndighederne og andre relevante myndigheder.

3.10 Transaktionsregistre stiller de oplysninger, de har indsamlet, til rådighed for agenturet, og finansmyndighederne fremsender rapporter om transaktioner med energiprodukter til agenturet.

3.11 Forordningen indfører et tæt samarbejde mellem de nationale myndigheder, mellem disse og ESMA, Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed, mellem agenturet og ESMA, hvis den har mistanke om, at der er ved at blive eller er blevet gennemført handlinger, der kan betragtes som markedsmisbrug.

3.12 Sanktionerne bliver en opgave for medlemsstaterne. De skal træffe foranstaltninger, som er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsernes grovhed og har afskrækkende virkning (definitionerne fremgår af artikel 2 i forordningen).

4. EØSU's bemærkninger

4.1 EØSU bifalder Kommissionens forslag, som skal rette op på en uigennemsigtig markedssituation og indirekte støtte udviklingen af det indre engrosenergimarked for elektricitet og gas.

4.2 Retsgrundlaget for forordningen er helt rigtigt. Artikel 194 giver implicit Kommissionen mandat til at udstede retsakter til udvikling og konsolidering af det indre energimarked. En forordning er utvivlsomt det bedst egnede middel til at sikre ensartede regler, som er direkte gældende og i samklang med harmoniseringsmålene, som er absolut nødvendige for, at det indre marked kan fungere tilfredsstillende.

4.3 Der er endnu ikke ensartede vilkår på engrosenergimarkederne i EU, og de er ikke fri for diskrimination. Integrationen af markederne er helt utilstrækkelig blandt andet på grund af nettets strukturelle mangler, især hvad angår grænseoverskridende sammenkobling. Der er endnu væsentlige hindringer for en ikke-diskriminatorisk adgang til nettet og til handel med elektricitet. Energireguleringsmyndighedernes kontrol er ikke lige effektiv overalt, og nogle markeder er stadig lukkede og uigennemtrængelige for nye operatører. EØSU anbefaler, at Kommissionen overvåger medlemsstaternes anvendelse af EU-lovgivningen, støtter projekter om sammenkobling af net og fjerner hindringer bl.a. ved at indføre sanktioner for hindringer, der står i vejen for, at et effektivt og gennemsigtigt indre marked kan realiseres på basis af berettigede omkostninger.

4.4 Markedets funktionsmåde hæmmes ifølge de nationale reguleringsmyndigheders og Kommissionens vurdering af, at de nuværende gennemsigtighedskrav og regler om infrastruktural adgang ikke er tilstrækkelige til at sikre et reelt velfungerende, åbent og effektivt indre marked.

4.5 De foreslåede foranstaltninger letter udviklingen af markedet: bekæmpelse af kursmanipulation og markedsmisbrug, adgang for alle markedsdeltagere til følsomme oplysninger om systemets effektivitet og aktuelle fysiske kapacitet, såsom situation mht. elproduktion, -udbud og -efterspørgsel, herunder prognoser, net- og sammenkoblingskapacitet, forventede problemer med kapacitetsbegrænsninger i nettet, strømme og vedligeholdelse, balancestrøm og reservekapacitet.

4.6 Samtidig adgang til alle nyttige oplysninger kan give alle markedsdeltagere bedre mulighed for at vurdere den generelle efterspørgsels- og udbudssituation på lige fod og afdække årsagerne til bevægelser i engrosprisen på elektricitet og gas.

4.7 Agenturet bør have en afdeling for dataindsamling og en inspektionsafdeling med specialuddannet personale. Forordningen giver mulighed for at ansætte ekstra personale til varetægtelse af de nye opgaver, som agenturet får overdraget.

4.7.1 EØSU opfordrer til, at agenturet hvert år udsender en meddelelse om de igangsatte initiativer, de resultater, der er opnået med forordningen, og om udviklingen på engrosenergi-markedet.

4.8 EØSU rejser spørgsmålet, om alle omkostninger ved forvaltningen af forordningen skal afholdes af det offentlige, eller om ikke markedsdeltagerne også bør bidrage hertil, således som det er tilfældet i nogle lande eksempelvis i forbindelse med finansieringen af tilsynsmyndighederne for de finansielle markeder, som delvist finansieres af dem, der føres tilsyn med. Markedsdeltagerne har en indlysende interesse heri, og indsamlingen og formidlingen af markedsoplysninger er et middel til at sikre gennemsigtighed, som den offentlige

myndighed garanterer alle borgere, hvilket er til umiddelbar gavn for markedsdeltagerne. Desuden er de forudsete udgifter overkommelige for et solidt og veludviklet marked.

4.9 De kompetente myndigheder bør endvidere regelmæssigt overvåge systemoperatørernes overholdelse af reglerne. EØSU anser det for absolut nødvendigt at styrke samarbejdet og koordineringen mellem transmissionssystemoperatører. Oprettelsen af Det Europæiske Net af Transmissionssystemoperatører (ENTSO), hvis vedtægt vil blive forelagt i foråret 2011, vil give langt bedre mulighed for indførelse af netregler, som kan lede frem til en reel og gennemsigtig adgang til transmissionsnetten som fastsat i forordning (EF) 714/2009. Sådanne netregler bør være i samklang med de overordnede - ikke i sig selv bindende - retningslinjer, som fastlægges af agenturet.

4.10 ENTSO skal fungere i fuld overensstemmelse med konkurrencereglerne og gennemføre den gradvise harmonisering og integration af de grænseoverskridende netregler uden at tilsidesætte de nationale netregler. Det regionale samarbejde kan sikre en bedre afvikling af integrationen af det indre energimarked. EØSU støtter muligheden for, at ENTSO etableres på regionalt plan inden for rammerne af det overordnede samarbejde.

4.11 Det regionale samarbejde er kommet godt i gang. Det regionale elinitiativ (Electricity Regional Initiative - ERI) og det regionale gasinitiativ (Gas Regional Initiative) (GRI) kan opvise vældigt gode resultater. EØSU påskønner den indsats, som de regulerende myndigheder og markedsdeltagerne gør for at løse de komplicerede problemer i forbindelse med sammenkoblingen og skabelsen af et gennemsigtigt og effektivt marked.

4.12 Eksempelvis har indgåelsen af en aftale mellem myndighederne og transmissionssystemoperatørerne i Italien og Slovenien skabt grundlaget for at klare problemerne med flaskehalse og strømbalance ved hjælp af tidlig varslingsystemer for de berørte områder og afbalancerede og gennemsigtige løsninger. Denne markedskobling kommer i stand ved, at en central operatør sammenholder den forventede efterspørgsel og det forventede udbud for at gøre markedet for handel før driftsdøgnet (day-ahead markedet) mere effektivt.

5. Særlige bemærkninger

5.1 EØSU er enig i, at delegerede retsakter skal anvendes til at præcisere definitionerne og de nærmere regler for indsamlingen af oplysninger, og at de skal udstedes i fuld overensstemmelse med bestemmelserne i TEUF. EØSU mener, at definitionerne i artikel 2 er for generelle til en forordning. Proceduren for udstedelse af delegerede retsakter til uddybning af definitionerne af intern viden og kursmanipulation som fastlagt i artikel 5 bør fastlægge en frist for udstedelsen af de delegerede retsakter som foreskrevet i artikel 290 i TEUF og passende bestemmelserne om, hvordan de skal offentliggøres.

5.2 Den fare, som EØSU advarer mod, er, at anvendelsen af forordningen i mangel af ensartede fortolkningsbestemmelser kan skabe uro på markedet, medmindre de nationale myndigheder får bistand til at fastlægge en ensartet vurderingsprocedure og udarbejder en omfattende fælles liste over eksempler på misbrug. EØSU foreslår, at der fastsættes en frist for Kommissionens udstedelse af delegerede retsakter for at give markedet vished. Om nødvendigt kan Kommissionen altid ajourføre retsakterne.

5.3 Det samme problem gør sig gældende i artikel 7. Der bør efter EØSU's mening fastsættes en frist, inden for hvilken Kommissionen skal udstede delegerede retsakter om dataindsamlingen, hvori form og indhold af samt fristen for rapporteringen om oplysningerne fastsættes nærmere. Jo kortere tid der går fra forordningens vedtagelse i EU's beslutningsorganer, til de delegerede retsakter bliver udstedt, desto mere effektivt vil forordningen kunne blive anvendt.

5.4 EØSU finder, at de nationale regulerende myndigheder tildeles tilstrækkelige og omfattende beføjelser, men også her efterlyser det større sikkerhed for forordningens anvendelse, og det rejser spørgsmålet, om der ikke bør fastsættes en

rimelig kort frist for medlemsstaternes opfyldelse af kravet om, at de skal tillægge de nationale regulerende myndigheder undersøgelsesbeføjelser. Asymmetri i lovgivningen har været og er en medvirkende årsag til forsinkelserne i gennemførelsen af det indre energimarked.

5.5 EØSU håber, at sanktionerne bliver grundlæggende ensartede i alle medlemsstater, og at der ikke vil finde regelarbejde sted, dvs. at man vælger at indgå kontrakter i det land, hvor risikoen for sanktioner er mindst. I lovgivningen om markedsmissbrug er der allerede fastlagt fælles standarder for sanktionsordningerne, og Kommissionen henviser hertil i betragtning 23 i forordningen. Engrosenergimarkedet er et marked, hvor der handles med energi til dækning af import- og eksportbehovene, og derfor er det uden betydning, hvor gas- og elektricitetshandlerne indgår.

5.6 EØSU understreger betydningen af forbindelserne med tredjelande og glæder sig over, at agenturet har forbindelser til og kan indgå aftaler med internationale organisationer og myndigheder i tredjelande. EØSU anbefaler, at artikel 14 omformuleres, således at agenturet tildeles en generel repræsentationsbeføjelse, der er specifikt knyttet til målene med forordningen.

Bruxelles, den 16. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om samordning af de garantier, der kræves i medlemsstaterne af de i artikel 54, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde nævnte selskaber, til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, for så vidt angår stiftelsen af aktieselskabet samt bevarelse af og ændringer i dets kapital, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde (omarbejdning)

KOM(2011) 29 endelig — 2011/0011 (COD)

(2011/C 132/22)

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 15. februar 2011 og den 14. februar 2011 under henvisning til artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om samordning af de garantier, der kræves i medlemsstaterne af de i artikel 54, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, for så vidt angår stiftelsen af aktieselskabet samt bevarelse af og ændringer i dets kapital, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde« — (Omarbejdning)

KOM(2011) 29 endelig — 2011/0011 (COD).

Da EØSU fuldt ud går ind for forslaget indhold og ikke har nogen bemærkninger, besluttede det på sin 470. plenarforsamling den 15.-16. marts 2011, mødet den 15. marts, med 180 stemmer for, 2 imod og 21 hverken for eller imod at afgive en udtalelse til støtte for Kommissionens forslag.

Bruxelles, den 15. marts 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2011/C 132/13	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet: Midtvejsevaluering af Life+-forordningen — KOM(2010) 516 <i>endelig</i>	75
2011/C 132/14	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om vurdering af fællesskabsstrategien for kviksølv — KOM(2010) 723 <i>endelig</i>	78
2011/C 132/15	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. ... om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav — KOM(2010) 767 <i>endelig</i> — 2010/0370 (COD)	82
2011/C 132/16	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 378/2007 for så vidt angår reglerne for gennemførelse af frivillig graduering af direkte betalinger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik — KOM(2010) 772 <i>endelig</i> — 2010/0372 (COD)	87
2011/C 132/17	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningsforordningen) — KOM(2010) 799 <i>endelig</i> — 2010/0385 (COD)	89
2011/C 132/18	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2000/75/EF for så vidt angår vaccination mod bluetongue — KOM(2010) 666 <i>endelig</i> — 2010/0326 (COD)	92
2011/C 132/19	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — »På vej mod et europæisk trafikikkerhedsområde: politiske retningslinjer for trafikikkerheden for 2011-2020« — KOM(2010) 389 <i>endelig</i>	94
2011/C 132/20	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om oprettelse af et fælles europæisk jernbaneområde — KOM(2010) 475 <i>endelig</i> — 2010/0253 (COD) og meddelelse fra Kommissionen om udviklingen af et fælles europæisk jernbaneområde — KOM(2010) 474 <i>endelig</i>	99
2011/C 132/21	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om integritet og gennemsigtighed på energimarkederne — KOM(2010) 726 <i>endelig</i>	108
2011/C 132/22	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om samordning af de garantier, der kræves i medlemsstaterne af de i artikel 54, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde nævnte selskaber, til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, for så vidt angår stiftelsen af aktieselskabet samt bevarelse af og ændringer i dets kapital, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde (omarbejdning) — KOM(2011) 29 <i>endelig</i> — 2011/0011 (COD)	113

ABONNEMENTSPRISER 2011 (ekskl. moms, inkl. normale forsendelsesomkostninger)

EU-Tidende, L- + C-udgaven, kun papirudgave	22 officielle EU-sprog	1 100 EUR pr. år
EU-Tidende, L- + C-udgaven, papirudgave + årlig dvd	22 officielle EU-sprog	1 200 EUR pr. år
EU-Tidende, L-udgaven, kun papirudgave	22 officielle EU-sprog	770 EUR pr. år
EU-Tidende, L- + C-udgaven, månedlig kumulativ dvd	22 officielle EU-sprog	400 EUR pr. år
Supplement til EUT (S-udgaven), udbud og offentlige kontrakter, dvd, 1 udgave pr. uge	Flersproget: 23 officielle EU-sprog	300 EUR pr. år
EU-Tidende, C-udgaven — udvælgelsesprøver	Sprog iht. udvælgelsesprøve(r)	50 EUR pr. år

Den Europæiske Unions Tidende, der udkommer på EU's officielle sprog, fås i abonnement i 22 sprogudgaver. EU-Tidende omfatter L-udgaven (retsforskrifter) og C-udgaven (meddelelser og oplysninger).

Der abonneres særskilt på hver sprogudgave.

I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 920/2005, offentliggjort i EU-Tidende L 156 af 18. juni 2005, er Den Europæiske Unions institutioner midlertidigt fritaget for forpligtelsen til at udarbejde og offentliggøre alle retsakter på irsk. Irske udgaver af EU-Tidende vil derfor blive markedsført særskilt.

Abonnementet på supplementet til EU-Tidende (S-udgaven (udbud og offentlige kontrakter)) omfatter alle udgaver på de 23 officielle sprog på én dvd.

Abonnenter på *Den Europæiske Unions Tidende* kan uden ekstra omkostninger rekvirere eksemplarer af diverse bilag til EU-Tidende (C ... A-udgaver). Abonnenterne gøres opmærksom på udgivelsen af bilagene ved hjælp af »meddelelser til læserne« i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Salg og abonnementer

Betalingsabonnementer på diverse tidsskrifter, som f.eks. *Den Europæiske Unions Tidende*, kan købes gennem vore salgsagenter. Listen over salgsagenterne findes på internettet:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_da.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) giver direkte og gratis adgang til EU-retten. Via dette netsted kan man konsultere *Den Europæiske Unions Tidende*, og netstedet indeholder endvidere traktaterne, retsforskrifter, retspraksis og forberedende retsakter.

Yderligere oplysninger om Den Europæiske Union findes på: <http://europa.eu>

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA